

Na novinarski konferenci o problematiki nuklearne elektrarne v Krškem so predstavniki investitorjev med drugim povedali, da bo decembra izbran generalni dobavitelj, v naslednjih 4 ali 5 mesecih pa podpisana pogodba. V poštev pridejo ponudbe iz Združenih držav ter Kraftwerk Uniona iz Zahodne Nemčije. (Foto: M. Vesel)

»Jedrski centrala ne bo nevarna«

Strokovnjaki so zagotovili, da okolje bodoče jedrske elektrarne v Krškem ne bo ogroženo – Za pitno vodo so lahko v Brežicah in na Hrvaškem brez skrbi – Dodatno radioaktivno sevanje v okolici bo malenkostno

V Krškem je bila 20. oktobra prva tiskovna konferenca o bodoči jedrski elektrarni. Nanjo so povabili novinarje slovenskih in hrvaških listov ter predsednike občinskih skupščin iz Posavja, Zagreba in Zapršiča. Jedrska elektrarna v Krškem bo začela obratovati 1. januarja 1978. Za dobavitelja opreme bomo zvedeli konec letošnjega decembra, pogodba z njim pa bo podpisana do aprila. Takrat bodo že stekla gradbena dela.

Strokovnjaki so po uvodnem pojasnilu o vplivih jedrske elektrarne na radioaktivnost okolja, vplivih na temperaturo reke Save in življenje v njej ter vplivih na turizem v Posavju odgovorili še na vrsto drugih vprašanj. Zagotovili so, da ni nevarnosti za zdravo pitno talno vodo in da so prebivalci tja do Zagreba glede tega

lahko pomirjeni. Dodali so, da se tudi voda v Savi ne bo toliko segrela, da bi v njej izumrlo življenje mikroorganizmov. Temperatura savske vode se bo dvignila največ na 28 stopinj C. V primeru, da bi nastala nevarnost za prekoračenje te meje, bodo morali zmanjšati obratovalno moč elektrarne. To bi bilo sodeč po

dosedanjih meritvah največ nekaj dni v razdobju enega ali dveh desetletij.

Na vprašanja, kakšna je nevarnost za prebivalstvo v bližini centrale, so strokovnjaki odgovorili, da okolju elektrarna ne bo nevarna in da danes, ko dela v svetu vedno več takih elektrarn, lahko trdijo, da so ljudje popolnoma varni tudi v njihovi neposredni bližini. Studije gostote naseljenosti v Posavju izvirajo po izjavah strokovnjakov še iz zahtev tiste pionirske dobe, ko so o vplivih takih central na okolje še malo vedeli.

J. T.

V torek otvoritev tovarne na Mirni

31. oktobra dopoldne ob pol enajstih bodo na Mirni svečano odprli Tovarno za predelavo krompirja. Tovarno bo odprl republiški sekretar za kmetijstvo inž. Milovan Zidar.

Bogdan Osolnik v Novem mestu

Jutri zjutraj bo v Novo mesto prišel Bogdan Osolnik, član komisije za mednarodna vprašanja. Najprej bo ob 10. uri predaval v novomeški gimnaziji, ob 16. uri pa bo v sindikalnem domu pogovor o aktualnih zunanjepolitičnih vprašanjih z novomeškimi prosvetnimi delavci. Jp

VREME

V sredini tedna so prišli naši kraji pod vpliv toplih zračnih gnot. Zaradi hladnega zraka v nižinah, se je pojavljala oblačnost. Ob koncu tedna je možno poslabšanje vremena z padavinami.

V ČAST 29. OKTOBRA

Pokrovitelj bo Dolenjski list

Srečanje odbojkaric

V počastitev občinskega praznika Novega mesta se bo v nedeljo ob 9. uri v telovadnici brlinske osnovne šole začel odbojkarški turnir, na katerem bodo sodelovale članice in mladinske reprezentance Slovenije, MLADOST iz Zagreba, FUZINAR z Raven in novomeške odbojkarice. Novemu mestu se tako obeta kvalitetno srečanje najboljših odbojkaric, kot ga na Dolenjskem že dlje časa ni bilo. Slovenska mladinska reprezentanca odbojkaric bo trenirala v Novem mestu že v soboto. Pokrovitelj turnirja je Dolenjski list, ki je pripravil za zmagovalca lep pokal.

KOČEVJE – O pripravi poročila o delu kulturnih organizacij v občini za bližnjo sejo komiteja ZK so razpravljali na seji izvršnega odbora temeljne kulturne skupnosti, ki je bila v torek zvečer.

Novomeški srednješolci in učenci so se prejšnjo sredo zbrali na Prešernovem trgu, da bi javno izrazili svoje nezadovoljstvo z dogajanjem na Koroškem. Na sliki: demonstrantje s transparenti poslušajo govore. (Foto: J. Pezelj)

O DELOVANJU ZVEZE KOMUNISTOV NA DOLENJSKEM IN V POSAVJU

Ukrepajmo, kujmo železo, ko je vroče!

Izjemno razpoloženje ljudi, pustimo jim spregovoriti! – Največji sovražnik: oportunistem, omahljivost, oklevanje, politična mlačnost – Stopnjevatj konkretnost v akciji – Izključiti, kar v ZK ne spada

Pismo predsednika ZK in izvršnega biroja predsedstva ZKJ s podpisom predsednika Tita in sekretarja Staneta Dolanca je prispelo v vsako partijsko organizacijo, do zadnjega komunistina in občana. Ostro, jasno, odločno poziva k doslednemu izvajanju politične usmeritve devetega kongresa ZKJ in drugih pomembnih zasedanij, ključne k akciji, k utrjevanju zveze komunistov, k njeni usmeritvi k oprijemljivim življenjskim problemom, kar edino lahko uvrstijo omajano zaupanje v njeno politiko ter da nove za-

veznike v revolucionarnem boju, ki še traja.

Kaj narediti in kako delovati v občini na Dolenjskem in v Spodnjem Posavju, da bo izkoriščeno razpoloženje ljudi in izjemna prilika, da presežemo s starim in začnemo z novim, o tem so se minuli

četrtlet v Novem mestu posvetovali sekretarji občinskih komitejev ZK, sekretarja medobčinskih svetov ZK, sodeloval pa je tudi Franc Setinec, član sekretariata CK ZKS.

Bodimo si enako ostri, ne dovolimo, da bi kdo poskušal razvo-

(Nadaljevanje na 4. str.)

PRED 29. OKTOBROM, PRAZNIKOM NOVOMEŠKE OBČINE

Med dolenjskimi velikani

Kolektiv IMV: 59. med sto največjimi podjetji v Jugoslaviji, medtem ko odpira KRKA eno največjih proizvodnih dvoran v pokrajini za svojo farmacevtsko proizvodnjo, širi proizvodnjo in večja izvoz – Bitka za samoupravljalški socializem se šele začneja

„Pod Gorjanci prebivajo ‚Podgorci‘, revni in neomikani, ali pošteni ljudje, stari demokrati. Udeležili so se menda vseh kmetijskih puntov, mnoge so tudi sami začeli. Osvojivši Mehovski grad (2 uri od mesta) z naskokom, so se strahovito maščevali, poklali so vse svoje glavne zatiralce...“

Odmaknjen od širokega sveta je Janez Trdina (1830–1905), znameniti slovenski pisatelj in dolenjski bard, v senci Gorjancev pisal svoje bajke in povesti. Z gornjimi besedami je nekje v svojih zapiskih predstavil „Podgorce“. V „Velikanih“ je zapisal, kako so si štirje „kakor najvišje smreke visoki močje“ za zabavo sklatili zvezde z neba, da so prižgali tobak. Na Trdinove ve-

likane se spomnimo na predvečer letošnjega občinskega praznika Novega mesta in njegovega širšega zaledja. Na velikane, kot so IMV, Krka, Pionir, Novoteks, Novoles, Labod in drugi. Dvema izmed njih dajemo v posebni prilogi današnje številke več prostora kot drugim:

Industrija motornih vozil je v začetku oktobra sklenila povečati proizvodnjo avtomobilskih prikolice na 32.000, še malo – pa jih bo dajala na trg celo že po 50.000 na leto. V sam vrh evropske prikolicearske proizvodnje se s tem uvrščajo, Podgorci, nekdanji bajtarji in mali kmetje, polproletarci iz vasi in zaselkov pod Gorjanci. Šele 1966 so prvikrat pokazali bogati Evropi izdelke svojih rok – in jo

osvojili v naskoku. Lani so pristali med 100 največjimi podjetji v Jugoslaviji na 59. mestu, prihodnje leto računajo z mestom med 25 največjimi. Za 20 milijonov dolarjev izvažajo IMV na zahodna tržišča, pripravljena pa je to celo podvojiti. Kot partizanska brigada juriša kolektiv IMV vedno k novim ciljem in visokim nalogam. Postal je dolenjski velikan v zlahtnem pomenu besede.

In KRKA, tovarna farmacevtskih in kemičnih izdelkov: v nedeljo bo odprla ogromne nove prostore za farmacevtsko proizvodnjo. Občinski odborniki se bodo od blizu seznanili, kaj pomeni Krkinih skoraj že 46 milijard starih dinarjev vredna proizvodnja, kaj zmore njenih malo manj kot 1600

zaposlenih, kaj, skratka, pove podatek: biti na 3. mestu v Jugoslaviji v svoji stroki. Danes tretji, še pred kratkim 16 leti komaj 14 med 17 takratnimi tovrstnimi podjetji. Tudi Krkin izvoz skokovito narašča, podjetje pa gradi predvsem tudi v globino: brez znanosti, moderne tehnike in povezovalja s svetom danes ni več napredka. Eden izmed pravih dolenjskih velikani – to je kolektiv KRKE.

Partizanski praznik občine Novo mesto postaja tako iz leta v leto hkrati tudi praznik dolenjskih delavcev, samoupravljalcev – velikani, ki vedo, kaj hočejo. In če bo treba: tudi zvezde bi sklatili z neba.

TONE GOŠNIK

DBH
NOVO MESTO
VAŠA BANKA

Nedeljo dopoldne bodo v Ločni pri Novem mestu slovesno odprli novi obrat farmacevtske proizvodnje KRKE, tovarne zdravil in proizvodnja pa bo racionalnejša in predvsem še modernejša. Na sliki: novo visokoregalo skladišče embalaže, drugo te vrste v Sloveniji. (Foto: J. Pezelj)

Osební svetovalec ameriškega predsednika dr. Henry Kissinger je vedno znova v središču pozornosti: zdaj v Saigonu in Washingtonu ali Parizu, kjer razpravlja o končanju vietnamske vojne, zdaj zopet drugje. Zadnja reč, ki je pritegnila pozornost bralcev, je bila velika slika, objavljena v ameriški reviji Cosmopolitan, kjer je bila fotografija simpatičnega profesorja - brez obleke. Seveda Kissinger ni poziral, marveč je šlo zgolj za spretno fotomontažo, toda Amerika je imela zopet svojo šalo dneva... brez usmiljenja in milosti z donečimi imeni in uglednimi osebnostmi...

Ugandski predsednik Idi Amin pa je moral nenadoma v bolnišnico zaradi „splošne izčrpanosti“. Tako vsaj so sporočili v Ugandi, kjer sicer skrbno pazi, da se bodo vsi izgnani Azijci z britanskimi potnimi listi (menda jih je okoli 35.000) res umaknili iz dežele. Ta ukrep so nekateri sprejeli z očitnim negodovanjem in napadi, češ, da gre za rasistično politiko... sedaj bo lahko po napornem delu predsednik vendarle malce počil, saj ni šala izgnati toliko ljudi prek meje...

Da pa ne bi bila današnja rubrika posvečena samo znanim osebnostim, zapišimo še nekaj, kar se je zgodilo „malemu“ človeku: čevljar v Argentini na loteriji zadel okroglo dvesto milijonov dinarjev (starih), preračunano seveda v naš denar. Bil je ves iz sebe od sreče, toda ko se je odpravil v direkcijo loterije, da bi mu izplačali dobiček, je nenadoma ugotovil, da je stavni listek, oziroma srečko - izgubil! Začelo se je mrzlično iskanje, ki je trajalo dva dni. Naposled so srečko našli v zibelki pod petmesečnim sinom... srečen konec srečne zgodbe...

Ko je bil nedavno tega v Parizu sestanek devetih predsednikov vlad skupnega evropskega tržišča, so imeli dolge in izčrpane pogovore, med katerimi so dosegli več enotnosti glede ekonomskih kot političnih vprašanj. In ko so nekoga delegata vprašali, kaj se mu je zdelo, da je na tem srečanju najbolj uspelo, je brez pomisleka odvrnil: banket!

S široko javno in tudi že skupščinsko razpravo o osnutku novega zakona o davkih iz dohodka temeljnih organizacija združenega dela smo v Sloveniji začeli prvi pomembnejši korak davčne reforme. Novi davek na dohodek bodo delovne organizacije plačevale po poslovnem uspehu, medtem ko so do zdaj prispevale družbi sredstva predvsem iz osebnih dohodkov. Tudi takrat, če so bili ti skromni in če je podjetje poslovalo z izgubo. Znotraj gospodarstva bodo seveda nastale številne spremembe. Če izračunamo novi davek po eni zelo sprejemljivi izmed več variant, upoštevaje poslovanje v lanskem letu, potem vidimo, da bo davek po novem celotno gospodarstvo plačalo enako kot po prejšnjem predpisu. To velja tudi za najmočnejšo dejavnost - industrijo. V kmetijstvu, gostinstvu in obrti bi bil davek nekako za petino nižji, v prometu za 10 %, v gradbeništvu za 30 % in v gozdarstvu kar za 43 %, medtem ko bi morala trgovina plačevati polovico več davka kot po starem. Seveda so očitne razlike med posameznimi industrijskimi panogami glede na poslovni uspeh.

Glavna pripomba, ki smo jo do zdaj najpogosteje slišali ob

TELEGRAMI

BERLIN - Veleposlaniki Francije, Velike Britanije, ZDA in Sovjetske zveze so v zahodnem Berlinu začeli pogovore o svojih pravicah in odgovornostih v Nemčiji v luči morebitnega sprejema obeh Nemčij v OZN.

TEHERAN - Ponedeljkovo eksplozijo v premogovniku pri Damegu, v severozahodnem delu Irana, so od 38 rudarjev preživeli le štirje. Vlada je ukazala, naj takoj uvedejo preiskavo in ugotove, kaj je povzročilo nesrečo.

MOSKVA - Tu so se začeli pogovori med sovjetskim zunanjim ministrom Gromikom in japonskim zunanjim ministrom Ohirom. Razpravljata o starih med državama in drugih mednarodnih vprašanjih. Japonski premijer Tanaka je izjavil, da je sedaj obisk ministra Ohiro v Moskvi prvi korak k pogajanjem o mirovnem sporazumu.

PEKING - Kamboški princ Norodom Sihanuk je izjavil, da bi se vrnil v Kambožo, ko bi prišlo do morebitne ustavitve ognja v Vietnamu. Nadalje je izjavil, da se je pripravljen sestati z Nixonovim posebnim svetovalcem Kissingerjem, da bi „normalizirali odnose med kraljevino Kambožo in ZDA“.

NEW YORK - Ustaški izseljenci v New Yorku so v nedeljo popoldne priredili nove protijugoslovanske demonstracije, in sicer pred sedežem OZN. Vpili so prostaške besede in zahtevali, da je treba Jugoslavijo razbiti in protestirati zaradi sojenja šovinistom v Hrvaški.

LONDON - Na prvem programu britanske TV so predvajali reportažo Michaela Charltona o prvem uradnem obisku kraljice v Jugoslaviji. V 45-minutni oddaji je komentator prikazal širo panoramo Jugoslavije in opozoril na pomembnost kraljičinega obiska v državi, s katero Britanijo vežejo prijateljski stiki.

DARĐŽELING - Skupina približno 50 demonstrantov je skušala fizično napasti indijsko premierko Indiro Gandhi, ko je govorila na nekem velikem zborovanju. Demonstranti so zahtevali, da je treba priznati nepalski jezik kot uradni jezik v Indiji.

novem davčnem osnutku, pa se nanaša na občutno prerazdelitev dohodkov med posameznimi občinami. Znatno na boljšem bodo tiste z zelo razvitim gospodarstvom, precej manj sredstev pa bodo imele občine, od koder se največ ljudi vozi na delo v industrijska središča, in nerazvite občine, ki imajo na svojih področjih v glavnem le majhne obrate, sedeži podjetij pa so drugod. Novi predpis namreč kot davčnega zavezanca določa temeljno organizacijo združenega dela, obenem pa predvideva možnost, da lahko občine zahtevajo davek iz dohodka, ustvarjenega nanjihovem področju, četudi je sedež podjetja drugje. Vendar to je nakazano deklarativno, ne pa določeno, kako speljati v praksi. Vsaj v prehodnem obdobju bo težko drugače kot tako, da bi se sredstva novega davka zbirala v republiki in ta bi potem omogočala občinam udeležbo na zbranih sredstvih po ključu dosedanje ureditve. Druga nakazana možnost je izravnava iz zbranih sredstev prometnega davka. Vendar same nerazvite občine nimajo veliko trgovine, primestnim občinam pa pobere velik del kupne moči privlačnejša trgovina v mestih in s tem odpade tudi davek.

Ob tem se vsiljuje tudi vprašanje, če ne bi za izravnavo potrebna, pa preskromna sredstva od prometnega davka lahko povzročila pritisk na zvišanje davka in s tem cen. Opmeniti moramo, da gre za najbolj krut in najbolj nesocialen davek, saj pri nakupih prizadene tako bogatino kot reveža. Druga nevarnost za pritisk na cene pa je znatno zvečanje davka na dohodek v primerjavi s starim dav-

Predno je odpotoval iz Saigona v Washington poročat predsedniku Richardu Nixonu, je njegov osební svetovalec Henry Kissinger obiskal med razgovori v Saigonu tudi Phnom Penh. Tamkaj se sestal s kamboškim voditeljem Lon Nolom in se pogovarjal o prekinitvi ognja tudi v Kamboži. Na sliki: H. Kissinger na saigonskem talašču po povratku iz Phnom Penha. - Foto Associated Press

kom v posameznih podjetjih ali panogah. Naj omenimo še dejstvo, da glede novega davka na dohodek še ni jasno, kako bo z dovoljenimi odbitnimi postavkami od poslovnega uspeha - amortizacija, osebni dohodki in morda investicijami. Že nekaj nakazanih problemov, ki še nikakor niso vsi, upravičuje neredko izrečeni občutek, da ima novi davek povsem fikalne cilje, da ne upošteva razvojnih zamisli Slovenije in da bi bilo treba hkrati sprejeti nov predpis o financiranju družbeno-političnih skupnosti.

Res je, da o zamisli novega davka govorimo že skoraj tri leta. Vendar naj omenimo, da se je na primer EGS odločila po predlogu skupine strokovnjakov, izdelanem leta 1963, za novi davek na dodano vrednost še leta 1967, da so ga Nemci kot prvi uvedli 1968. leta in ga bodo Italijani, kot zadnji, šele prihodnje leto. To kaže, kako resna zadeva je davčna reforma, in to v državah, kjer so pristojni organi uprave bolj usposobljeni kot pri nas.

Če nas postavljamo rok 1. januar 1973 že sili k naglici, potem moramo prihodnje leto sprejeti kot čas prehodnega obdobja, namenjen skromnemu spremljanju in odpravljanju nejasnosti in nepravilnosti. Pri davkih dvakrat dva ni nikdar štiri. V praksi se tudi ob dobri pripravljenosti vedno pojavi še kaj nepredvidenega.

TONE KRAŠOVEC

tedenski zunanjepolitični pregled

Vse pogostejša znamenja, da se bliža premirje v Vietnamu, konec obiska britanske kraljice v Jugoslaviji, povratek egiptovskega premiera Sidkija iz Moskve ter situacija na avstrijskem Koroškem so dogodki, ki zaslužijo svojo pozornost v naši današnji rubriki.

VIETNAM: Po dolgih mesecih trdih pogajanj in nič manj krutih bojov na bojiščih je vse več znamenj, da smemo napovedati upati v premirje v Indokini. Osební svetovalec ameriškega predsednika Henry Kissinger, ki je štiri dni mehčal v Saigonu južnovietnamskega predsednika Thieja, se je vrnil v Washington, kjer je že poročal svojemu šefu o opravljeni misiji. Videti je, da sta se Washington in Hanoi načelno sporazumela o skoraj vseh bistvenih postavkah, potrebnih za podpis sporazuma o prekinitvi ognja in kasnejšem političnem razpletu vietnamske drame. Po tem, kar je v javnosti znanega, predvsem pa po izredno nepričakovanem intervjuju severno vietnamskega premiera ameriškem tvedniku Newsweek, je videti, da sta obe strani dosegli precejšnjo stopnjo soglasja. To soglasje očitno

političnih razgovorov treh stranmi, najbrž ve o njihovih slabostih še največ, za zdaj ni videti, da bi bil v osnovni nalogi v Saigonu uspešen. Vsekakor pa je najbrž utemeljena domneva, da smemo napovedati naposled res pričakovani vzpodbudne novice o dolgi krvavi vietnamski drami.

ELIZABETA II: britanska kraljica Elizabeta II, ki se je svojim soprogom princem Philipom in hčerko princeso Margareto v Jugoslaviji na uradni obisku od 17. do 21. oktobra, je končala obisk. Hkrati so v Beogradu tudi britanski in jugoslovanski politični razgovori. Nedvomno je bil ta obisk prispelovek več k utrditvi dobrih jugoslovansko-britanskih odnosov, ki niso obremenjeni s posebnimi problemi in vami.

KOROŠKA: po tiskovnih referenci koroškega deželnega varja v Celovcu, na katero je obljubil, da se bo socializem deželna vlada skupaj z vladno Dunaju kar najbolj odločno angažirala pri zagotavljanju slovenski manjšini, se je od onstran meje nemara nekako umirilo, nikakor pa ne povsem normaliziralo. V vsakem primeru pa smo doma še vedno priče ostrim in glasnim protestom nezadovoljstva. Tudi v sosednji Avstriji je priselovskemu in jugoslovanskemu nezadovoljstvu ob godkih na Koroškem in pri zlasti navajal sklepe zasedanja slovenske skupščine, ki je in temeljiti razpravi o neizpolnjevanju določil avstrijske državne pogodbe na Koroškem. Slovenska in jugoslovanska javnost pričakuje, da bodo sosedje na severu vsaj spoznali, da terjamo samo to, kar so oni dolžni izpolniti. Nič več - in da bodo to naposled tudi storili!

Naposled mir v Vietnamu?

moti sedaj samo še upiranje saigonskega predsednika Thieja, ki na vse načine zavlčuje sklenitev sporazuma. Američani in Severnovietnamci so se, vsaj glede na poročila, ki so prihajala iz Hanoja, Washingtona ter Saigona, domenili, da bi najprej ustavili ogenj, potem pa začeli politične razgovore o bodoči usodi Vietnama. Ti razgovori bodo, kot sklepajo opazovalci, predvsem usmerjeni na osrednje vprašanje: kakšno vladno naj ima v bodoče Južni Vietnam, kdo naj bo v njej in kakšna bo pri tem vloga sedanjega predsednika Thieja. Obe strani, namreč Washington in Hanoi, sta se sporazumeli, da naj predstavlja novo vladno koalicijo treh strank: skupina sedanjega saigonskega režima, predstavniki tako imenovanih nevtralnih sil (torej osebnosti, ki niso trenutno ne na strani uradnega Saigona in ne osvobodilne fronte) ter zastopniki osvobodilne fronte. Ta koalicija bi imela nalogo izvesti volitve v novo skupščino, ki bi potem dokončno odločala o bodoči politični ureditvi v Južnem Vietnamu. Pri tem vztrajajo v Hanoi zgolj na enem: da namreč v tej trojni zvezi ne bi smelo biti sedanjega predsednika Thieja. Ta bi se moral dokončno umakniti s politične scene. Videti je sicer, da je Hanoi pripravljen tudi v tem smislu na neka popuščanja, je pa v tem trenutku težko reči na kakšno. Henry Kissinger, ki se je mudil v Saigonu očitno zgolj z eno samo nalogo, namreč prepričati Thieja naj se umakne in tako da možnost za sklenitev premirja in začetek

prejeli tudi ODLOČNA STALIŠČA glede šovinističnega nasilja proti slovenski narodni manjšini na Koroškem. Skupščina je ob tem opozorila vse prizadete, da pomenijo dogodki na Koroškem RESNO GROŽNJO tudi za nadaljnji razvoj odnosov med SFRJ in Avstrijo ter ob tem nevarnost za ohranjanje miru in delu Evrope, hkrati pa je zahtevala, naj pristojne avstrijske oblasti TAKOJ ukrepejo vse potrebno za zaščito pravic Slovencev na Koroškem. Zvezni organi, ki so pristojni za urejanje mednarodnih odnosov, naj terjajo od Avstrije dosledno izpolnjevanje določil državne pogodbe - saj ekstremisti s svojim šovinističnim nasiljem ta določila nedvomno kršijo, kar upravičeno vzbuja našo najglobljo zaskrbljenost.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

V središču pozornosti vseh naših ljudi - lahko rečemo - so te dni razprave o dokumentu, o AKCIJSKEM POZIVU, ki ga je v obliki PISMA naslovil na vse osnovne organizacije in vodstva ZK ter na vse članstvo Zveze komunistov predsednik Tito z izvršnim birojem predsedstva ZKJ. Izvršni biro, ki se je sestal na seji minulo sredo, je sprejel sklep, naj se to pismo objavi tudi prek javnih občil - in prejšnji četrtek smo ga zares lahko prebrali v vseh časopisih ter slišali po radiu in prek televizije - pa se je razprava, izražanje podpore v tem pismu navedenim stališčem, dejansko razširila v najširše kroge naše javnosti.

Sprejeta stališča in doslej sprejeti sklepi doživljajo pri nas vse propočasno izvajanje - je med drugim poudarjeno v tem pismu, ki odločno poziva v akcijo vse napredne družbene sile pri nas, predvsem pa vse komuniste. Žal je tudi v vrstah ZK čutili poskuse, da bi se omilila ost že sprejetih stališč, da bi se ta stališča RAZVODNENELA, pa zategadelj prihaja do odlaganja nujnih ukrepov, do njihovega nevtraliziranja. To se izraža pri vseh tistih vprašanjih, od katerih rešitve je odvisna KREPITEV POLOŽAJA DELAVSKEGA RAZREDA v družbeno-ekonomskih in političnih odnosih, takšno zaviranje rešitve je videti pri IZVAJANJU USTAVNIH DOPOLNIL pa pri politiki EKONOMSKE STABILIZACIJE, nadalje pri PREMAGOVANJU SOCIALNIH RAZLIK, ki ne temeljijo na rezultatih dela, in še na drugih področjih politike in prakse ZK.

V pismu so navedene določene slabosti, ki jih opazamo v organizacijah in vodstvih ZK - med drugim prisotnost ter vpliv interesov in pojmovanj, ki NASPROTUJEJO interesom delavskega razreda ter socialističnega samoupravljanja, nadalje vpliv BIROKRATSKE MIŠELNOSTI pa DROBNOLOSTNIŠKE stihije in MALOMEŠANSTVA, ne nazadnje pa so med temi slabostmi navedeni

tudi pojavi IDEJNO POLITIČNE in AKCIJSKE RAZCEPLJENOSTI, ki vodijo slednjic celo do poskusov delovanja frakcij ter klikarskega boja za oblastniške pozicije.

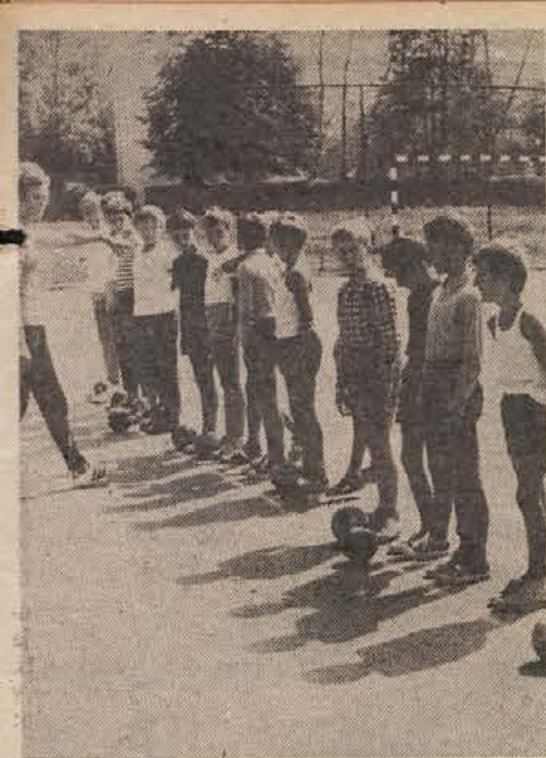
Samo z brezkompromisnim bojem proti takšnim pojavom si ZK lahko zagotovi odločilen VPLIV na družbena gibanja - in zato je treba odločno odstraniti iz vrst ZK vse tiste elemente, ki so tuji ideologiji in politiki

Pismo in akcija

ZKJ, vse tiste, ki so jim lastni OZKI, EGOISTIČNI IN SKUPINSKI interesi več kot pa interesi DELAVSKEGA RAZREDA ter samoupravne socialistične skupnosti. To je eden od vidikov akcije, ki naj ZK zagotovijo nesporno vodilno vlogo pri vseh naših družbenih dogajanjih - čeprav ji nekateri skušajo pravico do te vloge celo oporekati!

Mnoge razprave so že doslej pokazale, da vsi pošteno misleči ljudje pri nas z vsem srcem PODPIRAJO stališča, izražena v pismu in dosedanjih govorih predsednika Tita ter da pozdravljajo začetek pospešene družbene akcije v tej smeri. Res pa je, da takrat ne gre za kakšno KAMPANJSKO AKCIJO, marveč da gre za podkrepitev PROCESA, ki pravzaprav že traja nekaj časa na vseh ravneh in ki se oblikuje v nadaljevanje revolucionarnega boja (ki je prav tako trajen proces, ne pa nekaj minulega v naši zgodovini), prav to pa nekateri nasprotniki UREJANJA PROCESOV v našem družbenem razvoju skušajo spodkopavati na najrazličnejše načine, saj jim takšno urejanje nikakor ne gre v račun z lastnimi interesi.

Med dogodki iz minulega tedna omenimo

V toplih jesenskih dneh učenci in učitelji ure telovadbe preživijo raje na prostem, saj jih bo dež kmalu pregnal v telovadnice. Tam, kjer za telesno kulturo ni denarja, pa otroci ne bodo telovadili tako radi kot njihovi mestni vrstniki. (Foto: J. Pezelj)

Jabolčnega soka bo kljub slabi letošnji letini v Sloveniji, kjer ni mogoče kupiti običajnih 2 do 3 tisoč vagonov jabolka za predelavo, dovolj. Gostinci ga bodo še lahko prodajali namesto dražjih sokov – po enaki ceni. Na sliki: v „Dano“ vozijo jabolka z juga. (Foto: Zeleznik)

Takole so črnomaljski gimnazijci in dijaki poklicne šole prejšnji četrtek protestirali proti krivici in nasilju nad našimi ljudmi na Koroskem. Po zborovanju pred gimnazijo so šli v sprevedu še skozi mesto. (Foto: R. Bačer)

Sportni dan. Učenci osmih razredov osnovne šole so ga prejšnji teden prežvelni na Cirmiku. Na pot so šli s kolesi. Pri lovskem domu so se ustavili, zakurili ogenj in pekli kostanj, ki ga je v bližnjih gozdovih na pretek. (Foto: Jožica Teppey)

Nova matematika

Kot drugod so tudi na volivni konferenci sevniških sindikatov obravnavali listo za člane novega republiškega sveta Zveze sindikatov, ki ga bo volil bližnji kongres. Razpravljali so menili, da je med predlogi za nove člane sveta premalo neposrednih proizvajalcev. Sekretar republiškega sveta Jože Marolt je poudaril, da je med njimi po njihovi opredelitvi 51 odst. delavcev. Franc Ogorevc iz Lisce je med inženirji in drugimi našel le enega neposrednega delavca, zato je menil, z drugimi besedami povedano, naj bi sindikat ravnal tako, kot sicer terja od drugih.

Sejmišča

NOVO MESTO: ponedeljkov sejem je bil običajno živ, cene ne bistveno spremenjene. Naprodaj je bilo zelo veliko rilcev, kar 870 po številu, od tega 783 v starosti do tri mesece. Pujski so bili po 180 do 240 dinarjev, starejši prašiči pa od 250 do 600 din.

BREŽICE: na sobotni sejmu prašičev v Brežicah je bila ponudba manjša kot običajno, saj so rejci pripeljali le 394 živali. Večino prašičev – skupno 373 – so tudi prodali; do tri mesece stari pujski so večinoma po 13 do 14 dinarjev kilogram žive teže, starejši prašiči pa so bili po 9,50 do 10 dinarjev. V soboto, 28. oktobra, zaradi občinskega praznika sejma ne bo, zato pa bo dan poprej – 27. oktobra.

Delavcem odpreti »knjigo poslovanja«

Kolikor več resnice, dejstev in podatkov pride do ljudi, toliko manj je prostora za kritiziranje, opravljanje, napihovanje, toliko manj je zaplotniškega in kavarniškega politikantstva. Ko zdaj slišimo za pobudo ljubljanske organizacije Zveze komunistov, naj bi samoupravni organi v delovnih organizacijah

Slehernemu delavcu o plačah, posojilih, reprezentanci, dnevnihicah ...

poskrbeli, da bi bila „knjiga poslovanja“ odprta vsem zaposlenim, vsem delavcem, lahko pritrđimo le, da bi bilo to koristno vpeljati prav povsod. V Ljubljani so sklenili, naj bi vsak član kolektiva dobival ob mesecu poimensko poročilo o izplačanih osebnih dohodkih, o porabljenem denarju za repre-

zentanco, o dnevnihicah in potnih stroških, o posojilih, ki jih imajo posamezni člani, sproti naj bi delavec dobil tudi mesečno poročilo o poslovanju delovne organizacije, zlasti o stanju dolgov in terjatev. S tem bi dobil v roke stvari, ki so mu bile marsikje prikrite in ki so bile ter so še eden od pomembnih vzrokov za pretirane, ne z delom utemeljene socialne razlike. S tem bi začela delovati notranja samokontrola, ki je lahko zelo učinkovita.

Poimenski spiski o izplačanih osebnih dohodkih in drugih izdatkih ne bi bili nekakšna črna lista, ampak redna stalna oblika obveščanja v kolektivih. To je treba uvesti povsod, saj živimo v samoupravni družbi in ob družbeni lastnini proizvodnih sredstev. Celo v Ameriki, kjer je temelj zasebna lastnina, objavljajo do dolarja natančne podatke o premoženju in prejemkih vodilnih ljudi.

M. L.

Les ni

Novolesova krlišča so prazna. Tam, kjer bi morali biti hlodi, je polegla trava. Grozi naglo zmanjšanje proizvodnje. Čeprav bo to začasno, škode ne bo možno popraviti. Do oktobra so predelali 54.700

Orjaški žerjav v Straži brez dela

kub. metrov lesa. Po načrtu bi ga morali do konca leta okoli 85.000 kub. metrov. Preprost račun pokaže, da manjka še 30.000 kub. metrov.

S tem ne kaže dobro. Domači in tuji dobavitelji so pripravljeno zagotoviti v zadnjem tromesečju le še 17.500 kub. metrov. Primanjkljaja bo 12.500 kub. metrov. Za normalno obratovanje in izpolnitev letošnjega načrta primanjkuje: 4.200 kub. metrov iglavcev, 1.500 kub. metrov eksoitčne hlodovine in 6.800 kub. metrov bukovega lesa.

Lesne zaloge kopnijo v vseh Novolesovih obratih. Od prvih oktobrskih dni se dogaja, da hlodovino, ki jo pripelje tovornjak, še „vročo“ pošljejo v parilne jame. Pomanjkanje lesa je hujske, ker je zima pred durmi, za ta čas pa bi moral Novoles imeti vsaj enomesečno zalogo hlodovine. Novolesova krlišča so prazna, vsak dan pa jim izpred nosa odpeljejo polni vagoni domače hlodovine, ki so jo gozdarji pripravili za kupce iz drugih krajev.

I. Z.

Čentiba

Njega dni so slovenski kmetje sejali ajdo na 30.000 hektarjih, zdaj pa se je zaradi premajhne in nezanesljive rodnosti površina skrčila na

manj kot polovico. Znano je, da „ima ajda toliko strahov kot pes“: slano, veter, dež in sušo, tem pa se je zdaj pridružila še premočna zemlja. Obilnejše gnojenje poljščinam, ki rastejo pred ajdo, tej lepotici polja več škoduje kot koristi. Ajda močnejše raste in poleže, kot se je na primer tudi letos zgodilo na mnogih njivah v Dobrniški dolini, domovini ajde.

Sorte pač niso prilagojene intenzivnejšemu pridelovanju, opozarja inž. Jože Spanring, ki je spremljal naše ajdove sorte in najboljšo odkril prav v Dobrniški dolini pri Alojzu Keku (hrvatica), o čemer smo pisali pred štirimi leti. Ob tem je inž. Spanring pozval k načrtnejšemu zlahtnjenju ajde, ki edino lahko pripelje do donosnega pridelovanja.

Na pragu „revolucije“ v pridelovanju ajde?

Zdaj poročajo o novi ajdovi sorti, čentibi 4, ki jo je vzgojil inž. Dragutin Adamič in katero so že preizkusili v Pomurju, kjer je dala celo 60-kratno sad, in ne le 10 ali 15-kratnega, kolikor daje običajna ajda v dobri letini. Tisti, ki preizkušajo novo sorto, ki ima ime po vasici Čentibi pri Dol. Lendavi, so navdušeni in napovedujejo, da bo nova sorta prinesla v pridelovanje ajde podobno ali še večjo revolucijo, kot so jo prinesle italijanske sorte pšenice.

Cimprej jo je zato treba preizkusiti tudi pri nas, kjer lahko daje ajda zaradi svoje velike vrednosti na trgu lep dodaten dohodek dolenskem kmetu.

M. L.

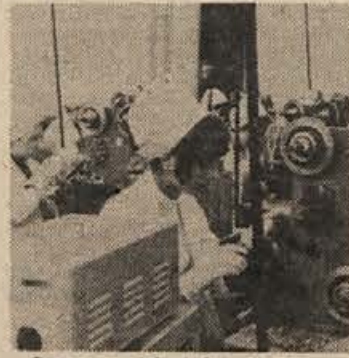
Samokritika

Na območju črnomaljske občine je cela vrsta obratov s sedežem zunaj občine, toda od teh ima samo Iskra v Semicu status pravne osebe in posluje kot temeljna organizacija združenega dela. Politična akcija za uresničevanje ustavnih dopolnil v praksi doslej ni imela vidnega uspeha, zato je občinski komitej ZK s svojo delovno skupino začel na tem resno delati.

Kako pa se je doslej obnašal sindikat pri uresničevanju ustavnih dopolnil, je na nedavni občinski konferenci sindikatov zelo samokritično povedal Jože Kolenc, predsednik občinskega sindikalnega sveta: „Ugotoviti moram, da je izvajanje dela, ki naj bi ga opravil sindikat pri uresničevanju ustavnih dopolnil, zelo majavo. Nismo se dovolj zavzeli oprijeli nalog. Veliko je bilo o tem napisanega, precej smo prelili črnila, vendar nekateri še govorijo, da so amandmaji za naše proizvajalce nesprejemljivi, in jih predstavljajo kot nekako strašilo za odvzem pravic, ki jih sedanji obrati še imajo. Vodilni v podjetjih večkrat poudarjajo, da na našem območju ni možnosti za ustanavljanje TOZD, nimajo pa za take trditve nobenih analiz in dokazov. Take parole begajo in vznemirjajo našega delovnega človeka. Sindikati smo zelo malo naredili v pogledu osveščanja delov-

nega človeka, saj še danes marsikdo ne ve za bistvo teh sprememb. Prepričan pa sem, da bomo napako pri osveščanju delavcev lahko še popravili in tudi strli odpor vodilnih do uresničevanja ustavnih dopolnil.“

R. B.

Samo semiška Iskra je izjema

Usoda neznana

Včasih se ponašamo, kot da je le industrija začetek in konec gospodarskega napredka neke dežele. S primerom utemeljimo to trditve!

Širši javnosti je sicer kaj malo znano, s koliko projekti (pa tudi s kolikerkoli preštevili delegacijami) se potegujemo pri mednarodni banki za obnovo in razvoj, da bi dobili posojila, zato ponavadi ne ve, za kakšne vrste naložb gre. Že bežen pregled pokaže, da ima v zahvalnih izrazih prednost industrija in da so predvidene ponekod celo dvojne zmogljivosti, ni pa zagotovljen trg, tako da ni jamstva, kam naj bi izdelke novih tovarn sploh prodali.

Naše kmetijstvo, ki trenutno bolj od vsega potrebuje denar za modernizacijo, skorajda ni zajeto. Malone neznan in brez ustrezne javne pozornosti je na primer ostal načrt skupne izvedencev mednarodne organizacije za kmetijstvo in prehrano (FAO), ki predvideva, kako bi lahko mednarodna banka sodelovala pri modernizaciji 3000 jugoslovanskih zasebnih kmetij, ki naj bi prerasle v sodobne farme z velikimi tržnimi presežki, zlasti mleka in mesa, seveda vse v okviru naših predpisov o velikosti kmetij in zasebnem delu z zasebnimi sredstvi za proizvodnjo.

Izpuščamo iz rok mednarodno pomoč našemu kmetijstvu?

Usoda te zamisli nam je neznana. Nič več ni slišati o njej. Menda je ni pregнал (upali smo, da že premagan in preživel) strah pred „kapitalizacijo“ kmetov in vzpostavljanjem nekdanjih kapitalističnih odnosov na vasi?

M. L.

POPRAVEK

Podpisani Alfred Zeleznik, novinar Dolenjskega lista, izjavljam, da je besedilo zapisa pod sliko, objavljeno na 3. strani Dolenjskega lista z dne 13. julija 1972, št. 28, npreverjeno, zato je prišlo do neskladja z resničnim stanjem, saj gre v bistvu za izravnavo cestne osi z osjo mostu zaradi naknadne spremembe projekta.

ALFRED ZELEZNIK

vredno je zapisati...

„Javno in poimensko o koreninah zla“ je bilo pred tremi tedni na tej strani z velikimi črkami zapisano v upanju, da bomo pri nas vendarle začeli javno in konkretno obravnavati tiste posameznike in delovne organizacije, ki vsem načelom, sklepom in dogovorom v brk izigravajo predpise, protipravno poslujejo in s tem pridobivajo korist.

Spisek največjih nepokritih investicij, kjer gre za blizu 10 novih milijard dinarjev, je znan javnosti že skoraj mesec dni, nikjer pa ni zaslediti, da bi bil kdo izmed kršiteljev poklican na odgovor in da bi tudi občutil posledice svojega ravnanja.

Pesek v oči?

Znaše so tudi nekatere druge negativnosti, na primer, da je kar za dvakrat prekoračena letos predvidena denarna emisija ali da je država med največjimi dolžniki in s tem največjimi povzročitelji nelikvidnosti (kot je te dni vnovič poudaril svet za gradbeništvo pri Gospodarski zbornici Jugoslavije), vendar daje vse to vtis, kot da pri nas ni nihče za to odgovoren. Nobenih posledic ni, nobenih odstavitev in zamenjav, ki bi bile potrebne, izrečena je le kaka splošna kritika, čeravno se natanko ve, kdo je kršil predpise in katere predpise oziroma dogovore.

Pri nas kot da je začelo veljati neko nenapisano pravilo, da je kršitev manj huda in nekako v skladu s „sistemom“, če jo kdo naredi v korist delovne organizacije. Odtod najbrž izvira tudi nerazumljiva zadržanost 23 poslancev ob „primeru Vujčić“, v glavnem samih direktorjev, ki so se pač odločili po svojem poznavanju poslovanja in poslovne morale.

Poziv tovariša Tita je prišel pravi čas. Če je naši družbi resnično do tega, da bi zgradili trden samoupravni socialistični družbeni red, izpeljali gospodarsko in družbeno reformo ter ustavne spremembe, mora njegovim besedam ne le prisluhniti, temveč se po njih tudi ravnati.

M. LEGAN

Kmetijski nasveti

Mlado vino je kot otrok

Letošnja vinska letina na Dolenjskem je bila slaba. Zaradi hladnega vremena, zlasti v septembru, je grozdje slabo dozorelo in je imelo pri poglavitnih sortah (žametna črnina) le kakih 14 odstotkov sladkorja. Manj sladkorja pa pomeni manjši odstotek alkohola v vinu, s tem pa tudi manjšo odpornost vina proti vinskim boleznim in napakam.

Mlado vino mora biti zato letos deležno še posebne pozornosti. Če zaradi nizke temperature ob trgatvi vre most prepočasni, mu je treba dodati kvasnice, ki jih vinogradnik lahko kupi. Sodi morajo biti polni, sicer pride mlado vino v stik z zrakom, kar povzroča porjavitev, porčnitev, zavrelko, kan ali še nekatere druge nevesčnosti. Računati je treba tudi s tem, da se bodo vina letos zaradi obilice kisline težko čistila.

Naj na kratko ponovimo, kakšne nevarnosti pretijo vinu. Ločimo jih v vinske bolezni in vinske napake. Če nadlogo povzročajo glive ali bakterije, imamo opraviti z vinsko boleznijo, če pa so drugi vzroki, povzročajo vinsko napako.

Med boleznimi je na prvem mestu zavrelka. Loti se vina, če ni bilo pretočeno, sodi ne sproti zapolnjeni, gnilo grozdje (letos ga je bilo obilo) neodbrano. Naslednja pogostejša bolezen je očetni cik, ki se loti vina z majhnim odstotkom alkohola, kakršno bo letos. Podobno je s kanom, ki vino spreminja v vodeno brozgo. Da to preprečimo, je treba sode dotočiti, vino pretakati.

Napake vina ugotovimo, če pustimo pijačo za nekaj časa stati v kozarcu. Najpogostejše je porjavanje, ki nastane v dotiku z zrakom. Preprečimo pa ga s pravilnim in pravočasnim zveplanjem. Podobno je s počrtnitvijo, ki jo „zdravimo“ z želatino. Pri mladih vinih, ki so bila nepravčasno, preveč ali premalo zveplana, se rad pojavi nezaželen in neprijeten vonj: po gnilobi, gnilih jajcih ali zveplovm dvokisu. Letos je zaradi slabe kakovosti grozdja, gnilobe in bolezni še več nevarnosti za most in vino, zato je klic po dobrem kletarjenju še bolj upravičen.

Inž. M. L.

Proti senzacionalnemu poročanju

Vsebino Titovega pisma bomo uresničili le z načrtnim, odgovornim, konkretnim političnim delom

Na 21. seji je komite OK ZKS v Novem mestu obravnaval uresničevanje nekaterih sklepov prejšnje seje ter pismo sekretariata ZK iz IMV. Člani komiteja so prevzeli konkretne obveznosti do posameznih organizacij ZK, tako da bo komite seznanjen s tem, kako komunisti v določenem družbenem okolju izpolnjujejo lastne programe političnega

dela, kakor tudi sklepe komiteja, konference in drugih organov ter forumov ZK. Razprava je zajela tudi nekatere probleme s področja stabilizacijskih prizadevanj, pojave napak v sistemu upravljanja in usmerjanja informacij in druga vprašanja, o katerih bo treba v prihodnje resno spregovoriti in jih tudi rešiti. Obravnavali smo pismo sekreta-

riata iz IMV. Z njim so opozorili komite na neprimernost nekaterih člankov Milovana Dimitrića, ki jih je objavil v Ljubljanskem dnevniku, in zahtevali, da se njegovo delo politično oceni ter da se ga kot novinarja in komunista pokliče na odgovornost. Komite je obravnaval pismo sekretariata. Ker je ugotovil, da je ob Dimitrićevem pisanju treba širše spregovoriti, se je odločil za globljo obravnavo. Člani komiteja so menili, da ne gre samo za pristanski odnos pisca do IMV, ampak tudi za politiko, obremenjeno s poskusi senzacionalizma, za odnos med odgovornostjo uredništva in novinarjevo svobodo, za politično oceno novinarjevega dela in ne zadnje tudi za oceno sodelovanja IMV s tiskom ter oblastnimi, samoupravnimi in političnimi strukturami v občinah.

V prihodnje, to ugotovljajo tudi v IMV, si bo treba vzeti več časa za sodelovanje z okoljem, v katerem tovarna oziroma tovarne živijo in delajo, saj so njihovi problemi tako naši kot njihov.

Komite bo na prihodnji seji v zvezi s tem sprejel določena stališča in sklepe ter začel ustrezne akcije in ukrepe.

FRANCI SALI
sekretar komiteja
Obk*ZKS Novo mesto

Dobrič: proslava ustanovitve AFŽ

V soboto so v Dobriču proslavili 29. obletnico ustanovitve konference Antifašistične zveze žensk Slovenije. Proslave so se udeležili ugledni gostje: Tina Tomlje, predsednica republiške konference SZDL, Olga Vrabčič, predsednica sekretariata konference za družbeno aktivnost žensk pri republiški konferenci SZDL, predsednica novomeške konference Marija Suhy in predstavniki družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine Trebnje. O vlogi žensk v naši družbi je spregovorila predsednica občinske konference SZDL Trebnje Ivanka Pavlin. Na slavlju so obsojili tudi izgrede velikomestnih skrajnežev in nacistov proti Slovincem na Koroškem.

Ukrepajmo, kujmo železo, ko je vroče!

(Nadaljevanje s 1. str.)

deneti akcijo in otopiti ost! Ravnamo dosledno! Pustimo ljudi, naj spregovorijo, naj ocenijo razmere v svojem okolju. Začnimo pri sebi, potem bomo imeli moralno moč enako zahtevati od drugih. Ne popuščajmo oklevanju, oportunitizmu, ki je naš največji sovražnik. Ne razvednotimo dosežanih dosežkov, spoštujemo svoje delo. Poenotimo merila v akciji, pri delovanju bodimo konkretni, stopnjujemo to konkretnost. Partijsko ukrepajmo, izključimo člane, ki članstva ne zaslužijo. To so misli, ki jih je Franc Šetinc razčlenil in podkrepil kot napotilo za akcijo dolenjskim komunistom.

Čaka obilo dela in nalog. Ludvik Golob, sekretar medobčinskega sveta ZK Novo mesto, je med drugim dejal, da je treba glede stabilizacije več narediti zlasti v negospodarstvu, da je treba odpraviti subjektivne vzroke pri prepočasnem uveljavljanju ustavnih dopolnil predvsem glede samouprave obratov. Nadalje je rekel, da se je na Dolenjskem oddaljila samouprava v zdravstvu, da je pomanjkanje idejno usmerjenih prosvetnih delavcev, da delavske univerze ne delujejo dobro, da se je razpaslo gručaštvo (primer Vujčić in

podpora od ljudi, ki je ne bi pričakovali). Poudaril je, da je nujen okrepljen idejni boj, če se hočemo uspešno spoprijeti s slabostmi, s pretiranim socialnim razlojevanjem, bogatenjem, okoriščanjem itd.

Podobno je Franc Bukovinsky, sekretar medobčinskega sveta ZK Brežice, razložil, kako nameravajo delati komunisti v Spodnjem Posavju, ki so, kot je dejal, „začeli zaostrovati surs že pred pismom“. Organizacije ZK menjavajo svoj slog delovanja in to je bistveno. Ocenil je tudi, da so v Posavju politične razmere v glavnem dobre, da slabosti in napake nimajo tolikšnih razsežnosti kot ponekod drugod, kar seveda ne pomeni, da bodo ob sedanji akciji komunisti stali ob strani. Marsikje se je vgnedel oportunitizem in nekakšna politična lenobnost, kot je nadalje o razmerah v tem delu Slovenije poročal sekretar občinskega komiteja ZK Brežice tov. Skinder.

Na posvetovanju so spregovorili in poročali tudi drugi sekretarji občinskih komitejev ZK: Jože Vajs iz Črnomlja, Milan Ravbar iz Krškega, Ivan Škof iz Metlike, Franc Sali iz Novega mesta, Viktor Auer iz Sevnice in Tone Žibert iz Trebnjega. Vsem je bila skupna ugotovitev: izrabimo izjemno razpoloženje članov ZK in občanov!

M. LEGAN

Ne le kruh, tudi meso v smeteh

Smo se vsega preobžrli, smo narobe vzgojeni? Nekaj ni prav!

„Sendviči, točneje zemlje, bogato napolnjene s kolobarčki dragih salam, klobas in drugih dobrot, niso redkost v koših za smeti v Kočevju,“ je povedal in dokazal mestni paznik Pavle Majerle.

Ko je šel 20. oktobra zjutraj na obhod po mestu, se mu je zdelo čudno, kaj pomenijo lični beli zavitki v koših za smeti. Čeprav ga je bilo nekoliko sram stikati po smeteh, je en zavitek le vzel in ga odvil. Bil je zelo presenečen, ko je v njem zagledal belo zemljo, bogato napolnjeno z rezinami drage klobase. Zavitek je nesel pokazat najprej na občino, nato pa je prišel še k meni. Zatrnil je, da je takih zavitkov precej po koših v vsem mestu, zato

je posumil, da so verjetno šli otroci prejšnji dan na šolski izlet, kar niso pojedli, so odložili pa v koše za smeti. Niso namreč redki starši, ki kregajo otroka, če ne poje malice. Otroci se boji zamere doma in vrže malico – v smeti.

Seveda pa to v današnjem času, ko je boj za podražitev kruha in proti njej, še posebej žalostno. Paznik je vedel povedati, da je videl tudi, ko je iz četrtega nadstropja tretje stolpnice v Kidričevi ulici priletela dol polivilnina vrečka, v kateri je bilo okoli 2,5 kg kruha. Poklical je žensko, ki ga je vrgla, naj ga gre pobrat, sicer jo bo prijavil sodniku za prekrške. V kantah za smeti je večih tudi kilogram ali več mesa.

Eni imajo torej vsega preveč, drugi pa si lahko privoščijo meso le bolj poredko. Žalostno pa je, da podražitev vedno najbolj prizadejejo prav tistega, ki najbolj varčuje in najteže živi.

J. PRIMC

Mestni paznik Pavle Majerle kaže sendvič, ki ga je našel v smeteh. (Foto: J. Primc)

Loški potok brez zdravnika

Tudi v Koprivnik ne prihaja – Za združitev kmečkoga in delavskega zavarovanja

18. oktobra je bila v Kočevju skupna seja svetov zavarovalnic občin Kočevje in Ribnica. Na seji so se najprej seznanili s finančnim načrtom skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Ljubljana za obdobje januar–avgust 1972, zatem pa so razpravljali o gradnji in financiranju kliničnega centra v Ljubljani. Klinični center bo predvidoma prihodnje leto dograjen. Kočevska in ribniška občina radno izpolnjujeta finančne obveznosti, ki jih imata do njega.

Udeleženci seje so se najdalj zadržali v razpravi o združitvi skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev in skupnosti zdravstvenega zavarovanja kmetov. Predstavniki obeh občin so se enotno izrazili za predlog o združitvi obeh skladov. Pred referendumom o združitvi bodo delovnim ljudem pojasnili namen in pomen združitve, da bodo vedeli, za kaj bodo glasovali. To pa je naloga družbeno-političnih organizacij, tako SZDL kot sindikatov.

Na seji so govorili tudi o tem, zakaj zdravnik ne prihaja v Koprivnik, čeprav je tam ambulanta, ki

sameva menda že dve leti. Izoblikovalo se je mnenje, da bi morali to vprašanje reševati družno Zdravstveni dom, ZKGP in občina. Brez zdravnika so ostali tudi prebivalci Loškega potoka. Dosedanji zdravnik je odšel, novega pa ni. Člani sveta so se zavzeli, naj zdravstveni dom Kočevje reši to tako, da bo do prihoda stalnega zdravnika določil za dan ali dva v tednu zdravnika, ki bo ordiniral v Loškem potoku. Nikakor ne bi smeli dopustiti, da bi ostalo območje Loškega potoka brez zdravstvene oskrbe, kar traja sedaj že nekaj tednov.

K. O.
ROMAN ČELESNIK
SPET PREDSEDIK

Prejšnji teden se je v Novem mestu sestal izvršni odbor ZKPO in soglasno spet izvolil za predsednika Romana Čelesnika, ravnatelja osnovne šole v Škočjanu. V nadaljevanju seje so obravnavali kulturno dejavnost v Novem mestu in drugih občinskih središčih.

D. B.
Prvi Zidanič

V Globokem je bila v nedeljo prva prireditev, posvečena brežiškemu občinskemu prazniku. Lovske ekipe so se pomerile za prehodni pokal občinske zveze skupščine. Prvo mesto so zavzeli strelci Globokega in prejeli pokal v trajno last. Med posamezniki je zmagal Zidanič s 156 krogi.

V. P.
ODBORNIKI
NA RAZSTAVI

Urbanistično razstavo v Dolenjski galeriji so si prejšnji redon ogledali tudi odborniki občinske skupščine Novo mesto. Z zanimanjem so prisluhnili strokovni razlagi o dokumentih, ki načrtujejo razvoj občine do konca tega stoletja.

svetovni dan varčevanja

DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA NOVO MESTO

Avtopromet, gostinstvo in turizem

Gorjanci

Novo mesto - Straža

Priporočamo naše prevoze in turistične ter gostinske storitve!

Kolektiv čestita za praznik občine!

TEKSTILNA TOVARNA NOVO MESTO • TEKSTILNA TOVARNA

Kolektiv čestita za praznik občine!

ZŽTP Ljubljana

FERSPED

mednarodna špedicija
uprava Ljubljana
izpostava NOVO MESTO, Foersterjeva 1, tel.: 21-941

Čestitamo vsem delovnim organizacijam in občanom novomeške občine za praznik in se hkrati priporočamo za poslovno sodelovanje.

»Srce se mi takrat kar olajša...«

Uredniku Dol. lista!
Sem naročnica Dolenjskega lista, ki ga dobivam sem v tuji redno vsak teden. Zelo rada ga berem; prvo, kar me najbolj zanima, so razumljivo, novice iz mojega rodnega kraja. Velikokrat dobim vaš list sem v Nemčiji že v petek, sicer pa zanesljivo vsako soboto. Navadila sem se že, da tisti čas, ko pride pismo, takoj najdem potreb-

ni čas in preberem Dolenjski list. Zdi se mi, da potem kar nekako laže delam.
Ceprav vem, da sem ob takih priložnostih samo z mislijo v domovini, se mi srce tisto uro kar olajša in počutim se tako, kot bi vdihovala domači sveži zrak. Veste, v tujini sem že sedmo leto, a imam še vedno domotožje. Na tujem, zlasti tu v Nemčiji, si vedno samo tujec in tujec ostaneš, pa kamor se obrneš.

Prosim vas, objavite mi priloženo čestitko za starše, ki praznujejo 25. oktobra srebrno poroko. Ker pošiljam časopisu tako čestitko prvič, ne vem, koliko stane. Zelo me bo veselilo, če mi boste odgovorili in sporočili tudi, koliko to stane. Vnaprej se vam zahvaljujem za objavo in želim veliko uspeha pri urejanju in razširjanju priljubljenega Dolenjskega lista!

Pozdravlja vas rojakinja

REZIKA TOMAŽIN Z
DRUŽINO, IZ HENBACHA
V ZR. NEMCIJI

V službo na Brod

Skromen in težak je bil včasih zaslužek v Kolpski dolini, pa tudi danes je pri nas težko za denar. V Kolpski dolini ni tovarn in ne podjetij. Zadovoljni moramo biti, da ima podjetje DIP Delnice obrat lesne stroke na Brodu na Kolpi. Tam so zaposleni, kar je še mlajših. Plače so borne. Z njimi komaj krijejo najnujnejše potrebe.

Avtobusne zveze imamo še kar dobre, saj vozita vsak dan po dva avtobusa proti Kočevju in dva proti Delnicam. Zato imamo pa zelo ozke in "slabe" ceste, čeprav je po njih vedno več prometa. So pa vozniki skrajno previdni, saj je na naših zastarelih cestah verjetno najmanj nesreč.

Narava je lepa in vabljiva, zato nas radi obiskujejo tujci in domačini. Kolpa kliče ribiče, gozdovi pa lovec. Ljudje radi postrežejo gostom svojih močeh. Še več pa gostu zaleže lepa beseda in dober nasvet.

JOŽE KRIŽ,
Kuželj

Učenci osnovne šole v Šmarjeti so napisali prejšnji petek nekaj transparentov in z dvema slovenskima zastavama občanom pokazali, da tudi oni protestirajo zoper hude krivice, ki jih morajo prenašati Slovenci na Koroškem — (Foto: T. Dragan)

Pokrovitelj je NOVOTEKS

Prva konferenca pionirskega odreda XII. SNOUB na osnovni šoli Bršlin je bila 29. septembra. Udeležili so se gostje iz Novoteksa, XII. SNOUB in pionirski delegaciji iz osnovnih šol Grm in Katja Rupena.

Z delom odreda v preteklem šolskem letu smo bili zadovoljni, saj je delovalo kar dvajset krožkov. Nato smo izvolili nov pionirski odbor, v katerem so Dragan Stankovič, Zdenka Strajnar, Aleš Vesel, Miro Tomljanovič in Darja Starič.

Na koncu so predstavniki tovarne Novoteks prevzeli nad našo šolo pokroviteljstvo. Izročili so nam listino in na pionirski prapor pripeli svečan trak.

NOVINARSKI KROŽEK
OŠ BRŠLIN

Kdo je bil neznani padli partizan?

Ob dnevu mrtvih se spominjamo svojih dragih, ki jih krije domača in tuja gruda. Spominjamo se tudi preminulih, katerih grobovi so še danes neznani ali pa za grobove vemo, ne vemo pa kdo v njih počiva. Spominimo se junakov, ki so položili svoja življenja na oltar domovine.

Tako še vedno vemo, kdo je bil mladi partizan, ki je v novembru 1943 padel od nemških krogel na vrtovih Kuželja. Doma je bil nekje z Dolenjskega, pokopan je na kuželjskem pokopališču ob Kolpi. Tudi zanje, za borce, za neznane padle junake poskrbimo in jim okrasimo grobove, saj so dali svoje življenje za našo srečno bodočnost in za blagor mladega rodu.

JOŽE KRIŽ, KUŽELJ

Bralci na vasi

V Vasi že več let deluje potujoča knjižnica, ki ji posreduje knjige občinska matična knjižnica iz Kočevja. Delo knjižnice vodi Marija Volt, ki izposoja knjige vsak petek zjutraj od 7.30 do 8.30 ter popoldne od 13. ure dalje.

Redno bere sedaj 18 ljudi, ki zelo radi posegajo po knjigah in jih tudi redno in dobro ohranjene vračajo. Med bralci so tudi starejši ljudje, ki sami ne bi mogli priti do knjig oziroma knjižnice. Zato smo organizirali mlade člane RK, ki so stalna vez med bralci in knjižničarko. Prinašajo prebrane knjige in odnašajo nove.

Najbolj pridna bralca sta Jože Južnič-Videmski iz Fare in Jožica Ozanič iz Oskrta na Vrhu. Radi bi, da bi se krog bralcev lepih slovenskih knjig še povečal.

M. V.

Urejajmo si čisto okolje, ne svinjak!

Rožni studenec — priljubljena točka kočevskih avtomobilistov (za pranje avtov) — Vsak naj skrbi za čistočo in red v svoji okolici

Oncsnaževanje okolja vedno bolj ogroža človeštvo. Z vsega sveta se širijo vznemirjive novice, posebno iz močno industrializiranih ZDA in zahodne Evrope. Del Slovenije je ostal kot vrt sredi hudo onesnažene Evrope. Strokovnjaki nas pa že vse pogosteje opozarjajo, da postaja tudi Slovenija zadnja leta vse bolj onesnažena.

In kako je pri nas v Kočevju? V splošnem se nimamo kaj pritoževati, saj je zrak v primerjavi z ostalimi kraji in mesti zelo čist, okolje je brez posebnih kemičnih odpadkov, saj ali česa podobnega. Vendar pa je mesto vedno bolj umazano.

Poleti najbolj zбоде v oči meščane in razne izletnike reka Rinža. Reka, sem poudaril zato, ker jo smatrajo nekateri prebivalci mesta za mlako, v kateri plava nekaj smrdečih rib. Res se ne motijo dosti, saj

poleti voda skoraj stoji, ker pa se v njej razkrajajo razne organske snovi, včasih tudi smrdi. Ljudje negodujejo, a kaj več nihče ne stori.

Po mestu leži veliko papirja in drugih odpadkov. Namesto po poteh ljudje raje hodijo po zelenicah. Krajevna skupnost si prizadeva olepšati mesto. Zato so lani in letos postavili veliko košev za smeti, uredili so zelenice in posadili precej rož. Vse to ne pomaga veliko, ker ljudje še naprej mečejo papir po travi in ulicah, nekateri pa polne koše odpadkov celo obračajo. Prav tako hodijo po travi, da so morali nekateri zelenice ograditi.

Podobno je tudi v okolici mesta. Rožni studenec, nekoč zelo obiskovan kraj sprehajalcev, je postal priljubljena točka kočevskih avtomobilistov. Nekateri vozniki izkoristijo pristo soboto ali nedeljo za čiščenje

svojega avta v bližini studenca ali celo v njem, kjer ga temeljito umijejo. Studenec, ki je bil prej bister, je zdaj pogosto moten, v njem pa leži med ostalim tudi mnogo razbitega stekla in pločevine. Na okoliških jasah pa so razni odpadki: od papirja, žic in raznih umetnih mas do kantic za olje. V travi in grmovju leži tudi veliko starih čevljev, ob poteh pa precej pohojenih gob, užitnih in neužitnih, ki jih ljudje uničujejo samo zaradi neznanja in objestnosti.

Za konec naj pripomnim, da je meni in verjetno še mnogim za lepo in urejeno mesto, ki bo imelo tudi čisto okolico. To pa ni stvar družbe kot celote, ampak predvsem vsakega posameznika, ki naj bi skrbel za red in čistočo okoli sebe.

M. VIZJAK,
Kočevje

Še enkrat: »Dvojna obraza obrtnikov«

Pod naslovom „Dvojna obraza obrtnikov“ si dovolim odgovoriti resnico, v kateri je bil vaš list netočno informiran, ko je pod tem naslovom 19. oktobra 1972 objavil članek.

Cementinarsko obrt imam najmanj 18 let in ne 5 let, kot je priobčil vaš časopis. Ves čas sem delal, razen treh let, na ročni stroj, in to s svojim sinom ter s še kakšnim delavcem, ki pa je bil zavarovan. Takrat ni bilo še nobenih knjig in sem svoje dajatve v redu plačeval. Ker so dajatve rasle, sem tudi jaz pojačeval dejavnost: nabavljal sem si stroj za izdelavo opeke in leto pozneje tudi stroj za izdelavo votlakov. Da sem si te stroje lahko nabavljal, sem prodal vseh osem glav živine, poljske stroje in vino. Kar sem si prihranil in kupil, ni bilo pridobljeno po kakšni goljufiji, pač pa z veliko težavo in 16-urnim delovnim časom, mojim in moje družine.

Hvala za užitek

Jarm poklonil šoli kip „Pojoči otroci“

Od 13. do 17. oktobra je v Fari razstavljal 34 kipov domačin iz Oslinice kiparski umetnik Stane Jarm. Razstava je bila odprta vsak dan od 9. do 13. ure oziroma 15. ure. K otvoritvi je prišlo okoli 70 odraslih in mladih, nato pa si jo je ogledalo še 150 odraslih in 272 učencev iz osnovne šole Vas-Fara in z Broda. V torek, 17. oktobra, je Jarm spet prišel v Faro in razlagal obiskovalcem pomen svojih del brodskih in priufarski mladini.

Razstava je imela med preprostim prebivalstvom velik odmev. Hvaležni smo vsem, ki so jo omogočili. Spoznali smo, da je tudi preprost kmečki človek sposoben razumevati sodobno umetnost, če mu je na primeren način posredovana. Odbor KUD in ravnateljstvo osnovne šole Vas-Fara sta srečna, da je ta prireditelj tako odlično uspel.

Umetnik Stane Jarm je poklonil osnovni šoli Vas-Fara kip „Pojoči otroci“, za kar smo mu iz srca hvaležni.

M. VOLF

Na sliki: delegacija novomeških pionirjev pred spomenikom na Kozari. (Foto: D. Slapničar)

PIONIRSKO SREČANJE

Bil sem na Kozari

V Prijedoru je bilo prvo srečanje pionirjev iz vseh republik — Slovenijo so predstavljali učenci iz Novoga mesta in pionirka iz Šentjerneja

Izlet na Kozaro je bil posvečen prvemu srečanju pionirjev iz vse Jugoslavije. Našo republiko so predstavljali pionirji iz treh novomeških šol in pionirka iz Šentjerneja.

S kombijem smo se odpeljali ob devetih uri izpred bršlinske šole, v Prijedor pa smo prispeli ob 16. uri. Tam so nas pričakali pionirji-gostitelji in nas odpeljali na svoje domove.

Naslednji dan smo se zbrali pred prijedorsko osnovno šolo „16. maj“. Pozdravili so nas predstavniki občinskega sveta Prijedor in predstavnik republiškega sveta ter pionirji, ki so nam pripeli našitke „Bratstvo-enotnost“.

Potem smo se odpravili proti Kozari. Po dobri uri vožnje smo se ustavili pred velikim spomenikom, ki je posvečen žrtvam na Kozari. Ob prisotnosti borcev, ki so se tam borili, smo položili pionirji venec, nato pa so nas gostitelji povabili na kosilo v gostilniško kočjo.

Po kosilu smo se še nekaj časa zadržali na Kozari, nato pa odšli v Prijedor gledat dokumentarni film „Otroci Kozare“, ki priča, koliko nedolžnih ljudi, predvsem otrok, je med vojno tam umrlo. Še polni vtisov iz kinodvorane smo si nato ogledali železarsko mestce Ljubijo. Pričakali so nas pionirji OŠ „Mladen Stojanović“ in predstavniki rudnika Ljubija. Tam smo večerjali, si ogledali kulturno-zabavni program, nato pa odšli ponovno v Prijedor.

Naslednji dan smo si ogledali taborišče smrti — Jesenovac, muzej in kratek film. Nato smo se „sprehodili“ po železniških pragovih do spomenika. Zvedeli smo, da so po teh pragovih jetniki vozili zemljo, da so napravili majhno umetno jezero, ki še danes goste spominja na težke čase v taborišču.

V dveh dneh smo videli še veliko zanimivega: spomenik v obliki tulipana, ki je oblit s krvjo, prvi parti-zanski aerodrom in še nekaj drugih spomenikov.

DAMJAN SLAPNIČAR
OŠ „KATJA RUPENA“

Glasbena šola v Novem mestu

Glasbena šola v Novem mestu bo z letošnjim šolskim letom začela pouk z otroki, starimi od 5 do 8 let. Vpisovali bodo do konca tega meseca, sprejeli pa bodo okoli 40 otrok.

SODELOVANJE Z JLA

Mladina črnomaljske občine že dalj časa dobro sodeluje s pripadniki garnizije, pred kratkim pa je bilo v počastitev dneva artilerije spet srečanje s proslavo. Vojaki in gimnazijci so se nato pomerili še v rokometu, rezultat pa je bil 8:8.

N. K.

Novomeško gimnazijsko planinsko društvo je pred tremi leti ustanovil prof. Janez Ferbar. Že prvo leto je bilo zelo aktivno, proglašeno je bilo celo za najbolj delavno srednješolsko društvo v Sloveniji. Na sliki: prejšnjo soboto je društvo priredilo že drugi letošnji izlet na Begunjsčico. Na izletu je bilo tudi nekaj deklet iz srednje medicinske šole. (Foto: Z. Šeruga)

V torek, 31. oktobra, bo na Mirni slovesno. Vpričo domačinov in gostov, med katerimi pričakujejo tudi predsednika IS SRS Staneta Kavčiča, bodo slovesno izročili namenu tovarno za predelavo krompirja, ki jo je ob finančnem sodelovanju bank in tvrdke KNORR zgradila tovarna hranil Kolinska iz Ljubljane. Tovarna obratuje poskusno že skoraj vse letošnje leto in pomeni izredno pridobitev manj razvite trebanjske občine, njenega kmetijstva in dolenskega kmetijstva nasploh.

Kolinska se predstavi

Tovarna hranil KOLINSKA je eno najstarejših podjetij v Ljubljani, saj je bila ustanovljena že 1908. Ves čas se je ukvarjala s prehrano in problemi proizvodnje prehranskih izdelkov za potrebe prebivalstva. V predvojnem obdobju je bil njen znan izdelek CIKORJA, v prvih povojnih letih pa razen te še splošno znana PROJA, to je kavin nadomestek. Po končani prvi dobi planskega gospodarstva se je proizvodnja podjetja po letu 1952 začela vse bolj širiti. Tovarna je začela izdelovati pudinge, ki so danes znani pod imenom ROYAL, ter praške, ki jih poznamo kot praške za pecivo REGINA.

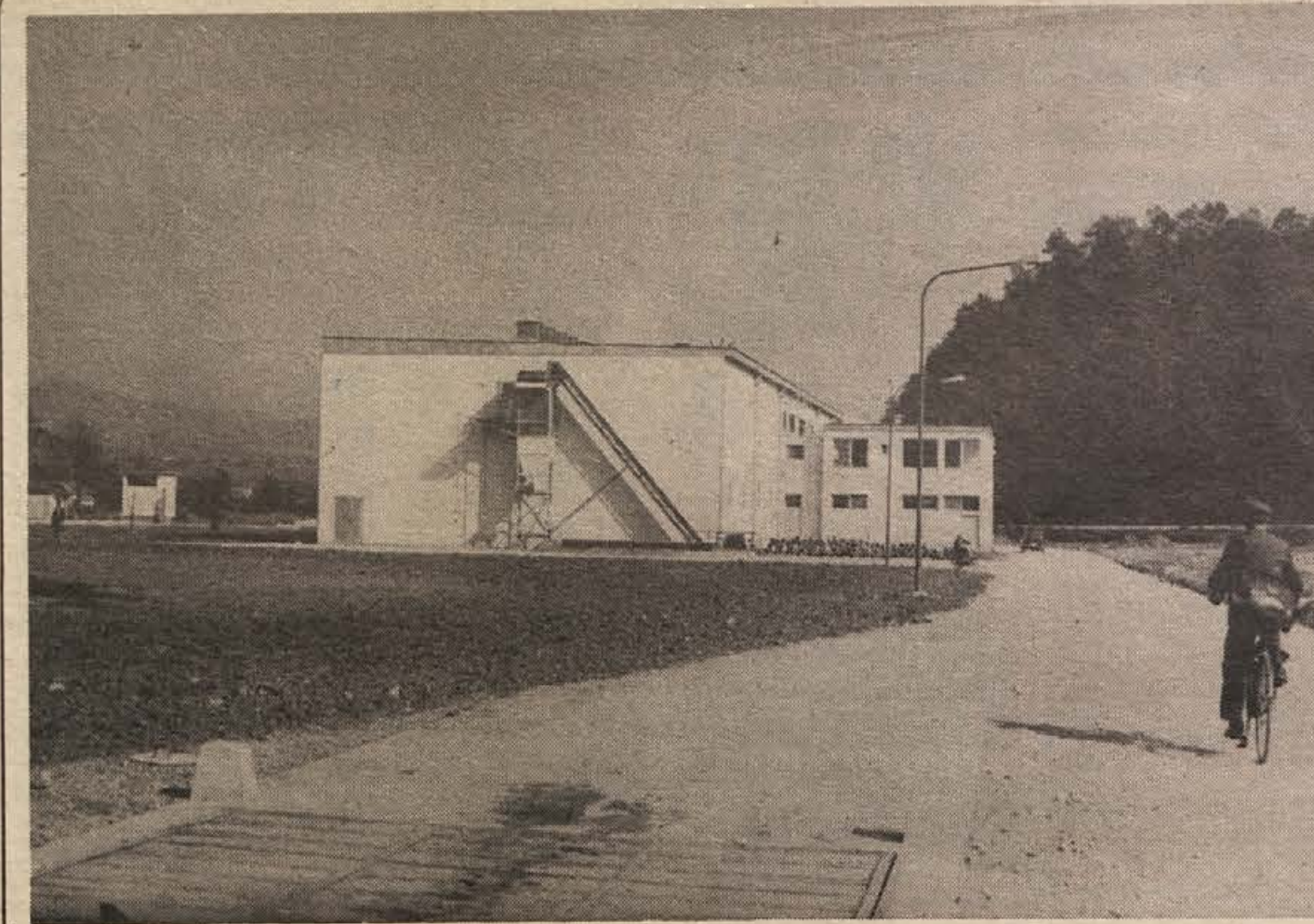
Vse večja sprostitve in razvoj samoupravnega sistema ter prevzem odgovornosti za donosno in smotrno gospodarjenje — to je prineslo podjetju nove razvojne možnosti.

Skok zadnjih let

Leta 1962 je znašal obseg proizvodnje 3782 ton različnih izdelkov, ki so bili vredni 18.427.000 din. Leta 1965 je tovarna izdelala že 6300 ton izdelkov v vrednosti 51.680.000 din. To je za 167 odstotkov več po količini in za 280 odstotkov več po vrednosti. Lani je KOLINSKA naredila že 14.700 ton izdelkov, kar je 388 odstotkov več kot leta 1962, njihova vrednost pa je znašala 250 milijonov din ali 1360 odstotkov več. Letos ima tovarna v načrtu 21.000 ton izdelkov v skupni vrednosti 368 milijonov dinarjev.

Vzporedno z razvojem proizvodnje se je povečalo tudi število zaposlenih in število strokovnjakov. Pred 10 leti je bilo v KOLINSKI zaposlenih skupno 265 ljudi, od tega le 4 z visoko strokovno izobrazbo, zdaj pa daje kruh že 1100 ljudem, od tega 34 z visoko izobrazbo.

Na splošno lahko razdelimo razvoj podjetja v dve fazi; v prvo, ki je trajala vse do leta 1965, ko je bila tehnologija še „suha“, to je brez uporabe pare

V TOREK, 31. OKTOBRA, OTVORITEV MIRENSKE TOVARNE

Tovarna, ki je več kot samo to

Ne le za nova delovna mesta, ki jih je zdaj kakih 50 in za skupni dohodek, ki se bliža 20 milijonom dinarjev, tovarna za predelavo krompirja na Mirni pomeni predvsem pridobitev za dolensko kmetijstvo

in vode, in drugo, ko je tovarna začela uporabljati tako imenovane mokre tehnološke postopke z uporabo vode in pare.

V letu 1968 je sklenila pogodbo o proizvodnem sodelovanju z znanim svetovnim podjetjem KNORR za proizvodnjo jušnih koncentratov. Uspešna kooperacija s to tvrdko je vodila do tega, da je KNORR s svojim posojilom pol milijona dolarjev sodeloval tudi pri gradnji mirenskega obrata za predelavo krompirja.

KOLINSKA se je povečala tudi s pripojitvijo podjetja VINO CET, ki je izdelovalo kis in gorčico. Proizvodnjo je razširila še na izdelovanje gorčice in majoneze ter sklenila pogodbo s švicarskim podjetjem „NIAGTHOMY“, ki se uspešno uresničuje.

Kaj pomeni Kolinski in občini nov obrat

Z dograditvijo obrata za predelavo krompirja na Mirni je tovarna stopila na področje bazične živilske tehnologije oz. proizvodnje. Z nadaljnjim razvojem in odpiranjem novih obratov si želi zagotoviti lasten vir repro-

Tovarna je že izvozila večjo pošiljko krompirjevih kosmičev za gospodinjstva na Madžarsko. Prav tedaj, ko so jo pripravljali, je obiskala tovarno Eva Feher, predsednica madžarskih zadruženic (desno)

dukcijskega materiala in surovinsko osnovo ter se sčasoma otresti odvisnosti od uvoza. Zato je na pobudo občinske skupščine Trebnje ter družbenopolitičnih organizacij v republiki že 1969. leta sklenila, da začne s pripravami za gradnjo tovarne, ki naj bi predelovala krompir v krompirjeve kosmiče, krompirjev pire. Ta obrat je bil načrtovan v Mirni, ki je sredi močnega pridelovalnega središča za krompir, razen tega pa še na gospodarsko nerazvitem območju, ki ga je treba pospešeno vsestransko razvijati. Vrednost tega prvega obrata bazične živilske predelave znaša 27.154.000 dinarjev.

Sprva so načrtovalci računali, da bo vrednost naložbe znašala 17,24 9000 din, vendar se je kasneje le-ta povečala zaradi podražitev gradbenih storitev in dražje opreme, ker se je delno razvrednotil dinar. Potrebno je bilo iskati nove vire denarja. Tako je KOLINSKA dobila pri Ljubljanski banki 6.736.000 din posojila, pri jugoslovanski investicijski banki v Beogradu skupaj s posojilom direkcije materialnih rezerv 1.500.000 din ter pri republiškem skladu skupnih rezerv 3.500.000 din posojila. To znaša skupno 11.735.000 dinarjev,

Novi načrti

Investicija je zelo velika in treba se bo potruditi, da bo obrat kar se da smotrno izkoriščen. Ima zmogljivost 1000 ton krompirjevih kosmičev in približno 250 ton izdelkov iz dopolnilnega programa, kar da skupno vrednost izdelkov 20.000.000 dinarjev. Z majhnimi dodatnimi investicijami je mogoče zmogljivosti še povečati. Še v letošnji predelovalni kampanji bodo začeli izdelovati čipse, prijubljene krompirjeve izdelke, v prodaji so že krompirjevi kroketi, poskusno pa se ukvarjajo z novim izdelkom — otroškimi kašami. V načrtu je še cela vrsta drugih izdelkov, saj je predvideno, da bodo ta obrat povečali in usmerili še v predelavo jajc oziroma jajčnih rumenjakov za potrebe lastne reprodukcije ter za izvoz itd.

Gradbena zasnova tovarne je taka, da je mogoče povečati proizvodne in skladiščne prostore ter postaviti še dodatno linijo, ki bo predelovala krompir v krompirjeve čipse, ter ustanoviti enoto, ki bo izdelovala močna krmila na osnovi krompirjevih odpadkov.

V sedanji prvi fazi potrebuje mirenski obrat 6 do 7000 ton kakovostnega krompirja na leto. To pomeni veliko dodatno povpraševanje po tržnih presežkih v trebanjski občini, ki jih kmetje prodajajo v povezovanju s kmetijsko zadruzo Trebnje. KOLINSKA je zainteresirana za razvoj kmetijstva, saj je najela pri Ljubljanski banki 350.000 din posojila, sama dodala 300.000 din, vse skupaj pa vložila v hranilno-kreditno službo zadruge, da bi prek nje pomagala pri modernizaciji kmetijstva v občini in nakupu potrebnih strojev za pridelovanje krompirja.

Vse je odvisno od obojestranskega sodelovanja

KOLINSKA poudarja, da je treba v prihodnje še bolj sodelovati s kmeti, se še bolj povezovati ter gojiti zaupanje, ne pa špekulirati s cenami krompirja. To bo prišlo do izraza vedno v kriznih obdobjih, kakršno je na primer letos, ko je pridelek krompirja znatno manjši. Tovarna računa na solidarnost kmetov, ki jim bo mirenski obrat trajen kupec velikih količin presežkov krompirja. Zavedati se je tudi treba, da mora biti cena krompirjevih kosmičev konkurenčna, sicer izdelkov ljudje ne bodo kupovali in tovarna bo ostala brez koristi. Tovarna je zgrajena zato, da dela in da zagotavlja stalen odkup krompirja, s tem pa stalen vir dohodkov dolenskega kmeta.

Ob svojem obisku v trebanjski občini si je z zanimanjem ogledal mirensko tovarno tudi prejšnji podpredsednik predsedstva SFRJ Krste Crvenkovski v spremstvu člana predsedstva Marka Bulca (levo)

Posnetek, star eno desetletje. Kam s pridelkom, je bilo takrat vprašanje, na katero je zdaj mogoče povsem drugače odgovoriti

**SAMOUPRAVNI
SPORAZUMI
O DELITVI**

**Izkušnje,
stare
leto dni**

**Kako se uresničuje
družbena kontrola
nad zaslužki?**

IVAN GOLE, direktor podjetja Trimco, Trebnje:

1. Trimo je podpisal samoupravni sporazum v skupini kovinske in elektroindustrije oktobra lani. Z delom komisije, ki je pripravljala sporazum, smo bili zadovoljni. Samoupravni organi v Trimu so nato spremljali oblikovanje našega sporazuma, delavski svet pa je nazadnje sporazum tudi sprejel. Že v teku razprav o osnutku sporazuma, še bolj pa ob samem izvajanju določil sporazuma v življenje smo se prepričali, da sporazum le vodi k zmanjšanju razlik pri osebnih dohodkih v kovinski industriji, ta panoga pa predstavlja skoraj glavnino slovenske industrije.

2. Po mojem mnenju so sporazumi dovolj samoupravni, saj smo imeli vsi možnost sodelovati že ob nastajanju osnutkov samoupravnih sporazumov za vso našo panogo, ves čas pa smo imeli na voljo tudi vse gradivo.

3. V našem podjetju imamo izredne težave s kvalifikacijsko strukturo. Mnogo si prizadevamo, da bi spodbudili delavce k izobraževanju. Osebnostno spodbudo smo do sedaj še lahko reševali s faktorjem stimulacije. Lani in tudi letos namreč zadostuje 1300 dinarjev na pogojno nekvalificiranega delavca. Sicer pa smo pred sprejetjem novega zakona o spremembah dohodkovnega sistema. To bo terjalo tudi spremembe in dopolnitve notranje zakonodaje v delovnih organizacijah v bolj poslovnem duhu.

IVAN ŽUNIČ, sekretar v podjetju COSMO-BELT v Črnomlju:

1. Premalo časa je, kar so sporazumi v veljavi, da bi lahko ocenjevali, ali so v praksi dosegli namen. Po mojem ni bistvenega napredka v tem, da se zmanjšajo razlike v osebnih dohodkih med zaposlenimi z isto izobrazbo v različnih podjetjih. Zakaj ne? Ker so podjetja različno močna in dosegajo različne poslovne uspehe.

2. Moje mnenje je, da političnega vpliva pri sporazumih ni dosti, saj imajo le-ti osnovo v ekonomskih rešitvah.

3. V tovarni Cosmo-Belt ni videti, da bi samoupravni sporazumi o delitvi osebnih dohodkov vplivali direktno na delavca in njegova prizadevanja na delovnem mestu. Pri nas smo tudi v izjemnem položaju. Proizvodnja smo močno povečali, sprejeli precej nove delovne sile, ob tem pa produktivnost ni bistveno večja. Vzrok za to je rekonstrukcija tovarne, ki se opravlja hkrati z delovnim procesom in ob dejstvu, da obseg proizvodnje narašča. Nimam predloga, kako bi družba drugače kontro-

lirala delitev dohodka in osebnih dohodkov, in menim, da ga na hitro tudi nihče ne more stresti iz rokava. Tak predlog terja študijo zase.

MIRKO GORŠIČ, računovodja v RIKU, Ribnica:

1. Menim, da načelo „za enako delo, enako plačilo“ s samoupravnim sporazumom ni bilo doseženo, pač pa je prevladovalo načelo „za enako izobrazbo enako plačilo“. Sporazum pa je prispeval k zmanjšanju razlik v osebnih dohodkih. Predvsem tisti z manjšimi prejemki dobivajo zdaj več, vsaj pri nas.

2. „Država“ pušča delovnim kolektivom premalo svobode za njihove odločitve. Pri tem imam v mislih tisti del dohodka, ki ostane po delitvi med podjetjem in družbo podjetju. V večini primerov namreč že kar predpisi določajo, kako je treba ta sredstva porabiti oziroma v kakšen sklad jih je treba dati. Po mojem mora prevladovati merilo „za enako delo, enako plačilo“. Tako načelo bo prispevalo k omejitvi prelivanja (fluktuacije) delavcev.

3. V našem kolektivu smo nagajevanje za proizvodnjo rešili v redu, med drugim tudi z dodatnim plačilom za težje delovne pogoje na težjih delovnih mestih. Še vedno imamo tudi nagajevanje po akordu. Se pravi, da maso osebnih dohodkov ugotovljamo po sporazumu, delimo pa osebne dohodke po raznih pravilnikih. Mase osebnih dohodkov doslej še nismo prekoračili. Članom kolektiva, ki po vojni iz raznih vzrokov niso mogli obiskovati šol, zdaj pa zadovoljivo opravljajo delo na zahtevnejših delovnih mestih, bi morali na podlagi preizkusa ali uspešnosti dela po 10 ali 15 letih priznati manjkajočo izobrazbo.

FRANC ŽIST, ekonomist iz podjetja KOMET v Metliki in hkrati predsednik občinskega sindikalnega sveta:

1. Prav je, da smo uvedli sporazume, so pa v nekaterih točkah preveč togi. Življenje se namreč spreminja hitreje, kot ima podjetje možnost spreminjati in usklajevati akte o sporazumih in družbenih dogovorih. Pogrešam tudi koga, ki bi ugotavljal, kako se sporazumi obnesejo v praksi, in bi delal primerjave med panogami, obenem pa poskrbel, da bi bili o tem proizvajalci obveščeni. Bojim se, da bo v nekaterih podjetjih prišlo do povečanja materialnih stroškov prav po zaslugi sporazumov. Primer: kdor vozi s svojim avtom za službene potrebe, dobi 90 par za prevoženi kilometer. To za lastnika avta ni donosno, zato so začeli ponekod take službene vožnje odklanjati, podjetja pa kupujejo svoje avtomobile, kar je dražje.

2. Zdi se mi, da samoupravnost pri sprejemu sporazumov ni bila kršena. Sporazumi pa

slonijo res »bolj na politični kot na ekonomskih rešitvah. Pri nas v Kometu se ne kažejo primeri, da bi bila osebnostna spodbuda prikrajšana zaradi uvedbe osebnih dohodkov po družbenih sporazumih. Celo nasprotno: delovna storilnost se je za okrog 8 odst. povečala, osebni dohodki pa znašajo v povprečju 1300 din. Zaradi tega, ker podjetje gradi novo tovarno, s katero povečujemo za več kot 100 odst. svoje zmogljivosti, smo bili pri povečanju osebnih dohodkov zelo skromni.

BRUNO CIGLIČ, vodja računovodskega sektorja SGP ZIDAR Kočevje:

1. Menim, da panoge gospodarstva s samoupravnimi sporazumi niso izenačene tako, da bi za enak vloženi trud ali enako izobrazbo zaposleni prejemali enake osebne dohodke. Gradbeništvo je zastopano v primerjavi s kovinsko industrijo, kemično industrijo (zdravila, kozmetika), elektroindustrijo (industrija elektromateriala ali distribucija), trgovino (predvsem zunanjo), družbenimi službami in drugimi.

2. Sporazumi so premalo samoupravni, vendar je prav, da država predpiše obvezno akumulacijo. Menim, da bi bilo prav, če bi sporazum predpisoval, da se mora dohodek delovne organizacije na leto povečati najmanj za 10 odstotkov, in to zaradi storilnosti (ne zaradi višjih cen, več zaposlenih itd.). Od dohodka pa bi lahko 75 odstotkov porabili za osebne dohodke, 25 odstotkov pa obvezno za sklade. Družba bi morala kontrolirati načrte, njihovo izvajanje in delitev dohodka in osebnih dohodkov. S tem bi zavrla hitrejša naraščanje osebnih dohodkov kot dohodkov. Sporazumi so preveč politični in premalo ekonomski. Če so nastali zaradi politike in sociale, potem naj bi rajši predpisali prispevek v poseben republiški sklad in iz njega reševali socialo.

3. Osebnostna spodbuda je zapostavljena. Spodbuda, predloge za zmanjševanje stroškov in povečanje dohodka bi morali nagajevati, še posebno pa izumitelje, novatorje, racionalizatorje.

MARJETA ŽUNIČ, računovodkinja v ELI, Novo mesto:

1. Naše podjetje je vključeno v samoupravni sporazum kovinske in elektroindustrije.

Osebnih dohodki v podjetju so bili pod povprečjem panoge. Zato smo jih na podlagi samoupravnega sporazuma povečali. Podjetje in panoge poslujejo pod različnimi pogoji gospodarjenja in so tudi različno akumulativne. Posledice tega so razlike v osebnih dohodkih, in odziv delovne sile iz manj akumulativnih v bolj akumulativna podjetja oziroma podjetja z večjimi osebnimi dohodki.

2. Menim, da so samoupravni sporazumi premalo

samoupravni. Naša delovna organizacija, je preko svojih samoupravnih organov namenila v sklade precej več sredstev, kot je predpisano v samoupravnem sporazumu. Da so delovni ljudje zainteresirani za to, morajo biti pravilno stimulirani.

3. Z uvajanjem novega sistema je po mojem mnenju zmanjšana osebna pobuda. To se opaža na delovnih mestih s posebnimi pogoji dela. Glede na to, da meritve o intenziteti vpliva posameznih delavnikov in težine pogojev dela v naši organizaciji še niso opravljene, čeprav imamo meritve naročene pri pristojnem zavodu že nekaj časa, se uporabljajo merila za posebne pogoje dela po doslej veljavnih splošnih aktih. Zaposleni na teh delovnih mestih se čutijo prikrajšane, kar vpliva na delovno storilnost.

Menim, da se bodo pravi učinki družbenega dogovora in samoupravnih sporazumov pokazali šele v naslednjih obdobjih, vendar pa bi morali poostri nadzor nad izvajanjem določil samoupravnega sporazuma.

STANE NUNČIČ, direktor Agrokombinata v Krškem:

1. Samoupravni sporazumi se kot temeljni dokumenti razlikujejo med posameznimi gospodarskimi panogami in grupacijami. V njih zasledimo razlike med „revnimi“ in „bogati“ in to se še posebej kaže v manjših krajih, kjer so zastopane številne panoge. Akumulativne gospodarske organizacije prekorajčujejo za dejanskimi izplačili izračunano maso kalkulativnih osebnih dohodkov (na podlagi kvalifikacij in šolske izobrazbe), ker jim ostanek dohodka dovoljuje plačilo davka iz tega naslova. Taka podjetja želijo lagodno preživeti prehodno stabilizacijsko obdobje in jim je ustvarjanje skladov le malo mar. V to skupino pa ne sodi kmetijska proizvodnja.

2. Akcija samoupravnega dogovarjanja je bila dobro zamišljena, le da se je naenkrat pojavilo preveč grupacij, ki so vse po vrsti poudarjale poseben družbeni pomen in posebnosti poslovanja. Povečane razlike med revnimi in bogati ter težnja gospodarjenja iz rok v usta daje slutiti, da samoupravni sporazumi ne bodo pripomogli k ekonomskim rešitvam. V nekaterih primerih se razlike v osebnih dohodkih celo povečujejo.

3. Sporazumi so postali togo napisana beseda in se ne prilagajajo novim razmeram, kot je na primer zvečanje življenjskih in drugih stroškov. Vprašanje je, kako zagotoviti vsaj znosne osebne dohodke nižjim kategorijam delavcev, ki so v kalkulativnih osebnih dohodkih malo ovrednoteni. Obstajajo tudi težnje po uzakonitvi meril za kalkulativne osebne dohodke v pravilnikih o delitvi. Delavci z dolgoletno prakso brez zahtevane izobrazbe bi bili v tem primeru močno zapostavljeni. Za ta trenutek je rešitev v progresivni obdavčitvi osebnih dohodkov, vendar ne le na papirju.

ANTON KOSTANJŠEK, direktor transportnega podjetja Prevoz, Brežice-1:

1. Družbeni dogovor ni prinesel tistega, za kar je bil sprejet. Pri nas še ni imel negativnih posledic, ker imamo vse osebne dohodke po učinku, od vratarja do direktorja. In ker smo vedno ustvarjali visok dohodek, je bilo tudi stimulativnega dela do-

voli, da smo si lahko izplačevali premije po storilnosti. V končnem izplačilu je tretjina stimulativnega dela, zato je možno, da se bo ta del zmanjševal vzporedno z upadanjem čistega dohodka. Materialni stroški naraščajo in kaj hitro se nam lahko pripeti, da osebnih dohodkov ne bomo mogli obračunavati po učinku.

2. Menim, da je ta sporazum preveč politično obarvan in da premalo upošteva ekonomiko. Če hočemo v panogi doseči hitrejši tempo in bolje izkoristiti vozni park, moramo ljudi nagajevati tako, da bodo za večjo storilnost več dobili. Take težnje sporazumi zavirajo. Zlasti so prizadeti šoferji, ker ni mogoče, da bi 40 let delali enako intenzivno. Zaradi tega jih je treba v „boljših“ letih bolj nagajevati.

3. Izhodiščne vsote za najmanjše prejemke so prenizke. Z 800 dinarji ne more nihče živeti – tak mora krasti. Kot sem že prej poudaril: pri nas zagovarjamo boljše nagajevanje nižjih kategorij, pa tudi primerne dohodke tistim, ki vlagajo v delo vse svoje moči. Sporazum duši voljo tistih, ki želijo delati. Ljudje, ki se zavedajo, da določeno vsoto morajo dobiti, včasih to izkoriščajo in jim je vseeno, koliko napravijo. Lenuhov ne smemo podpirati! Vsak, kdor je zdrav in sposoben, naj bi naredil vsaj toliko, kolikor dobi od družbe.

FRANC OGOREVC, direktor finančno računskega sektorja v Lisci v Sevnici in predsednik izvršilnega odbora podpisnic samoupravnega sporazuma konfekarjev Slovenije:

1. V letošnjem letu je republiški sekretariat za delo opomnil 9 podpisnic samoupravnih sporazumov, da so prekoračile odstotek povečanja osebnih dohodkov, predviden z resolucijo republiške skupščine o ekonomski politiki za leto. Med temi je bila Lisca, vendar smo s polletno analizo poslovanja dokazali, da to ne drži. Kljub povečanju osebnih dohodkov je naša gospodarska veja na zadnjem mestu. Kvalifikacijska struktura je v naši skupini, razumljivo, slaba, vendar menimo, da so odstopi med samoupravnimi sporazumi preveliki. Lisci samoupravni sporazumi niso nič prinesli in nič vzeli, ker se naš kolektiv že od začetka reforme obnaša ekonomsko. Sporazumevanje je ugodno vplivalo na povišanje najnižjih osebnih dohodkov, le-ti znašajo sedaj 960 dinarjev.

2. Pri usklajevanju samoupravnih sporazumov je prišlo do prevelikih razlik. To usklajevanje gre tudi po poljevo, zato so ogromne razlike pri faktorju stimulacije in glede delovnih pogojev med panogami. Menim, da bi moral republiški sekretariat za delo še v tem letu dati možnost vsem podpisnicam samoupravnih sporazumov, da po predlogu posebne komisije razlike uskladijo. Povprečje osebnih dohodkov v drugih industrijskih panogah v preteklih 7 mesecih je znašalo 1802 dinarja, v konfekciji pa le 1588 dinarjev. Samoupravni sporazum konfekarjev npr. sploh ne pozna dodatka na delovne pogoje, ki znaša za nekatero od 0 do 600 dinarjev! Naslednja zanimivost: samoupravni sporazumi določajo, da se lahko kalkulativni osebni dohodki (KOD) zvišajo, če se cene povečajo za več kot 5 odst.

Izvršni svet pa je na drugi strani ugotovil, da se je to v nekaterih panogah močno zvišalo. Kako je to mogoče, če so KOD za vse skupine enaki? Mislim, da je to omogočila različna kvalifikacijska struktura. Prepričan sem, da marsikje izobrazbeni sestav zaposlenih neresnično prikazujejo, da tako lahko prihajajo do debelejših vreče za delitev. Zanima me, kakšna je kvalifikacijska struktura v proizvodnji obrti, saj znašajo zanjo povprečni osebni dohodki kar 1827 dinarjev.

Naš samoupravni sporazum je bil sprejet med prvimi. Vidim, da smo bili preveliki optimisti, glede tega sporazumevanja! Odločili smo se na primer za 4 odst. akumulacije od celotnega dohodka pred delitvijo. Sedaj vidimo, da imajo drugi podpisniki tako sorazmerje akumulacije na vložena sredstva! To je ogromna razlika. Nekateri sporazumi sploh ne določajo akumulacije, temveč imajo le ohlapno določilo, da bodo pač skrbeli za razširjeno reprodukcijo! Verifikacijska komisija vsekakor ni bila dosledna pri svojem delu.

3. Takšni osebni dohodki za konfekcijsko industrijo niso spodbudni, zato delavci odhajajo. Menim, da izvira dosti neskladij tako pri delu komisij kot v gospodarstvu nasploh iz tega, ker v celotni državi nimamo predpisane metodologije planiranja.

Vprašanja zastavil in stran uredil **MARJAN LEGAN**, spraševali pa so: **RIA BAČER**, **JANEZ PEZELJ**, **JOŽE PRIMC**, **JOŽICA TEPPEY** in **ALFRED ŽELEZNIK**.

kultura in izobraževanje

Glasbeni večer

Danes zvečer ob 18. uri priredi novomeška glasbena šola prvo interno produkcijo v počastitev občinskega praznika. Predstava je brezplačna.

Prisrčno srečanje s porabskimi Slovenci

Pevski zbor Društva bratov Milavec iz Brežic je te dni vrnil obisk Slovincem v Porabju. Priredil jim je dva koncerta, v Stevanovcih in v Gornjem Seniku, kjer je središče porabskih Slovincem. V nabitih polni dvorani so poslušalci navdušeno spremljali program in je bil zanje nastop Brežičanov pravi praznik.

Pevce iz Brežic so na tem obisku spremljali predsednik Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije Ivo Tavčar in tajnik ZKPOS Martin Zakonjšek ter predsednik občinske konference SZDL Brežice prof. Stanko Škaler.

Nova razstava v Metliki

Danes, 26. oktobra ob 18. uri, bo v Belokranjskem muzeju v Metliki odprta razstava o belokranjskih medvojnih pionirjih in takratnem šolstvu. Razstava „Mi smo slovenski pionirji...“ je prirejena v proslavo 30-letnice ustanovitve pionirske organizacije na Slovenskem.

K otvoritvi vabimo vse občane, zlasti tiste, ki so med zadnjo vojno obiskovali partizanske šole v Beli krajini.

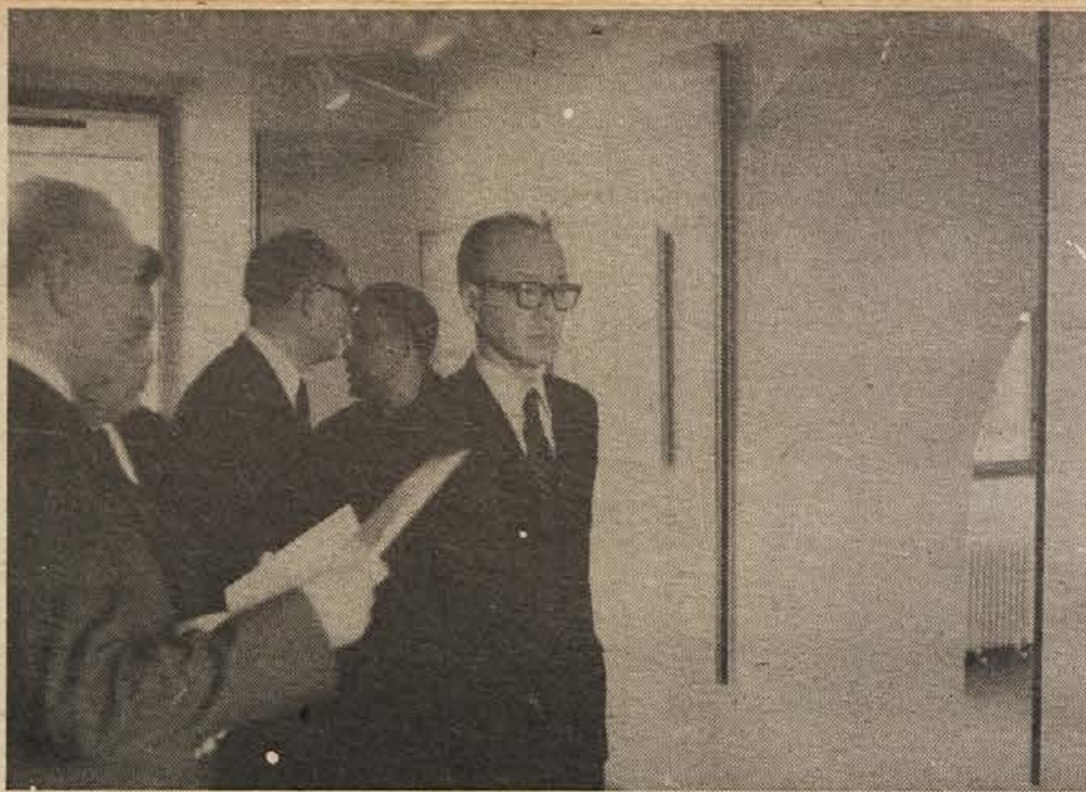
Gabrijel Kolbič: GABRIJELCA, bron — Z razstave v krški galeriji, ki bo odprta do 30. oktobra.

Mali kulturni barometer

RABUZIN SE DO NEDELJE — Razstava slikarskih del Ivana Rabuzina v Galeriji likovnih samorastnikov v Trebnjem bo odprta še v nedeljo, 29. oktobra.

Hvala, Marjanca!

Na otvoritvi Kolbičeve razstave v krški galeriji minuli petek zvečer se je podpredsednik krške občinske skupščine Slavko Smerdel zahvalil Marjanci Uršič, ki je do letošnjega poletja vodila Valvasorjevo knjižnico in galerijo, s temile besedami: „Tebi dolgujemo zahvalo, da si znala, čeprav v majhno mesto, privabiti številne cenjene umetnike iz Slovenije in od drugod, ki so tu razstajali svoja dela. Razstave si je ogledalo več deset tisoč ljudi, med njimi vselej mladina. Čeprav si v galeriji orala ledino, nisi nikoli omahovala ob številnih težavah, ki so spremljale tvoje delo. Zavedam se, da za tako vzorno in požrtvovalno delo nisi došla ustreznega plačila. Zato naj ti tukaj predam v znak skromne zahvale skulpturo „Zanjica“, delo našega umetnika, akademskega kiparja Vladimira Stovička. Spominja naj te na obljubo, da boš še v prihodnje rada pomagala pri galerijskem delu.“

Med svojim obiskom v Jugoslaviji je študijska delegacija Komunistične partije Japonske, ki jo je vodil član stalnega predsedstva CK Tomio Nišizava, prejšnji teden obiskala tudi Trebnje in si ogledala razstavo slikarja Ivana Rabuzina v Galeriji likovnih samorastnikov. (Foto: Legan)

V OKVIRU KULTURNIH AKCIJ 1973

Kaj želi Dolenjski muzej?

Pomoč pri uresničevanju zamisli širšega pomena: raziskovanje življenja mlinarjev in žagarjev, arheološki katalog in razstava del Kettejevega sodobnika, slikarja poznega realizma Ivana Vavpotiča

Kulturna skupnost Slovenije je pred časom sprejela okvirni delovni načrt za kulturne akcije, ki bi jim primaknila svoj denarni delež. V novomeški občini je Dolenjski muzej med prvimi pripravil dokumentiran in denarno ovrednoten načrt dejavnosti, ki bi jih 1973 pomagali uresničiti ob pomoči te akcije.

Etnološki oddelek Dolenjskega muzeja je pripravil nadaljevanje raziskovalne naloge z delovnim naslovom „Kultura in način življenja mlinarjev in žagarjev na Dolenjskem“. Raziskavo želijo končati v dveh letih, pri čemer bi obdelali vse tako imenovane lokacije (do zdaj znanih že okoli 400).

Arheološki oddelek te ustanove pa pripravlja za tisk katalog „Halštatske gomile v Novem mestu“, ki naj bi izšel 1974. V njem bi strokovno in s številnimi skicami in fotografijami dokumentirano obdelali bogate

izkopanine iz štirih velikih halštatskih gomil. Reprezentativna arheološka razstava pred enim letom je imela velik odmev v strokovni javnosti, zato zahtevajo najdbe evropskega pomena res čimprejšnjo objavo.

Nadalje namerava muzej v Dolenjski galeriji za občinski praznik prihodnje leto odpreti slikarsko razstavo del Ivana

Vavpotiča. Slikar je začel umetniško pot še kot gimnazijec in se je družil z mladimi, ki so bili blizu novomeški Kettejevi Zadrugi. Razstava bi bila prikaz 40-letnega umetnikovega ustvarjanja. V načrtu je tudi katalog, kjer bi bila poleg reprodukcij objavljena tudi krajša študija z oceno Vavpotičevega dela.

V KRŠKEM:

Spev materinstvu

V krški galeriji razstavlja mariborski kipar Gabrijel Kolbič kipe in akvarele

Otvoritev prve in hkrati zadnje umetniške razstave v krški galeriji v novi sezoni je za nami. V petek, 20. oktobra, je Vida Česnovarjeva predstavila obiskovalcem tega malega, a prijetnega hrama umetnosti pod krško Trško goro akademskega kiparja Gabrijela Kolbiča in dela, ki jih bo gost razstavljal v Krškem do 30. oktobra: šestnajst plastik in sedemnajst akvarelov. Posebno toplo dobrodošlico je Kolbiču izrekel akademski kipar Vladimir Što-

viček, ki se je v kratkem nagovoru spominjal skupnih poti z mariborskim umetnikom: oba sta študirala v Pragi.

V Krškem predstavljeno Kolbičevo delo obsega portrete, drobne motive materinstva, otroštva in yinogradniškega življenja in tudi večje plastike. Kipe in kipece dela v žgani glini, mavcu in bronu. V motivih o materinstvu zajema poezijo srečnega otroštva in materinske ljubezni, vero matere, da bo njen otrok vreden član človeške družbe. Pri otvoritvi je Kolbič sam spregovoril o svoji življenjski in umetniški poti, ki se je začela pred 59 leti v viničarski družini v vasi Velka v Slovenskih goricah.

Naše godbe v Karlovcu

Na reviji so sodelovale godbe iz Črnomlja, Straže in Senovega

22. oktobra je bila v Karlovcu medobčinska revija godb na pihala, ki jo je organizirala tamkajšnja ZKPO v okviru načrta, ki ga skupaj izvajajo dolenjske, belokranjske, posavske, obkolpske in kordunske občine.

Revija se je nepredvidoma razdelila na dva dela. Prvi se je začel že v zgodnjih jutranjih urah, ko je sedem godb pripravilo Karlovcem prijetno presenečenje: prevod in igranje po mestu je privabilo množico poslušalcev na ulice in okna.

Drugi del revije je bil v dvorani doma JLA, kjer so se pihale godbe razvrstile na skoraj triurnem koncertu. Nastopile so: godba na pihala iz Črnomlja, s Senovega, iz Straže, Karlovca, Duge Rese, Slunja in Samobora.

Razveseljivo je, da imamo nekaj zares dobrih skupin godbenikov z večjim številom mladih in najmlajših naraščajnikov.

NOVOMEŠKI ŠTUDENTI:

»PA« je pridobitev!

Bodoči učitelji: »Tovarišu Veljku Trohi se za trud vsi študenti zahvaljujemo!«

Za študij razrednega pouka na novomeški pedagoški akademiji se je odločilo 23 mladih dolenjskih maturantov. Tako nepoučeni med osnovnošolskimi otroki začudeno opazujejo brhka dekleta in tri resne fante, ko med odmori počivajo na stopnišču osnovne šole „Katja Rupena“.

DANICA PETAN, Brežice: „Ze v 3. letniku gimnazije sem se odločila za poklic pedagoške delavca. Nova šola v Novem mestu je velikega pomena za vso Dolenjsko. Žal sva iz brežiške občine samo dve študentki, čeprav tudi pri nas primanjkuje učiteljev. Zahvaljujemo se brežiški TIS za dodeljeno štipendijo in da nama je v Novem mestu zagotovila stanovanje.“

VLASTA SAJC, Crnomelj: „K študiju na akademiji v oddelku za razredni pouk me je pritegnilo več vzrokov. Odločilna je bila želja po neposrednem stiku z otroki. Delo z njimi se mi zdi bolj ustvarjalno in zanimivo kot v višjih razredih. Ker sem dobila tudi štipendijo, sem se za študij v Novem mestu in s tem za kasnejše pedagoško delo z veseljem odločila.“

MIRO GUTMAN, Novo mesto: „Nihče se še ni z veseljem odločil za težaven poklic, ker smo pač ljudje in se bojimo težav. Ze pred študijem sem se veliko ukvarjal z otroki, in ker jih dobro poznam, sem se za „tovariša“ kar hitro odločil. Čutim, da se bo moje življenje „začelo“, ko bom kot učitelj stopil v razred, v nov svet med otroke, pri katerih se lahko marsikaj naučimo. Obenem se v imenu vseli študentov zahvaljujem prof. Veljku Trohi, ki je vložil za ustanovitev te, za Dolenjsko pomembne ustanove veliko dela.“

MAJDA BIZJAK, Šakovec pri Vel. Loki: „Na Dolenjskem primanjkuje učiteljev. Da bi to pomanjkanje omilili, so letos odprli pedagoško akademijo in upam, da bo čez nekaj let prerasla v samostojno ustanovo. Škoda, ker s sovostniki, ljubljanskimi „akademci“, ne bomo imeli tesnejših stikov. Prav bi bilo, da bi se nekajkrat z njimi srečali in pogovorili.“

ANTON ŠTER, Novo mesto: „S tem, ko imamo akademijo doma, smo študentje prebrodili veliko težav, ki čakajo naše „ljubljske“ sošolce. Pa akademija ni pridobitev samo za nas, pač pa tudi za širšo Dolenjsko. Kot so potrebni za stavbo dobri temelji, je potrebna človeku dobra izobrazba. Zlasti še osnovnošolska.“

ANICA MATJAŠIČ, Metlika: „Dolgo časa smo bili vsi, ki smo se želeli vpisati na ljubljansko pedagoško akademijo, v negotovosti, ali bodo v Novem mestu predavanja ali ne. Sedaj se nanje vozim, saj je Metlika kar blizu. Prav je, da se višje šole selijo iz republiškega središča na območja, kjer je premalo strokovnih kadrov. Pomembno je to, da bo odslej po maturi, pa tudi kasneje po diplomi ostajalo vse več strokovnjakov doma!“

J. PEZELJ

podčrtano

„Drugi narodi so v srednjem veku gradili manufakture, delavnice in tovarne, naši predniki pa cerkvice po gričih. To je tudi eden izmed vzrokov za našo gospodarsko zaostalost,“ je pred leti dejal znan slovenski ekonomist.

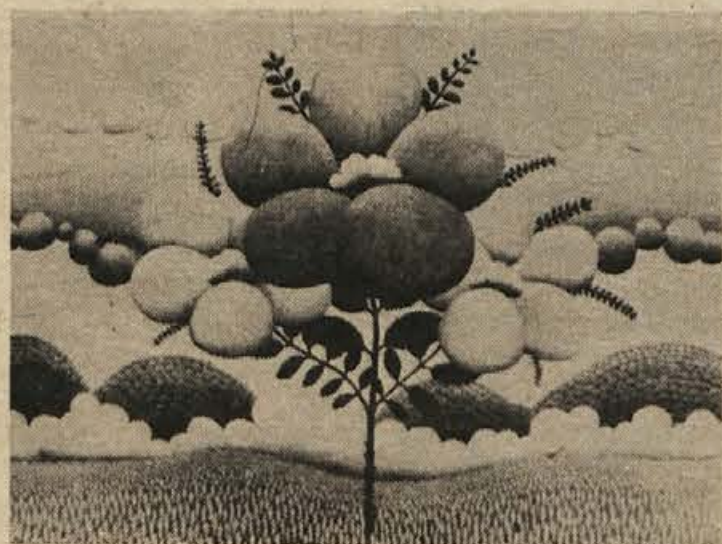
Res so naši bogaboječi dedje hoteli poskrbeti predvsem za duševni blagoslov, ob tem pa so nam zapustili znamenitost, ki se je mi sploh ne zavedamo. Nikjer na

Nikjer na svetu

svetu, razen v Sloveniji, ne stoji svetišča vrhu gričev; to je edinstvena posebnost naše krajine, ki jo je zato treba ohraniti, zlasti ker so v njih utelešene mnoge kulturne stvaritve naših prednikov.

„Predniki so nam zapustili veliko umetnostno izročilo. Mi nimamo zanj nobenih zaslug, pač pa veliko dolžnost, da ga spoštujemo in varujemo. Del naše resničnosti je, naše zgodovine, domovine, našega narodnega ponosa. Naj spomeniki ne razpadajo pred našimi očmi,“ pravi Emilijan Čevc v svoji „Slovenski umetnosti“.

To ponavljamo, ker bi lahko iz Dolenjske našli več primerov, ko ne ravnamo po tem napotilu. „Zob časa“ je že uničil veliko kulturnega bogastva, od naše zavesti pa je odvisno, da ga ne bo še več.

Ivan Rabuzin: RDEČE ROŽE — Slikarjeva razstava v trebanjski Galeriji likovnih samorastnikov bo odprta še do 29. oktobra.

Sevničani presegli plan!

Jože Šilc-Šiljo: »Sevniški rokometiški edini amaterji v zvezni ligi!«

Prijatelj rokometu v Sevnici ne manjka. Vendar kogarkoli smo poprašali o izgledih sevniške ekipe pred startom v 2. zvezni ligi, je dejal: »Samo da ostanejo v ligi! To bi bil velik uspeh.« Kaj meni o tem prvi mož sevniškega rokometu in prvi športnik Dolenjske?

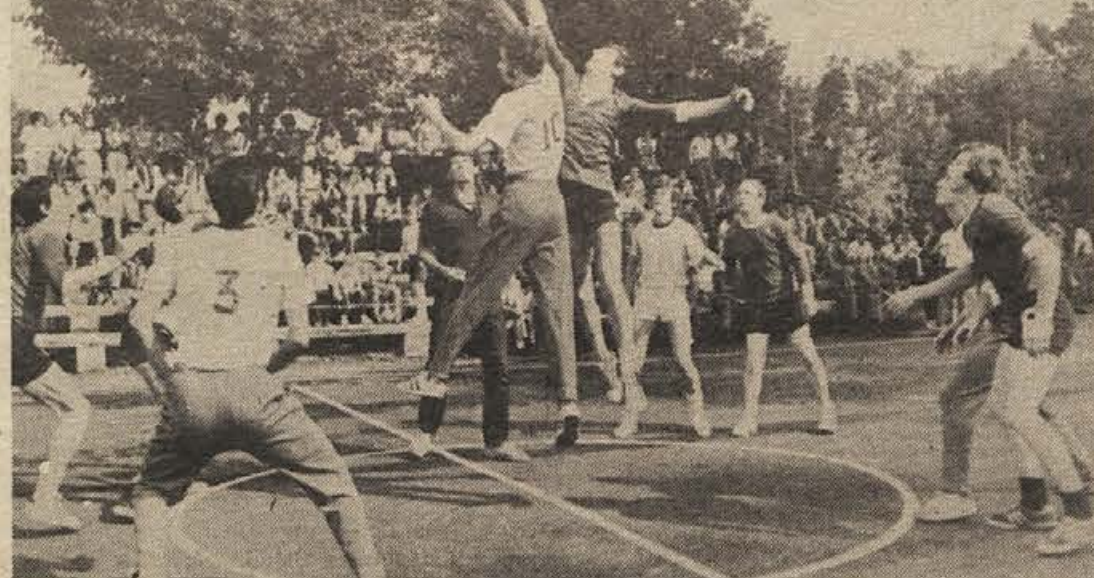
«Res je, obstane v ligi bi bil večji uspeh, kot če bi dvakrat zapored osvojili republiko prvenstvo!«
 - Kakšno pa je vzdušje v ekipi po jesenskem delu prvenstva?
 «Od 7 kol smo jih igrali le 6. Tekma z Rovnjem je odpadla zaradi Trbovečeve nastopa v državni reprezentanci; v celotnem izkupičku imamo torej tekmo manj. Kar 4 tekme smo igrali pred tujim občinstvom, le dve doma. Pristuzili smo si 5 točk, kar je ena več, kot smo predvidevali. Jesenski žreb nam ni

bil nič kaj naklonjen, spomladi bo boljše: kar 6 tekem bomo igrali doma in le 5 zunaj. Ni torej nikakršnega razloga za paniko.»
 - Kaj menijo o vaši igri nasprotniki?
 «Ob zadnji tekmi pred gledalci Mehanike v Metkovičih - ta ekipa je bila lani med prvimi v ligi - sem slišal pripombe občinstva, da smo po igri ena od boljših ekip. Sicer pa kljub napornim pripravam in tekmam mislim, da nismo izgubili stika z dolenjskimi klubi. Igrali smo vsa prijateljska srečanja, kakor so klubi želeli.»

- Finance?
 «Lani ob sestavljanju proračuna seveda nihče ni mogel računati na tolikšen uspeh, zato smo v glavnem potrošili denar za nastope v slovenski ligi. V zvezni ligi so stroški večji: do Metkovičev smo npr. potovali kar 14 ur, še najbolj navdušeni pristaši nas niso mogli spremljati. Zato smo pred začetkom tekmovalni ob pomoči občinske konference SZDL prosili samoupravne organe sevniških kolektivov za pomoč. Jutrajnka, Lisca in drugi so razumeli naš položaj. Edina nagrada igralcem bo morda skupni izlet ob koncu lige, medtem ko prejemo nekateri igralci drugih klubov v zvezni ligi honorarje za vsako tekmo, kar ni amatersko.»

- Kako je z »zaledjem« rokometnih kadrpov?
 «Delamo načrtno. 20 pionirjev vztrajno trenira 3-krat na teden. Podobno trenirajo tudi članice, ki so tudi že končale jesenski del tekmovalnega v zasavski ligi. Priprčan sem, da bodo dekleta zaradi borbenosti spomladi postale prvakinje!«

A. ZELEDNIK

Košarka je na Dolenjskem vse bolj priljubljena in mnogi predlagajo, da bi jo uvrstili tudi v program delavskih športnih iger. Na sliki: sindikalna košarkarska ekipa TT Novoteks na Loki pred številnimi gledalci, ki na košarkarske tribune vse raje zahajajo.

odbojka

To nedeljo Dolenjci brez točk

Novomeške odbojkarice so proti Gorenjkam začele zelo dobro, zato pa je bil končni rezultat toliko bolj žalosten. Podobno je bilo z moško ekipo, ki je goste iz Maribora pošteno namučila, pa tudi odbojkarji Trebnjega k izoli niso odpravo samo na izlet, saj so, zlasti v zadnjem nizu, zaigrali kar dobro. Še enkrat so nas razočarale odbojkarice Brestanice, ki so iz lige izstopile.

Novo mesto : Jesenice
1:3

NOVO MEŠTČE: Dokl, Pučko, Rajer, Pilič, Boh, Forte, Adamčič, Gostiša.

Novomeščanke so v telovadnici osvojile štiri točke v prvem setu zaigrale zelo dobro in ga dobile. Kazalo je, da se bo igra iz prvega niza v drugem nadaljevala, saj so domače odbojkarice vodile že 10:1. Takrat so popustile in jesenčanke so po hitri kolektivni igri ta set in druge dobile. Končni rezultat - 1:3 (10,-10,-7,-16).

Novo mesto : Branik 1:3

NOVO MESTO: Graberski, Jenko, Weis, Kovačič, Koprivnik, Babnik I, Babnik II, Somrak, Breščak.

Po hladnem, za igro neprimernem vremenu smo na Loki gledali zanimivo odbojkarstvo predstavlo. Sprva so vodili gostje, domači pa so nato izenačili. V četrtem setu so domači odbojkarji vodili že s 13:10, a so ga vseeno izgubili.

Igra je bila ves čas izenačena, za okoli 50 gledalcev zanimiva, najboljši igralec na igrišču pa je bil »prvotnik« Breščak, pohvalimo lahko še Babnika mlajšega. Rezultat: 3:1 (-6, 13, -4, -15). Jp

Izola : Trimo 3:0

Brez stalnih igralcev Slaka (vaje teritorialne obrambe), Mišmaša (službena odsotnost) in Šmuca ter ob poškodbi Janeza Pavlina, ki je lahko igral le nekaj časa, se v nedeljo moštvo Trima iz Trebnjega ni moglo resneje upreti tehnično precej boljši ekipi Izole, ki je zmagala s 3:0 (9, 4, 13). Gostje, med katerimi je z dobrimi udarci na mreži izstopal veteran Franc Opara, so bili domačinom enakovredni le v zadnjem nizu, kjer so vodili že s 13:12, a so set vendarle izgubili. M. L.

Nogometaši!

NK Elan bo imel v ponedeljek, 30. oktobra, ob 17. uri izredni občinski zbor v kletni sejni dvorani občinske skupščine. Vabljeno so vsi prijatelji nogometa, ker želimo ponovno poživiti to panogo.

Sobota : Novo mesto 5:1

V prvem kolu republiške namiznoteniške lige so Novomeščani gostovali v Murski Soboti in tekmo izgubili s 5:1. Edino zmago za Novo mesto je priboril Somrak, igrala pa sta še Kapš in Zabkar.

V ČRNOMLJU:

Društvo še ne bo obupalo

»Finančna pomoč bo od novoustanovljene telesno-vzgojne skupnosti verjetno izdatnejša!«

Vsak dan vadi v dveh telovadnicah v okviru splošne vadbe pri Partizanu v Črnomlju približno dvesto otrok, v večernih urah pa si krepijo telo še člani in članice z rekreativno vadbo. V društvu je s 40 člani aktivna atletska sekcija, ki jo šele eno leto obiskujejo predvsem pionirji in mladinci, vadi pa jih trener Kolarič. Atleti se se udeležili letos skoraj vseh večjih tekmovalnih in dosegli lepe rezultate. Hudelja, Baumgartner, Resnik, Škarjak in Šterk so na republiškem in državnem prvenstvu osvojili šest medalj, nekateri atleti pa so postali člani republiške reprezentance. Najbolj obeta 13-letna Majda Resnik, ki je dosegla 100

metrov četrti najboljši čas v Jugoslaviji.
 Košarka ima vse več privrženec, in ko bodo v Črnomlju zgradili novo igrišče, se bo za ta šport ogrela še več mladine. Moški rokomet je zaradi težav letos začel nazadovati, zato pa so toliko boljše dekleta, ki so sedaj pri vrhu lestvice.
 Uprava, ki jo vodi Sujica in Strmec, uspešno premaguje predvsem finančne težave in upa, da bo v prihodnje glede financ boljše, saj mora društvo nakupiti še nekaj opreme, rekvizitov in vzdrževati športne objekte. Še naprej računa na pomoč šol, občinskega sindikalnega sveta Črnomelj in drugih.

šport

NOVO MESTO - V prvenstveni tekmi ljubljanske rokometne lige so Novomeščani zanesljivo premagali rokometše Zagorja s 34:20. Številni gledalci so bili z igro in 54 goli zadovoljni, in kot kaže, je v Novem mestu vse več privrženecv rokometu. Za dobro igro lahko pohvalimo vse rokometše. (J. P.)

SEMIČ - V prvenstveni tekmi zasavske rokometne lige je ekipa Krškega v Semiču premagala domačo ekipo s 16:21. Krčani so še vedno edina nepremagana ekipa v tej ligi in bodo po vsej verjetnosti prihodnje leto igrali v ljubljanski rokometni ligi. (S. L.)

NOVO MESTO - Dolenjsko prvenstvo v kegljaskih parih je končano. Ob dobri udeležbi so bili doseženi tudi dobri rezultati. Pionirjeva dvojica Hren in Židanič na ni imela enakovrednih nasprotnikov. Rezultati: 1. Hren : Židanič (Pionir) 3.370, 2. Turk - Krusič (Krka) 3.305, 3. Rovani - Arh (Krško) 3.295, 4. Vesel - Rodič (Zelezničar) 3.284, 5. Mrzjak - Rožič (Krka) 3.281, 6. Runovec - Vanič (Krško) 3.280. (J. P.)

MIRNA - V zadnjem kolu jesenskega dela v I. NLP se bili doseženi naslednji rezultati: Ribnica : Enotnost 1:0, Kočevje : Mirna 6:4, Logatec : Partizan 1:3. Naslov jesenskega prvaka so osvojili nogometaši Ribnice z desetim točkami. (J. P.)

RIBNICA - V zadnji številki našega lista smo objavili napačen rezultat tekme med RK Sodražica in RK Grosuplje. Ta ni 15:17, pač pa 17:17 (10:8). Drugi rezultati, ki so registrirani pri tekmovalni komisiji Dolenjske rokometne lige, doseženi v IV. kolu: Gradišče : Ribnica B 20:20 (9:10) in Itas : Vidovo 10:0 b.b. Se rezultati, ki so bili doseženi v zadnjem kolu: Ribnica B : Sodražica - 15:10 (8:3) in Grosuplje : Itas 35:16 (19:5). S tem se je jesenski del v dolenjski rokometni ligi končal. Fj pričakovanju so prvo mesto osvojili rokometiški Grosupljega z 9 točkami. Sledijo: Gradišče 7, Ribnica B in Sodražica 5. Itas 4 in Vidovo brez točke. (F. L.)

RIBNICA - Jutri, 27. oktobra ob 17. uri, bo v sejni sobi družbenih organizacij v Ribnici zasedal odbor Dolenjske rokometne lige, ki bo razpravjal o tekočih problemih v ligi ob zaključku sezone. (F. L.)

NOVO MESTO - V prvih dveh kolih občinske kegljške lige so bili doseženi naslednji rezultati: Luknja : Novoteks 751:651, Zelezničar : Stari devet 818:547, Krka : Zelezničar 798:783, Stari devet - luknja 602:703, Točke: Krka 14, Zelezničar in Luknja 12, Vesel devet in Novoteks 4, Iskra in Stari devet 2. Sindikalne igre posameznikov 1 x 100-moški: Mrzjak 437, Mohorič (IMV) 431, 3. Jarc (Krka) 430, Turk (IMV) 427, 5. Hren (Pionir) 423, 6. Vesel (Kremen) 423 ženske: 1. Vaš (Pionir) 392, 2. Ponikvar (Novoteks) 354, 3. Zupanec (Pionir) 351, 4. Kacin (Novoteks) 349, 5. Blažič (Krka) 326. (J. M.)

NOVO MESTO - Rezultati v VI. kolu Dolenjske kegljške lige: Sevnica : Novo mesto 725:785, Brežice : Krško 768:788, Celulozar : Rudar - preloženo, Novo mesto : Celulozar 759:725, Rudar : Brežice 776:639 in Krško : Trebnje 747:782. (J. M.)

Zmaga prvaka

V Priilipah pri Brežicah je bila v nedeljo zadnja vožnja za ekipno in posamično državno prvenstvo v motokrosu. Na podajšani, 1750 metrov dolgi stezi je v dveh vožnjah tekmovalo 33 voznikov. Obzrak je zmagal lanske državni prvak Zupin iz Trzica. Med ekipami so prvo mesto osvojili tekmovalci Zaboka. Od domačih voznikov sta se izkazala Lampe in Zajc.

Kje, kdaj, kdo?

Rokometiške Brežice bodo »obiskale« igralke Olimpije, ki jim ne bi smele pripraviti presenečenja, k Sevnici pa pridejo rokometni republiški ligi bosta v tem kolu gostovala: Brežičani gredo na morje k Piranu, ekipa Ribnice pa se bo za točke pomerila s Trzičem, ki ima ravno toliko točk. Medtem ko bodo Novomeščani v dolenjskem odbojkarstvu srečanju poskušali premagati borbeno Trebanjce, pa ženska novomeška ekipa že »počiva«.

atletika

Dobri rezultati

Na zaključnem mitingu letošnje atletske sezone v Ljubljani so mladi atleti iz Črnomlja dosegli odlične rezultate. Če bi bilo vreme ugodnejše, bi bili lahko še boljši. Izredno dober rezultat je dosegel atlet Crvene zastave Piscič, ki je v tekni na 200 metrov zapreke dosegel 23,8. Boljši rezultati tekmovalci:

60 metrov - mladinke: I. Majda Resnik (Črnomelj) 7,9; 2. Oceppek (Olimpija) 7,9; 100 metrov mladinke: 1. Resnik (Črnomelj) 12,8; 100 metrov mladinci - I. Perkman (Olimpija) 11,3; 2. Kramar (Črnomelj) 11,5; 400 m - mladinke: 1. Smrečnik (Olimpija) 61,0; 2. Šterk (Črnomelj) 62,5; 3. Škarjak (Črnomelj) 63,0; skok v višino - mladinci: 1. Janez Ferlež (Črnomelj) 170 cm; 4 x 100 štafeta - mladinke - 1. Olimpija I. 52,8; 2. Črnomelj 54,0; 3. Črnomelj II. 54,6.

LESTVICE

II. ZRL - ŽENSKE

Split	8	8	0	0	93:62	16
Jedinstvo	8	6	0	2	103:78	12
Ivančič	8	6	0	2	88:65	12
Ekonomist	8	5	1	2	92:75	11
Branik	8	5	0	3	91:78	10
Koka	8	5	0	3	98:80	10
Podravka	8	3	2	3	83:79	8
BREŽICE	8	2	2	4	64:77	6
Metalac	7	2	0	5	66:78	4
Olimpija	8	1	0	7	94:109	2
Bosna	7	1	0	6	71:102	2
Lokomotiva	8	0	1	7	73:124	1

II. ZRL - MOŠKI

Vitex	8	7	0	1	120:92	14
Metalac	8	7	0	1	95:99	14
Slovan	7	5	0	2	140:108	10
Zenica	7	4	0	3	127:103	8
Mehanika	7	4	0	3	136:116	8
Varteks	8	4	0	4	137:133	8
Mladost	8	3	1	4	100:115	7
Radnički	8	3	0	5	116:141	6
Split	8	2	1	5	108:107	5
SEVNICA	7	2	1	4	113:137	5
Celje	6	1	1	4	74:72	3
Rovinj	6	0	0	6	64:108	0

SOL - ŽENSKE

Jesenice	6	4	2	13:7	10
Fužinar	6	4	2	13:8	10
Maribor	6	4	2	13:11	10
Ljubljana	6	3	3	13:11	9
Gaberje	6	3	3	12:10	9
NOVO MESTO	6	3	3	12:11	9
Branik	6	0	6	0:18	6

SOL - MOŠKI

Gaberje	7	6	1	19:6	13
Izola	7	6	1	19:6	13
Branik	7	6	1	18:11	13
Bled	7	5	2	19:8	12
Bovec	7	2	5	11:18	9
Mežica	7	2	5	11:18	9
NOVO MESTO	7	2	5	9:16	9
TREBNJE	7	2	5	8:16	9
Plamen	8	1	7	7:21	9

SRL - MOŠKI

Šoštanj	9	8	1	0	157:135	17
Sl. Gradec	9	6	0	3	157:135	12
Rudar	9	6	0	3	119:114	12
Trzič	8	5	1	2	137:121	11
RIBNICA	8	5	1	3	151:137	11
Izola	9	5	1	3	140:138	11
Piran	9	4	2	3	102:98	10
Radgona	9	3	1	5	179:192	7
Radeče	9	2	1	6	140:147	5
BREŽICE	9	2	1	6	138:159	5
Ajdovš.č.	8	1	1	6	106:141	3
Polet	9	1	0	8	134:153	2

rokomet

Z malo več sreče - neodločeno

Slovenski derbi v drugi zvezni rokometni ligi za ženske so z veliko srečo dobile igralke Branika, ko je njihova igralka dve sekundi pred koncem iz sedemmetrovke prevarala Zorkovo. Sevničani so dobro zaigrali na Visokem, igralci Brežic so na domačem igrišču »samo« remizirali z Radgono, Ribničani pa so zanesljivo odpravili ekipo Radeč.

Vitex : Sevnica 20:15

SEVNICA: Možič, Siminčič 1, Jurišič, Bizjak, Svažič 5, Koprivnik, Stojis 1, Šilc 4, Trbovc 4, Sirk.
 Sevničani so se z Visokega vrnila praznih rok. Lahko pa so vseeno zadovoljni, saj so proti vodečemu na lestvici zaigrali zelo dobro. Z malo več sreče in ob objektivnejšem sojenju bi bil rezultat lahko precej ugodnejši. Najboljša moža na igrišču sta bila Sevnica Svažič in Šilc.

Branik : Brežice 10:9

BREŽICE: Zorko, Buzančič 1, Molan, Stauber, Bah, M. Mišič 11, Smerkolj, Kos, V. Mišič 2, Toplak 5, Kolar in Hribernik.

Mariborčanke so vodile s 6:3. Ob dobri igri Toplakove in njenih kolegic pa se je polčas končal s 6:5. V nadaljevanju se je igra iz prvega polčasa ponovila in le z malo več sreče bi Brežičanke lahko osvežile pol točke, saj so domače igralke zmagale šele dve sekundi pred koncem.

ŠPORTNI KOMENTAR

Veliko več telovadbe!

Šolska telovadba, kombinirana s šolskimi športnimi društvi, je neprecenljive vrednosti - Tudi starši bi morali propagirati šport!

Namen šolske telovadbe je zagotoviti učencem vsestranski telesni in duševni razvoj, saj šolsko in domače delo silita učence velikokrat v nenaravne položaje. Od tu potem pogosto izhajajo očitki staršev, da so njihovi otroci dosti bolj »puklasti«, kot pa so bili v njihovih letih oni.

Te telesne okvare naj bi preprečila šolska telesna vzgoja, ki ima skupaj s šolskimi športnimi društvi pomembno vlogo v otrokovem življenju, zlasti ker vemo, da ima 23 odstotkov učencev slovenskih osnovnih šol hude telesne okvare in da kar 20 odstotkov slovenskih fantov ni sposobnih za službeno vojaškega roka. To sta dve številki, ki nas lahko upravičeno zaskrbljujeta in silita k razmišljanju, kaj je s telesno kulturo.

Ker vemo, da otroci telovadijo tako v šoli kot pri športnih društvi, naj bi bil problem rešen. Pa ni tako! Veliko šolskih društev se hvali, koliko učencev zahaja k »naknadnim« treningom. Vzroki za »laži« so tu različni. Prav tako je pri urah obvezne telesne vzgoje, ko se veliko učencev opraviči in

nato telovadi le peščica dijakov.

Vsi, ki vodijo športna društva na šolah, bi morali poskrbeti, da ta začnejo živahneje delati. Pogovoriti se morajo z vsemi tistimi starši, ki vidijo v naknadnem telovadnju izgubo časa, ki bi, na primer, če bi otrok sedel za matematičnim vzdevkom, bil po njihovem dosti bolj izkoriščen. Društva naj bi temeljila na množičnosti. Člani društva naj bi se srečevali v takim številu, kot ob športnih dnevih, odhajali naj bi na izlete v naravo. To je zlasti potrebno danes, ko je v mestih vedno manj in manj zelenic, kjer bi se otroci lahko naigrali in nadihali svežega zraka.

Vemo tudi, da velika večina učencev in otrok, ki se je v šoli intenzivno ukvarjala s športom, tudi kasneje rada zaide na športne objekte in propagira šport.

Če se še enkrat spomnimo tistih odstotkov in pomislimo, da vse več mladih zahaja namesto na igrišča v zakajene kavarne in restavracije, ugotovljamo, da je šolska telovadba, kombinirana z delom v šolskih športnih društvi, neprecenljive vrednosti.

J. PEZELJ

Jože Splichal

Oči v krogih Münchna

Miselnost ostrostrelcev

Zgodilo se je sicer 30 let pozneje, a miselnost je ostala ista. Naduta nemška miselnost ostrostrelcev. Splet so bili žrtve Židje, le da so jih tokrat častili kot idole, jim na olimpijskem stadionu pripravili spektakel – toda potem, ko so bili že mrtvi.

Nemška televizija je neprekinjeno snemala in gledalcem kazala, kako so tekli dogodki. Palestinec z najlonsko nogavico čez obraz, helikopter na vojaškem letališču, noč, pogajanja, strelji...

Naslednje jutro so kolporterji vzklikali po muenchenskih ulicah naslove iz časnikov. Čez vseh šest kolon je bilo mastno v dveh vrstah napisano: „4-letni sin ne ve, da so ponoči ustrelili njegovega očeta!“

Vsepovsod so podrobno in izčrpno poročali, kako je poštni urednik proti jutru opazil štiri ali pet senc, ki so se plazile čez ograjo, pa ni ukrenil ničesar, ker je mislil, da so športniki, ki so se predolgo zadržali v mestu in se hočejo mimo budnih oči trenerjev prehitovati nazaj v svoje postelje v olimpijski vasi. Kakšna usodna zmota! In kakšna lahkomišelnost, da so palestinskega inženirja, ki je diplomiral v Nemčiji, „spustili“ na spisek zaposlenih v olimpijski vasi. Po eni verziji naj bi čistil stanovanja športnikov, po drugi naj bi bil za vrtnarja.

Sicer pa to ni tako pomembno: v naselju novinarjev je bilo ob katerikoli uri mogoče priti v sobo vsakogar, da si le povedal njegovo ime in natvezel, kako se z njim poznaš in kako sta dogovorjena. Še več: nemški vojaki, ki so bili za sobarice in strežnice, so v ljudno prinesli litrske steklenice cocacole na vsak namig in od časa do časa so z veseljem povedali, da so dobili tudi oranžne ali limonine sokove.

Kajpak je bila usodna napaka, da so Nemci še vedno prepričani o svoji nezmotljivosti in da so menili, da bo peterica njihovih ostrostrelcev pometla s palestinskimi komandosi. Kot da jih zadnji dve vojni nista poučili o nasprotnem! Zato se je končalo s katastrofo in hudo tragedijo, ki je potem do konca iger kot moreča senca visela nad olimpijskimi prizorišči.

Sicer pa je ostrostrelska bitka na muenchenskem vojaškem letališču samo v groteskni podobi poakazala, kako umira olimpijska misel. V stari Grčiji so bile igre stvar miru in medsebojne ljubezni, čeprav so zmagovalce počastili samo z oljčnimi vejicami ali lovorovimi vencami.

V današnjem skomercializiranem svetu, ko tehtajo zmage z denarjem, ki ga najboljši zaslužijo, medtem ko se je senilni Brundage pripravil o tem, ali se smejo na televiziji videti znaki copat, majic ali česa drugega, s čimer so si velike tovarne športnih potrebščin delale reklamo, je olimpijada postala pač sama sebi namen.

V stari Grčiji so bile med igrami prepovedane vse sovražnosti – zdaj pa, ko so na muenchenskem olimpijskem stadionu igrali ameriško himno v čast zmagi ameriškega atleta, je letalo s prav enako zastavo, kot se je dvigala na najvišji, zmagovalni drog, spuščalo bombe na ubogo vietnamsko ljudstvo. To žal ni bil osamljen primer – in najbolj se je podoba olimpijske misli izkrivila prav tedaj, ko so palestinski komandosi ugrabili Izraelce.

Ob vrtoglavem naraščanju stroškov za olimpiade – Melbourne 20 milijonov mark, Rim 1975, Tokio 288, Mexico 748, Muenchen 1.972 milijonov mark – in ob čedalje bolj medli olimpijski misli je bil teror še tretji udarec negotovi bodočnosti tega tekmovanja, ki postaja preobširno, preveč skomercializirano in za ljudi premalo zanimivo, da bi mu lahko v taki obliki prerokovali dovolj dolgo življenje.

(Prihodnjic: Z DRUGEGA BREGA JEZERA)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Nov denar so vže jeli kovati

(Nov denar) so vže jeli kovati. Iz zlata in nikeljna so postavili nekatere komade na ogled v Ljubljani. Tudi srebrne krone bodo kovali vže pred novim letom – bronast denar pride pa na vrsto šele po novem letu. Trdijo, da bode nov denar jako lep. Prav; samo da bi ga kaj dosti prišlo med nas Dolenjce – potrebni smo ga!

(Globoko) prekopavanje za nove vinograde. Da je mogoče, z zasaditvijo novih vinogradov z ameriškimi trtami, naše vinogradarstvo obvarovati, da jih ne uniči trtna uš, je dognana, dokazana stvar. V največji meri nam dokazujejo to novi z ameriškimi trtami zasajeni vinogradi na Francoskem, Ogrskem, Štajerskem itd. Na Francoskem je že na stotisoče oral novih vinogradov zasajenih z ameriškimi cepljenimi trtami na ravno tistih zemljiščih, na katerih je trtna uš prejšnje domače trte popolnoma uničila. Novi vinogradi stari so že po 16 do 18 let, in rasto kaj čvrsto, rodijo kaj dobro, ne zmevnivi se za trtno uš kar nič. Jednako nahajamo na Ogrskem in kaj bliže na Štajerskem okolo Bizelja. Bizeljci so pridelali letos že čez 1000 veder izvrstnega vina v novih vinogradih, zasajenih z ameriškimi trtami na mestu prejšnjih po uši uničenih vinogradov. Zasaditve ameriških vinogradov lotiti se je torej prav resnobno tudi po Dolenjskem, osobito tam, kjer je uš vino-

grade že uničila.

(Delegacije) v Budim Peštu so dovršili svoje delovanje. Letos ni šlo tako gladko, kakor druga leta, ker so Mladočehi prejeli skupnega ministra radi trodržavne zveze in Bosne. Dovolili so gospodje se ve da vse, kar je zahtevala vlada.

(Nemčija) bode po noveji postavi zopet povečala svojo vojaško moč in sicer polagoma. Čez 24 let bode imela 4 milijonov 556 tisoč vojakov. Bode pa do takrat mir? Tezko je verjeti.

(Razstava) govedi v Novem Mestu Letos bila je vprvič okrajna razstava za govejo živino. Dasi je zmoglo pri tej priliki manj gospodarjev tekmovati s svojo živino kakor v prejšnjih časih, ko so bile še tako imenovane „regionalne“ razstave, vendar je bil vspeh razstave v vsakem oziru dosti lepši, kakor pri katerikoli prejšnji razstavi. Prignalo se je vsega skupaj čez 100 glav živine na ogled.

(V meščena) sta bila 24. oktobra stopiški župnik č. g. Janez Mrvec za faro šent-rupertsko, doseđanji kapelan košanski č. g. Jakob Porenta pa za faro stopiško.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC, 1. novembra 1892)

Z naših vrtov

Vztrajnost bo poplačana

Na nedavnem Težu Kočevskega zbora po ulicah Kočevja je nastopil tudi učitelj Ive Stanič, ki je lani pritekkel na cilj zadnji – nekateri trdijo, da šele takrat, ko so že delili najboljšim medalje.

Letos se je bolje odrezal, bil je predzadnji. Če bo vsako leto napredoval za eno mesto, bo čez 32 let že prvi – seveda če se število nastopajočih v tej konkurenci ne bo zvečalo.

Pa kasneje...

V neko metliško podjetje je prišel prosit za službo mlad strokovnjak. Sekretar mu je vse po vrsti razložil, nazadnje pa je mladenič še vprašal:

„In kakšen bo moj osebni dohodek?“

– V začetku boste imeli tisoč dinarjev, kasneje pa tisoč petsto.“

„Če je tako,“ je rekel mladi strokovnjak, „bom prišel pa rajši kasneje.“

Dežurni poročajo

DVA PRIDRŽANA – Hasim Podgorica in Vidoje Tesić, oba iz Kočevja, sta pijana razgrajala 22. oktobra popoldne v mladinski restavraciji „Metka“, zato so ju miličniki pridržali do iztreznitve, razen tega pa ju bodo predali sodniku za prekrške.

NADLEGOVAL GOSTE – Peter Milinović iz Glazute je bil 22. oktobra zvečer priveden pijan na postajo milice v Kočevju, ker je v gozdarskem domu v Glazuti že dva dni razgrajal, razbijal in nadlegoval goste.

ZALIL PARTIJO – Benedikt Šemec iz Kočevja, Kolodvorska 10, je 21. oktobra proti večeru v gostilni „Lovec“ v Kočevju razgrajal in žaljivo govoril o partiji in socializmu ter vznemirjal ljudi. Miličniki so ga pridržali do iztreznitve, zdaj pa se bo zagovarjal še pred sodnikom za prekrške.

NOVO MESTO: ZADEL IN ZBEZAL – Smihelčan Božo Vesel se je 18. oktobra popoldne pejal z avtom od Škrjanč proti Novemu mestu, ko mu je naproti pripeljal neznan avtomobilist po levi strani ceste. Med srečanjem sta vozila trčila, toda neznanec je hitro odpeljal naprej. Za njim poizvedujejo. Škoda: 1500 din.

JEZERO: SPET NA „ČRNI TOČKI“ – Zagrebčan Alfred Černe je 21. oktobra zjutraj vozil osebni avto proti Ljubljani, pri Jezeru mu je avtomobil zaneslo najprej na levo stran ceste, nato pa še na desno v usek. Voznik in njegova žena Danica Černe sta bila pri nesreči huje poškodovana, gmotne škode pa je bilo za 8000 din.

Prvi TONI ŠAH, ki je v šahovskem klubu v Kočevju, je neprestano zaseden. Najraje ga igrajo...

V Kočevju moda pri mladih:

Mladi se navdušujejo za novi šah, pri katerem je možnih veliko več potez kot pri običajnem – Hkrati igrajo štirje igralci na 4-krat 32 poljih in s 64 centralnih poljih, s štirimi garniturami figur

Nič čudnega, če je toliko nesreč

V petek, 20. oktobra zvečer, so novomeški prometni miličniki izvedli pri Otočcu akcijo, v kateri so ugotavljali, kako je s svetili na avtomobilih. Pri tem so ustavili 75 vozil (11 tovornjakov, 2 avtobusa in 62 osebnih avtomobilov) ter ugotovili kar 10 okvar na tovornih vozilih, 2 na avtobusih in 60 na osebnih avtomobilih. 10 voznikov so prijavili sodniku za prekrške, 32 so jih kaznovali z denarno kaznijo, 10 pa so odvzeli prometna dovoljenja. Pet voznikov so napolili na tehnični pregled, preostale pa opozorili, naj pomanjkljivosti čimprej odpravijo.

Dela majhne gradove

Čeprav je upokojen, ne more brez dela – Bolje doma delati, kot v gostilni piti

Alojz Žagar iz Šalke vasi 80 pri Kočevju ima na vrtu pri hiši miniaturne hišice in gradove, ki jih je izdelal sam iz pločevine in nato znotraj in zunaj lepo prebarval. Za njegov vrt se je že razvedelo, zato prihajajo njegove izdelke gledat ljudje od vsepovsod. Povedal je, da je vse tri gradove napravil po slikah, ki jih je videl v časopisih, revijah in knjigah.

Žagar je upokojen strojevodja, star 70 let. V pokoju je že od leta 1957. Je drugi najstarejši vaščan. Za pijačo mu ni, brez dela pa ne more biti. Vedno se s čim ukvarja. Gradove in

TONI ŠAH, ki se imenuje po njegovem izumitelju Toniju Štimcu iz Medvod, so začeli igrati v šahovskem klubu v Kočevju. Njegova značilnost je, da na posebni plošči (glej sliko) hkrati igrajo štirje igralci. Imajo štiri garniture figur, in sicer razen belih in črnih (kot pri običajnem šahu) še rdeče in plave.

Šahisti vlečejo vsak po eno potezo. Lahko igra skupaj po dva in dva, lahko pa tudi vsak izmed štirih igralcev zase.

TONI ŠAH nudi mnogo več možnosti za kombinacije kot običajni, saj ima tudi mnogo več polj, in sicer toliko, kot trije običajni šahi skupaj. Zato zahteva precej več koncentracije in računanja, saj mora vsak

igralec premisliti v primerjavi z običajnim šahom, namesto ene poteze naprej zdaj najmanj tri (od vsakega igralca po eno). Če hoče zmagati, pa mora premisliti še bolj in več potez naprej.

Učitelj Ive Stanič, ki je igralne TONI ŠAHA uvedel v Kočevju,

druge okraske iz pločevine je začel delati šele pred štirimi leti. Z eno tako skupino se zamudi približno teden dni. Ne dela le zase, ampak daje izdelke tudi drugim. Delavnico ima kar pri mizi v kuhinji, zato se z ženo večkrat sporečeta, ker ji manjka prostora za kuho.

Žagar ne izdeluje iz pločevine le gradov in hiš, ampak tudi razne druge okraske, predvsem živali (pikapolonice, pajke, muhe, zajčke itd.) in rastline, podstavke za rože, ljudi, zajemalke itd. Zdaj, pravi, bo naredil še kočevsko cerkev.

J. PRIMC

Alojz Žagar ob svojem izdelku na vrtu pred hišo. (Foto: J. Primc)

3. Jasno! Pot na Mars ni tvoril tone govedine, krombi se mesece in mesece pre vlekel šah in listal stare revije: zamrznitev posadke! Paradiznik in njegova soprostrahu – sta zaslišala, kako je

MOSTOVI V LEPŠO PRIHODNOST

Praznik občine Brežice 28. oktober je posvečen dnevu ustanovitve Brežiške čete, začetku oboroženega upora v Posavju. Letos ga bomo povezali z obletnico kmečkih uporov na Slovenskem, z narodnoosvobodilnim bojem in izgnanstvom prebivalcev iz brežiške občine med drugo svetovno vojno. Ob tej priložnosti čestitam za praznik vsem borcem NOV, izgnancem ter vsem delovnim ljudem v občini z željo, da bi zvesto ohranjali pridobitve NOB in zavzeto uresničevali ideje naše revolucije.

Ob letošnjem praznovanju izrekam vsem občanom in delovnim kolektivom priznanje za vložene napore ter prizadevanja za pospešen razvoj vseh panog ustvarjalnosti v občini in širši delovni skupnosti. Praznujemo v času, ko si naša družba prizadeva utrditi vpliv in položaj proizvajalcev na odločanje o rezultatih svojega dela, okrepiti samoupravni sistem kot pogoj za svobodno aktivnost delovnih ljudi, za svoj lastni napredek in za napredek vsega človeštva. Ker kot del te družbe že uresničujemo skupne zamisli, imamo tudi uspehe, ki so manjši od naših želja, pa vendarle del tistega, kar si želi vsak naš delovni človek.

ŽELJE POSTAJAJO STVARNOST

Ko smo že med letom in sedaj ponovno pregledovali, kaj smo napravili, smo ugotovili, da smo lahko zadovoljni. Letošnje leto sodi med najuspešnejša leta, saj so uresničeni nekateri programi, ki so bili še pred leti neuresničljive želje. Če smo ob tem zadovoljni, smo zadovoljni le zato, ker smo prepričani, da lahko dosežemo še več. Materialna osnova občine je vsako leto večja, zato bomo dosti lažje kot do sedaj uresničevali želje občanov v okviru realnih možnosti. Ob tej ugotovitvi moram poudariti, da je področje razvoja občine še zmeraj preobsežno, da bi lahko istočasno razvijali vse, kar potrebujemo. Zato moramo določiti vrstni red, kdaj, zakaj in kako bomo uresničevali posamezne načrte. Prav to spoznanje je bilo odločilno, da smo naročili dolgoročni in srednjeročni načrt razvoja občine v okviru Posavja. Zaključni dokument o dolgoročnem razvoju bomo dobili še ta mesec in prav tako tudi predlog srednjeročnega razvoja. Po temeljiti razpravi ga bomo lahko po vsej verjetnosti sprejeli še v tem letu.

Da bi hitreje dobili dobro proučene razvojne programe, smo letos postali soustanovitelji Inštituta za regionalno ekonomiko in prostorsko planiranje v Ljubljani. Ta inštitut je izdelovalec dolgoročnega in srednjeročnih programov posavske regije, prostorskih planov in srednjeročnih programov stanovanjske izgradnje. V prihodnje bo izdeloval tudi ekonomske programe za delovne organizacije po naročilu.

VEČ ZAPOSLENIH – VEČJI PREJEMKI

Spoznanje o potrebi hitrejšega napredovanja v delovnih kolektivih, krajevnih skupnostih in občini kot celoti, vloženi trud delovnih ljudi v preteklosti in sedanjosti, načrti za naprej, za razširitev obstoječih delovnih organizacij z rekonstrukcijami in sanacijami in odpiranjem novih delovnih mest so osnovna značilnost naših skupnih prizadevanj. Tako spoznanje je posledica obstoječega stanja, saj nam primanjkuje najmanj 1.500 delovnih mest za sodobno proizvodnjo.

Resolucija družbenega in ekonomskega razvoja za 1972. leto temelji na tehle smernicah: treba je nadalje krepiti samoupravljanje kot temeljni družbeno-ekonomski odnos, vpliven razvojni dejavnik ter temeljno gibalno silo za hiter razvoj; nadaljevati z vzpostavljanjem skladnejših razmerij družbeno-ekonomskih gibanj; nadaljevati z uresničevanjem sprejetih stališč stabilizacijskega programa občine v smislu izgradnje tehnično kadrovske baze in prilaganja delovnih organizacij pogojem trga ter integracijskim gibanjem. Resolucija predvideva

nekoliko počasnejšo rast družbenega proizvoda in narodnega dohodka, kljub temu pa ga bomo dosegli več. Na osnovi dosežanih pokazateljev bo to povečanje za 20 do 25 odst. presegló lanskoletno realizacijo. Število zaposlenih se je povečalo od 3.770 na 4.075. Osební dohodki so se zvišali za 22 odst. in sedanje povprečje je 1.731 dinarjev. Te številke in nedavna ocena polletnega uspeha gospodarjenja, ki jo je dala skupščina brežiške občine, dokazujejo, da vsi delovni kolektivi upoštevajo smernice resolucije in da bomo to poslovno leto zagotovo uspešno končali. S takim uspehom pa se približujemo republiški smernici povprečju, ki tudi sodi k zastavljenim ciljem.

NOVE NALOŽBE SE OBRESTUJEJO

V uvodu sem zapisal, da je leto 1972 med najuspešnejšimi za občino Brežice zato, ker so bile ali pa še bodo v tem obdobju aktivirane naslednje naložbe: Tovarna pohištva Brežice se je po rekonstrukciji vrstila na prvo mesto v industrijski panogi in tako pomeni solidno osnovo za razširitev in razvoj lesne industrije. Rudnik Globoko ne pošlje več z izgubo in je pred uresničitvijo sanacijskega programa, ki mu bo omogočil sodobno izkoriščanje glin in kremenčevih peskov. PPV Dobova se ne razširja, se pa modernizira. V sestavi delovnih organizacij naše občine je tudi delovni kolektiv Remontnega zavoda v Bregani. Prizadeva si storiti kar največ, da bi napredoval pri organizaciji in modernizaciji proizvodnje ter storitev. Agraria Brežice je že znanim proizvodnim progra-

Največja gospodarska in prometno-turistična pridobitev v občini je novi most čez Savo, ki so ga slovesno izročili v promet 22. julija, ob dnevu vstaje slovenskega naroda.

mom letos priključila še polnilnico excorada v sodelovanju z Agrario iz Kopra. Gozdno gospodarstvo postaja vsako leto večji ponudnik lesa. Prevoz Brežice se s svojimi solidnimi prevoznimi sredstvi uveljavlja kot pomemben prevoznik tovora in trgovina postaja z več kot 250 milijoni dinarjev močan faktor v občinskem gospodarstvu, prav tako tudi gostinstvo, kateremu se je letos priključil novi motel na Čatežu. Družbeni sektor obrti se dobro razvija. Najpomembnejši uspeh je letos dosegel kolektiv Livarne v Dobovi, ki je celotno proizvodnjo preselil v nove prostore. Ti mu bodo omogočili boljše delovne pogoje in povečanje proizvodnje. Omeniti moram še dobro gospodarjenje stanovanjskega podjetja, ki v tem letu gradi 52 stanovanj. Dogradilo je tudi nove rezervoarje pitne vode z glavnim vodom. To podjetje sodeluje pri gradnji vodovodov v krajevnih skupnostih, v katerih bo letos dobilo pitno vodo okoli 700 gospodinjstev. Velik napredek v razvoju gospodarstva pomeni letos dograditev tovarne avtomobilskih prikolice IMV v Brežicah, v kateri bo steklo delo 27. oktobra in ki

bo zaposlovala okoli 500 delavcev. Agroservis – enota ljubljanske Agrotehnike je letos že začela proizvajati kmetijske stroje. Pri tem bo zaposlenih okoli 150 delavcev. Beti Metlika – obrat Dobova se bo preselila v nove prostore do 29. novembra in potem bo mogoče zaposliti še 100 delavk. Sevniska Jutrarnjka je v svojem obratu že zaposlila na novo 100 žensk. V tem letu bo tudi Elektrotehna začela graditi v Brežicah svojo trgovino, Gruda iz Ljubljane pa komercialne hleve za živino v Dobovi. V občini skrbimo tudi za razvoj zasebne obrti storitvenega in proizvodnega značaja. Sedaj imamo 526 obrtnikov, pri katerih je zaposlenih 700 delavcev. Vrednost proizvodnje in uslug cenimo na 82 milijonov dinarjev. Iz tega je razvidno, da je zasebna obrt pomembna gospodarska panoga, zato bo dobila primerno mesto tudi v naših dolgoročnih in srednjeročnih načrtih.

KMETU VEČ PODPORE

Tudi zasebno kmetijstvo je za naše gospodarstvo pomembno, saj se preživlja na 2.500 kmečkih gospodarstvih kar 35 odst. občanov. Tej panogi posvečamo vsako leto več pozornosti, da bi se v njej hitreje uveljavila sodobna tehnologija. Zaradi tega smo izdelali akcijski program za načrtno usmerjanje zasebnega kmetijstva, ki ga bomo morali v kratkem sprejeti.

Pri Agrarii so že lani ustanovili samostojno obračunsko enoto kooperantov s svojim organom upravljanja in pospeševalno službo, ki jo sofinancira sklad za pospeševanje kmetijstva pri občinski skupščini. Rezultat takega dela se kaže že v nekaj sodobno urejenih specializiranih kmetijah za rejo mlekaric in sadjarstvo. Ne glede na to pa moram povedati, da so vse to le začetki in da bo treba še precej časa in denarja, preden bomo modernizirali tako pomembno panogo našega gospodarstva. Za izenačenje pogojev dela in življenja na kmetijah so pomembne tudi davčne olajšave, neizpremenjena davčna obremenitev od 1967. leta dalje, starostno zavarovanje kmetov in združitev delavskega in kmečkega zavarovanja, o če-

mer bodo zavarovanci odločali na referendumu. Za družbeno in zasebno kmetijstvo pa je najvažnejše, da bi mu celotna družba zagotovila stabilen trg in garantirane cene. To pomeni tudi zagotovitev potrebnih tržnih presežkov kmetijskih pridelkov.

IZ ŽEPA ZA VRTCE IN ŠOLE

Modernejši proizvodnji so potrebni sposobnejši kadri, zato pripisujemo učenju in vzgoji od otroškega varstva do končanega šolanja velik pomen. Sredstva za otroško varstvo se že zbirajo in nam omogočajo vzdrževanje vrtcev v Brežicah, Dobovi in Cerkljah. Iz tako zbranega denarja in kredita smo pričeli graditi nov otroški vrtec v Brežicah za 170 varovancev. Dograjen bo do spomladi 1973.

S samopriskevkom občanov, ki ga zbiramo od 1968, in s krediti smo zgradili šolo s 36 učilnicami v Brežicah, sedaj pa dograjujemo osnovno šolo v Cerkljah. Za obe smo odšteli 14 milijonov dinarjev. Izdelujejo nam načrte za dograditev šole na Bizeljskem. Po programu za obnovo bomo morali dograditi še šolo v Artičah, modernizirati šolo Globoko in šolo Pišcece. Pri gimnaziji v Brežicah je najna dograditev telovadnice in pri poklicni šoli za kadre v blagovnem prometu internat. Uresničitev tega programa zahteva precej denarja, zato se bo treba kmalu odločiti o podaljšanju samopriskevka in iskati tudi druge finančne vire.

Tudi zdravstveni dom se vedno nima pogojev, da bi opravljal svoje poslanstvo tako, kot si ga bolni občani želijo. Prav zato

smo začeli proučevati, kako bi zagotovili potrebna sredstva za graditev novega zdravstvenega doma. Idejni načrt zanj je že narejen. Za njegovo uresničenje bo treba odpreti blagajne zdravstvenega doma, občine in glasovati o samopriskevku.

Brežiška bolnišnica je kot zdravstvena ustanova za širše območje pomemben činitelj, ki skrbi za zdravje občanov v težjih primerih. Svoje poslanstvo opravlja v zadovoljstvo večine v dokaj neugodnih pogojih. Njena dokončna ureditev mora postati naša skupna skrb. Letos je bil z dograditvijo novega trakta, ki je veljal več kot 6 milijonov dinarjev, storjen pomemben korak naprej, vendar ne sme biti zadnji. Ob tako pomembnem uspehu kolektivu bolnišnice čestitam in želim še veliko podobnih delovnih zmag.

MOST – CESTE – VODOVODI

Občinska skupščina je bila udeležena tudi pri graditvi novega mostu čez Savo s priključki, katerega investitor je bil republiški cestni sklad. Občina je za te potrebe odkupila zemljišča, izplačala odškodnine za zemljišča in stavbe in prevzela v upravljanje stari most. Dolžna je organizirati še gradnjo štirih avtobusnih postajališč. Novi most v Brežicah, ki so ga izročili prometu 22. julija letos, je za razvoj občine mnogo večja pridobitev, kot se marsikomu dozdeva na prvi pogled. Prav zato smo SRS in njenemu cestnemu skladu hvaležni za razumevanje in pomoč.

(Nadaljevanje na 13. strani)

„Za občinski praznik prisrčno čestitke vsem delovnim ljudem in vsem organizacijam, pripadnikom JLA in mladini – z željo, da dosegamo vnaprej take in še večje nove delovne uspehe!“ – želi Vinko Jurkas, predsednik brežiške občinske skupščine.

Za praznik občine prisrčno pozdravljamo vse prebivalce našega območja. Delovnim kolektivom družbenega in zasebnega sektorja hkrati čestitamo za dosegene uspehe in jim želimo, da bi tudi v prihodnje dosegali tako pomembne delovne zmage.

SKUPŠČINA OBČINE BREŽICE

Občinska konferenca SZDL – Občinska konferenca ZKS – Občinski sindikalni svet – Občinski odbor ZB NOV – Občinska konferenca ZMS – Vsa ostala društva v občini

Čestitkam se pridružujejo tudi kolektivi, ki so omogočili današnjo prilogo ter kolektiv Dolenjskega lista!

Novi bolniški trakt je povezan z glavnim poslopjem

Pogled na novo bolniško zgradbo, ki jo bodo danes izročili namenu

PRAZNIK ZA BOLNIKE, ZDRAVSTVENO OSEBJE IN VSE OBČANE

BOLNIŠNICA DANES IN STO LET NAZAJ

Malo ljudi ve za častljivo starost brežiške bolnišnice. Njeno ustanovitev je leta 1872 odobrila deželna vlada v Gradcu. Mestna občina je z okrajno podporo uredila zanjo svojo hišo, ki še danes stoji v Ulici stare pravde. Poslopje je dala za deset let v brezplačen najem.

Javna bolnišnica v Brežicah je bila odprta 5. junija 1873. V zapisu sedanjega ravnatelja primarija dr. Vlada Bergleza v zborniku Posavje I. beremo, da je bilo v bolniškem poslopju prostora komaj za osem do deset postelj. Tam še vzemo, da je bil prvi in edini zdravnik v bolnišnici dr. Karel del Cott, ki je opravljal to dolžnost poleg drugega zdravniškega dela. Pomagal mu je en sam strežnik z ženo.

Po hudi denarni krizi v prvih letih so bolnišnico reorganizirali. Priključili so ji še sosednjo hišo, jo preuredili, nego bolnikov pa izročili usmiljenkam. Obisk bolnikov se je hitro večal. Leta 1877 so imeli v bolnišnici 254 bolnikov s 4.841 oskrbnimi dnevi, dve leti kasneje pa že 440 bolnikov in 10.420 oskrbnih dni. Kmalu po tistem so namestili pomožnega zdravnika Maksa Wresniga in prvega upravitelja bolnišnice Maksa Potočnika. Ustanova se je izkopalala iz denarnih zadreg, poravnala dolgove deželnemu zakladu in ustanovila celo rezervni sklad. Z njim si je postavila temeljni kamen za novo poslopje.

Dočakali smo otvoritev novega bolniškega poslopja v Brežicah – Enonadstropni vezni trakt s kuhinjo in 54 bolniškimi posteljami so gradili dve leti – Do zdaj je veljala naložba 6,581 tisoč dinarjev – Odplačila posojil bodo kolektiv močno obremenila in najbrž jim sam ne bo kos – Zdaj je na vrsti preurejanje stare posteljne hiše

Nova bolnišnica je bila zgrajena 1888. V glavnem poslopju je bilo 60 bolniških postelj, v izolirnici na dvorišču pa 8. Bolnišnica je tedaj imela kirurgijo in medicinski oddelek z lekarno. Prvi primarij dr. Matija Schmiermaul je bil dve leti edini zdravnik.

Med prvo svetovno vojno so v tej bolnišnici zdravili številne ranjence. 1917. leta je poslopje poškodoval hud potres in zaradi nevarnih razpok so morali izprazniti prvo nadstropje. Po vojni so zaupali vodstvo brežiške bolnišnice dr. Josipu Cholweju, ki je prinesel sem sveže znanje z dunajske in graške kirurške šole. Bolnišnico so popravili in zaradi številnih epidemij povečali izolirnico. Februarja 1932 je bolnišnico zajel požar in napravil precej škode. Stavbo so po tistem temeljito prenovili. Obseg dela se je večal in prihajalo je vedno več zdravnikov.

Spet je prišla vojna in z njo novi šefi, slovensko osebje pa je kljub vsem na skrivaj pomagalo številnim partizanskim ranjencem. Po osvoboditvi sta se vrnila tudi oba prejšnja slovenska zdravnika: dr. Glušič in dr. Berglez, sedanji ravnatelj.

Kmalu se je pokazalo, da je bolnišnica utesnjena, zastarela in da so potrebne nove investicije. 1954. leta so zgradili pljučni oddelek, leta 1962 pa novi ambulantno-poliklinični trakt. Delo se je z leti razmahnilo in večalo se je tudi število bolniških postelj.

Tudi število oskrbnih dni iz leta v leto narasča. 1953. leta so jih našeli 54.825, lani pa že 90.939. Izjemno je bilo leto 1965 z 99.948 bolniškimi oskrbnimi dnevi, ko je bil stalež bolnikov doslej najvišji.

Lahko bi si delili, pa so varčevali

Bolnišnica v Brežicah je majhna ustanova, daleč od republiškega središča, z odkaknjeno upada zanjo tudi interes Slovenije. Pogoste menjave okrajev v povojnem obdobju so zavrele številne načrte za modernizacijo. V vsakem okrajnem središču je bilo treba od začetka pričevati vodstva o potrebi po dozdavi, zdaj v Trbovljah, zdaj v Novem mestu, zdaj v Celju.

Kolektiv ustanove se je moral osloniti predvsem nase. V domači hiši so gledali na vsak dinar. Odpovedali so se delu osebnih dohodkov, in čeravno bi si bili lahko včasih več razdelili, so raje vlagali denar v poslovni sklad in si tako prigrisnili za lastno udeležbo pri najemanju posojil. Se dobro, da so pri zavodu za socialno zavarovanje vedno naletehi na razumevanje.

V banki ima bolnica trenutno oročenih 2,33 milijona din za šest let in ta vsota je že vnaprej predvidena za preureditev stare posteljne hiše. S prezidavami bodo zmanjšali sobe, da bodo poslej v njih le po štiri oziroma največ šest postelj.

Šest let je dolga doba in toliko ne bodo mogli čakati. Najeti nameravajo premostitvena posojila in tako bi lahko začeli preurejati stare prostore, takoj ko bo steklo delo v novem traktu. Tudi ta še ni do kraja urejen. Manjkajo hladilnice, dvigala, pripomočki za intenzivno nego bolnikov in povezava s starim poslopjem.

V kletnih prostorih novega trakta je sodobna kuhinja in toplotna razdelilna postaja. V pritličju in nadstropju so bolniške sobe s 54 posteljami, čajne kuhinje, dežurne sobe, kopalnice in sanitarije. Z dozdavo se zmogljivost bolnišnice ni povečala, izboljšal se je samo njen standard.

235 bolniških postelj

Po dograditvi tega trakta in preureditvi glavnega bolniškega poslopja bo imela bolnišnica 235 bolniških postelj: na kirurgiji 43 bolniških postelj in 3 bolniške posteje za intenzivno nego; na ginekološko-porodniškem oddelku 32 postelj in prostor za 12 dojenčkov; na otroškem oddelku 31 bolniških postelj in na oddelku za pljučne bolezni 40 bolniških postelj.

Enonadstropni vezni trakt s kuhinjo in 54 bolniškimi posteljami so v Brežicah začeli graditi pred dvema letoma. Do 30. septembra letos so vložili vanj 6 milijonov in 581 tisočakov. Od tega je bilo 1,2 milijona din bančnega kredita na triletno od-

plačilo in 4,6 milijona dinarjev posojila na sedemletno odplačilo. V tej vsoti je upoštevana tudi sobna in kuhinjska oprema, račun za plinsko postajo in novo kotlarno.

Današnja otvoritev novega dela je korak bliže do verifikacije. Vsi tehnični in strokovni pogoji za delo bolnišnice bodo izpolnjeni šele po preureditvi glavnega bolniškega poslopja. Stare bolniške sobe imajo po 16 postelj, zato jih bodo prezidali. Poskrbeli bodo za večje število kopalnic, za dnevne prostore in sobe za intenzivno nego bolnikov s potrebno opremo.

Z lastnim denarjem do stanovanj

V zadnjem desetletju je kolektiv bolnišnice investiral precejšnje vsote za stanovanja zaposlenih. Prvo stanovanjsko hišo je zgradil 1962. V njej so 3 garsonjere in 6 trosobnih družinskih stanovanj. Leto dni kasneje je bolnišnica kupila dvoje dvo-sobnih stanovanj in do 1964. leta je zrasla druga stanovanjska hiša 9 dvo-sobnimi in 2 trosobnimi stanovanjema.

Zaposlenim so pomagali tudi s posojili za individualno graditev stanovanjskih hiš. 1967. so razdelili 8 kreditov v vrednosti 155.600 dinarjev. V letu 1969 se je število posojilcev podvojilo in tedaj so rešili 16

posojenj za skupno vsoto 315.000 dinarjev.

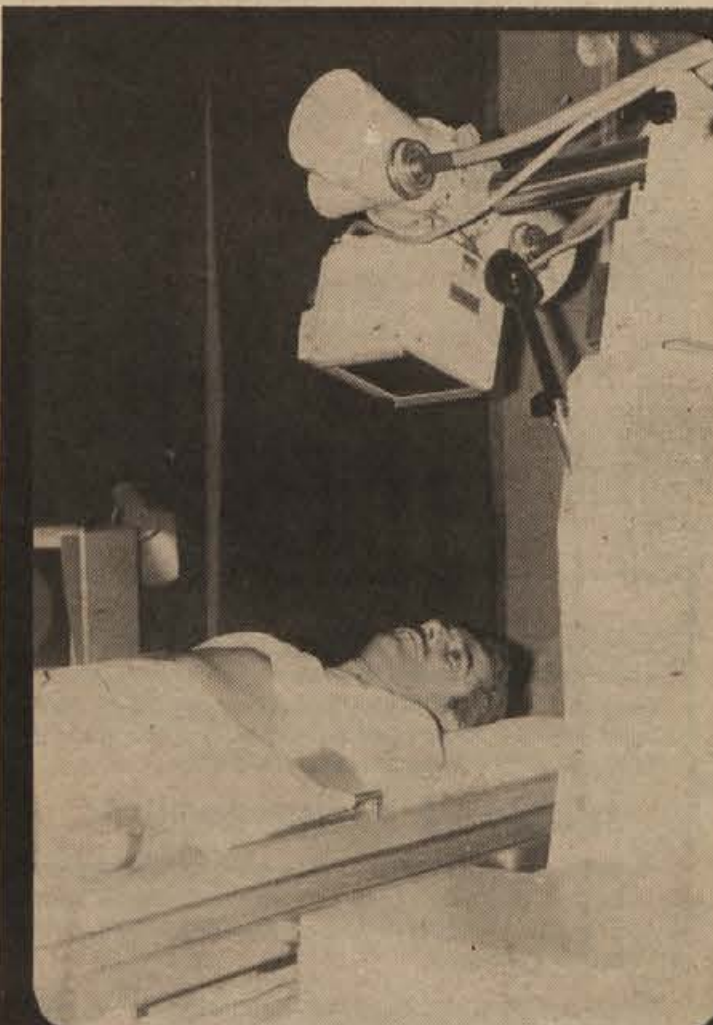
Izobraževanje ni pozabljeno

Tudi za štipendije v tem kolektivu nimajo gluhih ušes. V letu 1976 so prispevali zanje 6.550 dinarjev, lani 23.450 in letos do 30. septembra že 45.000 dinarjev. V glavnem štipendirajo medicinske sestre. Od prvega oktobra dalje znaša mesečni znesek 710,00 dinarjev na študenta.

V bolnišnici je trenutno zaposlenih 21 zdravnikov, 1 farmacevt, 1 inženir medicinske biokemije ter 18 delavcev z višjo, 42 s srednjo in 27 z nižjo strokovno izobrazbo. Vseh zdravstvenih delavcev je 110, ostalih zaposlenih pa 101. Razmerje med zdravstvenim in drugim osebjem se je v zadnjem desetletju precej spremenilo. Še leta 1962 je imela bolnišnica le 8 zdravnikov in 9 medicinskih sester. Tedaj je bilo zdravstvenih delavcev 57, drugih delavcev pa 87.

Od 1961 do zdaj je zavod postal na specializacijo 14 zdravnikov. Le pet jih je ostalo v Brežicah. Letos štipendira bolnica 11 dijakov na srednjih šolah in 4 slušatelje višjih šol. V minulih enajstih letih je prejelo štipendije 71 mladih ljudi, med njimi 5 zdravnikov, 24 dijakov srednjih strokovnih šol in 5 študentov višjih šol.

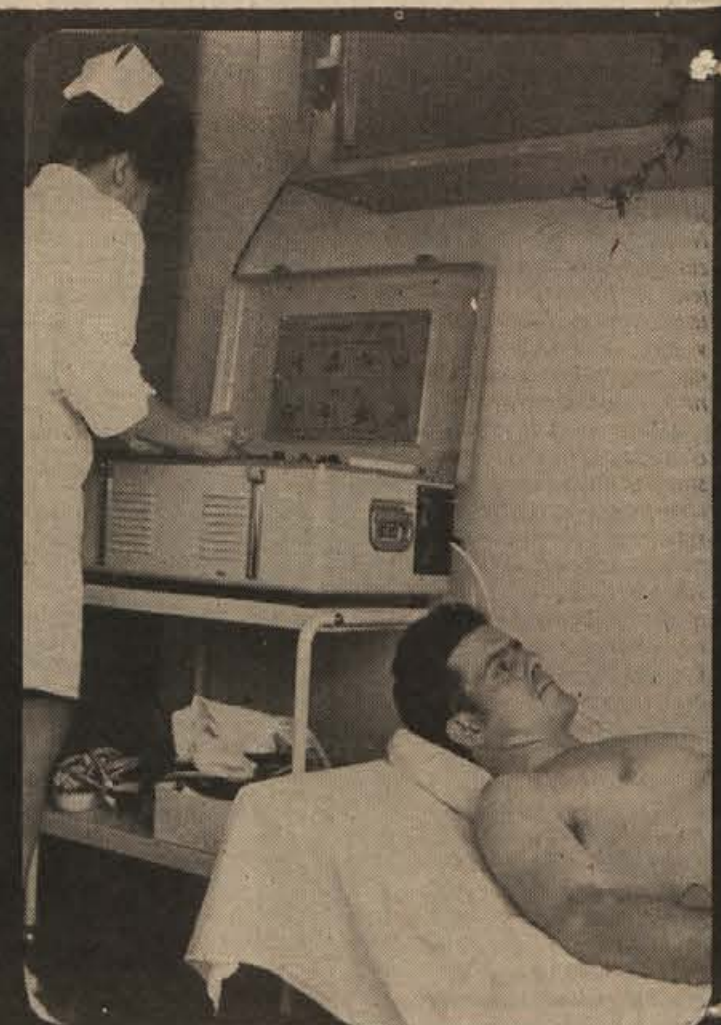
S pridobitvijo novih prostorov in adaptacijo stare bolniške hiše se bodo delovni pogoji osebja izboljšali in to bo marsikoga zadržalo v bolnišnici. Razumljivo je, da si mladi iščejo zaposlitve tam, kjer jim lahko več nudijo. Take možnosti pa imajo predvsem v večjih središčih, kjer je napredek hitrejši kot na podeželju. I. T.

Brežiška bolnišnica ima sodoben rentgen, ki so ji ga pomagale kupiti delovne organizacije iz vsega Posavja

Pri delu v bolnišnici je potrebna zbranost

Bolnik čaka na preiskavo srca z elektrokardiografom

Ce smo zadovoljni z novim mostom, tega ni mogoče trditi za ceste, ki so po novi kategorizaciji ceste drugega reda in občinske ceste. Večina teh cest je še v slabem stanju, zato upravičeno pričakujemo gmotno podporo upravljalca teh cest pri modernizaciji. Samo po sebi je razumljivo, da bomo morali zbrati veliko denarja tudi v občini. Letos so modernizirani samo 4 km občinskih cest iz občinskega sklada in prispevkov krajevne skupnosti Dobova, Artiče in Šentlenart. Krajevna skupnost Dobova je ob udeležbi občanov financirala kar 2,5 km krajevnih cest.

Krajevne skupnosti so s svojimi akcijami opravile v tem letu pomembno delo. Zgradile so in še gradijo več vodovodov, prispevki občanov pa modernizirajo tudi električno omrežje, urejajo javno razsvetljavo, gradijo in vzdržujejo krajevne ceste, poti in drugo.

Zavest občanov, da bi si v okviru krajevne skupnosti sami uredili nekatere življenjsko važne zadeve, je velika. Tak način urejanja krajevnih zadev pomeni neposredno odločanje o svojem denarju za skupni namen. Zavedamo se, da so težnje in resnične potrebe dosti večje, kot smo jih sposobni sproti uresničiti. Tega se zavedamo odborniki v občinski skupščini in prav tako občani. Zato se občani odločajo za prispevke iz svojih žepov. Za nesebično in brezplačno delo moram izreči krajevnim skupnostim in občanom zaslužno priznanje.

Z gospodarskim napredkom in razvojem občine se veča tudi podpora kulturne dejavnosti in telesne kulture. Dehu kulturnih delavcev, športnikov ter družtev, v katerih so združeni, gre zasluga, da postajajo Brežice znane po celi državi in celo v tujini. V bodoče bodo naše zmogljivosti še večje, zato moramo že sedaj misliti na ustrezne oblike organiziranja in iskati ideje, da bi te dejavnosti postale potreba množice.

POSTOPOMA DO STANOVANJ

Pri vsakodnevem delu se srečujemo tudi z drugimi perečimi vprašanji. Najbolj pogosti so stanovanjski problemi, zagotovitev stanovanj na novo ustanovljenim družinam, socialno šibkim itd. To so večkrat vsaj v kratkem času nerešljive zadeve, saj je treba za vsako stanovanje odšteti po 150 do 200 tisočakov. V zadnjem času imamo velike težave z izdelovanjem lokacijske dokumentacije za zabelne graditelje. Imamo več kot 20 graditeljev na črno, ki se ne ozirajo na že sprejete urbanistične rede in zazidalne načrte. Nekaj resnice je v tem, da se zazidalni načrti prepočasno izdelujejo, ni pa to glavni razlog za toliko sporov. Iskati ga moramo v tem, da se lastniki zemljišč niso pripravili podrežati organizirani in načrtni gradnji.

Pereči so tudi problemi socialnega varstva. Vedno več je starejših ljudi, ki jim je to varstvo potrebno. Vsakokrat pa je varstvo povezano z denarjem ali pa s prostori za bivanje v domovih. Zal niti enega niti drugega ni dovolj za vse. Ustrezne službe, krajevne skupnosti, družbeno-politične organizacije morajo skupaj z občino skrbeti, da bomo tem ljudem omogočili človeka dostojno življenje.

Vem, da mi ni uspelo omeniti vsega, kar je omembe vredno, je pa dovolj, da lahko ocenimo uspešni razvoj občine in najpomembnejše dosežke, ki dokazujejo, da lahko z znanjem, hotenjem in vztrajnim delom naredimo še dosti več. Pričan sem, da nam bo to tudi uspelo.

VINKO JURKAS
predsednik občinske skupščine Brežice

Simbol upora iz roda v rod

V Brežicah so postavili spomenik revoluciji – Ponazarjata jo dve kosi, orožje naših pradedov puntarjev, simbol zatiranih v boju proti nasilju in izkoriščanju – Revolucionarnost kmečkih množic ima na tem ozemlju že stoletno tradicijo

Letos bo za občinski praznik v Brežicah odkrit spomenik revolucije. To bo prvi javni spomenik v mestu. Morda bi se utegnilo zdeti nekoliko nenavadno, da je prvi spomenik našega mesta posvečen revoluciji. Toda če samo nekoliko poznamo bližnje in daljnje preteklost mesta in občine, nam bo to povsem razumljivo.

Niti mesto niti njegovo zaledje ni imelo v preteklosti bogastva, da bi bilo postavilo pomembnejši umetniški spomenik. Maloštevilni zaslužni in pomembni možje tega kraja, ki so si s svojim delom zaslužili trajen spomenik, pa so življenjsko pot navadno končali daleč od svoje domovine in jih je njihov kraj pozabil.

Zato so revolucionarna dogajanja zadnje vojne prebivalcem tega kraja danes tisto najpomembnejše dejanje, ki ga želijo počastiti s spomenikom. Monument znanega slovenskega kipa Stojana Batiča pa ne želi biti samo spomin na težke vojne dni 1941–1945, marveč je simbol kmečke revolucionarnosti v zgodovini tega kraja. Razlogov, da s spomenikom revolucije počastimo tudi uponiška dejanja naših kmečkih prednikov, je več.

Uporni podložniki so bili tukaj doma

Prav letos začnemo v Sloveniji in na Hrvaškem vrsto različnih spominskih praznov ob 400-letnici Gubčevega hrvaško-slovenskega kmečkega upora. Ob tej priliki pa se Slovenci spominjamo revolucionarnih idej in dejanj v vseh naših kmečkih puntih, ki so skoraj 400 let osnovna značilnost naše narodne preteklosti. Leta 1515 in 1573, v obeh največjih puntih naše preteklosti, je bilo brežiško ozemlje v središču dogajanja in so prebivalci teh krajev nosili težko breme teh velikih revolucionarnih kmečkih nastopov.

V Gubčevem hrvaško-slovenskem puntu 1573 so sodelovali domala vsi kmetje brežiškega ozemlja. Bili so to večidel podložniki graščin Brežice, Bizelskega, Pišce in Mokrice.

Razen v teh dveh največjih puntih so kmetje na brežiškem ozemlju nastopali tudi v lokalnih uporih. Iz leta 1661 je znan upor pišeckih kmetov, ki so 23. decembra napadli grad in pobili graščaka Ivana Jakoba Moškona in njegovo ženo Elizabeto.

Revolucionarnost kmečkih množic se je na brežiškem ozemlju manifestirala skozi stoletja, visoko pa je vzplamtel v letih zadnje vojne 1941–1945, ko so prebivalci teh krajev doživljali v času nacistične okupacije še posebno težko usodo. Da bi okupator obnejo ozemlje med Savo in Sotlo čimprej ponemčil, je sam sklenil naseliti pripadnike svoje narodnostne manjšine iz Kočevja, Tirolske in Besarabije. Slovensko prebivalstvo, ki je skoraj poltrudno tisočletje živelo na tej zemlji, pa so jeseni 1941 izgnali v taborišča po Nemčiji, kjer je stradalo in hiralo štiri leta. Mnogim je zato izgnanstvo pomenilo prerani grob.

V dneh, ko je okupator izganjal

naše ljudi iz njihovih domov, se začel tudi pri nas oborožena borba proti sovražnikovu zločinskemu početju.

Uničenje brežiške čete

Prvi borci, zbrani v Brežiški četi, so bili večinoma sinovi staršev, ki jih je okupator v jeseni 1941 preganjal iz njihovih domov. Namesto v taborišče v tujino so šli v domače gozdove in pokazali mnogim pot v upor. Njihove žrtve so bile velike. V novembu 1941 se štiri tedne tvegane in drzne akcije, 29. novembra 1941 pa je nesrečen slučaj sprožil izdajo, ki ji je sledilo uničenje naše prve partizanske čete. Štirje borci obkoljeni čete so padli v njenem zadnjem boju, 11 jih je sovražnik ujel; 27. decembra 1941 so bili ustreljeni v mariborskem zaporu. Okupator je v svojem vojaškem poročilu ob koncu leta 1941 zmagošlavno zapisal: „V brežiškem okraju je mirno, banditi so uničeni.“

Kmalu pa se je sovražnik lahko spet prepričal, da so bohorski gozdovi znova oživeli.

Partizani osvobajajo deželo

Ceravno je vsako leto osvobodilnega boja terjalo nove in številnejše žrtve, je moč in število partizanske vojske tudi na tem področju nenehno raslo. Pozimi 1943–1944 se je izkazal v mnogih akcijah preizkušeni in okrepljeni Kozjanski bataljon. Spomladi 1944 se mu je priključilo že toliko borcev, da je konec aprila 1944 bil ustanovljen Kozjanski odred z dvema bataljonoma, ki pa se je nato okreplil še s tretjim in četrtim bataljonom. Odred je bil ustanovljen v gozdu nad vasjo Silovec ob severni meji današnje brežiške občine.

Že čez nekaj tednov so bataljoni Kozjanskega odreda osvobodili večji del ozemlja med Sotlo, Savo, Savinjo in južno železnico, svobodno je bilo tudi vse severno področje naše občine.

Potrebno je bilo zapisati nekaj skromnih podatkov iz preteklosti naše zemlje, da bi nam bila bolj razumljiva ideja, ki jo izraza spomenik v Brežicah.

Oblika spomenika sta dve pokonci stoječi kosi, postavljeni z rezilom druga proti drugi. Kosi bosta visoki 5 m in nameščeni na dva metra visokem podstavku s posvetilom.

Osnovna ideja, ki jo izraza spomenik, je upor zatiranih in brezpravnih proti nasilju vladajočih in izkoriščajočih. Kosa, orožje naših pradedov puntarjev, s katero so se uprli nadmočnemu strelnemu orožju in dobro organizirani plemiški vojski, je hkrati simbol, da so se zatirani ljudje te zemlje bili pripravljani v vsej svoji preteklosti boriti za pravico in oblast tako rekoč goloroki, ne ozirnje se na še tako veliko ceno žrtve. Zato je simbol kose bila govoriča upora naših ljudi tudi v osvobodilni vojni 1941–1945, saj so tudi takrat kot vedno dotlej v zgodovini šli prvi

borci v boj brez orožja proti tehničnemu in številčno izredno močnemu sovražniku.

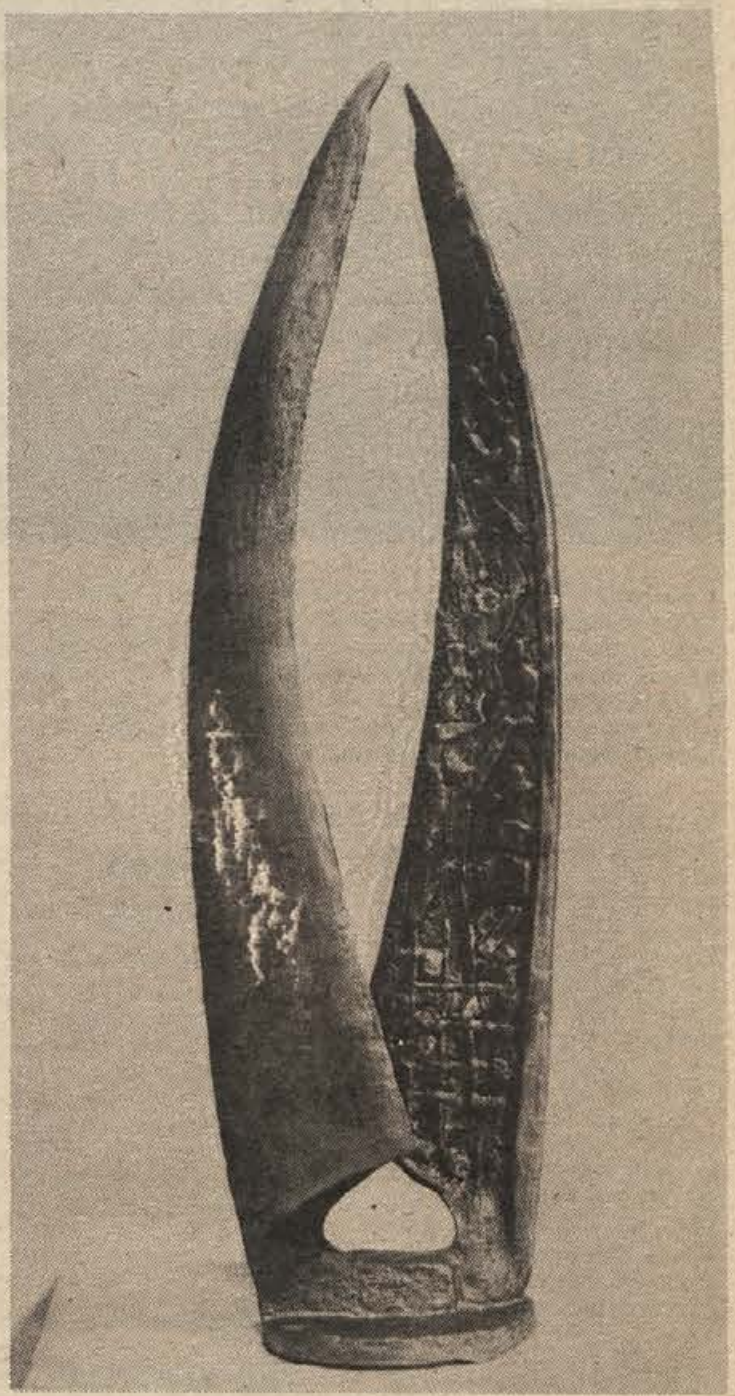
Misel spomenika torej izraža borbo za pravico, za oblast kmeta puntarja pred 400 leti in kmeta proletarca pred tremi desetletji. Poudarjen izraz uponištva ima kosa prav v našem času, ko se letos spominjamo 400-letnice velikega hrvaško-slovenskega Gubčevega punta. Odkritje našega spomenika sovпада s proslavo te spominske obletnice in je zato monument posvečen enako temu zgodovinskemu dejanju kot osvobodilni borbi našega kraja pred tremi desetletji.

Pripovednost spomenika pa so reliefne upodobitve na rezilih obeh kos. Relief na eni kosi pripoveduje o preseljevanju prebivalcev naše občine v l. 1941–1942, prizori na drugi kosi pa so pripoved o osvobodilni borbi naših krajev v l. 1941–1945 ter o žrtvah okupatorjevega nasilja.

V celoti 7 m visoki spomenik z budočim parkom in nasadom v ozadju bo stal na dovolj obsežnem prostoru levo od mostu, preko katerega nas vodi cesta iz Brežic v smeri Bizelskega. Na opisani lokaciji bo spomenik obkloval precejšnji del novega in starega mesta. Ker pa je cesta ob spomeniku glavna vpadnica v mesto, bo zato iz obeh smeri viden tudi cestnim potnikom. Po cesti mimo spomenika bo vodila tudi vsakdanja pot nekaj sto šolarjev in delavcev.

Tako bo v Brežicah ohranjen spomin na stoletni revolucionarni boj naših kmetov puntarjev in vaških proletarcev v osvobodilni vojni pred tremi desetletji. Želimo, da bi bili iz roda v rod spoštovani in čaščeni spomin na njihova revolucionarna dejanja ter žrtve in zasluge za zmago današnjega dne.

STANKO ŠKALER
predsednik občinske konference SZDL v Brežicah

DESET USPEŠNIH LET

Prevoz Brežice meri razdalje

Tovornjaki bodo prevozili 6 milijonov kilometrov in prepeljali 210 tisoč ton blaga – Kolektiv šteje 165 delavcev in 25 vajencev – Skokovit razvoj

Transportno podjetje Prevoz Brežice se ukvarja s tovornim prometom. Trenutno ima 80 vozil z več kot tisoč ton nosilnosti. Letošnja realizacija bo dosegla 23 milijonov dinarjev, lani pa so je zabeležili 19 milijonov. Domnevajo, da bodo plan tokrat celo preseglji.

Rojstna letnica podjetja je 1949. Ustanovljeno je bilo v Krškem. Začelo je z nekaj tovornjaki, ki so jih odstopile zadrage in podjetja iz Krškega in okolice. Ta vozila so bila odslužena zapuščina okupatorja. V Brežice se je podjetje preselilo 1953, ko se je združilo z Avtobusnim prometom.

Zadnjih deset let je Prevoz naredil precejšen skok. Razširil se je predvsem z lastnimi sredstvi. V podjetju so vedno obračunavali dvojno amortizacijo za vozila. Odrekli so se dobršnemu delu čistega dohodka, ki so ga namenili za razširjeno reprodukcijo. Vseh investicij od nakupa osnovnih sredstev do izgradnje prostorov so se lotevali brez kreditov. Pred leti so si postavili novo delavnico z 800 kv. m površine. Nove obratne prostore so si sezidali predlanskim. Zdaj imajo naročene pro-

jektje za 1.700 kv. m veliko delavnico, ki jo nameravajo začeti graditi letos, končati pa prihodnje leto. Prostor za garažiranje so si skoraj docela asfaltirali.

Kolektiv Prevoza investira iz amortizacije in čistega dohodka po 3,5 do 4 milijone dinarjev na leto. Na papirju ima denarja še več, vendar ga uporablja kot obratna sredstva zaradi splošne nelikvidnosti.

Lani so ustvarili 2,85 milijona čistega dohodka ob realizaciji 19.850.000 dinarjev. Letos ga planirajo manj, ker so v drugem polletju narasli stroški za reprodukcijski material in drugi izdatki.

Reprodukcijski material se je podražil za 40 odstotkov (avtomobilski plašči za 60 odst., obvezno avtomobilsko zavarovanje poprečno za 276 odst., kasko zavarovanje za 200 odst., gorivo in mazivo za 30 odst. in nabavna cena vozil za 40 odst.). Upoštevajoč vse te podražitve pričakujejo slabši končni učinek kot lani. Po dohodu na zaposlenega je kolektiv Prevoza v svoji panogi na vrhu slovenske lestvice. Temu primerno so tudi osebni dohodki, ki so znašali za prvo polletje poprečno 2.410 dinar-

jev. Najnižje prejemke imajo čuvaji, in sicer 1.570 dinarjev. Visoko poprečje dosegajo zaradi tega, ker imajo v kolektivu dve tretjini šoferjev.

Anton Kostanjsek, direktor podjetja Prevoz

Tovornjaki brežiškega Prevoza na Ulici 21. maja v domačem mestu.

Program praznov in prireditev za praznik brežiške občine

ČETRTEK, 26. oktobra

- ob 10. uri Otvoritev novega bolniškega objekta pri bolnici Brežice
- ob 15. uri Otvoritev razstave likovnih del s kmečko tematiko v slavnostni dvorani Posavskega muzeja Brežice
- ob 17. uri Rokometni turnir za moške: sodelujejo ekipe TVD Partizan Brežice, Artiče, Brežice I in II ter Cerklje in Dobova
- ob 20. uri Gostovanje Šentjakaškega gledališča: Jurčić: „SOSEDOV SIN“

SOBOTA, 28. oktobra

- ob 7. uri Budnica kapelske godbe na pihala
- ob 8. uri Razglasitev rezultatov športnih tekmovanj sindikalnih podružnic in podelitev pokalov v dvorani JA Brežice
- ob 9. uri Svečano zasedanje splošnega zbora občinske skupščine Brežice v dvorani JA Brežice
Podelitev domicila borcem za severno mejo enote majorja Kosa
Podelitev delovnih odlikovanj predsednika SFRJ
Štafetni tek športnikov v pozdrav občinskemu prazniku
Podelitev prehodnega pokala ObS Brežice najboljši sindikalni organizaciji v okviru delavskih športnih iger ob občinskem prazniku
- ob 10. uri Odkritje spomenika v Brežicah, Ulica 21. maja
- ob 11.30 Otvoritev tovarne avtomobilskih prikolic IMV Novo mesto v Brežicah
- ob 19. uri Prvenstvena rokometna tekma II. zvezne lige – ženske (TVD „Partizan“ Brežice – RK Olimpija iz Ljubljane)

NEDELJA, 29. oktobra

- ob 9. uri Svečana seja krajevne skupnosti Dobova in družbenopolitičnih organizacij v Prosvetnem domu Dobova
- ob 10. uri Otvoritev novih proizvodnih in upravnih prostorov Livarne Dobova s praznovanjem 10-letnice obstoja podjetja
Otvoritev moderniziranih cest v Dobovi
- ob 14. uri Prvenstvena nogometna tekma na stadionu v Brežicah: NK Brežice : NK Ljubno (ob Savinji)
- ob 15. uri Otvoritev vodovoda v Bukošku

PONEDELJEK, 30. oktobra

- ob 15. uri Otvoritev modernizirane ceste Brežina–Dečna sela
Ob občinskem prazniku bodo v dneh od 21. do 30. oktobra praznovane in prireditve v vseh krajevnih središčih občine Brežice.

AGRARIA SE UVRŠČA MED UVOZNIKE IN IZVOZNIKE

Če se pogum rokuje z iznajdljivostjo

Priznanja za cvetje od vsepovsod – Nasade hmelja in sadne plantaže bo Agraria še povečevala – Kokošjereja prinese letno 5,5 milijona jajc – Kooperanti spitajo po 600 telet na leto – Pri podjetju je dobilo kruh 50 novih delavcev – 25 jih dela v polnilnici brezalkoholnih pijač

AGRARIA BREŽICE, proizvodno in trgovsko podjetje, se je razvilo iz nekdanje kmetijske zadruge, ustanovljene pred 24 leti v Brezicah. Skromna delovna organizacija je pod vodstvom direktorja Stanka Rebernika napredovala v podjetje s 340 zaposlenimi v kmetijstvu in trgovskih dejavnostih. Podjetje je znano daleč naokoli kot gojitelj cvetja in okrasnih rastlin. Vrtnarija na Čatežu obsega danes 45.000 kvadratnih metrov zasteklenih rastlinjakov.

Agraria je dobila priznanja na mnogih razstavah cvetja in jih vedno znova prejema tudi od kupcev. Organizirano ima veletrgovino s cvetjem, lončnicami in drugimi okrasnimi rastlinami. Pri njihovi gojitvi in prodaji sodeluje z večjimi proizvajalci iz Slovenije, Dalmacije, Makedonije in Vojvodine.

Podjetje ima skladišče cvetja v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu ter svojega predstavnika v Beogradu. Odprlo je več maloprodajnih trgovin v raznih krajih po Sloveniji. Pred nekaj meseci je dobila Agraria Brežice dovoljenje za zunanjetrgovinsko menjavo. Cvetje izvažajo in uvažajo.

Govedo, perutnina

V hlevih Agrarie vzredijo letno 700 do 800 glav piganega goveda. Ukvarjajo se tudi s perutninarstvom. V vrbinskih hlevih imajo 33.000 nesnic valilnih jajc. Razen tega redijo v Čerkljah na posestvu 26.000 kokoši, ki znesejo na leto pet in pol milijona jajc.

Breskov nasad na Čatežu. Letos je dobro obrodil in na posestvu so se ustavljali številni kupci sladkih in sočnih sadežev

Pijače »excorado«

Avgusta letos je ustanovilo podjetje nov obrat – polnilnico brezalkoholnih pijač »excorado«. Proizvodnjo je podjetje organiziralo v sodelovanju s koprsko Agrario. Nova dejavnost je omogočila zaposlitev 25 delavcev, med katerimi so večinoma ženske. Brežiška polnilnica bo oskrbovala z brezalkoholnimi pijačami predvsem zagrebško, mariborsko in ljubljansko tržišče.

V okvirih organizirane kmetijske proizvodnje so pomembni nasadi hmelja. Sedemnajst hektarov jih je, vendar jih bodo že prihodnje leto povečali na trideset. Da ne bo zadrege z obirači, bodo pospravljali pridelek z obiralnim strojem.

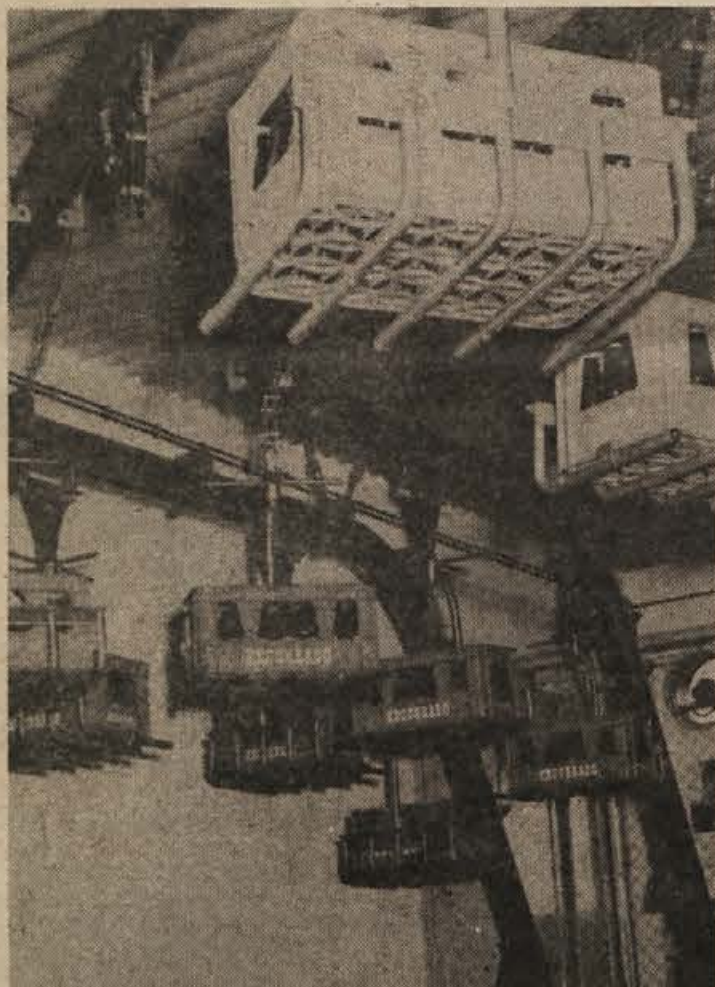
Agraria se ukvarja tudi s sadjarstvom. Površine sadnih plantaž merijo 25 hektarov. Nasade breskev in hrušk bodo v naslednjih letih razširili na 35 hektarov. Za intenzivno obdelovanje je podjetje usposobilo nad sto hektarov kmetijskih zemljišč. Izboljšuje jih z melioracijami in agromelioracijami.

300 vagonov mleka

Obrat za kooperacijo ima organizirano rejo krav mlekaric in odkup mleka pri 850 kmetih. V minulem letu je odkupil za 225 vagonov mleka, letos pa se bo odkup povečal, predvidoma na 300 vagonov. Zadnje čase so razvili tudi pogodbeno vzrejo telet do teže 200 kilogramov. Rejci jih spitajo na leto približno 600. Druge oblike kooperacije se še sajenje jagod in ribeza.

Za pogodbeno dejavnost uporablja podjetje kot posojila denar iz hranilnice in posojilnice, ki je priključena k obratu za kooperacijo. Večjemu številu interesentov bi lahko ustregli s krediti le, če bi se povečal krog varčevalcev.

Med uspehe tekočega leta šteje podjetje zaposlitev 50 novih delavcev, povišanje povprečnih mesečnih osebnih dohodkov na 1.700 dinarjev in porast realizacije na 100 milijonov dinarjev.

Tekoči trak v polnilnici brezalkoholnih pijač, kjer je vse delo avtomatizirano

Obiranje »zelenega zlata« na hmeljišču

Hlevi v Vrbinzi, kjer redijo kokoši, nesnice valilnih jajc

Cvetje je denar. Nageljni so potrgani in zajetne šopke bodo spakirali v škatle ter jih poslali na pot do cvetličarn

KMALU NOVA VINSKA POLNILNICA

Slovin jo bo gradil v Brežicah skupaj s predelovalno kletjo – Predstavljata se vam obrat Brežice in obrat Kmetijska zadruga Bizeljsko

Slovin – obrat Brežice, zaposluje 130 delavcev, z zgraditvijo novega predelovalnega obrata in kleti pa se bo to število povečalo za približno 20 ljudi. Načrti bodo, kot kaže, prav kmalu uresničeni. Graditev predelovalne kleti bo potekala v dveh fazah. V prvi bodo dokončali polnilnico in obrat za predelovanje grozdja. Drugo fazo predstavlja nakup opreme za predelovalnico grozdja ter zgraditev kleti. Oboje skupaj bo omogočilo v eni sami sezoni predelati 300 vagonov grozdja.

Investicija bo znašala v prvi fazi 15 milijonov dinarjev in samoupravni organi so jo že potrdili na nedavni seji. To nalogo bo Slovin financiral predvsem iz lastnih in bančnih sredstev, medtem ko ostalih družbenih sredstev obrat, žal, ni dobil. Z zgraditvijo tega obrata bo tukajšnje področje ogromno pridobilo, saj bo nova predelovalna klet združevala proizvajalce daleč naokoli. Može bodo nove oblike sodelovanja z vinogradniki.

Ekonomski elaborat za rekonstrukcijo obrata v Brežicah obravnava tudi njegovo tržišče, ki šteje na svojem območju nad 2,2 milijona prebivalcev. Posebno pomembna je bližina Zagreba. To mesto je močno potrošniško središče, saj odpade nanj 50 odstotkov vse realizacije. Brežice so za zagrebški trg največji dobavitelj alkoholnih pijač. Asortiment se z izgradnjo obrata bistveno ne bo povečal. Nastale bodo spremembe znotraj v korist cvička in bizeljčana. Potrošniki teh dveh vrst vina bodo veliko bolj zadovoljni, saj bodo po izgradnji kleti dobili enoten cviček in enotno bizeljsko vino.

Na Bizeljskem je trgatav

Kmetijska zadruga Bizeljsko se ukvarja z vinogradništvom, z odkupom živine, z odkupom mošta in vina ter kooperacijo pri živinoreji in obnovi vinogradov. Zadruga ima 60

hektarov lastnih vinogradov, vseh vinogradov pa je na tem območju 1.200 hektarov. Letos bo pridelala 30 vagonov vina v lastnih vinogradih, 100 vagonov pa ga nameravajo odkupiti.

Trgatav se je začela v ponedeljek, 9. oktobra, in bo trajala do konca meseca. Rane sorte so brali že prej. Vsak dan je v vinogradih po 60 beračev. Pozne sorte so zdrave, nimajo pa dovolj sladkorja. Po kakovosti sta najboljša modra frankinja in muškati silvanec, po količini pridelka pa so se najbolj obnesle modra frankinja, laški rizling in šipon. Letos je poprečno po donosu, po kakovosti pa pod poprečjem.

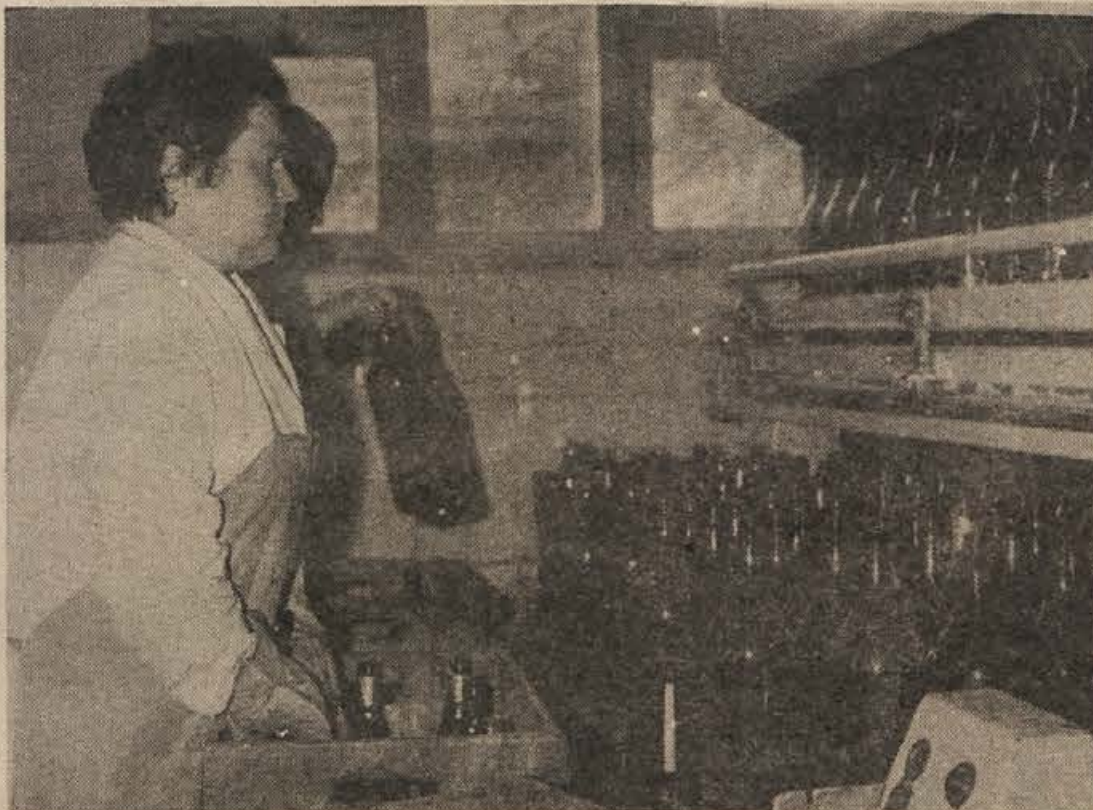
Zadruga bo letos obnovila 50 hektarov vinogradov v kooperaciji in 8 hektarov lastnih nasadov. Tudi prihodnje leto bo obnovljenih 50

hektarov nasadov vinske trte na Bizeljskem in Pišeckem. Za obnovo dajejo kmetje največ sami, pomagajo pa si z udeležbo hranilno-kreditnega odseka Kmetijske zadruge Bizeljsko, z republiškiimi sredstvi in bančnim posojilom.

V kooperaciji so za bizeljsko zadrugo kmetje spitali letos 400 telet. Posamezniki spitaljo do 20 pa tudi 40 naenkrat. V treh mesecih pridobijo sto kilogramov teleta še dodatnih sto kilogramov. Ljudje so zadovoljni, saj ostane dobrim rejcem tudi po 200 dinarjev od teleta.

Direktor obrata Brežice Edo Verstovšek

Pogled v vinsko polnilnico v nekdanjih grajskih kaščah v Brežicah

V zadružnih vinogradih odmeva pesem beračev

VESEL DOBER DAN V PROSTORNIH DELAVNICAH

Livarji praznujejo v novi hiši

V novih delavnicah ni stiske – Izplačalo se je stisniti pasove, saj je delo tukaj čisto drugačno – Prihodnje leto so na vrsti skladišča

Že zlepa ni noben delovni kolektiv obratoval vrsto let v taki podrtiji kot delavci Splošne livarne iz Dobove. Pa ni šlo drugače. Morali so si najprej priskrbeti toliko denarja, da so lahko najeli posojilo in si postavili nove delavnice.

Že nekaj mesecev delajo v novih prostorih. Tudi uprava se je preselila, le barvne litine še ulivajo na starem mestu. Za zgradbo, ki jo bodo slovesno odprli za občinski praznik, so livarji prispevali okrog 600 tisočakov. Veljala jih bo blizu milijon dinarjev, zato jo bodo še nekaj let odplačevali banki.

Za delo livarna ni bila nikoli v zadregi in tudi letos se pohvali z zadostnimi naročili. Leta in leta že dela za iste odjemalce, ki so zadovoljni s kakovostjo livarskih izdelkov iz Dobove.

Letos pričakujejo okrog 4,2 milijona dinarjev realizacije. To je za tridesetletni kolektiv razveseljiva številka. Delavci zaslužijo poprečno po 1700 dinarjev, včasih pa se to poprečje dvigne tudi na 1750 dinarjev, odvisno od učinka.

Za prihodnjo pomlad planirajo nove investicije. Morali si bodo zgraditi še skladišča, za katera v sedanjih zgradbi ni prostora. Počasi bodo svoje podjetje zaokrožili v celoto, kjer bo delo potekalo v povsem normalnih pogojih in kjer ne bo več nobene stiske.

Stara livarna

Novo poslopje Splošne livarne Dobova stoji zunaj vasi, da hrup ne bo motil prebivalcev

Konstrukcije so težko in naporno delo, še težja pa je njihova montaža, zlasti kadar kovinarjem nagaja vreme

DOBOVSKI KOVINARJI SE UVELJAVLJAJO

S konstrukcijami po Sloveniji

Dobro leto za kolektiv Obrtnega kovinarskega podjetja iz Dobove – Ogromne tovarniške hale so delo njihovih rok – Komaj dohajajo naročila

Kovinarje iz Dobove pozna vsa Slovenija. Povsod, kjer gradijo nove tovarniške hale, so zraven. Konstrukcije zanje so njihovo delo. Kolektiv Obrtnega kovinarskega podjetja šteje 79 ljudi in ta družina si je veliko pritrgovala, da si je postavila pokrite delavnice, v katerih bi letos radi uredili še ogrevanje, da zime ne bodo več tako mrzle.

Toliko naročil imajo, da ne sklepajo več pogodb za prihodnje leto. Vse svoje zmogljivosti imajo zasedene z dosedanjimi naročili. Njihov glavni kruh so kovinske konstrukcije za industrijske hale in druge objekte, ki jih dobovski kovinarji montirajo v raznih krajih Slovenije: v Ljubljani, v Ravnah na Koroškem, v Cerknem, Idriji, Postojni, Skofji Loki in drugod.

Do 30. septembra so ustvarili malenkost manj kot za 7 milijonov vrednosti. Plači do konca leta predvideva 9,9 milijona in

prepričani so, da te vsote ne bo težko doseči. Vse to ustvarjajo sami, brez kooperantov. Kdor hoče delati, lahko zasluži. Osebni dohodki se povečujejo. Poprečni mesečni prejemki na

delavca so 1970 dinarjev. Seveda pa je v tej sorazmerno lepi številki upoštevano tudi popoldansko delo. Naročila jih silijo, da delajo več kot osem ur, zato seveda tudi več zaslužijo.

Mladi kovinarji OPK Dobova na sestanku mladinskega aktiva v podjetju

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL

NOVO MESTO

OB USTANOVITVI

Tovarne avtomobilskih prikolic v Brežicah

Pozdravljamo vse delovne ljudi v brežiški občini, jim čestitamo za letošnji občinski praznik in voščimo čimveč novih delovnih uspehov! Tudi vnaprej vlagajmo vse naše sile in sposobnosti za uresničevanje naših proizvodnih in drugih nalog, s čimer bomo najboljše uresničevali ustavna dopolnila in krepili našo družbeno ureditev - samoupravljaljski socializem!

KOLEKTIV INDUSTRIJE MOTORNIH VOZIL

MOTEL
ČATEŽ OB SAVI
68250 BREŽICE JUGOSLAVIJA
PETROL

Cenjenim gostom čestitamo za praznik občine!

TRGOVSKO
PODJETJE

KRKA BREŽICE

Potrošnike vabimo v naše poslovalnice, ki so vselej dobro založene. Za praznik čestitamo!

Projektivni biro REGION BREŽICE

IZDELUJEMO PROJEKTE ZA
industrijske zgradbe, javne zgradbe, stanovanjske zgradbe
in notranjo opremo
—srednjeročno in dolgoročno ekonomsko planiranje
—regionalno prostorsko planiranje
—urbanizem

Poslovnim prijateljem in občanom čestitamo za praznik!

TRGOVSKO PODJETJE

LJUDSKA POTROŠNJA BREŽICE

Obiščite naše poslovalnice! Za praznik čestitamo!

Stanovanjsko in komunalno podjetje BREŽICE

Občanom čestitamo za praznik!

AGROSERVIS BREŽICE

Obrat Agrotehnike

Ljubljana

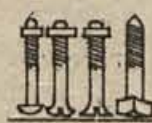
Popravljamo avtomobile
in kmetijsko mehanizacijo.
Za praznik čestitamo!

Gostinsko podjetje

GRAD MOKRICE

Obiščite Mokrice, kjer boste solidno postreženi.
Za praznik čestitamo!

KOVINOPLAST

Jesenice na Dolenjskem

Kovinska galanterija. Izdelujemo vse vrste vijakov po
JUS in DIN normah ter posebni izvedbi iz vseh materialov.
Čestitamo za praznik!

dinos Ljubljana

poslovalnica

BREŽICE

Odkup in prodaja odpadnih surovin. Na zalogi imamo vse
vrste reprodukcijskega materiala. Priporočamo se za nakup!
Čestitamo za praznik občine!

Vsako leto novi gozdni nasadi

Pri ustanavljanju topolovih nasadov sodeluje zgledno krška tovarna papirja – Gozdarji so pomembni graditelji cest v oddaljenih področjih – Velike investicije za plantaže, za ceste in mehanizacijo

Direktor Gozdnega gospodarstva Brežice inženir Jenko

Gozdno gospodarstvo Brežice gospodari s 15.883 hektari gozdov v družbeni lastni in s 50.543 hektari zasebnih gozdov. Podjetje ima 6 gozdnih obratov, obrat za transport in mehanizacijo in obrat za maloprodajo lesa in kuriva. Ta delovna organizacija zaposluje 14 gozdarskih inženirjev, 32 gozdarskih tehnikov, 43 administrativnih delavcev in 430 gozdnih delavcev.

Območje Gozdnega gospodarstva Brežice ni bogato. V gozdovih je 78 odstotkov listavcev in le 22 odstotkov iglastega drevja. Pri listavcih gre 50 odstotkov prostorninskega lesa za predelavo (celulozni les, drva, les za iverne plošče). Hektarske zaloge so zelo nizke, komaj 140 kubikov v gozdovih splošnega ljudskega premoženja in okoli 90 kubikov v zasebnih gozdovih. V zasebnih gozdovih imajo za prodajo le malo lesa, ker so potrebe kmečkih gospodarstev izredno velike. Okoli 30 tisoč prostorninskih metrov je blagovne proizvodnje, približno 50

tisoč prostorninskih metrov pa porabijo lastniki za kurjavo, za popravila, gradnjo hiš in druge potrebe doma.

Gozdno gospodarstvo osnuje vsako leto 30 hektarov topolovih plantaž na odkupljenih kmetijskih površinah. Njihovo vrednost cenijo letno na 450 tisoč dinarjev. To so namenski nasadi za celulozni les. Vseh topolovih plantaž imajo sedaj 600 hektarov.

Kolektiv gozdnega gospodarstva osnuje vsako leto 160 hektarov novih gozdnih nasadov. Na leto očistijo delavci po 785 hektarov mladih gozdnih kultur.

Delež Gozdnega gospodarstva je na vseh območjih izredno pomemben pri graditvi novih gozdnih cest. Na leto napravi podjetje osem do deset kilometrov cest v prej nedostopne predele, in če se le da, kombinira to s povezavo med naselji. Ceste speljuje tako, da tvorijo solidno osnovo za bodoče javne prometne zveze.

Za tehnične investicije (za opremo in ceste) gre na leto 2,5 milijona dinarjev. S tem podjetje znatno zmanjšuje stroške.

In da ne pozabimo poslovno-tehničnega sodelovanja, ki je ustaljeno s tovarno papirja DJURO SALAJ v Krškem, pri ustanavljanju plantažnih nasadov. Celuloza sodeluje pri teh investicijah s 85 odstotki, kar je v Jugoslaviji zelo redek primer.

Podjetje investira veliko denarja za sodobno mehanizacijo, ki jo nujno potrebuje za graditev gozdnih cest. Vsako leto jih napravijo 8 do 10 kilometrov v težko dostopna območja.

Za zdravje bo vode dovolj

V Čateških Toplicah bodo varčevali z naravnim bogastvom, ki ga črpajo v bazene iz zemeljskih globin

Zdravilišče Čateške Toplice skupaj s sosednjo Agrario že nekaj let išče odgovor na vprašanje, kolikšne so količine termalne vode. Geološki zavod je raziskoval področje za oba naročnika, ki želita odgovor zaradi planiranja nadaljnjega razvoja. Prve tovrstne informacije dajo slutiti, da so količine tople vode omejene, da so vse vrtnice v medsebojni povezavi. To pomeni, da čateške vode ne bodo napeljevali nikamor drugam. V Toplicah bodo montirali filtrirane naprave in tako varčevali s svojim naravnim bogastvom. Njihov razvoj bo šel naprej, za zdravilišče vode ne bo zmanjkalo, kljub temu pa je dobro, če vedo, da zaloge pod zemljo niso neskončne. Za raziskave so do sedaj prispevali 3 milijone dinarjev.

Zdravilišče ima velike načrte za razširitev. Najprej bodo zgradili bazene, ker so kopalci poleti najbolj utešeni. Radi bi začeli še letos. V načrtu imajo dva velika bazena in dva bazena za otroke. Za svoje goste pripravljajo tudi dvojne kegljišče, eno klasično, štiristezno, in drugo dvo-stezno moderno.

Potem bo na vrsti hotelski del, ki ga imajo šele v dolgoročnem planu. Hotel A-kategorije bo imel 500 ležišč z vsemi pripomočki in bazenom za sodobno vodno terapijo. Šele s tem objektom se bodo Toplice zares prerodile v mogočno turistično in zdraviliško središče.

SLOVENIJALES – TOVARNA POHIŠTVA BREŽICE

Daleč na obzorja na Vzhod in Zahod

Vsak mesec prodajo 800 spalnic in 1000 regalov na domača in tuja tržišča – Za 40 milijonov vrednosti v devetih mesecih – Tovarna se razvija v največjega proizvajalca spalnic v Sloveniji

Čas beži v drugo polovico tretjega desetletja in briše spomine na preživete krize, ki jih je znal kolektiv tovarne pohištva v Brežicah premagovati z lastnimi močmi. Od ustanovitve 1945 do danes je tovarna stalno povečevala svoje zmogljivosti.

Leto 1969 je prineslo odločilen preobrat. Vodstvo podjetja in samoupravni organi so

se znašli pred odločitvijo, kako naprej spremljati počasno nazadovanje ali pa se odločno lotiti dobro zasnovane sanacije podjetja. Ko so iz analize spoznali, da je tovarna za samostojno delovanje preslaba, je kolektiv začel razmišljati o integraciji z večjim in močnejšim partnerjem. Na referendumu januarja 1970 se je z absolutno večino

izrekel za združitev s trgovskim proizvodnim podjetjem Slovenijales, v čigar okrilju je dobil položaj temeljne organizacije združenega dela. Takoj so se odločili za uresničenje sanacijskega programa in njegov prvi del je bil speljan že za lanski občinski praznik.

Po tistem je minilo leto dni in v podjetju pogumno zatrju-

jejo, da je bila odločitev pravilna. Njeni sadovi se že odražajo pri ekonomičnem poslovanju. Ob minimalni kapitalni investiciji in ogromni mentalitetni preobrazbi kolektiva si je podjetje zagotovilo pogoje za naslednjo razvojno fazo in se pogumno vključilo v razvoj industrije v brežiški občini. Uspeh dokazujejo vsi poslovni rezultati.

Celotni dohodek je v letu 1970 znašal 33.229.000 din pri 367 zaposlenih, ostanka dohodka pa so ustvarili 2.062.000

din. Med izvajanjem sanacijskega načrta in vzporedno reorganizacijo so se v minulem letu rezultati poslovanja še izboljševali. Celotni dohodek je dosegel 48.188.000 din pri 360 zaposlenih, ostanek dohodka pa 4.761.000 din.

USPEŠNO POSLOVANJE – VEČJI PREJEMKI

Z izboljševanjem tehnologije in s sprostitvijo vseh činiteljev, ki vplivajo na boljše gospodarjenje, se letos še naprej povečujeta ekonomičnost in rentabilnost poslovanja. Storilnost narašča in tudi osebni dohodki se večajo. Vse kaže, da ne bodo imeli nobenih težav za izpolnitev letnega programa. Celotni dohodek se za devet mesecev tega leta že približuje štiridesetim milijonom, ostanek dohodka pa 5.400.000 din. V podjetju dela trenutno 378 ljudi. Osebni dohodki so se v septembru dvignili na povprečje 1.710 dinarjev.

Podjetje sproti prodaja vse izdelke kljub temu, da pošilja vsak mesec na trg 800 garnitur spalnic in do 1.000 garnitur regalov. Slednje izvažajo v Združene države. Naročila stalno dotekajo in povpraševanje po izdelkih brežiške tovarne pohištva še vedno narašča.

Z boljše usmerjeno prodajo se je izboljšala tudi likvidnost, ki pospešuje tekočo dobavo reprodukcijskega materiala. Podjetje se usmerja tudi na vzhodno tržišče – v Sovjetsko zvezo. Tovarna je s posredovanjem trgovine in marketingov Slovenijalesa s svojimi izdelki navzoča na vseh tržiščih od Vzhoda do Zahoda. To ji omogoča, da bo lažje prebrodila morebitne pretrse ob nepredvideni zamrznitvi prodaje na tem ali onem tržišču. Lahko se bo hitro presušerila drugam, kar je danes v obdobju svetovne monetarne krize nujno potrebno.

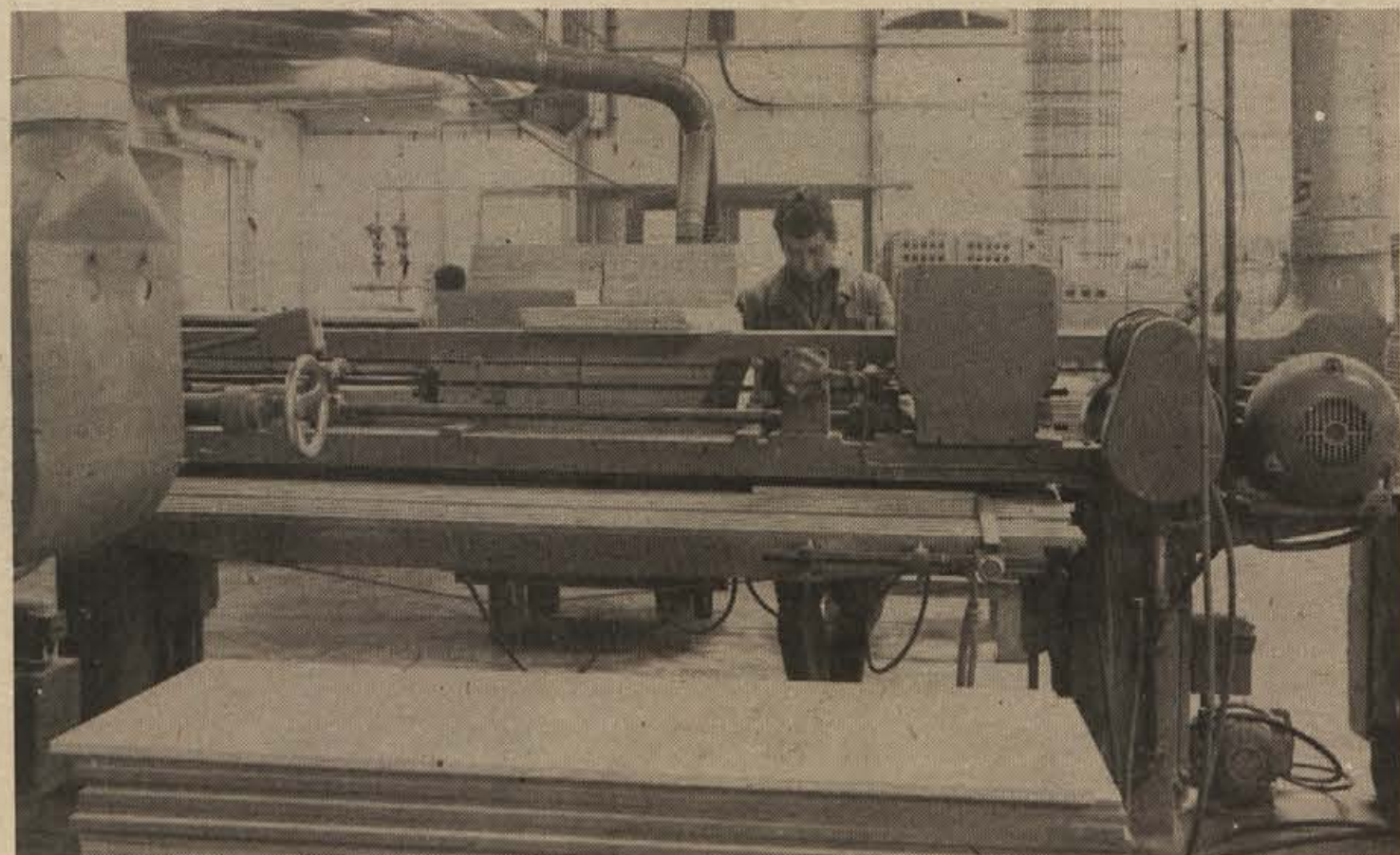
V kolektivu še vedno živi spomin na težave, ki jih je preživljal in vsi zaposleni, kakor

Direktor Franc Puhner: „Vzporedno z večanjem produktivnosti se krepi ekonomičnost in trdnost podjetja, kar se preko osebnih dohodkov in drugih oblik odraža na standardu zaposlenih. Vse to vpliva na večjo pripadnost kolektivu in zainteresiranost za podjetje.“

tudi samoupravni organi se dobro zavedajo, da morajo pospeševati razvoj, krepiti svoje lastne sposobnosti in nenehno skrbeti za boljše delovne pogoje. V tovarni že danes razmišljajo o južništem dnevu in si začrtavajo razvojno pot. Ta čas že pripovedujejo o novi rekonstrukciji, tehnološki in organizacijski, ter o gradnji dodatnih proizvodov, skladiščnih in energetskih zmogljivosti, ki se je bodo lotili s precejšnjo udeležbo lastnih sredstev.

Taka programska usmeritev daje kolektivu možnost, da bi se razvil v enega največjih slovenskih izdelovalcev spalnic ob vzporednem večanju sorazmernega deleža za izvoz. V tujino želi podjetje še naprej prodajati 35 odstotkov celotne produkcije.

Pogled v proizvodno halo tovarne pohištva, ki se vsak dan bolj uveljavlja na domačem in tujem tržišču

BREŽIŠKA TOVARNARNA

Hiter skok v sam vrh

Včasih se dogajajo v življenju tudi neverjetne stvari. Mednje bi nepočen človek hitro vtaknil tudi „zgodbo“ o nepričakovanem „vdoru“ dolenjskih, posavskih in belokranjskih izdelovalcev avtomobilskih prikolic, češ „da to tako ni mogoče...“. Pa je bilo in je mogoče:

— čeprav se je kolektiv IMV šele 1966 prvič predstavil Zapadni Evropi kot proizvajalec avtomobilskih prikolic, ki so bile takrat šele dodatni proizvodni program mladega podjetja, je kljub močni svetovni konkurenci kaj hitro doživel prve uspehe in priznanja. Samo z enim tipom prikolic se seveda ni bilo mogoče uveljaviti na zahtevnem zapadnem tržišču, kjer se stikajo najbolj pretkani tovarnarji, stari lisjaki in preizkušeni kapitalistični mački. V kolektivu IMV so hitro začeli razvijati družino ADRIA prikolic, ki je v nekaj letih dala našim delavcem vse priznanje prav zaradi svoje kvalitete. Komaj 7 let kasneje, kar je več kot le kratko obdobje za kakršnokoli industrijsko proizvodnjo, je bil položaj že popolnoma drugačen:

— izdelke novomeške Industrije motornih vozil poznajo razvijeni kupci na zapadu že prav tako dobro kot številne druge, z reklamo v „slavo“ oblečene prikolicе tujih dolgoletnih proizvajalcev. Naše ADRIA 305 do 450, dvoosne prikolicе ADRIA 500, 550 in 700 in nova družina enoosnih prikolic JUNIOR 305 do 500 — vse to je zdaj priznано in spoštovanja vredno ter iskano blago na zapadnem tržišču! To pa je uspeh, o kakršnem so pred dobrimi desetimi leti sanjali morda komaj najdrznejši načrtovalci novih poti v kolektivu IMV...

Sposobnost, pridnost, naravna nadarjenost in žilava zagrizenost naših delavcev je odprla vrata v svet našemu človeku in izdelkom njegovih rok.

PRIKOLIC

V Brežicah dela in ustvarja najstarejši izvenovomeški obrat Industrije motornih vozil. Deset let je že poteklo, odkar se je del podjetja AGROSERVIS v Brežicah z delavci vred priključil kolektivu IMV v Novem mestu in tako kot prvi povezal delavske vrste starodavnega trgovskega mesta ob sotočju Save in Krke z mlado industrijo dolenjske metropole.

Na zadnji seji centralnega delavskega sveta IMV v Novem mestu pa so 2. oktobra 1972 namenili brežiškemu obratu IMV novo, veliko pomembnejšo nalogo. Doslej so brežiški delavci obrata IMV izdelovali predvsem sestavne dele za novomeške avtomobile, poslej pa jim je zaupano širše delo:

postali bodo tovarna avtomobilskih prikolic, in sicer največjih, najbolj luksuznih in zelo iskanih tipov in družine ADRIA, kakršne kupuje zlasti razvijeni državljani v zahodni Evropi.

Kaj se obeta Brežičanom s to nepričakovano spremembo?

S tem, da je IMV razvila obstoječo družino prikolic ADRIA 305 in 450 še z dvoosnimi prikolicami A 500, 550 in 700, se je obdržala v hudi mednarodni konkurenci prikolicarjev, uvrstili pa smo se seveda tudi med pomembnejše proizvajalce prikolic v Evropi. Sodobna tehnologija, kvalitetna izdelava, zanimiva lastna konstrukcija avtomobilskih prikolic in konkurenčnost na svetovnem trgu, vse to so dejstva, ki so nam odprla vrata v svet.

Prikolicе ADRIA 500 do 700 so prikolicе višjega standarda in so serijsko opremljene z dvojnimi okni, s hladilnikom, centralno kurjavo in z bogato notranjo opremo. Serijsko vgrajena centralna kurjava in velikost omogočata uporabo teh prikolic tudi za stalno bivanje, česar se, zlasti premožnejši ljudje na zapadu, vedno bolj poslužujejo, ko povečujejo fond svojega prostega časa.

Spremembe ob celotni reorganizaciji v proizvodnji prikolic v IMV in prehod na 32.000 prikolic že prihodnje leto, narekujejo tudi novo notranjo delitev dela. Centralni delavski svet se je odločil, da en del proizvodnje prikolic preseli v Brežice in ustanovi tu novo TOVARNO AVTOMOBILSKIH PRIKOLIC. Brežičani, člani kolektiva IMV, bodo imeli poslej čast in nalogo proizvajati največje izmed prikolic IMV — saj je ime prikolicе ADRIA danes znano že daleč v zapadni Evropi. Okvirji šasij za prikolicе ADRIA 500 do 700 bodo var-

jeni poslej v Brežicah neposredno ob montažnem traku istih prikolic. Lakirali jih bodo v lakirnici montaže prikolic v isti hali. Tako bodo odpadli vsi prevozi zvarjenih okvirjev iz obrata v obrat, pa tudi rjavenje pred lakiranjem, ker bodo zvarjeni oz. sestavljeni okvirji lakirani neposredno po sestavljanju oz. varjenju.

Za nove naloge bo potrebno seveda tudi nekaj nove opreme. Da bi brežiško tovarno usposobili za montažo prikolic tipa ADRIA 500 do 700, bo treba 4.235.000 din stroškov, in sicer: za energetiko in instalacije 1.800.000 din, za opremo iz uvoza 2.100.000 din in za nakup domače opreme 335.000 din. Predvideni rok za dokončanje del in začetek redne proizvodnje velikih prikolic v Brežicah je že 2. november 1972.

V starem obratu v Brežicah bomo razen tega lahko še vedno proizvedli toliko avtomobilskih opreme, kolikor je potrebno za lastno proizvodnjo avtomobilov, za kooperacijo in protilobave. Potrebno bo preurediti nekaj prostorov, zgraditi kotlarino in urediti centralno kurjavo. Hala v Brežicah pa ustreza, kot vemo, tudi za montažo velikih prikolic. Tu so tudi možnosti za hitro izgradnjo industrijskega tira. Dokler ne bo zgrajen, bodo prikolicе nakladali na železniški postaji v Brežicah.

In še: v Brežicah naj bi sestavljali in montirali po 20 prikolic na dan; za to proizvodnjo bo potrebnih pribl. 250 delavcev.

Tole je nova industrijska hala bodoče tovarne avtomobilskih prikolic v Brežicah. Na zunaj jo je težko bolje „ujeti“ v oko fotografske kamere, saj je, kot večina velikih poslopij, pravzaprav malce neugledna, robata in okorna. Toda znotraj nam pokaže drugačno podobo: na spodnji sliki vidite prostorno površino, kot nalašč pripravljeno za sestavljanje največjih avtomobilskih prikolic... — (Foto: M. Vesel)

V mesečini pričakal jelena

Klici lovca so ga privabili pred puško v Janeževem dolu - Tehtal je 160 kilogramov

Kdove kam nazaj segajo želje po trofejah, v deška leta, ko je z dvanajstimi leti spremljal očeta gozdarja in lovca skozi grofovške hoste na Pišeckem. Jelenovega rogovja do letos ni bilo v njegovi zbirki. Zdaj ga bo imel na častnem mestu, saj se mu je pred kratkim široko nasmehnila lovška sreča.

Lovca Gvido Kostevc iz Brezic tega dogodka ne bo pozabil. Po sončnem jesenskem dnevu se je obetala mirna mesečna noč. Ob pol šestih popoldne jo je z bratoma Zagode mahnil na Dobeno. Pri Orešarju so se ustavili, nato pa vzeli nahrbtnike, puške in daljnogleda in se napotili v smeri Janeževga dola. Dogodke, ki so sledili, je Gvido Kostevc takole opisal:

„Rudi je šel prvi na stojišče, Ivan me je spremljal še del poti. Srečala sva znanca Ostrbenka, ki se je vračal domov. Dejal nama je, da je videl eno samo jelenovo sled. Nič kaj obetajoč odgovor ni bil to. Kmalu sva tudi midva opazila sledove. Sel sem na bližnjo jaso, se razgledal in opazil, da je vse prehojeno. Izbral sem si mesto za čakanje, kakih osem metrov od poti, ki so jo napravili jeleni.

Kmalu se je razlegel po gozdu glasen jelenji ruk. Kaj takega še nisem slišal. Bojni klic je prihajal z desne, kakih 600 metrov od mene. Zal mi je bilo, da nisem imel pri sebi piščalke. Poskusil sem brez nje. Izživ je dobil odgovor. Jelen se je oglašal dobro uro, nato se je začel približevati. Prišel je kakih sto metrov blizu, pol ure stal in se obrnil. Potem se je ponovno napotil v mojo smer. Tokrat se mi je približal na 60 metrov in spet obstal za dolgih 20 ali 30 minut. Bil mi je preblizu in si nisem upal streljati. Puško bi sprožil, če bi bil jelen prišel na čistino, pa se je previdno zadrževal v goščavi. Tedaj jo je ubral počez po hosti. Drevje je bilo redko in zdaj sem od časa do časa zagledal senco.

Nenadoma je jelen obstal. Ustrelil sem. Padel je, kot bi ga s hruške za-

podil. Umaknil sem se mu, na svojo srečo, kajti če bi bil ostal na sedežu,

Lovca Gvido Kostevc z uplenjenim jelenom dan po uspešnem lovu v revirju lovske družine Čatež. (Foto: Gramc)

Kradejo iz nedograjenih hiš

Vlomilci odnesli peč za centralno kurjavo z vsemi priključki in radiatorje

V Kočevju so v zadnjem obdobju razmeroma pogoste tatvine iz nedograjenih hiš. Kaže, da so tatovi tudi zasebni graditelji ali pa prodajalci gradbenega materiala in opreme za hiše.

Pavlu Veselu so v noči od 18. na 19. oktober iz nedograjene hiše na Trati vzeli več gradbenega materiala in vodovodnih pip oziroma „baterij“.

Med 1. in 10. oktobrom so neznan storilci vlomili v nedograjeno hišo Jožeta Južniča v Kočevju, Ljubljanska cesta 29. Ukradli so mu peč za centralno kurjavo skupaj z oblogo in ostalimi priključki.

Se prej, v noči od 21. na 22. april, so tudi neznan storilci vlomili v nedograjeno hišo na Ljubljanski cesti v Kočevju, ki jo gradi Jože Goršič iz Stare cerkve. Ukradli so radiatorje (grelce) za centralno kurjavo in električni material.

Občani se pritožujejo, da jim izginja gradbeni material in celo stavb-

no pohištvo. Graditelji naj bi bili malo bolj previdni, morda bi pa lahko z združenimi močmi nastavili tatovom zasedo. Tatvin je že kar preveč, zato bi se kakšen „tiček“ kmalu ujel.

J. PRIMC

Prvi rally uspel

15. oktobra je črnomaljsko Avto-moto društvo organiziralo prvi belokranjski rally, na katerem je bilo 16 udeležencev. Pred šolo v Loki so imeli spretnostno vožnjo, nato so vozniki krenili na progo Črno melj-Semič-Predgrad-Kot-Stari trg. V razredu do 785 kubičnih vozil so bili prvi: Peter Papež, Franc Grahek in Jože Hanov, vsi iz Črnolj. V višjem razredu pa je zmagal Matija Mravinec, ki je tudi sicer rekord rallyja in je dobil pokal. Za njim sta bila Jure Rudman in Anton Kramarič.

Široka usta

MIHA MATE

6

Kaj, jaz da bi se boril za penzijo, ne, to pa že ne. Boril sem se iz prepričanja, ali to ni dovolj za mojo mirno dušo. Kaj bi tisto? Saj nisem kot tisti, ki je prišel k sodniku in dejal:

„Veste, gospod sodnik, tudi jaz bi moral dobiti penzijo.“

Kje ste bili pa med vojno?

„I, koh sem bil?“

„Koh, koh, pa pri katerih koh?“

„I, no ja, pri ta belih.“

„Ja, potem pa ne morete dobiti penzije!“

„Veste, gospod sodnik, če ne bi bilo nas ta belih, ne bi imeli pa partizani kaj delati?“

Ne, ne, da bi si jaz prste po sodišču mazal in prosil, to pa že ne. Mene preživlja tisti firkelje zemlje in moja Johano tudi, otroci so pa, hvala Bogu, tudi v Nemčiji preskrbljeni.

Starega kosa je težko naučiti peti. To pravim še danes, čeprav bi me to kmalu drago stalo. Res je, včasih sem malo preveč vročekrven, in kdor me ne pozna, mi zna še zameriti. Tako sem tudi tedaj malo bolj po zimi udaril, in že je bil ogenj v strehi.

V našo vas je prišel v tistih časih strašansko učen človek...

Nič ne rečem, petletke so koristna stvar, nečesa pa le nisem mogel razumeti: kako naj jih dosežemo z masovnimi sestanki. Ljudje na vasi se tega naveličajo, in ko se po besedah, ki so se govorile včeraj na sestankih, pojavi odločba, da moraš dati tisoč kil krompirja, pet svinj, sto jajc in zadnjo telico iz štale, ti ni nič kaj prijetno pri srcu, ko se znajdeš na kležu. Dopoveduješ jim, da tega ne moreš iz zemlje izvrtati in potem ti pošljejo nad glavo nekoga z okraja, da ti bo solil pamet. Tudi pri nas v Ribniški dolini.

Gradili smo zadržni dom. Cementa je manjkalo, zato smo med beton pričeli mešati umetna gnojila. „Hudir ga vedi,“ so dejali trimesečni zolnirji, „če primešamo betonu umetna gnojila, potem bo dom kar sam rasel.“

Sam nisem rekel nobene, lahko pa si mislite, kako mi je bilo pri srcu. Še moj krompir, ki sem ga pognojil, ni hotel rasti, pa bi zadržni dom? Nak in nak!

In res je bilo tako. Ko se je končala prva petletka, so se zrušili tudi temelji našega zadržnega doma.

V našo vas je prišel v tistih časih strašansko učen človek. Imel je lepo kravato, in kot so nekateri govorili, menda celo dve leti hoste, tri plesne tečaje in višjo alkoholično. Znal pa je govoriti, da bi med osatom rožce zrasle.

„Tovariši kmetje,“ je dejal, „obiskal sem vas z namenom, da vas seznanim s sodobnim kmetovanjem. Gospodarska reforma in vse večja sistematizacija dela zahtevata od vsakega posameznega proizvajalca, da izkoristi maksimalne možnosti, ki mu jih nudi konkretna materialna baza, to se pravi, v vašem primeru, zemlja. Lahko ste videli, kakšne uspehe so dosegla naša državna posestva. Dejali smo: živini je treba zraka, in zgradili smo odprte hleve. In krave so svobodno zadihale. Preorali smo njive, in kjer je nekoč rasla pšenica, je zdaj valovil lan.“

Kakšno je bilo naše podeželje še pred leti? Vse smrdljivo in zamazano, povsod sama gnojnica, pa smo dejali, tovariši kmetje: Poglobiti se moramo v naše največje probleme, v gnojnične jame. Pa smo se poglobili.

Potem smo sklenili, da uredimo umetno osemenjevanje. Še sedaj se spominjam, kako ste godrnjali in se upirali. Tudi krave so zivali, pa da bi jim... No, pustimo to, tisto skočnino ste potem le plačali, čeprav ste se jezili, da je prej opravljen bik več kot dva bi... oprostite, veterinarja skupaj.

Vidite, in sedaj smo z našim inštitutom ugotovili, da bi v naših krajih dobro rastle paradajz, tudi pri vas v Ribniški dolini...

Tedaj mi je bilo pa že dovolj. Privrelo mi je na dan poglabljanje v gnojnične jame, odprte štale, biki in nazadnje še paradajz. Udaril sem po mizi in se naslednjega dne že hladil v okrajnih zaporih. Potem sem lahko dolgo razmišljal, da vsaka šola nekaj stane, in tudi moja je bila precej draga.

TONI ŠAH

čevju, je povedal, da so šolarji zanj zelo navdušeni. Skušali bodo izvesti vsaj pionirsko občinsko tekmovanje v tem šahu. Vendar bo treba še dopolniti pravila, razen tega pa za TONI ŠAH še ni rešeno, kako meriti čas za premišljanje.

Kočevskemu klubu je desko za TONI ŠAH izdelala OPREMA, noge za mizo KOVINAR, figure pa je prebarval kar učitelj Ivo Stanič.

J. P.

BESED

Požigalec nadaljuje?

20. oktobra zvečer je nenadoma zagorelo v kozolcu dvojniku Franca Jakliča na Brodu pri Novem mestu. S kozolcem vred je zgorelo 3 tone sena in koruzne slame. Pri tem je bilo škode za 15.000 dinarjev.

Dva dni kasneje je izbruhnil ogenj v kozolcu Franca Hribarja iz Irče vasi. Ker so domači takoj opazili ogenj, so ga začeli gasiti, s pomočjo gasilcev pa tudi zadušili. Zgorelo je le nekaj koruznice in fižolovke. Pri obeh požarih sumijo, da gre za namenjen požig in verjetno tudi za istega požigalca, ki je prižgal zlovesče bakle v tednu požarne varnosti.

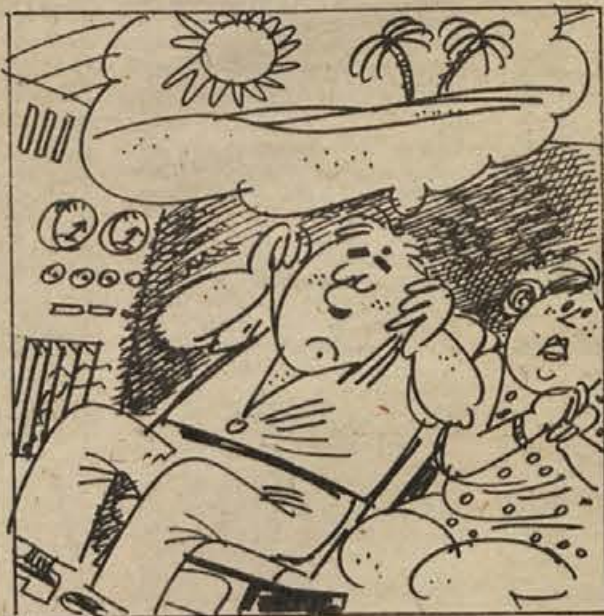
POŽAR

V torek zvečer ob pol devetih so gasilski avtomobili spet drveli skozi mesto. Na stalni službi so nam povedali, da gori ciganska baraka na Ruperč vrhu. Zaradi pogostih požarov zadnje čase v Novem mestu, je ljudi zgrabila panična radovednost, da so se avtomobilisti trumoma usuli za gasilci in miličniki, ki so s sirenami in prednostnimi lučmi hiteli proti Škrjančam na prizorišče dogodka. M. V.

SKOK NA MARS

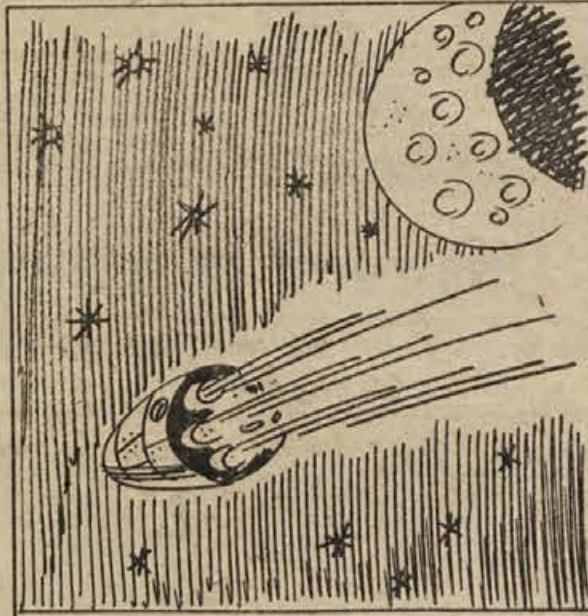

skok na Luno! Kdo bi sira in fiziola s seboj; kdo kladal po sedežih ladje, e, če pa je tu boljša rešio - že vnaprej trda od od nekod zapel kompre-

sor. Zivo srebro v toplomeru na steni se je jelo premikati navzdol... 25, 20, 15, 10, 5, 0 stopinj!

Ledene rože so zacvetele na okenčku, odkoder je Klara pravkar gledala v nebosa. Mrzlo se je skozi steklo nasmehnila tetka Luna. Paradižnik je potegnil ovratnik sukniča čez ušesa in misel mu je splavala v preteklost, nekam pod ekvator prijetno tople Afrike...

Minus 5, 10, 15, 20, 30, 40, 50 je škripalo v toplomeru!

No, nista več videla na toplomer naša potnika! Zaprta sta oči, priklenjena na sedeže, ljubko obrobljena s srebrnim ivjem.

Ladja pa je vedno hitreje rezala skozi vseмирsko prostranstva.

Dežurni poročajo

„PRIJATELJ“ NA DELU – Martini Šinkovec iz Strelaca, ki gradi hišo v Družinski vasi, je neznanec 21. oktobra odklopil električni tok in odžagal električni drog.

OB URO – Antonu Grobelniku iz Ljubljane je nekdo zmaknil uro med obiskom v Brilinu.

PREDSOBA NI VARNA – V nedeljo je tat obiskal Slavko Komljanec v Kristanovi ulici. Iz predsobe ji je odnesel torbico s 1000 din.

VDRLI V NEDOGRAJENO HIŠO – Jože Klemenčič s Pristave je prijavil milici, da so mu neznanec v času od 18. do 22. oktobra vdrl v nedograjeno hišo v Šmihelu ter iz kleti odnesli za 3230 dinarjev keramičnih ploščic.

UKRADENO KOLO Z MOTORJEM – Ludviku Zagarju iz Ločne je neznanec odpeljal kolo s pomožnim motorjem, vredno 2000 din, ki ga je hranil v gospodarskem poslopu.

RAZGRAJAL V DOMU JLA – V nedeljo zvečer so novomeški miličniki pridržali do iztreznitve Ivana Sajeta iz Herinje vasi, ker je vinjen razgrajal v domu JLA, zmerjal goste in stežno osebje ter se nedostojno obnašal do miličnikov.

GROZIL IN TERJAL PIJAČO – 18. oktobra so miličniki iz Dolenjskih Toplic pridržali do iztreznitve Semila Murgiča, delavca brez zaposlitve, ki je v vasi Gabrje vinjen grozil vaščanom ter zahteval še pijače.

OKAJEN ZA VOLANOM – Do iztreznitve so 19. oktobra novomeški miličniki pridržali Novomeščana Antona Ilarja, ki je pod vplivom alkohola vozil osebni avto ter se upiral miličnikom med uradnim postopkom. Do iztreznitve so pridržali tudi Milana Goršina z Gor. Težke vode in Jožeta Brudarja z Regeče vasi, ker sta se nedostojno obnašala v hotelu Kandija. Iz Kandije so ta dan odpeljali tudi Novomeščana Osmara Kevaca in Stevana Pejanoviča, ki sta se nedostojno obnašala, sama nalivala pijačo, ne da bi jo hotela plačati.

OKRADEN NA HODNIKU – Antonu Kraševcu iz Novega mesta je 16. oktobra neznanec ukradel s hodnika stanovanja denarnico s 600 din in osebnimi dokumenti.

KAJ JIM BO? – Neznani tatovi so 16. oktobra lotili tovornjaka „Jugokoz“ iz Subotice, ki je bil parkiran na priključku pri Dobruški vasi. S priklole so odnesli platneno streho z ogrodjem, rezervno kolo in luči v skupni vrednosti nad 4000 din.

OB ROČNO TORBICO – 14. oktobra je neznanec dolgoročneje ukradel Alojziju Brulc iz Hrustulji. V gostilni pri Rotovžu ji je zmaknil ročno torbico s 700 din in osebno izkaznico.

Jesen, še bolj pa zima pripravljata voznikom na cestah neprijetna prešenečenja zaradi poledice. Vsaj domačini ponavadi poznajo nevarne odseke, kjer se ta znamenja zime najraje pojavljajo, zato na njih ne kaže pretirati s hitrostjo. Tudi na zimsko obutev jeklenih konjičkov in drugo opremo ne kaže misliti, ko je že prepozno ali ko je kot ponavadi v trgovinah zmanjka! Na sliki: ob milejših neizgodah se sicer še obnese pomoč rok. (Foto: Ivan Zoran)

S ŠESTIMI KAZNIMI V ŽEPU ŠE PO ENO:

Za spodletelo krajo in streljanje

Marjan Brajdič iz Žabjeka je zaman iz trt zviljal »resnico« – Dokazali so mu vplom v hladilnico mesnoprerehrambnega podjetja v hiši hotela Kandija in streljanje s puško v Žabjeku, ko se je hotel maščevati

Slišimo, naj bi sleherna kazen, ki jo izrečejo sodniki, delovala vzgojno in preventivno ter prestopnika spravila na pot poštenega življenja. Normalno je tako, vendar to očitno ne velja za 35-letnega Marjana Brajdiča iz Žabjeka: že šestkrat je bil kaznovan za tatvine, a je vse to delovalo nanj kot bob ob steno. 18. oktobra je spet poslušal obsodbo na novomeškem okrožnem sodišču. Tokrat mu je senat pod predsedstvom sodnika Janeza Kramariča izrekel skupno kazen štirinajst mesecev zopora zaradi dveh kaznivih dejanj, ki ju je storil drugo za drugim.

Lani 12. maja je potoval Marjan z Adolfom Brajdičem iz Šmihela v Žabjek. Ustava sta se pri železnih zapornicah v Kandiji. Marjan je rekel Adolfu, da gre po cigarete v kiosk pri novomeški bolnišnici. Ker ga dolgo ni bilo, je Adolf nadaljeval pot sam. Marjan v kiosku ni dobil cigaret, ker je bil kiosk takrat zaprt. Kot je

ugotovilo sodišče, je nadaljeval pot do hotela Kandija, vplom v hladilnico mesnoprerehrambnega podjetja in skušal odnesti okoli 40 kg mesa, vrednega 540 din. Plen pa je moral pustiti in zbežati praznih rok, ker ga je pri tatvini zasačil mesar Anton Golob. V neosvetljenem prostoru mesar vplomica ni videl v obraz, čeprav ga je nekaj časa podil, dobro pa

si je zapomnil, kako je bil oblečen in njegovo izgovorjavo, ki je značilna za Čigane. Ko so Marjan miličniki privedli k njemu, je seveda takoj vedel, koga imajo in da držijo pravega, le da vplomec tokrat ni imel klobuta.

Pred sodniki se je Marjan Brajdič izvijal in jim skušal dopovedati, da se je potem ko je „kupil cigarete, peš odpravil v Žabjek“, da pa o dogodku v mesarski hladilnici nima pojma. S takim zagovorom seveda ni mogel omeščati sodniških sr, saj je bilo več kot očitno, da ga je zvil iz trte. Zaradi poskusa vplomne tatvine so mu izrekli 10 mesecev zopora.

Žilica pa Brajdiču ni dala miru: le nekaj dni pozneje je kaznivo dejanje zagrešil doma v Žabjeku, ko je s puško streljal proti baraki v grm, za katerim so bili Boris Brajdič in Janez Kovačič in dve ženski. Boris in Janez sta bila menda z njim v sovrštvu (Marjan je sodnikom trdil, da sta ga tepla), pa se jima je tako hotel maščevati. Na sodišču je Marjan zanikal, da bi bil streljal, in trdil, da je on bežal pred streli. Izkazalo pa se je, da je bilo prav nasprotno in so morali drugi odnesti pete pred njim. Za to dejanje, ki ga seveda ni mogel prevaliti na druga ramena, je bil obsojen na 6 mesecev zopora. Skupna kazen pa se je glasila: štirinajst mesecev zopora.

ČEZ BELO ČRTO

Na mrtvaški ples

Čez štiri mesece in pol pa pred sodnike: 20-letni Milan Vukovič, ki je bil zaradi hudega ogrožanja obsojen na 9 mesecev zopora

Avtomobilska cesta pri Jezeru je pokopala že številne voznike in sopotnike. Njena žrtev je bil tudi Ivan Valčić iz Zagreba, ki je 1. junija zjutraj, okrog 5.30, potoval z osebnim avtomobilom proti Ljubljani. Tistega dne je močno deževalo, zato so pametni vozniki počasneje in previdneje kot običajno. Če bi tako ravnal tudi Valčić, bi bil morda danes še med živimi. 20-letni Milan Vukovič iz Kranja

je vozil osebni avtomobil od Trebnjega proti Novemu mestu. Pri Jezeru je prehitel kolono vozil na prepovedanem kraju, torej čez belo neprekinjeno črto. Ko ga je Valčić zagledal, je zavril, na mokri cesti pa je njegov avtomobil zaneslo in zasukalo. Udaril je v avtomobil, ki je vozil pred Vukovičevim, nato pa tresčill še v Vukovičevem. Milan Vukovič je bil tedaj že na svoji desni polovici ceste. Posledice trčenja so bile hude: Ivan Valčić je za poškodbami umrl že med prevozom v novomeško bolnišnico.

Vukovič se je zaradi hudega prekrška in posledic zagovarjal prejšnji teden na novomeškem okrožnem sodišču. Senat pod predsedstvom sodnika Janeza Kramariča mu je prisodil 9 mesecev zopora, hkrati pa so mu odvzeli vozniško dovoljenje za leto dni. Pri odmeri kazni so sodniki upoštevali, da je hudim posledicam avtomobilske nesreče pri Jezeru botroval tudi sam pokojni Valčić. Čeprav je vozil pravilno po svoji desni polovici, je glede na stanje ceste preveč pritisikal na stopalko za plin. Ko je zaviral, pri preveliki hitrosti ni mogel obvladati vozila.

Ogenj uničuje

18. oktobra je gorelo pri Petru Devu v Mokronogu. Ogenj se je razširil iz spodnjih prostorov gospodarskega poslopa na podstrešje, kjer je zgorela krma s stelo. Škodo so ocenili na 30.000 din. Večjo škodo so preprečili mokronoški gasilci. Pri ogledu so ugotovili, da je požar izbruhnil zaradi pomanjkljivo zgrajenega kurišča v svinski kuhinji. Skozi razpoko je ogenj uhal v drvarnico, kjer so se vnela drva, od tam pa je zlezal na podstrešje. Naslednjega dne je ogenj upepeli kozolec Alojza Hleba in Jožef Ajetovič v Grmu pri Ponikvah. Oškodovana sta za 20.000 din. Kaže, da je požar zanetila iskra iz mopeda, ki so ga Hlebečevi spravili pod kozolec. Istega dne je gorelo tudi v podstrešni učilnici 1. razreda v žužemberški osnovni šoli. Vnele so se trske, zložene za pečjo. Ogenj so opazili, ga pogasili in preprečili škodo.

Odstranil je mejnike

Na dragarskem koncu radi uničujejo mejna znamenja, ker bi nekateri radi več zemlje

Blaž Kovač iz Starega Kota 3 v občini Kočevje je bil pred občinskim sodiščem v Kočevju obsojen na 15 dni zopora, pogojno za eno leto, ker je oktobra 1970 odstranil več mejnikov in zbrisal več mejnih znamenj, ki so ločili njegovo gozdno parcelo od parcel Marije Miklič. Sodba je bila izrečena 4. oktobra in še ni pravomočna.

Kovač je na razpravi zanikal, da bi uničil kamnite mejnike, priznal pa je, da je na drevesih odstranil znamenja, ki jih je napravila Mikličeva. Trdil je, da je hotel predlagati novo mejo.

Sodišče je upoštevalo okoliščine (še nikoli ni bil kaznovan itd.) in se odločilo za razmeroma blago kazen, ki je pa še vedno nekoliko otrejša. Sodišču je namreč znano, da prav na tem območju (Dragarska dolina) nekateri lastniki zemljišč zelo radi brišejo stara mejna znamenja ali jih uničujejo, ker upajo, da bodo dosegli novo mejo, ki bo zanje ugodnejša. To razvado pa želi sodišče preprečiti, zato se je odločilo za zaporno kazen, ki pa jo je Kovač zaradi njegove dosedanje neoporečnosti in drugih olajševalnih okoliščin odložilo za eno leto. J. P.

GOJENCI VPD RADEČE:

Pota do delovnih navad

Janez Petje, upravnik: »Slabi stiki socialnih služb dolenskih občinskih skupščin z domom!«

Gojenci doma izdajajo celo svoj časopis – „VRNITEV 77“. Ime glasila je simbolično: pomeni namreč 77. člen kazenskega zakonika, na podlagi katerega so obsojeni zaradi ponavljajočih se kaznivih dejanj. Ne gre za poboljševalnico v starem pomenu, temveč za zavod, ki skuša mladoletnike s stranpoti pripeljati z učenjem in delom do zdravih življenjskih navad.

– Kakšna je ta prevzgoja, nas je zanimalo.

„Sodišče ne določi časovnega roka prevzgoje, kot to vedno stori ob izreku zaporne kazni. Vse je odvisno od obnašanja gojenca v domu, zavod obvešča sodišče in socialno službo pristojne občinske skupščine o poteku prevzgoje, končna odločitev o prenehanju vzgojnih ukrepov je v rokah sodišča. Po 1-mesečnem opazovanju gojenca v vzgojni skupini po individualnem programu sledi vzgojni program v večjih skupinah. Večina gojencev namreč nima končne osnovne šole, zato jim to omogočimo v zavodu po načrtu za izobraževanje odraslih. Lani smo zabeležili silno redek uspeh: vsi, ki so obiskovali 8. razred, so ga končali, med njimi je bil celo odličnjak. V naših obrtnih delavnicah „ROD“ se gojenci lahko priučujejo poklicu; imamo okrog 15 smeri. Največ zanimanja je za kovinsko smer, predvsem za avtomehaniko, pa tudi električarje. Na leto naredi okrog 50 odst. gojencev izpit za priučnega delavca, kar predstavlja pot v življenje in prve delovne navade, ki jih pred prihodom večinoma niso imeli.

– Težave? Primanjkuje pedagoških delavcev. Delo z mladoletniki je zahtevno, dosti jih nastopa dokaj provokativno, za ideale imajo razne slabe zgleda: gang-

paragrafi

sterje, zlobne šerife ipd. Lani smo imeli izredno agresivno skupino gojencev in tudi dosti pobegov. Letos so 4 gojenci pobegnili kar 5-krat, 10 po 4-krat,

13 po 3-krat, 16 po 2-krat, 27 pa enkrat. To seveda otežuje gojenčev položaj. Večina pobegov izvira iz pustolovstva, manjši del muči domotožje, potepuštvu in skratka odpor do urejenega načina življenja.

– Stiki z okoljem, kamor se bo gojencev vrnil?

„To je večidel neznanca. Po sebnosti s socialnimi službami go-

renjskih občin in Maribora imamo tesne stike. Socialni delavci teh občin obiskujejo gojence med prevzgojo, ob odpustu ipd. Žal za to premalo skrbijo dolenske občine. Zakonodajna o prestopanju kazni je sicer tudi pred spremembami, vendar se kaj bistvenega glede nas ne bo spremenilo, zato bi stiki z gojenčevim okoljem lahko mnogo pomagali.“

A. ŽELEZNIK

KRONIKA NESREČ

PONIKVE: PO NASIPU V GRMOVJE – Ljubljancana Veljborja Smičiča je 21. oktobra zjutraj pri Ponikvah prehitelo neko vozilo, zato je svoj avto zavril. Ker je bila cesta mokra in spolzka, ga je zaneslo po nasipu v grmovje. Škode je bilo za 2000 din. Istega dne je pri Ponikvah zaneslo s ceste v ograjo mostu čez Temenico ljubljancana Franca Kalarja. Pri tem je bilo škoda za 2500 din. Makro cestišče je ta dan povzročilo nesrečo tudi Tomu Ivanovu iz Zagreba, ki je prehitro vozil, tako da ga je zaneslo s ceste v gozd. Škode je bilo za 5000 din.

KANIŽARICA: S CESTE NA NJIVO – 19. oktobra zjutraj je Zvonimira Novaka iz Ljubljane na spolzki cesti v Kanižarici zaneslo na njivo, tako da se je vozilo prekuleno na bok. Škoda: 9000 din.

NOVO MESTO: ZAPRLA MU JE POT – Zagrebčanka Lili Ostreš je 19. oktobra popoldne med vožnjo s parkirnega prostora pri Krki v Ločni zaprla pot mopedistu Janezu Simončiču iz Brezovice. Pri trčenju je Simončič padel na tla, se huje poškodoval in moral v bolnišnico.

NOVO MESTO: ZUPANČIČA TRČILA – Po Ljubljanski cesti pri železniškem predoru sta se 19. oktobra zvečer pripeljala naproti voznika osebnih avtomobilov Novomeščana Jože Zupančič in Anton Zupančič. Med srečanjem sta trčila in naredila za 5000 din škoda.

MACKOVEC: NA NJIVO – Alojz Potočar iz Dol. Kamenc je v soboto popoldne v Mačkovecu zaviral na cesti I. reda. Pri zavijanju je avto zaneslo po nasipu navzdol na njivo, pri čemer je bilo za 3500 din škoda.

NOVO MESTO: ZUPANČIČA TRČILA – Po Ljubljanski cesti pri železniškem predoru sta se 19. oktobra zvečer pripeljala naproti voznika osebnih avtomobilov Novomeščana Jože Zupančič in Anton Zupančič. Med srečanjem sta trčila in naredila za 5000 din škoda.

AVTOMOBILI GORIJU Kot trske

Kratek stik uničil dva osebna avtomobila

Ljubljancan Tomo Vasiljevski se je peljal 16. oktobra z osebnim avtomobilom po avtomobilski cesti proti Zagrebu. Okoli 11.30 je pri Medvedjeku opazil, da v vozilu gori. Poskušal je ogenj takoj pogasiti, vendar je to uspelo šele novomeškim gasilcem. Požar, ki je izbruhnil zaradi kratkega stika na električni napeljavi, je uničil notranjost avtomobila. Zgorel je tudi voznikov plašč z denarnico, v kateri so bili dokumenti in 1500 din, uničen pa je tudi pisalni stroj. Škode je za okoli 25.000 din.

Podobna usoda je doletela 19. oktobra zvečer Pavla Hudorovca iz Čoklova pri Semiču. Hudorovc je vozil osebni avtomobil po cesti tretjega reda proti Semiču. Ker se je zlomil stikalni ključ, sta poskušala z Antonom Jakšo iz Črešnjevca spojiti žice. Med spajanjem je Hudorovac svetil z vžigalicami, katerih ogorki so padali v notranjost vozila in zaneli požar. Ogenj je v hipu zajel avtomobil, da je povsem zgorel, saj ga Hudorovac in Jakša nista mogla pogasiti, čeprav sta to poskušala. Škodo so ocenili na 8500 din.

POLJANE: ZADET OD ZADAJ – 16. oktobra zvečer je Domžalcian Janez Koscev vozil tovornjak proti Zagrebu. Pri Poljanah je dohitel tovornjak, ki ga je upravljal Slovenko Pegam iz Kamnika. Ko je Pegam nenadoma zmanjšal hitrost, je Koscev zadel v zadnji del tovornjaka. Škodo so ocenili na 2000 din.

GORJANCI: PREHITRO V DE-SNO – Leopold Gredec s Trebelnega je 18. oktobra popoldne vozil osebni avto čez Gorjance proti Metliki, ko ga je dohitel z avtom Novomeščan Jože Slak. Slak je Gredecna prehitel, prenaglo zavil v desno, tako da sta vozila trčila. Slaka je zaneslo s ceste in njegov avtomobil se je prekulnil. Pri nesreči se je Slak poškodoval in so ga odpeljali v novomeško bolnišnico. Gmotna škoda na avtomobilih znaša 6000 din.

POPRAVEK

V Dolenjskem listu je bilo 12. oktobra objavljeno poročilo o prometni nesreči, v kateri sta bila udeležena voznika osebnih avtomobilov Ljubisav Antič iz Zemuna in Franc Jalovec z Mirne. V njem je bilo navedeno, da je Jalovec trčil v zadnji del Antičevega avtomobila. Tov. Jalovec se opravičujemo za neljubo pomoto, ker se je nesreča zgodila tako, da je Antič, ki ni mogel zavreti avtomobila, ko je voznik pred njim zmanjšal hitrost, začel prehitovati in trčil v fička tov. Jalovca, ki je prav tedaj pripeljal naproti.

UVJ NOVO MESTO

Reporter

Štefkov Blaže je bil sila nadarjen človek in vsi vodilni forumi so mu dajali odlična priporočila. Ugibali so moške vrhove, kam bi dali nadobudneža, da bi pokazal vse svoje sposobnosti, v prid ljudem in naši stvari, in odločili so se za novinarstvo. Je že tako, da morajo v tej veži naše družbene dejavnosti delovati dobri, zvesti in preverjeni kadri. Kaj neki bi se zgodilo, če bi v te vrste zašlo kakšno oportunistično nič, ki bi kaj lahko skazilo zaupanje in vero dobro mislečih ljudi?

In tako je Blaže prišel v uredništvo uglednega časnika in po izčrpnem pogovoru z odgovornim urednikom dobil svojo prvo nalogo: „Hodite po deželi in glejte! Poročajte o vsem, kar vidite in kar zanima naše delovne ljudi...“

Blaže je hodil in gledal. In videl je ljudi in spoznal njih navade. Zdaj so bili veseli, zdaj žalostni, zmerjal pa so bili voljni delati in zaupati. In to je bilo tisto lepo, kar je bilo že marsikomu všeč pri naših ljudeh.

Hodil je in hodil in onega dne opazil nekaj gredga, nekaj takšnega, kar je metalo slabo luč na našo stvarnost. Skozi čudovito pokrajino se je vila čudovita reka, vsa zelena in obrasla s čudovitimi drevesi, čezjo pa se je v neki vasi stezalo pošastno grdo

skrpučalo, most, ves razdrapan in razpadajoč. K tej reki je sodil kot pest na oko!

Blaže se je zgrozil nad tem in v hipu spalčil svojo prvo, doživetje in prizadeto reportažo: „Blíž in beda osamljenih mostov. V njej je opisal vso tragiko zapuščenege mosta, idiliko reke in malomarnost lokalnih in višjih faktorjev, ki so v eri tako razširjenega turizma tako zelo zanamirili tako zanimiv objekt... Reportaža je izšla in imela čudovit odmev. Že koj naslednjega dne so brneli telefoni in kmalu je odgovorni urednik Blažeta poklical k sebi. Ta je vstopil misleč, da bo pohvaljen, pa ga je čakal zgolj hladen sprejem. Urednik mu je molče pokazal reportažo in mrko dejal:

„Slab most, ne?“
Blaže je prikimal: „Vse obsodbe vredno...“
Taktakrat pa je urednik vzkripel: „Obsodbe vredno, to že, a ne most... temveč vaše pisanje! Mar ne veste, da to sploh ni pravi most?“

Blaže je debelo zajajal...
„Da je to most, lesen most, ki so ga pred leti postavili za snemanje nekega filma, a?“
Blaže je obstal in z odprtimi usti odšel. Odtlej so forumi svoje mnenje o njem nekoliko spreminili.

JAKA PRAVIČNIK

Še park prijateljstva

Inž. Branko Vrbinc: »Navzočnost hortikulturnega društva se v Novem mestu pozna že več let – Spodbujamo k redu«

V prejšnjem četrtkovem intervjuju je Pionirjev direktor Ivan Kočevar želel, naj bi predstavnik hortikulturnega društva povedal, kako bi v Novem mestu uredili in ohranili parke, zelenice in druge površine in dali mestu lepšo podobo. Predlagal je tudi, naj bi predstavnik društva kaj več povedal, kakšne akcije pripravlja hortikulturno društvo v ta namen za prihodnje leto.

Na Kočevarjeva vprašanja je odgovoril inž. Branko Vrbinc, tajnik novomeškega hortikulturnega društva. Dejal je:

„Naša organizacija ni pridobitna, lahko le svetujemo in spodbujamo. Zadnji dve leti smo dosegli, da na Glavnem trgu na oknih zasebnih stanovanj in družbenih prostorov cvetijo rože in raste zelenje. Večina ljudi je bila za to, nekateri pa so se izogovarjali, da za rože nimajo

stanovarij, tovarn in drugih javnih objektih. Spet bomo razpisali natečaje za najlepše urejene hiše, vrtove, okna, balkone, zelenice. Najboljšim damo diplome, priznanja in denarne nagrade. Pozimi prirejamo predavanja, s katerimi poskušamo vzbuditi zanimanje za lepo in zdravo okolje. Takih predavanj z odličnimi govorniki in strokovnjaki je bilo od ustanovitve hortikulturnega društva okoli 80, obiskalo pa jih je po 80 do 100 ljudi.“

„Kaj bi morali v Novem mestu predvsem urediti?“

„Se so ledine, kjer bi bila roka redarja še zlasti potrebna. Neurejene so Mestne njive pa Ulica Majde Silc in predeli, kjer so gradbišča.“

„Ali bi lahko kaj tudi pohvalili?“

„Lahko. Na primer to, kako lepo so v Novem mestu uredili okolico šol. Med delovne organizacije, ki kažejo lep smisel za red, bi štel tovarno zdravil Krka. V Ločni so prav lično uredili park z bazenom. Mislim, da tako okolje blagodejno vpliva na slehernega delavca.“

„Kako bi preprečili uničevanje parkov, zelenic, nasadov?“

„Samo z vzgojo! To je edini način, je pa dolgotrajen. Začeti bi morali pri otrocih. Sicer pa bi bile potrebne tudi stalne akcije. V skrajnem primeru bi morali hujše kršilce trdo prijeti, pa bi tudi bilo manj mendranja.“

Inž. Vrbinc je poleg tega zaupal, o čem že dolgo razmišlja: da bi tudi v Novem mestu ustanovili park prijateljstva, kjer bi zasajevali drevesca vidnejši tuji politiki, gospodarstveniki in kulturniki, ki precejkrat obiščejo Novo mesto.

Za konec je pripravil vprašanje za žužembersko krajevno skupnost: tajnik Milan Senica naj pove, kako jim je uspelo posnažiti Žužemberk, kako bodo uredili okolico gradu in kakšno je sploh sodelovanje krajevne skupnosti pri splošnih javnih delih.

I. ZORAN

časa. Na našo pobudo so bile urejene nekatere mestne vpadnice, površine pri javnih skladiščih, dohodi na obe novomeški pokopališči, in še kaj. Pri tem bi opozoril, da vsem tako urejanje najbrž ni preveč pri srcu. Doživeli smo celo, da so neznanci posekali pri smihelskem pokopališču drage srebrne smrečice in si (verjetno) doma napravili novoletne jelke.“

„Kaj je predvsem potrebno urediti 1973?“

„Nadaljevati akcijo ozeleženjavanja oken in izlozb v mestu neglede na to, v čigavi lasti so stavbe. Sem sodi tudi red na vrtovih, red v okolici

V partiji brez prizanašanja

Zaostrena odgovornost bo pometla z mlačnostjo v delovanju Zveze komunistov – Za sestanke so osebno odgovorni sekretarji, za delo organizacij pa člani komiteja – V zadnjem letu: veliko novih organizacij ZK

Sredi minulega leta je bilo v delovnih organizacijah novomeške občine le pet organizacij ZK, danes jih je že 31. Kar zadeva teren, se približujejo smotru, da bi bila v vsaki krajevni skupnosti vsaj ena partijska organizacija. Do zdaj so bili komunisti brez svoje organizacije v šestih krajevnih skupnostih.

Prej kratkimi so organizacije ZK ustanovili v Podgradu, Orehoviču, Gabrju in Bučni vasi. V Prečni in Beli cerkvi si komitee prizadeva do-

KRKA vabi v svoje prostore

V nedeljo, 29. oktobra, na dan občinskega praznika, bo mogoče obisk prostorov tovarne zdravil KRKA v Ločni. Uprava tovarne bo gostom, ki se zanimajo za ogled proizvodnih naprav in novih obratov, zagotovila strokovno vodstvo skozi podjetje. Kdor bi rad videl KRKO od znotraj, si jo bo lahko ogledal v času od 11.30 do 13.30. Vabljeni!

seči organiziranost s komunisti, ki na teh območjih sicer samo živijo, delajo ali pa v Novem mestu ali v drugih večjih središčih v občini.

Med sklepi komiteja je možno razbrati, naj bi v prihodnje posvetili pozornost organiziranosti v delovnih organizacijah. Svojo partijsko organizacijo naj bi dobil sleherni kolektiv, ki šteje nad 100 članov. Poleg tega so sklenili organizirati partijske aktivne v vseh novomeških osnovnih šolah. Komunisti pa se že združujejo po interesnih vprašanjih. Nekateri tovrstni aktivni (npr. aktivni prosvetnih delavcev, aktiv zdravstvenih delavcev itd.) že delajo. Ustanoviti želijo še aktivne upokojencev, borcev in neposrednih proizvajalcev. Podobno predvidevajo za krajevne skupnosti, kjer naj bi se izoblikovali zbori komunistov.

Partijsko organiziranost bodo izboljšali tudi v samem Novem mestu. V ta namen so že ustanovili mestni sekretariat za načrtovanje in usklajevanje dela med terenskimi organizacijami Zveze komunistov. Zivahnješa aktivnost in organizi-

ranost je odmev na 21. sejo predsedstva in 2. konferenco ZKJ v novomeški občini. Komitee se seveda s tem ne zadovoljuje. Da bi preprečili mlačnost, je po obravnavi pisma tovariša Tita in predsednika ZKJ med sklepi zapisal: „Sekretarji so osebno odgovorni za uresničevanje partijskih dokumentov, posebno še za redno mesečno sestajanje članstva.“ Bolj kot do zdaj bodo teren- ske organizacije obiskovali vsi člani občinskega komiteja, ki jih je komitee zadolžil, da morajo spodbujati partijsko delovanje, kjer samo od sebe ne bi šlo. I. Z.

Malo pripomb

V četrtek, 19. oktobra dopoldan je bila v prostorih občinskega sindikalnega sveta Novo mesto javna razprava ob osnutku zakona o zaposlovanju in socialni varnosti za primer brezposelnosti. Organizirala sta jo Komunalni zavod za zaposlovanje in občinski svet Zveze sindikatov. Po kratkem uvodu k osnutku, je sledila razprava, ki so se je udeležili samo štiri diskutantje. Nekaj pripomb bosta Zavod za zaposlovanje in sindikalni svet posredovala sekretariatu za delo. JP

V petek zvečer je bila dvorana Doma kulture v Novem mestu za vse pionirje, ki so si hoteli ogledati tekmovanje vrstnikov ob 30. obletnici Zveze pionirjev, pretesna. Predstavniki dveh novomeških osnovnih šol (Gim. Bršljin) ter pionirji iz Žužemberka, Šmihela, Sentjerneja in Dolenjskih Toplic pred vrstniki v dvorani niso imeli treme. Odgovarjali so na vprašanja, ki so zajemala zgodovino narodnoosvobodilne borbe, mladinsko literaturo, zgodovino pionirske organizacije in poznavanje pravilnika pionirske organizacije. Prireditev tekmovanja je bila občinska organizacija DPM, nagrade pa so prispevali: Zveza borcev in Društvo prijateljev mladine (diaprojektor), Zavarovalnica Sava (komplet športnih oblačil), Dolenjski list (foto-

aparati), Kmetijska zadruga (zračno puško), SDK (šahovski uro) in Modna konfekcija Krim (žogo). V strokovni komisiji so bili prof. Jože Skufca, Bogo Komej, prof. Ema Muser, Anton Stampohar in Ivan Grašič.

Prvo mesto so po ogorčenem boju in z veliko srečo po postavljanju dodatnih vprašanj osvojili pionirji Žužemberka. Ekipo so sestavljali: Marjeta Kocutar, Marinka Kumar, Jana Novince in Matjaž Cerkovnik. Drugo mesto so zavzeli pionirji OŠ Bršljin: Igor Bončina, Aleš Vesel, Miran Tomljanovič in Marjan Skube. Tretji so bili učenci grmske osnovne šole: Robert Rodič, Mirjam Kotnik, Nevenka Rihar in Nevenka Tavčar. Sledijo: OŠ Sentjerneja: Denis Štrbenc, Barbara Močnik, Erika Pirkovič in Sonja Krvina; Dolenjske Toplice in Šmihel.

Prireditev je trajala skoraj tri ure, še najbolj pa je bila podobna generalki. J. PEZELJ

Suhokrajinski drobiž

63-LETNI PEPI LONGAR IZ STRANSKE VASI 12 PRI ŽUŽEMBERKU je odšel 12. oktobra s klukcem v roki v gozd proti Malemu Lipju in se do 23. oktobra še ni vrnil. Do sedaj so ga že iskali miličniki, sosedji, gasilci in civilna zaščita, vendar ga nikjer niso našli, niti niso našli kakšne sledi za njim. Pogrešani je samski, boleha za astmo in je socialni podpiranec. Bližnjih sorodnikov nima.

SUHOKRAJINSKI KMETOVALCI se zelo zanimajo za traktorje. Kljub dokaj povečani dobavi zadruga ne more časovno ugoditi željam vseh naročnikov. Zaradi vse večjega števila traktorjev na kmetijah, se zmanjšuje število konj, zboljuje pa se reja krav mlekaric.

ČLANI SEKCIJ DRUŠTVA LJUDSKE TEHNIKE ŽUŽEMBERK spet poživljajo delo. Tako se član fotosekcije pripravljajo na samostojno razstavo fotografije, ki bo ob koncu novembra v domu LT v Žužemberku, člani filatelistične sekcije pa se pripravljajo na razstavo, ko jo bodo imeli skupaj s kočevskimi filatelisti.

ŽUŽEMBERSKI KOMUNISTI obravnavajo pismo predsednika Tita in izvršnega biroja predsedstva ZKJ. Pismo obravnavajo tudi komunisti na Dvoru in v Hinjah. Povsod si v zvezi s pismom postavljajo konkretne naloge za bodoče delo. M. S.

Letos ustanovljena dramska sekcija mladih pri žužemberskem Partizanu ima za seboj že tri nastope z Miska Kranjca dramo „Pot do zločina“: dvakrat na domačem odru in na Dvoru. Igralce vodi učiteljica Marija Kodre (prva na desni), ki je tudi režiserka. (Foto: Srečko Kodre)

PRAZNOVANJE SE JE ZAČELO

V nedeljo: podelitev domicila

Danes v Dolenjski galeriji Lamutova razstava, jutri odbojgarski turnir in koncert okteta Gallus – Praznovanje 29. oktobra tja do dneva JLA – Letos se vanj vključuje tudi Dolenjski list

Prva prireditev v počastitev občinskega praznika je mimo: minuli petek so v novomeški študijski knjižnici odprli knjižno razstavo ob 30-letnici smrti pesnika in pisatelja Mirana Jarca. Danes ob 18. uri bo že druga kulturna prireditev: v Dolenjski galeriji bodo odprli razstavo del akademskega slikarja Vladimira Lamuta.

27. oktobra bo v počastitev praznika odbojgarsko srečanje na Loki, naslednji večer pa v Domu kulture koncert znanega okteta Gallus iz Ljubljane.

Slavnostna seja občinske skupščine bo na sam praznik –

29. oktobra ob 9. uri – v Domu kulture. Na njej bodo podelili domicil novomeškemu okrožju OF in prvi novomeški četni. Zatem bo v Ločni ogled novih „Krkinih“ obratov, po novomeških ulicah pa tradicionalni

tek. Ob 13. uri si bodo odbor- niki in drugi gostje ogledali arheološko izkopavanje freisinskega trga Gutenwerth na Otoku pri Dobravi.

Praznovanje se bo nadaljevalo v novembru in decembru. V tem času bodo v Dobruški vasi odprli Novoteksovo opekarno, novosti bo za ogled pripravila opekarna Zalog, Kovinar pa bo izročil namenu novo halo.

Za 18. novembra predvidevajo zaključek delavskih športnih iger s predvajanjem športnih filmov v Domu kulture, 24. novembra bo Dolenjski list odprl tehnični oddelek z IBM stavnimi stroji, 27. novembra pa bo Dolenjska galerija odprla razstavo del udeležencev letošnje slikarske kolonije. Istega dne bo v Domu kulture akademija v počastitev 30-letnice pionirske organizacije.

V praznovanje se bo vključila tudi vojašnica Milana Majcna, kjer bodo 12. decembra na dvo- rišču odkrili spomenik puntarju Matiji Gubcu. Slednjič bo 21. decembra v Domu kulture akademija za dan JLA.

PIONIRSKO TEKMOVANJE

Zmagala OŠ Žužemberk

Dvorana v Domu kulture je bila ob 30. obletnici Zveze pionirjev za vse gledalce pretesna

MINI ANKETA

Šestim občanom smo tokrat zastavili naslednje vprašanje: „Kaj menite o ureditvi novomeškega prometa in kaj predlagate za odpravo znanih zastojev ob prometnih konicah?“ MIHA HROVATIC – Dom- invest: „Če gledam kot voznik, predlagam začasno rešitev: ob konicah od 6. do 7. ure in od 14. do 15. ure bi morali izločiti ves tovrstni promet, vozila z oznako „L“ in vprezna vozila. Nadalje predlagam, da bi pod- jetja pričela z delom s četrtuno razliko, in tretjič: pri industriji obutve in na kandijskem kri- žiču bi morali nujno postaviti semaforje. Prav tako bi morali Čimprej, brez dolgovoznega be- sedičenja zgraditi nov most in pri gradnji upoštevati samo stro- kovne izsledke.“ DULAR – IMV: „V Novem mestu mislimo, da se bo promet

Predlogi

uredil kar sam od sebe. Zadnji čas je, da uredimo križišča. Pa ne mislim samo zaradi naše to- varne, temveč tudi zaradi tu- rizma. Nov most bi morali po- staviti v Ločni.“

FRANC KOVAČIČ – Novo- teks: „Delavec, ki stanuje na primer v Gotni vasi, mora vstati zjutraj že pred pol šestu uro, da pride pravočasno na delo, ker se promet na mostu ne premakne nikamor. Do zgraditve mostu bi predlagal, da se čas pričetka dela pri posameznih organizacijah „križa.“

FRANC KUMP – Gorjanci: „Pri našem podjetju pozdrav- ljamo misel, da bi ob prometnih konicah, predvsem okoli druge ure, prepevali promet s tež- jimi vozili. Mislimo, da bi morala biti ta omejitev razumna in naj ne bi trajala preveč časa.“

TONE LAMPE – upokoje- nec: „Že komaj čakam, da zgra- dijo nov most. Naši možje pre- več govorijo in premalo delajo. Po mestu bi promet omejili, ko- likor bi se le dalo, ker je sprehod za nas starejše zaradi avtomobi- listov nevaren.“

ALBERT RAČEČIČ – Dom- invest: „Pravijo, da bo predlog o omejitvi tovornega prometa pri- zadel nekatere delovne organi- zacije. Te morajo razumeti, da tudi njihovi ljudje vozijo čez most na delo in so ravnokotko prizadeti kot drugi občani. Za sedaj je omejitev najboljša re- šitev, in dokler ne bo novega mostu, se moramo s tem spri- jazniti. Morda bi si pomagali tudi z enosmerno urejenim prometom, vendar bi moral biti res dobro urejen, da bi povečal propustnost.“

J. PEZELJ

Zbor pionirjev

Tudi pionirji šmarješke osnovne šole so v polnem številu prejšnji pe- tek, 20. oktobra, po pouku z letaki, transparenti, govori in petjem ob- sodili avstrijsko vlado, ki dopušča na Koroškem ekstremistična delova- nja, naperjena proti našim rojakom.

Novomeška kronika

PREDAVANJE VOJAKOM – Predsednik občinske konference ZMS Novo mesto Drago Milojevič bo prihodnji teden predaval na Po- gančih generaciji vojakov, ki bo te dni odšla domov. Govoril bo o delu in namenu mladinskih organizacij ter o pogojih vključevanja v te orga- nizacije.

TEKMOVANJE GLUIHIH – Osnovna organizacija Zveze gluhih Novo mesto je v počastitev občin- skega praznika 22. oktobra priredila medčlansko in medorganizacijsko strelsko tekmovanje z osnovno orga- nizacijo Zveze gluhih iz Krškega. Tekmovanje je bilo v prostorih športnega strelišča „Pionir.“ Prvo mesto so osvojili Novomeščani, naj- boljši strelce te ekipe je bil Franc Stopar, pri Krčanih pa Božidar Se- nica.

KMALU NOVI KADRI? – V ponedeljek je bila seja predsedstva ZMS Novo mesto, na kateri so obravnavali gradivo za II. sejo občinske konference. Razpravljali so tudi o pismu predsednika ZKJ in izvršnega biroja, nato pa so se po- govarjali o kadrovskem vprašanju v občinski konferenci ZMS Novo me- sto.

KRVODAJALSKE AKCIJE – Prejšnji teden se je na novomeškem transfuzijskem oddelku oglasilo 67 krvodajalcev. Največ jih je bilo iz Industrije motornih vozil – 13.

ŠTEVILNE PRIREDITVE – Občinski praznik bomo letos prosla- vili s številnimi prireditvami. Začele so se v petek, 20. oktobra, v študijski knjižnici, zaključile pa se bodo 21. decembra v Domu kulture z aka- demijo v počastitev JLA.

TRZNICA – Ta teden je bila tržnica dobro založena, prevladovala pa so prodajalke kostonja. Cene se bistveno niso spremenile, le jajčka so precej dražja, kot so bila pred nekaj tedni. Cene: jajčka 1 dinar do 1,25, paradižnik 7 din, črno grozdje 9 din, belo 8, jabolka 5 do 7, čebula 5 dinarjev, paprika 6 din, korenček 5, solata 7 din, hruške 8, kostanj 3 do 5 din za liter, zelje 2 do 3 din, cvetača 8, limone 15, sveže fige 9 din, česen 12, stročji fižol 6 din in domači med 20 din za liter.

ROJSTVA: rodile so: Ana Guštin iz Kristanove 32 – Igorja in Marka, Pavla Krulik iz Sukljevce 15 – Ludvika in Zdenka Prizmič iz Volčičeve 66 – Katjo.

Ena gospa je odkrila, da ima- mo v Novem mestu dve vrsti ded- cev: take, ki se tresejo pred boljšimi polovicami zaradi pretankih kuvert, in take, ki se jim tresajo kolena pred partijo – zaradi predeblih ku- vert...

Pevski zbor DPD Svoboda bratov Milavcev iz Brežice je ta mesec obiskal porabske Slovence, ki so letos julija gostovali na šentvitskem taboru in priredili koncert tudi v Brežicah. Brežičani so zapeli v Števanovcih in Gornjem Seniku, kjer so jih izredno toplo sprejeli. Na sliki: Brežičani ob Blatnem jezeru, kjer so se ustavili spotoma. (Foto: Stanko Škaler)

CESTA BO POVEZALA PIŠECE IN SROMLJE S trudom do vode in ceste

Asfalt v Dobovi, vodovod v Pečicah in Bukošku

Krivicu bi delali ljudem, če bi za praznik zamolčali prizadevanja krajevnih skupnosti, če bi pozvali samo z uspehi v podjetjih in videli le napredek v občinskem središču. 28. oktober je praznik vseh občanov, vseh krajevnih skupnosti, vasi in zaselkov.

Podeželje noče zaostajati. S podvojenjo voljo poskuša ujeti korak z delavcem in meščanom. Zelja po napredku in boljšem življenju sili ljudi k urejanju cest, h kopanju vodovodnih jarkov, k napeljavi razsvetljave v vasi. Ponekod so dokončali delo do praznika, drugod so komaj začeli in praznik jim bo vtil novo voljo za uresničevanje načrtov po napredku.

Otvoritev vodovodov bodo slavili v Pečicah in Bukošku. V delu je še več drugih, na Cerini in Dobnem, na Cerniku, v Sentenartu – Pohanci in Obrežu, v Dobovi, na Črncu in Vinjem vrhu.

Veliko slavje krajevnih skupnosti bo letos v Dobovi, kjer so z asfaltom prelili vse ceste in za vedno dali slovo nadležnemu prahu. Vrednost tega dela cenijo na 540 tisočakov. To je denar iz žepov občanov, denar

PRED REFERENDUMOM

Za včeraj je bila sklicana skupna seja izvršnega odbora občinske konference SZDL in občinskega sindikalnega sveta v Brežicah. Na dnevnem redu so bile priprave na referendum za združitve delavskega in kmečkega sklada za socialno zavarovanje. Javna razprava pred referendumom je stekla v nedeljo.

NOVO V BREŽICAH

SLOVESNOST, ki bo v soboto pred spomenikom revolucije v Brežicah, bo direktno prenašala lokalna radijska postaja, da jo bodo lahko spremljali tudi poslušalci pri radijskih sprejemnikih. Na njej bo govoril predsednik ZZB NOV Slovenije Janko Rudolf.

ORGANIZACIJE Zveze komunistov je pismo predsednika Tita spodbudilo k resnemu delu, k doslednejšemu uresničevanju sprejetih sklepov in načrtov. Med najpomembnejša vprašanja sodijo naporji za stabilizacijo gospodarstva, uresničevanje ustavnih dopolnil, kadrovska politika, socialno razlikovanje, vzgoja in izobraževanje. Posebno pozornost bodo v občini namenili tudi delu inšpekcijskih organov.

KOORDINACIJSKI ODBOR za splošni ljudski odpor je na zadnje sejo povabil tudi predstavnike družbeno-političnih organizacij, šol in drugih ustanov. Soglašali so s predlogom, da bi kazalo čimprej ustanoviti sklad za nakup in izposojanje filmov, silkovnega in drugega gradiva

krajevnih skupnosti in delovnih organizacij v kraju. Asfalt bo za praznik dobila tudi vas Brežina tja do Dečnega Sela.

V Sromljah so se lotili nove ceste, ki bo povezala njihov kraj s Pišecami. Glavni investitor je Gozdno gospodarstvo Brežice, za cesto pa bosta prispevali še krajevna skupnost in občinska skupščina Brežice. Se bi lahko naštevati prizadevanja na vasi, saj so povsod pridni kakor mravlje in povsod si vsako leto nekaj izboljšajo.

J. T.

SEKCIJA ZA IZGNANCE

V dogovoru z občinskimi konferencami SZDL Sevnica, Krško, Laško, Šmarje in Sentjur so v torek, 24. oktobra ustanovili v Brežicah sekcijo za vprašanje izgnancev v minuli vojni. Na prvi seji so obravnavali predlog o priznanju posebne dobe za nekdanje izgnance.

DEVET LET RADIA

Radio Brežice praznuje 27. oktobra devetletnico ustanovitve. V tem času je imel 1410 govornih in glasbenih oddaj. V zadnjih petih letih posredujejo program tudi za sosednjo krško občino.

KRITIKA

Pri sebi

Tudi o »malenkostih«

Prišli smo tako daleč, da nobena kritika ne bi smela biti več samo formalna. Priznanje napake je najmanj, kar lahko pričakujemo, ko so na rešetku neizpolnjeni dogovori in sklepi.

Res je, da ob senzacionalnih kršitvah in zlorabah, ki jih zadnje čase zasledimo v tisku, majhni prekrški zbledijo. S tem pa še ni rečeno, da gremo lahko tiho mimo njih. Odgovornosti zanje se ne bi smeli izogniti. S kakšno pravico bomo potem obsojali druge, če hodimo po njihovih stopinjah in se jih poslužujemo za opravičilo lastne nedoslednosti.

Gre za spoštovanje sklepov samoupravnih organov v podjetjih, občinski skupščini in političnih organizacijah. Tudi tu bi našli poskuse mešetarnje s sredstvi iz tega naslova na oni naslov brez predhodnega pristanka samoupravnega organa, ki ima pravico razpolagati z njimi, skratka, gre za samozvano dogovarjanje med »šefi« v gospodarstvu, oblastnih in političnih organih.

Z drugo besedo bi to lahko imenovali kršitve manjšine nad sklepi večine. Vplivna manjšina sicer naknadno izliči poudarek sprememb, toda s tem že spodkopuje temelje zdravih medsebojnih odnosov. Take stvari hitro opazijo mladi ljudje in si jih zapomnijo kot izkušnje za življenje.

J. TEPPEY

„SOSEDOV SIN“ NOCOJ NA NA BREŽIŠKEM ODRU

Brežičkemu občinstvu se bodo danes predstavili igralci Sentjaskobskega gledališča iz Ljubljane. V počastitev občinskega praznika je na sporedu Pogorelečeva priredba Jurčičeve povesti Sosedov sin. S to predstavo začneja Zavod za kulturo letošnjo gledališko sezono s šestimi abonmajskimi predstavami. Razen tega bo na sporedu več koncertov manjših vokalnih in instrumentalnih sestavov. V četrtek, 9. novembra bo nastopila sovjetska pianistka Oksana Jablonskaja.

ROJAKI IZ ZDA V ZDRAVILIŠČU

V Čateških Toplicah se zdravi skupina slovenskih izseljencev iz Clevelanda. To so prve lastovke, ki natančno v prihodnjem letu več takih skupin. Uprava zdravilišča je že rezervirala za goste z one strani Atlantika 50 mest za pomlad 1973.

SPREJEM V DOMU JLA

Predsednik občinske skupščine in starešine cerkljanske garnizije so konec tedna priredili v domu JA sprejem za mlade starešine. Ob tej priložnosti so jih povabili še v Posavski muzej, da so si ogledali njegove zbirke.

Čatež:

izsiljeval je v križišču

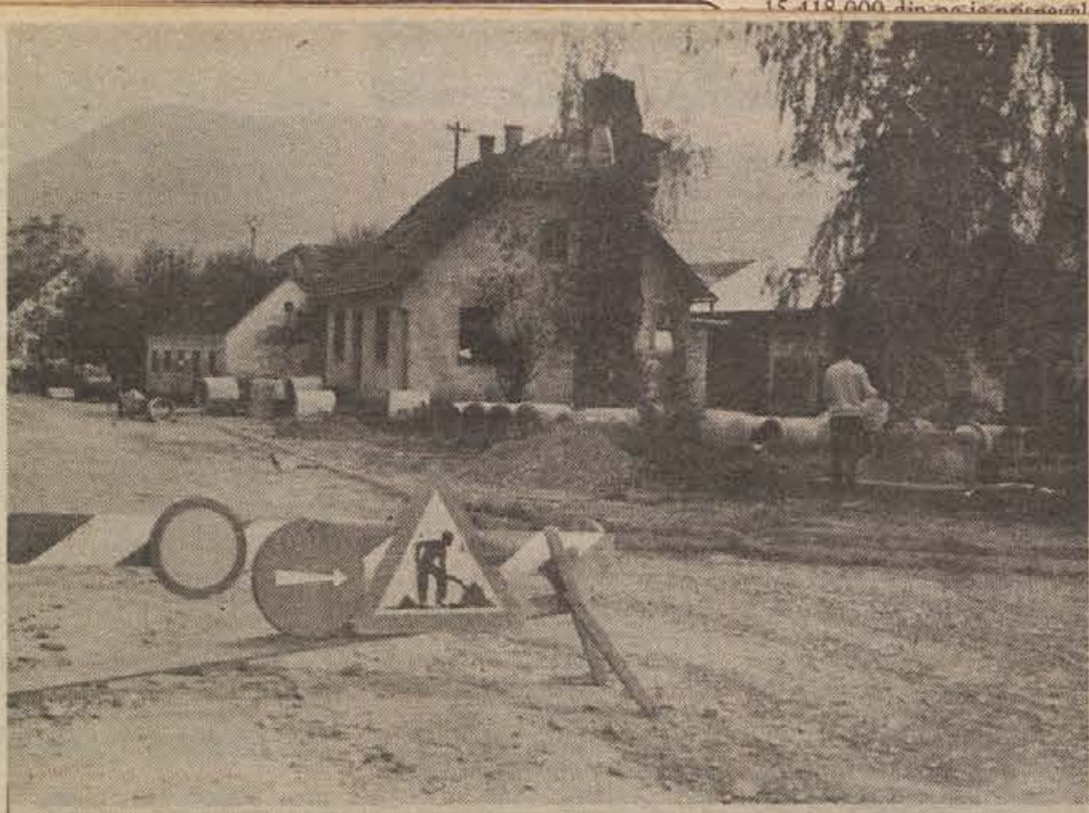
17. oktobra popoldne je iz smeri Brežic pripeljal na Čatež po cesti II. reda voznik Martin Boršak iz Orešja, po dovozni cesti iz ceste I. reda pa Nikola Prstačić iz Pojatna. V križišču je Prstačić izsiljeval prednost. Pri trčenju je bilo na vozilih za okrog 5.000 din škoda.

Radna: s ceste v jarek

22. oktobra ponoči je peljal iz Krškega proti Radečam Andrej Pajk iz Ledine pri Sevnici. V vasi Radna je prehitel osební avtomobil. Zaradi hitre vožnje ga je zaneslo na levo stran ceste in po 20 m vožnje po občestnem jarku je obstal na strehi. Škode je za 7.000 dinarjev.

Vinogradniki na Bizeljskem in Pišecem niso nič kaj veseli kisle letine. Odkupna cena mošta in vina pa je vseeno nekoliko večja. Za liter jim plačujejo po 6 in 6,5 dinarjev. (Foto: J. Teppey)

Napeljava kanalizacije v Kostanjevici gre h koncu. To delo so zaupali Vodni skupnosti Dolenjske. Precej se je zavleklo zaradi pogostega deževja, saj se je Krka letos razlila kar sedemkrat. (Foto: Jožica Teppey)

MLADINA PO POTEH SLOVENSKO-HRVAŠKIH UPORNIKOV

»Le vkup, le vkup uboga gmajna!«

Pionirji z obeh strani Sotle tekmujejo za plaketo Matije Gubca

V Posavju oživljajo dogodke izpred štirih stoletij, ko se je med zatiranimi kmeti na Slovenskem in Hrvaškem razplamtel upor. Pionirski odredi sledijo pozivu Zveze prijateljev mladine za sevniško, krško in brežiško občino in sprejemajo v svoje programe tekmovanje za plaketo Matije Gubca. To bo njihov delež pri praznovanju puntarske obletnice.

Za plaketo Matije Gubca bodo tekmovali tudi učenci hrvaških šol, iz Stubice, Klanjca in drugih krajev, kjer so se brezpravni kmetje uprli gosposki. Tako bodo šolarji z obeh strani Sotle bolje spoznali kraje in dogodke iz hrvaško-slovenskega kmečkega upora 1573. leta.

Vsak odred, ki bo hotel pridobiti plaketo, bo moral na pohod po poteh Matije Gubca. Krožna pot bo pihirje vodila v tele kraje: Brežice, Kerestinec, Susedgrad, Dolnja Stubica, Klanjec, Cesargrad, Bistrice ob Sotli, Planino, Sevnico, Krško in Leskovec.

V krški občini sta organizatorja pohoda Zveza prijateljev mladine in Planinsko društvo Bohor-Senovo. Akcija ima velik učno-vzgojni pomen, zato jo je podprl zavod za solstvo SR Slovenije. Solam priporoča, naj v okviru zgodovinskega in zemljepisnega pouka seznanjajo učence z dogodki in kraji velike puntarske tragedije naših pradedov.

Halo, tukaj Kostanjevica!

Za praznik nova ATC

V petek, 21. oktobra, so v Kostanjevici na Krki slavili svoj krajevni praznik, posvečen žrtvam, ki so na ta dan 1943 padle pod strelí nemških pušk. Njihovemu spominu so se Kostanjevičani poklonili na proslavi pred domom kulture ob sodelovanju osnovnošolcev in pevcev domačega okteta.

Za letošniji praznik je prebivalce razveselila povezava s svetom, ki jim jo omogoča avtomatska telefonska centrala. Novo telefonsko zvezo je pri otvoritvi prvi preizkusil predsednik krajevnih skupnosti Ivan Abram in ob tej priložnosti poudaril njen pomen za Kostanjevico. V centralo je vključenih okrog 20 telefonskih naročnikov, vseh števil pa je 60. Njena zmogljivost se lahko poveča največ na 160 števil.

Direktor PTT Novo mesto Jakob Berič je dejal, da bodo avtomatizirali telefonski promet do konca leta še v Leskovcu in Koprivnici. Brez avtomatske telefonske centrale bosta ostali potem samo še pošti Raka in Podbočje. Te objube bo PTT zlahka izpolnilo, če bo sodelovanje z občinsko skupščino Krško in podjetji še naprej tako uspešno kot doslej.

V krški občini bodo modernizirali telefonske zveze v smeri Rese in Leskovca in povečali zveze s Senovim. V načrtu je tudi razširitev krške avtomatske centrale od 500 na 1000 števil, da bodo tudi na tem področju sledili razvoju pokrajine.

J. T.

AKCIJA RIBIČEV

Ribiška družina iz Kostanjevice, ki ji predseduje Sredoje Beševič, je 21. oktobra organizirala delovno akcijo – praznjenje krapovih mladice iz lastnega ribnika. Pri vlaganju mladice v Krko je sodelovalo okoli dvajset ribičev. Računajo, da je zaradi vreden več kot 40 tisočakov. Odbor družine je zelo delavec in v dveh, treh letih si namerava družina urediti komercialni ribnik za postvi. Povpraševanje po njih je veliko in tako se bo investicija lahko hitro obrestovala.

Tekmovanje za plaketo Matije Gubca bo trajalo leto dni. Za prijave

je čas samo še do zadnjega oktobra. Zaključna prireditve bo oktobra prihodnje leto v Stubici, kjer pripravljajo velik zbor slovenskih in hrvaških pionirjev. Do takrat se bo zvrstilo na temo kmečkih uporov še več drugih prireditev, razstav, pevskih revij, literarnih nastopov itd.

JOŽICA TEPPEY

Pred spomenikom prvim krškimi borcev so se koroški partizani ob nedavnem obisku takole slikali s pionirji osnovne šole „Jurij Dalmatin“. Z Zvezo borcev v Krškem gojijo nekdanji koroški partizani prirčne stike. (Foto: J. Teppey)

KRŠKE NOVICE

V PETEK IN SOBOFO je bil v Krškem seminar za skupinsko delo s starši. Organizirala ga je občinska ZPM in so se ga udeležili iz vseh treh posavskih občin. Slušatelji so bili s seminarjem nadvse zadovoljni in menijo, da bi morali v tako obliko dopolnilnega izobraževanja vključiti vse, ki pedagoško delajo z občani.

SLOVENSKI STUDENTI z zagrebške univerze so v soboto že petič zapored obiskali Senovo. Potem ko so si ogledali brestaniški muzej slovenskih izgnancev, so krenili na pohod po poteh XIV. divizije in Kozjanskega odreda na Bohor. Po krajšem kulturnem sporedu so se tam na tovariškem srečanju pogovarjali z domačini, borci in mladino.

ZVEZA prostovoljcev in borcev za severno mejo, ki združuje v krški občini 31 članov, bo ob dnevu republike razvila prapor. Denar zanj so prispevale družbeno-politične in nekatere delovne organizacije ter posamezniki.

„POTUJOČI KINO“, ki ga vodi Delavska univerza, bo imel v jesensko-pomladanski sezoni predstave le še na Vihrah, v preteklih letih pa so bile še na Raki in v Velikem Podlogu. Četudi si podeželsko prebivalstvo še želi filmskih predstav, le-teh tudi zaradi nerazumevanja nekaterih krajevnih činiteljev ne bo.

PLAVALCI krškega Celulozarja so mirovali le dobrih 14 dni. Potem ko so 28. septembra prenehali vaditi v odprtem bazenu, te dni že telovadijo v novi krški šoli. Plavalci si želijo le še to, da bi končno uredili mali šolski pokriti bazen, tako da bi tudi pozimi lahko vadili v vodi.

OČINSKE DELAVSKE športne igre so se nadaljevale na Senovem s tekmovanjem ženskih in moških ekip v streljanju z zračno puško. Pri ženskah je zmagala ekipa senovske LISCE, med moškimi pa so bili najboljši strelci iz brestaniške termoelektrarne.

KRŠKI TEDNIK

BREŽIŠKE VESTI

Podpori sledijo tudi uspehi!

O stanju in razvoju telesne kulture bo prvič razpravljala tudi občinska skupščina 2. septembra. Predsednik občinske zveze za telesno kulturo Roman Ogrin o enoletnem načrtnem delu.

Cas je pač tak, da se vse manj gibljemo, šport ni več „laksuz“, kot se je temu reko, temveč potreba. Potreba vsakogar, tistega, ki dela za strojem ali drugače, saj so ob vsakem delu ponavadi enostranski gibi ali dejavnosti. Smo pred ustanavljanjem telesnokulturnih skupnosti po zgledu kulturnih, zato vsekakor ni odveč, da ta vprašanja obravnava tudi občinska skupščina.

— Kakšno je stanje v telesni kulturi v občini?

„Od lani si je naša zveza prizadevala razširiti množičnost rekreativne

se to med pionirji močno pozna: lepo se uveljavljajo na Dolenjskem in drugod.“

— Telesnokulturna dejavnost delovnih organizacijah?

„Sindikalne športne igre se razvijajo šele drugo leto. Posebno leto je bila leta udeležba. Tudi sicer nekatere delovne organizacije razve seljivo pomagajo pri razvoju telesne kulture. To so zlasti Dana, KPD Dob, Trimo, Treles, GOP Mirna Mercator Trebnje, od krajevnih skupnosti pa posebno KS Mirna.“

— Kakšni so načrti za v bodoče?

„Letos smo imeli prvič malo več denarja, to se vidi pri uspehih. V štirih letih naj bi zgradili telovadnico pri popolnih osnovnih šolah; to bo do žarišča telesnokulturne dejavnosti v krajevnih skupnostih. Napre dovanje posameznih športov in so delovanje v ligah terja seveda še več denarja. Veliko pozornost bomo posvečali telesnokulturnim učiteljem; zaenkrat jih primanjkuje z šolsko delo, kaj šele za ostalo dejavnost!“

KAKO DO ŠE VEČJEGA PREMIIKA?

Načrtovanje kadrov

Akademski klub Pavla Golie koristna vez med študenti in domačo občino – V ospredju sobotnega sestanka štipendiranja!

Zadostno število strokovnjakov je ponavadi velika ovira razvoju manj razvitih predelov, to vprašanje pa se sedaj zaostruje že tudi pri programih gradnje novih gospodarskih objektov, kot se je zgodilo pri načrtih za razširitev INKOT – tovarne klimo-ozračevalnih naprav in predelavo plastike v Trebnjem, ko je sklad republiških rezerv načrte delno okrnili ravno zaradi vprašanja kadrov. Kaj je bilo glede kadrov že storjenega?

Na sobotnem srečanju študentov kluba Pavla Golie, predstavnikov občinske skupščine, temeljne izobraževalne skupnosti ter od gospodarskih organizacij je INKOT in Kmetijske zadruge so ugotovili, da je ob večjem številu štipendij republiške izobraževalne skupnosti vseh štipendistov v občini sicer že kar 130. Večina teh štipendij je namenjena dijakom srednjih šol. Študente je zanimalo zlasti, kakšni so kadrovski načrti delovnih organizacij, saj je na sestanku natančno obrazložil načrt potreb po učiteljih in drugih kadrih le predsednik temeljne izobraževalne skupnosti Roman Ogrin. Kot je dejal tovariš Ogrin, so ugotovili, da je precej podjetij, kjer primanjkuje strokovnjakov že za to,

da bi sestavili celo kadrovske načrte, zato tudi niso mogli uresničiti dogovorov, ki jih je imel komite občinske konference ZK z direktorji gospodarskih organizacij v lanskem letu. Kot je ugotovil Jože Kastelic, analitik pri Sob, so želje kolektivov po strokovnjakih nedodelane predvsem glede smeri, za katere naj bi bili ti strokovnjaki usposobljeni.

Stane Marn, predsednik študentskega kluba Pavla Golie: „Združiti štipendijske sklade v občini. – Kdo bo pobudnik?“

Študente so povabili, da tudi med študijem navežejo stike z delovnimi organizacijami domačih občin, saj bi lahko v obliki seminarskih in diplomskih nalog rešili marsikak domači problem.

Kaj je v preteklosti še vodilo domače mlade strokovnjake iz občine v druge kraje? Poleg pomanjkanja stanovanj nedvomno tudi nižji dohodki. To je izhajalo iz narave domače samorastniške industrije, ta razkorak pa se je že precej zmanjšal. Razmah števila obratov s sedežem podjetja izven občine tudi doslej ni terjal večjega števila strokovnjakov o obratih, predvsem zaradi preproste organizacije dela. Predvidene spremembe, predvsem ustanovitev temeljnih organizacij združenega dela v teh obratih, bodo terjale samostojnejše poslovanje teh obratov, s tem pa tudi več kadrov.

A. Z.

MOKRONOG: ŠPORTNO DRUŠTVO

V soboto so na pobudo Janeza Borštarnja ustanovili športno društvo. V društvu naj bi delovali tako mladi kot tudi starejši. Za začetek so predvideli že kar dve sekciji: za odbojko in smučanje; če pa bodo našli prostor, bi radi gojili še namizni tenis. Z odbojko nameravajo pričeti takoj. Upajo, da bodo pozimi lahko uporabljali telovadnico na Mirni. Janez Borštarnj je bil tudi izvoljen za prvega predsednika društva.

ŠE ENO NOVO IGRISČE

Poleg asfaltiranega igrišča pri osnovni šoli Šentupert je novomeško Cestno podjetje asfaltiralo igrišče tudi v Mokronogu. Letos so sicer položili le grobi asfalt, spomladi naj bi položili še tanjši plast. V kratkem bodo v Mokronogu postavili koše za košarko in drogovce za odbojko. Najmlajši pa so pričeli starše že nagovarjati za kotalke.

DROBNE Z MIRNE

KAKO S POKOPALIŠČEM? Krajevna skupnost ima velike težave glede priprav za ureditev novega pokopališča. Komisija, ki je obravnavala razne inačice primernega zemljišča, je namreč zavrnila vse predložene rešitve. Na koncu je odobrila prostor v bližini Doba. Kolikor bi gradili novo pokopališče, bi hkrati rešili tudi gradnjo mrliške vežice. Če ne bo možno graditi novega pokopališča, bo treba misliti na razširitev starega.

SVEČANOST NA ROJAH – Kot običajno prireja krajevna organizacija Zveze borcev tudi letos pri spomeniku svečanost ob dnevu mrtvih. Sodelovala bo trebanjska godba, recitatorji in mirenski pevski zbori. Svečanost bo ob 10. uri.

UDOMACENE RACE – Lovca Stane Zavri z Mirne je vzgojil 6 divjih rac. Počutiljo se povsem nemočne v bližnjem potoku ob hiši, spretljivo se tudi po kraju, vendar se vedno vračajo domov. Italijanski lovci bi jih ob zadnjem lovu kmalu postrelili.

in tekmovalne telesne kulture v občini, več smo skušali doseči tudi glede gradnje novih športnih objektov. Igrišč in drugega je premalo; kar imamo uporabnega, je bilo zgrajeno v zadnjih sedmih letih. Pomagamo si s šolskimi napravami, vendar imamo skoraj pri vseh petih popolnih osemletkah le zasilna igrišča. Poleg 40-metrške smučarske skakalnice na Mirni bi tam za naščej potrebovali še 20-metrsko. Na Mirni smo pridobili lepo kopalnišče, radi bi še nogoletno igrišče. Bazen gradijo Šentupertčani, kopalnišče so si zgradili občani Slovenske vasi, s pomočjo KPD Dob so zgradili tudi nogometno igrišče. Imamo smučišča in vlečnico, veliko zanimanje je za kegljanje in balinanje. Strelci imajo novo strelišče.

— Aktivnost tekmovalnih športov?

„Redno vadbo ima le Partizan na Mirni. Izredno dejaven je 51-članski šahovski klub v Mokronogu. Uspehi ostalih so znani iz številnih tekmovalnih. Odbojkarje kluba Trimo moti odhajanje mladih igralcev. Čeprav delujejo kegljači šele 9 mesecev, dosegajo lepe uspehe. Odkar je smučarski klub Trebnje zgradil vlečnico,

VPIS ŽE NOVEMBRA

Temeljna izobraževalna skupnost v Trebnjem obvešča starše, da se bo pričel vpis v osnovno šolo že novembra. Pouk v mali šoli bo namreč stekel že po novem letu.

VELIKA LOKA: ZLATA POROKA KOTARJE VIH

V nedeljo sta praznovala 50-letnico skupnega življenja Franc in Marija Kotar iz Velike Loke. Zanimivo je, da sta oba dosegla pravzaprav brez topline staršev, saj sta jih izgubila že v rani mladosti. Sama sta nudila topel dom petim sinovom.

Jože Tisnikar: Bolnica z rozo

Piše preprosto, poroča kratko in razumljivo: DOLENJSKI LIST

Priloge na samoprispevek za šolstvo in otroško varstvo tečejo z največjim zagonom dalje. O tem govori tudi s starši otrok na roditeljskih sestankih. Že ponavadi so ti sestanki zelo dobro obiskani. Na sliki: sestanek v boštanjki šoli – ni bilo pomisleka za novo šolo! (Foto: Železnik)

PRIPRAVE NA PETLETNI NAČRT:

Kakšno stanovanjsko gradnjo?

Maks Zemljak, predsednik komisije za srednjeročni razvoj stanovanjskega gospodarstva: »Preveč individualistični načrti v delovnih organizacijah!«

Kakšna rešitev je boljša: gradnja zasebnih hiš ali družbena blokova gradnja ali vsaj gradnja etažnih stanovanj? Za urbaniste zasebna gradnja enodružinskih hišic je lep čas ni vabljiva. Primer: Sevnica se je na ta način razpotežila na 3 kilometre, pa je bila že od nekdanj dolga! Kar je ceneje sproti požro potem komunalije. Pa še nekaj je: marsikdo

dogradili. Ne manjka nam težav glede obdelave zbranih podatkov, žal nam je, ker se nismo poslužili računalnika. Kljub vsemu je treba pčivaliti nekatere delovne organizacije, ki so vložile dosti truda v programe stanovanjske gradnje: Lisca, Jutrzanja, Stilles, osnovna šola Sevnica, Marsikje drugod pa imamo vtis, kot da teh vprašanj or-

ZAČETO Nadaljevati!

Slavko Vilčnik: posej v sindikatu

Slavko Vilčnik, sicer zadolžen za kadrovanje in izobraževanje v Konfekciji Lisca, ni novinec v sindikalnem delu: že vrsto let je član občinskega sindikalnega sveta, predsedstva sindikatov v občini, je pa tudi član republiškega odbora sindikata industrije in rudarstva. Poslej bo vodil predsedstvo sindikata v občini namesto Franceta Pipana, ki bo opravljal delo ravnatelja sevnške šole.

— Katero delo čaka sindikalne organizacije v tem trenutku?

„Zagreti smo v pripravah za dva referenduma; za šolstvo in združitev skladov delavskega in kmečkega zavarovanja. Kot velja, da tudi takrat, ko gre za eno akcijo, ne gre le zanjo samo, ve- lja to tudi v tem rimeru. Gre namreč za veliko solidarnost ob ureditvi zgočih težav v šolstvu in otroškem varstvu in osnovne izenačitve pravic pred zdravnikom za kmete. Ob tem utrjujemo tudi notranjo enotnost naših osnovnih organizacij. Sicer pa nas Titovo pismo ne sme pu- stiti v mirovanju. Sindikat se mora bolj zavzeti za izvedbo ustavnih dopolnil, priprave za ustanovitev temeljnih organizacij združenega dela je treba pre- makniti, zlasti v obratih s sede- zem matičnega podjetja zunaj občine.“

— Kaj pa delo osnovnih orga- nizacij?

„Izgovor, češ da na delovnem mestu ni možnosti za politično sindikalno delo, ne more več ve- ljati. Ustavna dopolnila ne- dvoumno govorijo o mestu poli- tičnega dela. Poleg usmerjanja s strani vodstva, mora zavzetost za izobraževanje izvirati tudi iz „baze“. Vse organizacije bom obiskal, da se bomo pogovorili povsem določno.“

— Drugo delo?

„Ne manjka ga! Do konca leta moram opravljati še delo v Lisci. Pereča je obravnavana vprašanj stanovanjske gradnje, zlasti pomoči revnim delavcem. Razen prve stopnje višje komercialne šole za izobraževanje delavcev poleg dela v tovarni ustanovljam tudi oddelek višje šole za organizacijo dela. Prirejali bomo še druge oblike, ko se bo izka- zala potreba. Nemudoma bi morali rešiti vprašanje prevoza delavcev za območje Studenca in Lončarjevega dola, kjer ni drugega javnega prevoza, zima pa je pred durmi.“

A. Z.

Kam vodijo tiri sevnške stanovanjske graditve? Široka zasebna gradnja je raztegnila mestne meje že na 3 km. V Naselju heroja Maroka raste (na levi strani slike) eden preredkih letošnjih druž- benih objektov: stanovanjsko-poslovna zgradba. (Foto: Železnik)

sicer zgradi z lastnimi rokami, pomočjo sorodnikov in prijateljev ob sorazmerno majhnem denarju; ven- dar koliko truda je v tem? To se pozna tudi pri storilnosti na delov- nem mestu, najbolj pa seveda pri zdravju! Komisija za izdelavo 5-let- nega načrta stanovanjske graditve v občini bo zato verjetno občinski skupščini predlagala, da se po po- sebem sporazumu iz sredstev nove- tega stanovanjskega sklada izloča dve tretjini denarja za družbeno gradnjo, le tretjina pa za zasebno gradnjo.

— Kakšne težave je še imela ko- misija pri svojem delu?

„Ni ustrezne metodologije. Naj- prej smo delali po republiški, le- ta pa je nemogoča. Po njej bi namreč znašal samo letošnji stanovanjski primanjkljaj 2128 stanovanj, kar bi v denarju veljalo toliko kot znaša družbeni proizvod gospodarstva vse občine. Na ta način ne bi prišli ni- kamor. Komisija je zato vzela za izhodišče primerne stanovanja tisto, ki ima 13,5 kvadratnega metra na občana in 30 točk. Po tem ka- zalcu manjka v občini 390 stano- vanj, toliko pa bi v 5 letih lahko

gani samoupravljanja sploh niso obravnavali.“

— Nadaljnja pot reševanja stano- vanjske problematike?

„Občinska skupščina mora spre- jeti ustrezne odloke, zlasti odlok o ustanovitvi solidarnostnega sklada za pomoč revnejšim do konca leta. Po nekaterih občinah so najprej sprejemali odloke, sedaj pa še preučujejo razmere. Mi smo šli obratno pot, zato bo šlo sedaj hit- rejše. Posamezni člani komisije imajo še povsem določene naloge do konca meseca. V začetku novembra bo razprava po družbenopolitičnih organizacijah in drugih organih, v začetku decembra pa bo o tem o- ločala občinska skupščina.“

— Kako reševati stanovanjske težave revnih delavcev?

„Nekatera podjetja primaknejo k stanovanjskim skladom za pomoč delavcev tudi dosti iz skladov skup- ne porabe. Dosti vprašanj so na ta način že rešili v Stillesu. Odlok za ustanovitev solidarnostnega sklada je lahko sprejeti, zahtevno delo pa je izdelava statuta. Zato bo potrebna aktivna razprava po kolektivih in družbenopolitičnih organizacijah.“

SEVNIŠKI PABERKI

USPEL POHOD – V soboto so se pohodniki, ki so letos že šli po po- teh Kozjanskega odreda, odpravili še po poteh narodnih junakov Milana Majcna in Jancija Mevljija v poča- stitev obletnice njune tragične smrti. Odšli so na kraj, kjer je bila ustanovljena Gubčeva brigada pod Trebelnim, z avtobusi do Mokro- noga, potem pa peš čez Veliki Ci- rnik do Murenc in Šentjanja. Na kra- ju zadnje borbe obeh junakov je bila manjša slovesnost, kjer je govoril komisar Gubčeve brigade Franci Kolar.

SEVNICI objekt Jožeta Vodičarja s pravcato kurjerejo, Martin Kuhar je v Smarju 7 dogradil prizidek kar na cesto, ki je javno dobro, Pavla Biglez na Glavnem trgu 1, pa je pod nekdan- jim gospodarskim poslojem zgra- dila zidano garažo in delavnico. Sprememba je bila vidna šele, ko je bilo že vse pozidano, takrat so namreč zaslišo gospodarsko po- slopje podrl.

BREŽ DIMNIKARJA? – Dim- nikarski mojster Silvo Osovnikar je predzadnje sredo odpovedal dimni- karsko obrt, službo bo opravljal le še do konca meseca.

POROKE – V soboto so na se- vniškem matičnem uradu poročili sedem parov: Pavla Tiholeta iz Le- dine in Martino Jancič iz Mišjege dola, Ivana Vinklerja iz Selnice ob Muri in Ivanko Špan iz Ledine, Franca Stipiča iz Planine pri Ko- stanjevcu in Olgo Blas iz Kladija, Ivana Gabriča iz Podgorice in Marijo Kranjc iz Podgorja, Ivana Veneta iz Rovišč in Vido Kranjc iz Gornjih Radulj, Franca Murenca iz Laz in Terezijo Pavlič iz Zigarškega vrha ter Antona Bregarja s Kala in Ceci- lijo Sevšek iz Podboršta.

SEVNIŠKI VESTNIK

Podjetjem je letos več ostalo

Družba je dobila letos za 3 odstotke manj družbenega proizvoda – Ekonomičnost in rentabilnost sta se zmanjšali, produktivnost pa je večja – Nevidnost je najbolj pritisnila STANGRAD

Gospodarske organizacije v ribniški občini so v prvem polletju letos v primerjavi z istim obdobjem lani ustvarile za 39,3 odstotka večji celotni dohodek, za 31,1 odstotka večji dohodek, za 56,2 odstotka večji dobiček pri za 42 odstotkov več porabljenih sredstvih in 16,7 odstotka več zaposlenih.

Ekonomičnost poslovanja se je v istem obdobju zmanjšala za 1,9 odstotka, produktivnost se je povečala za 12,4 odstotka, rentabilnost pa je nižja za 24,4 odstotka.

Analiza zajema le matične gospodarske organizacije, brez obratov, ki imajo sedež podjetja izven občine. V prvi polovici leta so vse poslovale brez izgube, pokrile so vse zakonske

in pogodbene obveznosti in namenile precej sredstev za sklade,

Družbeni proizvod je bil dosežen v višini 44.865.000 din in je za 31,9 odstotka višji kot v prvem polletju lani. Delitev družbenega proizvoda je bila letos ugodnejša za delovne organizacije, saj jim ga je ostalo 74,8 odstotka (lani 71,8 odstotka), druž-

beni skupnost pa je dobila 25,2 odstotka (lani 28,2 odstotka). Ribniška podjetja so se od lani tudi z nelikvidnostjo. Najbolj se terjatve od kupcev zvišale za 209 odstotkov v primerjavi sskim poslovnim polletjem.

Razen z nelikvidnostjo so gospodarske organizacije težje pomanjkanjem nekaterih vrst: lesa, cementa, železa, itd.

Čeprav se je ribniško gospodarstvo otevalo z vrsto težav, pa so seženi uspehi v glavnem zadržali

Gasilci z območja kočevske občine večkrat preizkusijo svoje znanje v reševanju premoženja in ljudi. Več gasilskih društev iz okolice Kočevja je pred kratkim izvedlo vajo v podjetju LIK – (Foto: J. Primc)

V kulturni dom proizvodni obrat

Za vzdrževanje kulturnega doma ni bilo denarja – Zdaj bo v njem obrat VEZENINE, ki bo zaposloval 60 žena in deklet – Pevci so, pevovodje nimajo – Po kulturo v Kočevje – Sestanki bodo v šoli

Krajevna skupnost Stara cerkev pri Kočevju je pred kratkim podpisala s podjetjem VEZENINE Bled pogodbo o oddaji kulturnega doma v najem za 10 let z enoletnim odpovednim rokom.

Po tej pogodbi vzame s 1. januarjem 1973 podjetje VEZENINE v najem kulturni dom, katerega bo prvi dve leti le vzdrževalo, v naslednjih osmih letih pa bo razen vzdrževanja plačevalo za dom še po 1.000 din najemnine na mesec.

VEZENINE bodo z majem 1973 organizirale v tem domu obrat, v katerem se bo zaposlilo 60 žena in deklet z območja Stare cerkve in okolice, če bo teh premalo, pa lahko še iz obrobnih krajev ribniške

občine (Dolenja vas, Rakitnica, Grčarice). V podobnem obratu v Kočevju se že priučuje 60 žensk, za zaposlitev pa se jih je prijavilo še enkrat toliko.

V otroškem vrtcu v Stari cerkvi je trenutno le 6 otrok, čeprav bi jih moralo biti najmanj 12. Računajo, da bo z odprtjem obrata VEZENIN dalo več žena otroke v vrtec in da bo zato varstvena ustanova povsem zasedena.

Krajevna skupnost se je s težkim srcem odločila za oddajo kulturnega doma, vendar se je morala, saj ni imela denarja za njegovo vzdrževanje, pa tudi ni kazalo, da bi vzdrževanje financirale kulturne organizacije. Prav zaradi pomanjkanja „kulturnega denarja“ je namreč kulturno življenje v Stari cerkvi zamrlo. Nekateri menijo, da se lahko domačini kulturno udeležujejo kar v Kočevju, saj imajo z njim dobre prometne zveze.

Vendar žele v Stari cerkvi le ustanoviti svoje pevsko društvo. Pevcem se je prijavilo okoli 15 ljudi. Zal jim doslej še ni uspelo dobiti pevovodje. Zdaj jim je obljubila pomoč Zveza kulturno-prosvetnih organizacij.

Kulturni dom bo izgubljen tudi za razne sestanke in zborove. Občani in člani organizacij se bodo poslej zbirali v šoli. Krajevna skupnost se je že dogovorila, da bo imela sestanke v šoli in da bo zato plačevala, če bo treba, najemnino za prostor.

J. P.

Ljudski časnik vest socializma!

Rekli so:

PETER ŠUBIC, načelnik oddelka za splošne zadeve in družbene službe pri občinski skupščini Kočevje: Težko je oceniti, koliko alkoholikov je v občini, vem pa, da je alkohol povzročil mnogim posameznikom in družinam veliko gorja, da je veliko družin razdelil in da so mnogi še mladi ljudje prav zaradi alkohola veliko veliko prepadali umrli.

ALOJZ PETEK, javni tožilec: Ni malo ljudi v občini, ki dobe na račun kilometrin 50.000 din na leto, se pravi 5 milijonov starih din, kar znese toliko kot letni osebni dohodek za dva človeka, ki nista slabo plačana... V vsakem podjetju bi morali pregledati, kako je 10 ljudi, ki največ zaslužijo, prišlo do denarja.

DROBNE IZ KOČEVJA

SAMI REVEŽI? – „Najvišji dohodki v Sloveniji“ je bil naslov zanimive reportaže v mariborskem tedniku 7 D (Sedem dni). V njem so bili številčno in poimensko objavljeni podatki o najvišjih dohodkih v Sloveniji lani. Zaman smo iskali v spisku Kočevje. Ali obrtniki in občani tako siromašno zaslužijo, da ni nihče prišel na ta spisek ali redakcija ni dobila podatkov ali pa smo preveč ali morda premalo poštene?

LOTERIJA Strelske zveze Slovenije bo 18. novembra. Imela bo 11 premij in 2570 denarnih nagrad. Med premijami bodo trije avtomobili, vagon cementa, pralni stroji itd., med denarnimi pa tudi dobitki po 1.000 din. Srečke po 5 din prodaja Občinska strelska zveza Kočevje.

PO PEČENEM KOSTANJU že diši po mestu. Otroci in starejši ga pridno kupujejo. Rokam kar prija vroča vrečka pečene kostanje. Kupci bi vendar ne smeli razmetavati luščin po pločnikih. Tudi to sodi v vprašanje čistega okolja, o katerem zadnje čase toliko razpravljamo.

FILATELISTIČNO DRUŠTVO Slovenske Konjice je poklonilo kočevskemu filatelističnemu društvu razstavne vitrine (stojče in zasteklene). Vitrine bo društvo uporabljalo za male potujoče, teden dni trajajoče propagandne razstave v šolah na kočevskem in ribniškem

območju. Razstave naj bi vzbudile zanimanje za zbiranje znakov med šolsko mladino.

LOVSKA RAZSTAVA v Mariboru je privabila veliko obiskovalcev iz države in iz zamejstva. Tudi lovci iz Kočevja in okolice so si jo ogledali. Imeli so razstavljenih tudi precej trofej iz kočevskih lovišč. O uspehu bomo poročali, ko bomo dobili katalog ocenjevalne komisije razstave.

TRZNICA je slabo založena, čeprav beremo v časopisu, da je po drugih krajih Dolenjske povsem nasprotno. Kaj je vzrok, je težko reči. Mogoče mrz in odprti tržnici? Najbolj redni dobavitelji so ribogojnice, ki ribe redno dovajajo na trg vsak četrtek. Zanje je hladno vreme ugodno.

– Gimnazija je stara že 100 let, pa še nima telovadnice.
– Ker je potrpežljiva, naj počaka še 100 let!

Zaostriti disciplino

Na dosedanjih sestankih osnovnih organizacij in aktivov ZK v kočevski občini so ugotovili, da je treba pomladiti organizacijo ZK in sprejeti v ZK še več neposrednih proizvajalcev.

V podjetju LIK je partijska organizacija razpravljala o pismu skupaj z mladinci. V živahni razpravi so se pogovorili o problemih v podjetju in občini, predvsem pa so poudarili, da je treba ZK pomladiti in da mora imeti ZK vpliv na kadrovske politike.

V Stari cerkvi so razpravljali hkrati še o delu drugih družbenih in političnih organizacij, krajevni skupnosti, komunalnih zadevah in drugem. Ugotovili so, da so v vodstvih vseh organizacij zastopani komunisti in da tudi odgovorno delajo.

V Delavski univerzi so razčistili nekateri notranje odnose ter sklenili zaostriti partijsko in delovno disciplino. V NAMI so razen o podobnih zadevah razpravljali še o bogatstvu, komunistom OPREME pa je moral pokazati pot iz malodušja predstavnik komiteja.

V sredo, 18. oktobra popoldne, so o pismu razpravljali tudi komunisti teritorialne obrambe, ki so v načelu ugotovili, da sta vsak komunist, vsaka osnovna organizacija dolžna odpravljati nepravilnosti v svoji organizaciji, svoji delovni organizaciji, svojem okolju. To pa zahteva tudi, da so vsi pošteni komunisti enotni, saj bi sicer lahko „potegnili kratko“, če bi kritizirali svoje vodje. Le enotni komunisti bodo lahko odločilno prispevali k odpravljanju nepravilnosti in uresničevanju misli iz pisma predsednika Tita.

J. P.

Same luknje

„Žalostno je, da morajo zaradi kilometra asfalta vse ceste v občini tretjeti!“ je poudaril odbornik Ferbežar na zadnji seji občinske skupščine Kočevje in predlagal:

„Ker ni bilo na republiških cestah skoraj vse leto nobenega cestarja, naj občina odtegne tisti denar za republiški cestni sklad in ga da sama za vzdrževanje cest. Zdaj so ceste take, da se po njih niti z vozom gumarjem ne da več voziti!“

Odbornik Štimac je tako kritiziral žalostno dejstvo, da so ceste v kočevski občini zelo slabo vzdrževane, in to kljub temu da so posodabljanje oziroma asfaltiranje prvih dveh kilometrov ceste Livold-Brod (lani in letos) plačevali v glavnem občani s krajevnim samopriskevkom!

Tak odnos do cest na Kočevskem ni pošten, pa čeprav ima morda za osnovo „samoupravno odločitev“. Dejstvo je, da tam, kjer odločajo o posodobitvi cest, ni ljudi s Kočevske, če pa morda so, so preglasovani.

Preprosti ljudje vedno najbolj zdravo mislijo, ocenjujejo in cenijo. Tak odnos odgovornih ljudi in organov do njih zdaj obsojajo. Prepričani so, da so zaposleni in opeharjeni, in prav imajo!

Med Prigoricco in Goričo vasjo ter pri Ortneku so pred kratkim prešli že močno poškodovano novim asfaltom. Ob tej priložnosti je bilo prevoznice le pol ceste, zato so promet usmerjali s semaforji sicer ni ne v Ribnici ne v Kočevju. (Foto: J. Primc)

Podražena voda in smeti

Hočejo odločiti o ribniškem denarju

Občinska skupščina Ribnica je na zadnji seji določila višje cene za vodo in odvoz smeti.

Cene vode so zdaj enake kot v Kočevju, in sicer velja kubik vode za gospodinjstva, šolstvo in hišne svete 1,20 din, za zavode, gostinstvo in ustanove 1,40 din (pavšal 2,10 din), za industrijo 1,75 din (pavšal 2,10 din). Nadalje velja za široko potrošnjo, kjer nimajo števec, naslednji pavšal: od osebe 3 din, od kopalnice 3 din, od male živine 0,70 din in od velike živine 1,20 din.

Od cene vode se izloči 0,25 din za razširjeno reprodukcijo. Prav o teh 0,25 din je bila na seji živahna razprava. Nekateri so menili, naj bi se ta denar ne zbiral pri HYDRO-

VODU Kočevje – Ribnica (za to podjetje namreč veljajo te nove cene in ne za režijske vodovode po vaseh), ampak na posebnem skladu pri občinski skupščini. Vzrok za tak predlog je bil, da bi v ribniški občini odločili ali vsaj kontrolirali porabo denarja za razširjeno reprodukcijo, ki se zbira v njihovi občini. Končno je prevladalo mišljenje, naj se denar zbira pri HYDROVODU, vendar ga je treba voditi ločeno, vpliv na njegovo porabo pa naj bi imela tudi ribniška občina.

Nove cene za odvoz smeti so: za gospodinjstvo 3 din na osebo in dinar od kvadratnega metra poslovne površine.

Dražji alkohol

Občinski prometni davek za volne pijače bo v ribniški občini kratkemu višji, saj je občinska skupščina o tem že sklepala na seji.

Prometni davek bo pri od dosedanjega za 0,10 din umetnem žganju 2 do 2,5 din, pri naravnem 1,5 do 3 din, pri naravnem čem vinu 0,40 din in pri žganju 1,50 din. Ves ta večji davek velja za liter posamezne pijače. Vendar se alkoholne pijače dnevne ne bodo podražile za zneske, ampak precej več zaradi višjega zveznega davka sproščenih cen pri proizvajalcih. Nekateri računajo, da alkoholne pijače približno dražje. Trgovci pri tem ne bodo služili, ker imajo zamrzneje gostišča pa bodo lahko nekoliko maknili svoj „davek“, vendar morala prej prijaviti cenike.

REKLI SO:

DR. BOŽIDAR VOLJČ, občinski odbornik: Ribniški zdravstveni dom je že premajhen, zato zbirajmo denar in dokumentacijo za gradnjo novega.

STANE GORSIČ, direktor STANGRADA: Naše podjetje ima težave z likvidnostjo, ker smo se razvili iz nič, dobili nismo nobenih obratnih sredstev, zdaj pa smo že podjetje z dvema do tremi milijardami starih dinarjev letnega prometa.

BOGO ABRAHAMSBURG, predsednik občinske skupščine (med razpravo o notranji kontroli v gospodarskih organizacijah): V nekaterih naših republikah uvajajo prakso, da inšpektorji poročajo o svojih ugotovitvah v posameznih podjetjih na sejah delavskih svetov teh podjetij. Pri nas pa lahko dobe delavski sveti že prirojene podatke. Prav bi bilo, da bi tudi pri nas uvedli tako prakso.

Pred dnevom mrtvih

Krajevne organizacije Zveze borcev v ribniški občini se pripravljajo na žalne slovesnosti, ki bodo na dan mrtvih, 1. novembra. Za to priložnost bodo očistili in uredili partizanska grobišča in spomenike padlim borcem. Letos bodo namenili za to več denarja kot prejšnja leta. Občinska skupščina bo krajevnim organizacijam ZB letos dodelila za vzdrževanje spomenikov in partizanskih grobišč 10.000 din.

ORTNEŠKI POROČEVALEC

ZAKASNELA DOSTAVA – Kaj je vendar z našo pošto? Mislim tisto iz Ljubljane! Poštna direkcija naj ugotovi, zakaj v nedeljo, 8. oktobra, kar vsa ribniška dolina ni dobila Nedeljskega Dela. Podobni primeri se prepoostog dogajajo.

STANOVANJA UPOKOJENCEV – Stanovanjska stiska je v Ribnici precejšnja tudi med upokojenci. Brez stanovanja ni nihče, nekaterim pa se že strop nad glavo podira. Društvo upokojencev je sklenilo letos preskrbeti najpotrebnejšim primerna stanovanja. Ugotovili so namreč, da nekateri niti sanitarij nimajo, da morajo po vodo k sosedu ali še dalj, da so nekatera stanovanja pretremata, da so vlažna skoraj vsa stanovanja. Društvo upokojencev zato naroča vsem, ki bodo dobili pozive, da se zgledajo v pisami ali kakem drugem določenem lokalu na razgovor o ureditvi njihove stanovanjske zadeve.

DOM SAMUJE – Odkar so Puljčani vrnili mladinski dom v Ortneku, se nihče več ne zanima zanj in bo prek zime žalostno končal, kot je stari grad nad Ortnekom. E dini najresnejši ponudnik je dokončno opustil namero, da bi v Ortneku uredil dom za usposabljanje duševno ali telesno manj razvite mladine. Streha na glavni stavbi pušča kot rešeto in dež zateka prvo in drugo nadstropje.

KAJ PA KOSTANJ? Goba letos na pretek, borovnic ni bilo malo, jabolka za pehar, ostalo je malo in naš dedek Mrz bo koskrumen. Morda bo kostanj več. Po njem povprašuje že naša lina. Tudi medvedji bodo za pripravljeni in bati se je, da pritikalski na druga vrata, kar vendar trgovine prodajajo Repa pa je slabo obrodila.

JESENSKI IZLETI – Vember bo še primeren za kmetje, ki so že vse posode zdaj laže za dan ali dva odpravili doma. Ni mraza ne vročine, trebni smo odhida in razvedrnosti in prijatelji.

– Za most čez Lipovsko je dopustna obremenitev 4 tone, več in jo je treba znižati.
– To že, vendar zdaj vozajo tudi 12 ton in več!

REŠETO

Še optimistom je vzelo sapo

Poslovna enota VIATOR začena skromno z 90 zaposlenimi, že prihodnje leto pa bodo v Beli krajini investirali 10 milijonov dinarjev

tem ko ustanovljamo svojo enoto v Beli krajini, se zavedamo, da od nje ne bo koristil, želimo pa zasidrali, ker imamo s Kolpo in daljnosežne načrte. Kolpa pravzaprav zvalila v Belo kra-

vsem, kar spada v tak sodoben turističen načrt. To so bile besede inž. Slava Jakofčiča, generalnega direktorja podjetja VIATOR, pred odborniki črnomaljske skupščine. Ko so ga poslušali, bi skoroda kdo pozabil zapreti usta ob tako nenavadnih in pogumnih načrtih, kajti to pomeni večkratno povečanje sedanjih nočitvenih zmogljivosti.

Vse kaže, da bo VIATOR Beli krajini res prinesel nov val napredka. Poslovna enota, ki so jo ustanovili ob začetku julija letos, je začela delati s sedežem v Črnomlju z 90 zaposlenimi. Že prihodnje leto računajo na 150 ljudi v kolektivni in desetkrat večji finančni učinek, kot ga imajo zdaj.

Poslovna enota VIATOR bo poslovala kot temeljna organizacija združenega dela, vsi prispevki iz te dejavnosti, kakor tudi takse za motorna vozila pa bodo ostali v črnomaljski ali metliški občini. Revnima občinskima proračunoma se bo to močno poznalo!

In kakšni so razvojni načrti za bližnje prihodnosti? V letu 1973 bodo v Beli krajini investirali okrog 10 milijonov dinarjev, od tega okrog 4 milijone za gradnjo sodobnih mehaniziranih delavnic, drugo pa za temeljito preureditev restavracije Grad, za urejanje viniškega kampa in

za preureditev hotela Lahinja. Podjetje namerava povečati nočitvene zmogljivosti v Črnomlju, v Metliki in Semiču, tako da bi v vsakem kraju lahko sprejeli najmanj en avtobus potnikov. Ob uvedbi lokalnih potniških avtobusnih prog, ki jih je prebivalstvo sprejelo z velikim veseljem, pa namerava VIATOR postopoma začeti tudi tovorni prevoz na domačih in inozemskih progah.

Naložbe v belokranjsko območje so za ljubljanski VIATOR privlačne, ker so deležne raznih olajšav, ki veljajo za manj razvita območja. Tarnanje za izgubo "svojega" gostinskega podjetja, ki se tu in tam v Beli krajini še pojavlja, nima osnove. Samo pomislimo, kaj bi bilo z gostinstvom, če bi ga čakala bodočnost, odvisna od lastnih sil in zmoglosti!

R. BAČER

V soboto na Vinico

Za letošnji krajevni praznik Vinice, ki ga bodo počastili v soboto, 28. oktobra, pripravljajo domačini naslednji program: ob 9.30 bo promenadni koncert črnomaljske godbe na pihal; ob 10. uri kulturni program - proslava v osnovni šoli; ob 11. uri pa bo sprevod domačinov in gostov krenil skozi naselje do kraja, kjer bo začetek del za obrat tovarne NOVOTEKS. Vabljeni vsi!

OD LANI NAPREDEK

„Ugotavljamo, da so se razmere od lani izboljšale, in vesel sem, da delo jemljete resno.“ je med drugim dejal Lojze Smid, član predsedstva republiške konference ZMS, ki je 18. oktobra s sodelavci obiskal črnomaljsko občino. Razen pogovora s širšim krogom mladih ljudi in predstavnikov občinskih družbenopolitičnih organizacij v Črnomlju, so gostje obiskali še aktiv mladih na poklicni kovinarski šoli, mladino Iskre v Semiču in vaški aktiv na Maverlenu.

NATAŠA KAJIN

»Mi startamo«

V oživilnem aktivu mladih komunistov je PISMO sprožilo polet

Pretekli teden je po dveletnem premoru v Črnomlju spet zasedal aktiv mladih komunistov. Kaj so se pogovarjali, kaj sklepali, je povedal Martin Skube, predsednik občinske konference ZMS:

„Prišel je čas, ko so stališča o delovanju mladih komunistov jasna: aktiv je mesto za dogovaranja o vseh težavah mladih ljudi in mesto za predloge, kako bi jih rešili. Vsak izmed članov aktivna pa mora sprejeti stališča uresničevati v okolju, kjer deluje in živi.“

Razpravljali ste tudi o pismu tovariša Tita in izvršnega biroja ter izrekli vso podporo tem stališčem. So mladi komunisti pripravljeni iti v akcijo in na kakšen način?

„Naše mnenje je bilo: ne pisma brati in ga pozabiti, temveč v njem poiskati sebe, opozoriti tiste, ki delajo napake, predvsem pa delati tako, kot tovariš Tito od nas pričakuje. Mi mladi bomo s svojim poletom v

sredinah, kjer živimo, poskrbeli, da se začne obračunavanje s slabostmi.“

Kaj pa v primeru, če kateri od vaših članov aktivna v dogovorjeni delavnosti odpove?

„Delovno disciplino smo na aktivu še posebej poudarjali in bo obvezna za vse člane. Če jo bo kdo kršil, bo obravnavan na sestanku, za hujše primere bomo posegli po kaznih. Tudi za neopravljene naloge, dogovorjene do roka, bo postopek enak, če ne bo zanesljivih dokazov, da posameznik ni mogel izvršiti naloge zaradi objektivnih vzrokov.“

R. B.

17. in 18. oktobra je bila v Metliki vsakoletna krvodajalska akcija v Domu Partizana, kjer je ekipa Zavoda za transfuzijo iz Ljubljane odzvedala kri. Kot običajno stari krvodajalci niso manjkali. Na sliki vidimo Katarino Nemanič, Marijo Fir, Jožeta Turka, Alojzijo Šuklje, Jožeta Hudeta in Marijo Nemanič, ki so vsi že velikokrat s svojo krvjo reševali tuja življenja. (Foto: R. Bačer)

Šalimo se, a gre zares

Če se bo kadrovska struktura tako počasi spreminjala, potem v metliški občini še 30 let ne bo dovolj strokovnjakov - Zakaj tako?

Nihče ne more trditi, da ne gre za premik na boljše, odkar so pred približno letom dni začeli premljevati porazno kadrovska slika domače občine, vendar ni mogoče reči, da je napredek nagel.

Ko so na občinski konferenci Zveze komunistov o tem razpravljali, so vsi poudarjali, kako se bodo zavzemali za nov veter v kadrovski politiki, toda po letu dni na območju občine še vedno ni, recimo, nobenega pravnika, kot ga tedaj ni bilo. Prav tako se število kadrov z visokošolsko izobrazbo ni bistveno spremenilo ne v gospodarstvu ne v negospodarskih dejavnostih, na čelu z občinsko upravo.

Tedaj, ko je o tem tekla beseda na konferencah v občinskem merilu, je bilo rečeno, da si bodo predvsem s štipendiranjem zagotovili bodoče strokovnjake. Sklep je bil: povsod povečati število štipendij, povišati štipendije, toda z izjemo dveh, morda treh podjetij od besed nikjer niso prešli k dejanjem. Največ je glede tega gotovo naredila tovarna BETI, ki ima letos 52 štipendistov, od tega 18 na visjih in visokih solah.

Poglejmo, kako je v občinskem skladu za štipendiranje. Sklad ima skromna sredstva, na svoja ramena pa prevzema predvsem tiste mlade ljudi, željne študija, ki jih zaradi slabšega uspeha niso zrinili k raznim republiškim štipendijam ali k domačemu gospodarstvu. Občinski sklad skrbi za socialno šibke študente in pa za kadre, ki jih potrebuje občinska uprava. In vendar med štipendisti, ki jih je 18 kot prejšnja leta, ni nobenega na pravni fakulteti. Bajne ni interesentov.

Napredek v štipendiranju se kaže predvsem v višini štipendij, saj so prej znašale 200 do 300 din, zdaj pa 300 do 500 dinarjev. Toda tudi to povečanje je varljivo, kajti zaradi podražitev so štipendisti dejansko na istem, kot so bili.

Kakšen je odnos do kadrovske politike v metliški občini, se lepo kaže tudi v tem, ker družbenega dogovora o štipendiranju vsi še niso podpisali. Ali ni vse to tipičen primer mlacnosti, mečkanja in neodgovornega odnosa do tako resne stvari, kot je strokovni kader?

R. B.

SPREJEM ZA KOŠARKARJE

Ob zaključku košarkarske sezone, v kateri se je metliška ekipa dobro izkazala, je občinska skupščina priredila sprejem v dvorani tovarne BETI. Udeležili so se ga vsi člani košarkarske ekipe, vodstvo kluba, predstavniki TVD Partizan ter predstavniki občine in občinskih družbenopolitičnih organizacij. Gre za pozornost, ki je bila hvaležno sprejeta.

T. G.

MED NAJBOLJŠIMI

Konfekcijsko podjetje KOMET v Metliki je v prvih šestih mesecih letošnjega leta ustvarilo 19.306.000 din celotnega dohodka, kar predstavlja 38-odstotno povečanje od enakega obračunskega obdobja lani. Letni plan je bil ob polletju dosežen že s 64 odst., prav tako pa se je močno povečal izvoz na zahodno tržišče, saj je bil za 63 odst. večji kot v prvi polovici lanskega leta. Tudi po ustvarjenem dobičku je KOMET med najboljšimi podjetji metliške občine.

Počakati!

Ako bi bilo spet več prebivalstva, kar je možno zaradi modernizacije cest in siceršnjega napredka v občini, potem bomo vaše šole ponovno odprli. Če teh sprememb ne bo, bo še čas za odločitev o morebitni prodaji in' komu. Zaenkrat čakamo, stavbe pa bodo na razpolago krajevnim organizacijam za družbene potrebe. Marsikje je to edini prostor, kjer je možno imeti sestanke in prireditve. Na Radovici in Božakovem že tečejo dogovori, da bo mladina s prostovoljnimi delom preuredila prostore za svojo družbeno dejavnost, prav tako pa bo bivša šola na razpolago drugim društvom, toda nekdo bo odgovarjal za stavbo. Med občino in posameznimi organizacijami bomo sklenili pismene pogodbe o upravljanju in vzdrževanju teh stavb. Kajti zavarovati se moramo tudi mi, da se v nekdanjih šolah ne bo delala škoda.“

Kot deklica za vse

Telovadnica za vse šolarje in športnike, dvorana za kulturne prireditve, pa še kino? Dom Partizana v Metliki kliče po obnovi

Dom Partizana na Pungartu je edina telovadnica vseh šolskih otrok, v tej dvorani pa so tudi kulturne prireditve. Oder in druga oprema so zastareli. Majavi in premični stoli motijo izvajalce programa, gledalci pa se nasmihajo.

Z gradnjo nove šolske telovadnice v Metliki bo dom namenjen zgolj kulturnim prireditvam, potrebno pa bo dvorano in oder temeljito preurediti. Da bi Metlika dobila novo dvorano, ki bi bila sicer potrebna, je za zdaj smešno misliti, ker zahteva gradnja takega objekta veliko denarja, tega pa ni. Razmišljajo tudi o tem, da bi dvorano uredili tako, da bi bile v njej lahko tudi kino predstave, ker sedanja kino dvorana prav tako ni primerna.

Pr eden pa se Metličani lotimo česar koli, je treba urediti lastniške odnose, kajti dom Partizana je last

republiškega društva. Navsezadnje pa se bodo morali pristojni sploh odločiti, če se splošno preurejati bivši sokolski dom. Včasih so temeljita popravila dražja od nove stavbe.

T.

SPREHOD PO METLIKI

KANALIZACIJO NA BREGU revolucije urejajo že celo večnost. Stanovanci, ki morajo večkrat na dan skakati čez jarek ali loviti ravnotežje na deskah, se hudejejo. Se več jeze bo ob dnevu mrtvih.

IŽLSKA JE PETA številka VEZILA, glasila tovarne BETI. Na šestih straneh seznanja bralece z novim računalniškim centrom, z delom praktikančev, z modno revijo, z zanimivim pa je tudi sestavek Silve Dular o nočnem ribolovu. Pogrešamo sestavke delavcev.

SPET SAMO ZA VIKEND - Pri ljubljeno gostišče Veselica je od 15. oktobra dalje odprto le ob sobotah in nedeljah. Ob sobotah strežejo od 14. do 24. ure, ob nedeljah pa od 12. do 23. ure.

OGRAJO NA STOPNICAH, ki vodijo od Mežnaršičeve gostilne k Cesti bratstva in enotnosti, bo treba

čimprej popraviti. Ko bo začelo zmrzovati, se bo kdo ponesrečil, ker se pri hoji ni kam oprijeti.

ZA OBČINSKI PRAZNIK bodo v KOMETU začeli izdajati svoje glasilo. Odgovorna urednica je Cveta Jagodič, tehnični urednik pa Zoran Hočevar.

V DOMU ONEMOGLIH že nekaj mesecev namesčajo centralno kurjavo. Delo zelo počasi napreduje in bati se je, da bodo starčki pozimi zmrzovali. Kaže, da bo letos prej zima.

GODBA NA PIHALA se je udeležila srečanja pihalnih orkestrov v Karlovcu. Srečanje so pripravile zveze kulturno-prosvetnih organizacij obkolpskih, obkrških in ob-savskih občin. Metličani so se dobro odrezali.

UMRLA JE Angela Mehak iz Metlike, stara 61 let.

oktobra tudi Semičani praznujejo krajevni praznik. Letos bo razen, ker je bila večja slavnost lani ob 30-letnici tragedije na Lazah, od koder je tudi posnetek. Letos bodo v soboto domače delegacije odnesle vence k spomenikom in partizanskim simbolom obeležjem, zvečer ob 19. uri pa bo svečanost v prostoru doma s kulturnim programom in govorom prvoborca Petra Košarja. (Foto: R. Bačer)

V tem tednu vam priporočamo nakup: zenskih kril iz žameta po 65,00 din, zenskih kril iz diolena po 80,00 din, moških športnih suknjičev po 320,00 din, ter jesenskih ženskih plaščev in kostimov po izredno znižanih cenah.

„Veletekstil“ ČRNOMELJ

ČRNOMALJSKI DROBIR

STAVBI Ljubljanske banke zaveza, ki je za Črnomelj nekaj opazarja občane, da je okolišarje varčevanju, še posebej zadnji dan meseca. Ugotovili DEL načrta za gradnjo poti Adlešičem je končan. Na 2,5 km nadaljevalnih del od modernizirana letos do oktobra na Tribuče. Ta gradnja je predvidena za leto 1973. PRAVNENI TEDEN je v skupščini obravnavala naborna komisija. Letos so na vrsti fantje, rojeni leta 1954. Ugotovljajo, da so staro posteljo priti na nabor, povsem ni pa rečeno, da si ga bodo privoščili na poti domov. ŠTEDO, 24. OKTOBRA, je bil prazen sestanek sekretariata

Črnomaljski poročevalec

Za malo denarja malo muzike

Za vzdrževanje makadamskih cest ni dovolj denarja – Brigadni način vzdrževanja cest je v redu – Za letos predvidena dela na posodabljanju ceste bodo opravljena do roka, ki je določen – Cesta Kočevje–Delnice je pomembna za promet proti Jadrani tudi zato, ker je cesta preko Postojne slaba

O počasnem posodabljanju cest in slabem vzdrževanju makadamskih „republiških“ cest je bilo v kočevski občini v zadnjih letih izrečenih veliko besed in tudi veliko napisanega. V glavnem smo brali in poslušali le mnenja in trditve ene strani, se pravi Kočevske. Tokrat prislusnimno se direktorju Cestnega podjetja (CP) Novo mesto, diplomiranemu inženirju Mirku Strmšku, ki je bil tako prijazen, da je zelo hitro odgovoril na naša vprašanja, ki smo mu jih zastavili pismeno. Za odgovore se mu v imenu bralcev najlepše zahvaljujemo.

Posodabljanje cest na Kočevskem je v primerjavi z drugimi območji oziroma občinami v Sloveniji zelo počasno, saj že pogled na zemljevid pove, da je tu najmanj asfaltiranih republiških (oziroma regionalnih) cest. Asfalt je gosteje položen celo na razpitem Kozjanskem in tudi na širšem območju Triglavja. Kje so vzroki? (Glej str. 23. Osmutek, 12. novembra 1971, Cestni sklad SRS Ljubljana „zakon o dolgoročnem programu za gradnjo, rekonstrukcijo in vzdrževanje magistralnih in regionalnih cest“).

Na prvo vprašanje, ki je zelo široko zastavljeno, ne bi mogel pristojno odgovoriti, ker je to problem širšega regionalnega planiranja. Nanj bi lahko dal odgovor Cestni sklad SRS Ljubljana.

Občani, odborniki in drugi kritizirajo, da so republiške makadamske ceste zelo slabo vzdrževane. Prepričani so, da CP zaradi posodabljanja ceste Livold–Štalcerji zanemara vse ostale ceste v občini in tudi, da „brigadni sistem“ vzdrževanja makadamskih cest ni v redu in da je bolje, če je cestar zadolžen za določeni odsek in je potem tudi ponosen, če ga uporabniki ceste pohvalijo, da je njegov odsek najbolj vzdrževan. Občani in cestarji povedo tudi, da so ceste slabe zato, ker pobere cestarje iz vse občine z njihovih odsekov in jih za daljše obdobje zaposlite na odseku ceste Livold–Štalcerji, ki ga posodablja.

„TUDI MI NISMO ZADOVOLJNI“

Načelno tudi mi pri Cestnem podjetju nismo zadovoljni s stanjem makadamskih cest, in to ne samo na Kočevskem, marveč tudi na ostalih območjih. Osnovni vzrok za nezadovoljstvo uporabnikov makadamskih cest pa so finančna sredstva, potrebna za njihovo vzdrževanje. Kot primer navajam podatke, da bi bili lahko cestarji, ki so zaposleni na Terenskem obratu (TO) Kočevje ob predpostavki, da je na rednem

vzdrževanju cest približno 50 odstotkov materialnih stroškov, zaposleni na rednem vzdrževanju le polovico rednega delovnega časa. Če pa upoštevamo zimsko vzdrževanje cest, ki zahteva pogosto daljši delovni čas (kot je redni), pa ni denarja niti za polovično zaposlitev cestarjev. Če bi upoštevali samo razpoložljiva sredstva na makadamskih cestah, ki so na osnovi sistematike točkovanja za de-

Inž. Mirko Strmšek, direktor CP Novo mesto (Foto: J. Primc)

litev finančnih sredstev Cestnega sklada SRS dosti manjša, pa pridemo še do slabših rezultatov. Pri tem smo bili prisiljeni, da znižamo število zaposlenih cestarjev na najnižjo mejo in je tako na območju cest TO Kočevje (152 km) zaposlenih le 30 cestarjev. Jasno pa je, da morajo cestarji, da pokrijejo redni delovni čas, svoje delo opravljati na ostalih investicijskih delih. Če teh del ne bi bilo, bi morali število cestarjev še bolj zmanjšati, kar bi še bolj onemogočilo redno vzdrževanje cest, zlasti pa zim-

sko službo. Kar se tiče brigadnega sistema vzdrževanja cest, menimo, da je popolnoma v redu, kolikor je dopolnjeno z delom posameznih cestarjev ter z uporabo ustrezne mehanizacije. Vsega naštetega pa iz že prej navedenih finančnih vzrokov zdaj ni mogoče izvesti in zato ceste niso zadovoljivo vzdrževane.

VEČ „BENCINSKEGA DINARJA“ ZA CESTE

Prevladuje tudi prepričanje, da ima vaše CP na odseku, ki ga posodablja, malo mehanizacije, pa še ta ni zadovoljivo izkoriščena, in da zato dela potekajo počasi. Taka in podobna mnenja so bila izrečena že na več sestankih. Kaj pravite na te pripombe?

Ta pripomba je zelo nestrokovna. Z njo se ne strinjam. Pripomnil bi le, da je rok dokončanja del za letos pogojen odsek 15. november. Ta dela bodo tudi v pogodbenem roku opravljena hkrati pa bodo dokončana tudi vsa zaključna dela na obeh prejšnjih odsekih. Na izkoriščanje strojev pa precej vpliva vreme in nedisciplinirnost voznikov, ki ne upoštevajo vzpostavljenega prometnega reda na delovišču.

V 3. členu „Osmutka zakona o dolgoročnem programu za gradnjo, rekonstrukcijo in vzdrževanje regionalnih in magistralnih cest v Sloveniji v obdobju 1971–1985“ piše, da

Na občinski praznik 3. oktobra so si odborniki občinske skupščine Kočevje in gostje ogledali dela na cesti Livold–Brod. Ob tej priložnosti jih je direktor CP Novo mesto Mirko Strmšek seznanil s potekom del. (Foto: J. Primc)

bodo do leta 1985 „opravljena vsa gramozna vozišča“. To torej pomeni, da ne bo več makadamskih republiških cest. Če to drži, do kdaj bodo po vašem mnenju posodobljene posamezne „republiške“ ceste na Kočevskem in po kakšnem vrstnem redu?

V očitnosti so res navedbe, da bodo modernizirane vse regionalne in magistralne ceste do leta 1985; če bo to uresničeno, ne vem. Ta odgovor bi laže dal Cestni sklad SRS. Za uresničenje takega programa pa je pomembnih več činiteljev, npr.: prerezporeditev „bencinskega dinarja“ (več v korist cest, ustaljeno gospodarstvo v tem obdobju ter željni odnosno zahtevani projektni elementi za ceste, ki naj bi bile posodobljene.

NAPAJAMO JADRAN

Na Kočevskem smo med razpravo o „cestnem križu“ podarjali, da bo ta „križ“ pobral denar za posodabljanje ostalih „republiških“ cest in da predvsem od kraka Maribor–Ljubljana–Postojna Slovenija in Jugoslavija ne bosta imeli posebne koristi, ker bodo po njej turisti pač hitro zdrveli iz Avstrije v Italijo in pri nas sploh ne bodo zapravljali. Ob tem so tudi opozarjali na potrebo po dobri cesti Ljubljana–Kočevje–Ogulin–Sarajevo–Skopje, ki bi vodila tuje v Jugoslavijo in omogočila razvoj najbolj nerazvitim območjem Jugoslavije.

Z oceno o hitri cesti se ne strinjam, ker hitra cesta ni samo prehodna, marveč mora biti tudi napajalka vseh ostalih priključkov, ti pa morajo biti

ustrezno zgrajeni. Ob njih mora biti razvita vsa druga dejavnost, od turizma do industrije. Povezava Kočevja s cesto Zagreb–Karlovac–Reka pa nima pomena samo za zamisel „južne magistrale“, marveč bo tudi še dolgo časa napajala jadransko območje, zlasti ker je vozišče na odseku Postojna–Reka v zelo slabem stanju, z zelo neustreznimi elementi.

Ob zaključku bi pripomnil, da sem skušal na vsako vprašanje odgovoriti čimbolj strnjeno, ker bi se sicer vsak odgovor lahko preveč razvlekel in bi bilo za objavo težje zadeti bistvo.

Vprašanja: J. PRIMC
Odgovori: M. STRMŠEK

Številke, ki niso dolgočasne (II.)

V Kočevju velja minuta butanja z avtomobilčkom dinar, minuta kegljanja 0,44 din, minuta kakovostnih gledaliških ali koncertnih predstav 0,03 din, minuta popevkarskega koncerta pa 0,22 din

Ze v prvem svojem sestavku sem omenil, da sem raziskoval globlji pomen števil v več smereh in na različnih področjih. Bolj ko primerjam te številke, bolj zanimive so, saj odkrivajo prčuden svet.

Kaj so nam pokazale številke o osebnih avtomobilih v Kočevju, smo že spoznali. Danes pa pogledimo, koliko stane v Kočevju ena minuta tega ali onega. Pri tem bomo lahko spoznali, kako pametno ali nespametno porabimo denar. „Cas je zlato“, pravi pregovor. In koliko je vredno to „zlato“ v Kočevju, če ga preračunamo na minuto?

Začnem naj z nekaj primeri razvedrila ali rekreacije, kakor temu sodobno rečemo. Prav o tem je veliko govora in pisanja, kako je to za človekov standard potrebno. Znano nam je že, da je bilo treba plačati na avtodromčku 3 din za vožnjo treh minut ali 1 dinar (100 starih din) na minuto. Torej velja minuta butanja z avtomobilčkom 100 starih dinar-

jev. To je verjetno tudi najdražja rekreacija.

Na veliko zadovoljstvo je bilo po dolgih dogovarjanjih na novo urejeno štiristozno avtomatsko kegljišče. Velik del občanov je dobil priljubljeno razvedrilo. Kegljanje, to je rekreacija na eni stezi, stane na minuto 0,44 din (44 starih dinarjev), kajti uporaba steze velja 5 din za 15 minut (500 starih din). Torej se je treba pri tem razvedrilu kar hitro obračati. Minute hitro tečejo.

V uživanju kulturnih dobrih se sedaj v Kočevju vidno popravljamo, za kar vestno skrbi temeljna kulturna skupnost. Vendar pride tudi na tem področju do presenteljivih razlik. Za primer sem vzel vstopnice (poprečje) in dolžino predstave: gledališke ali koncerta in popevkarske. Pri poprečju vstopnine 3 din (300 starih din) in trajanju predstave 1,50 ure (90 minut) plača obiskovalec kakovostnih gledaliških ali koncertnih predstav minuto užitka 0,03 din (3 stare din). Kako poceni je zlati

čas kulture za obiskovalca! Zadeva pa je precej dražja, če mora k temu priprakoviti kaj še družba, v našem primeru TKS. Drugo stran nam pokaže popevkarstvo. Mladino, ki tvori večino obiskovalcev takih prireditev (npr. koncert pevca Miša Kovača), velja minuta koncerta kar 0,22 din (22 starih din). Tudi to je lep odraz odnosa med popevkarstvom in drugimi vrstmi kulturnih prireditev. Tako je za minute užitka 3:22 starih din v korist popevkarjev ali podobnih zabavnoglasbenih skupin.

Ko tako lovijo številke, pa padeš naenkrat v praznino kot jamar v brezno. V Kočevju imamo kakovostne razstave, na katere je vstop prost, zato tudi nisem mogel izračunati cene za minuto tega užitka. Umetnostne razstave v Likovnem salonu so skozi vse leto. So pa tudi občasne razstave filatelistov, polharjev itd. Torej je le nekaj takega v

SPREMEMBA PRORAČUNA

Če bodo letos v občini Kočevje doseženi predvideni dohodki za občinski proračun in TIS, potem bodo v primerjavi z lanskim presegle 14-odstotno mejo, ki jo že dovoljujejo novi predpisi. Presežek bo treba odvesti na posebne račune. Po sedanjih računih bo ta presežek znašal 358.944 din, od tega 70.489 din pri TIS, ostalo pa pri občinskem proračunu. Zato je treba proračun spreminiti, pri tem pa upoštevati tudi večja dopolnilna sredstva republike občini, kot so bila načrtovana. Več bo občina dobila za razne socialne namene.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V septembru letos je bilo na območju matičnega urada Kočevje 11 rednih porok in 4 za naknadni vpis. Rodil se je en deček. Umrli so: Nikolaj Pertinač, delavec iz Kočevja, Trig zborna odposlanec 14, star 47 let; Franc Hegler, upokojenec iz Rapljevega 3 a, star 73 let; Jože Blatnik, voznik iz Dolge vasi 70 a, star 59 let; Vojteh Mežan, upokojenec iz Dolge vasi 59, star 71 let; Patricija Frank iz Oneka 1, stara 2 leti; Anton Medic, upokojenec iz Kočevja, Kolodvorska ulica 8, star 79 let in Jože Colnar, šofer tovornega avtomobila iz Kočevja, Rožna ulica 17, star 58 let.

Kočevju, kar nudi skupnost občanom brezplačno!

Tudi pri športnih prireditvah so z vstopninami vedno težave. Ljudje je neradi plačajo, ker se verjetno še vedno spominjajo prastarega izreka: „Kruha in iger nam dajte!“, zastonj, seveda.

Le kam so me že zapeljale te šmentane številke? Moram končati, saj je čas tudi zame zlato.

ANDREJ ARKO,
KOČEVJE

Zeleni načrt

Za lepše Kočevje

Krajevna skupnost Kočevje je izdelala in sprejela načrt o urejanju zelenih površin v mestu za naslednja tri leta. Načrt so sprejeli zato, da bo mesto dobilo lepši videz, da bo kar najpametneje porabljen denar za urejanje zelenic in da bodo zelenice oblikovane strokovno, se pravi po hortikulturnih načelih.

Načrtovanje je bilo mogoče, ker je že danes znano, katere zelenice bodo v mestu ostale in katere ne. Tako ne bo denar zapravljen po nepotrebnem. Načrt pa bo omogočil smotno nabavo grmičevja in dreves ter smotno delo. Po tem načrtu so letos že kupili in posadili več visokega parkovnega drevoja in posekali nekaj nezdravega drevoja. Seveda bodo tudi sedanje dreve prav razporedili, saj ga je bilo ponekod preveč, drugod pa premalo.

Dela organizira in vodi posebna komisija krajevne skupnosti, ki je pritegnila znanega strokovnjaka Jožeta Kregarja iz Ljubljane. Za nadzornega organa so imenovali inž. Tona Prelesnika.

Ob zaključku naj omenimo, da je načrt izdelan tako, da natančno za vsako zeleno površino ugotavlja sedanje stanje; nato je podano mnenje, kaj je treba storiti, nakazan je cilj ureditve, predvideni ukrepi za izpolnitev načrta, razen tega pa je predviden tudi vsi potrebni material za ureditev. Za nekatera območja so izdelane tudi skice.

PRESEDNICA LAVRIČEVA

29. septembra je bila na osnovni šoli v Kočevju mladinska konferenca. Na njej so podali poročilo o delu mladinske organizacije in šolske skupnosti ter sprejeli program za bodoče delo. Za predsednico šolske mladinske organizacije so izvolili Ireno Lavrič. Mentorica mladinske organizacije je Ksenija Zagar.

Vedno manj šolarjev

V dveh letih 14 šolarjev ali okoli 10 odstotkov manj – Bo letos cesta prevozna?

Letos smo se tudi na osnovni šoli v Fari odločili za petdnevni teden. Učenci se vsak dan vozijo z avtobusom v šolo, kjer jih poučuje enajstletni učiteljski zbor. Vse bo v redu, če bodo ceste prevozne in bo avtobus lahko vozil brez zastoja. Bojimo se namreč snega in nerednega pluzjenja. Zaradi tega smo imeli v preteklih letih precej težav in smo izgubili več šolskih dni. Potem smo v težavah, kako nadomestiti izgubljeno. Prepričani smo, da teh težav letos ne bo.

Pouk poteka tudi letos v eni izmeni. Šole obiskuje 142 učencev. Število učencev vsako leto pada. Predlanskim smo namreč našli 156 učencev, lani le še 149, letos pa je število padlo na 142. Mlade družine se izseljujejo v Kočevje, Ljubljano, na Reko in tudi v tujino. Tako žalostno odmirna naša lepša dolina.

Večina otrok se prevaža s šolskim avtobusom. Dolgo so zdoma, zato je treba zanje v šoli posebno poskrbeti. Zjutraj, pred poukom, je organizirano varstvo za te učence, po pouku pa prav tako v varstvu pišejo domače naloge in se pripravljajo za pouk naslednjega dne. Učenci so disciplinirani in se radi učijo.

Tudi za prehrano teh otrok je dobro poskrbljeno. Vsi učenci naše šole se hranijo v mlečni kuhinji. Večina vozačev pa dobiva razen enolončnice še malico, da laže zdrži-

jo napore v šoli ter na poti v šolo in domov.

MARIJA VOLF

Kočevski rezervni oficirji so imeli v zadnjem obdobju več različnih vaj in predavanj. Razen predavanj o splošnem ljudskem odporu so imeli še orientacijski pohod, združen s postavljanjem zasede, streljanjem in reševanjem topografskih nalog; nekateri pa obiskujejo redno razne športne in borilne vaje. Na sliki reševanje naloge na zemljevidu: Kje postaviti zasedo sovražnikovi koloni? – (Foto: J. Primc)

● ZAPOSLOITEV V ISKRI!

»ISKRA« – TOVARNA USMERNIŠKIH NAPRAV,
NOVO MESTO – V ZP ISKRA KRANJ

razpisuje prosta delovna mesta za:

1. VODJO SEKTORJA KVALITETE
ponovno
2. VODJO NORMIRSKO SLUŽBE
3. KADROVIKA
4. PLANERJA PROIZVODNJE
5. VODJO SKLADIŠČA

Poleg splošnih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- pod 1. visoka ali višja izobrazba elektro smeri in 3 leta ustrezne prakse v stroki, pasivno znanje enega svetovnega jezika;
- pod 2. višja strokovna izobrazba elektro ali strojne smeri in tri leta ustreznih delovnih izkušenj;
- pod 3. visoka ali višja šola organizacijsko-kadrovske smeri in 3 leta delovnih izkušenj ali srednja šola in 5 let ustreznih delovnih izkušenj;
- pod 4. višja ali srednja šola ekonomske, strojne ali elektro smeri in 3 leta ustrezne prakse;
- pod 5. srednja strokovna šola ekonomske ali elektro smeri in tri leta ustrezne prakse.

Osebnih dohodek po pravilniku o osebnih dohodkih. Prijave vložite v 15 dneh po objavi pri splošnem sektorju tovarne.

● TRAKTOR NAPRODAJ!

KMETIJSKO GOSPODARSTVO SLOVENSKA VAS,
Dob pri Mirni – prodaja na licitaciji:

TRAKTOR FERGUSON 35
in še več drugih strojev in orodij.

Javna licitacija bo v nedeljo, 5. novembra 1972, ob 9. uri na Dobu pri Mirni.

Ostali pogoji bodo objavljeni pred pričetkom licitacije.

ŠTIPENDIJE!

Komisija za medsebojna razmerja
pri upravi občinske skupščine Novo mesto

RAZPISUJE

naslednje štipendije:

- 2 štipendiji za študij na pravni fakulteti,
- 1 štipendijo za študij na fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo – gradbeni oddelek,
- 1 štipendijo za študij na fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo – oddelek za arhitekturo,
- 2 štipendiji na višji upravni šoli,
- 2 štipendiji za študij na višji ekonomsko-komercialni šoli – finančna smer,
- 1 štipendijo za študij na višji tehnični šoli – protipožarni odsek,
- 3 štipendije za šolanje na geodetskem odseku gradbene tehniške šole.

Prošnje s prepisom zadnjega šolskega spričevala oziroma potrdilom o opravljenih izpitih, kratkim življenjepisom ter potrdilom o premoženjskem stanju oziroma osebnih dohodkih staršev naj pošljejo kandidati Komisiji za medsebojna razmerja pri upravi občinske skupščine Novo mesto v 15 dneh po dnevu objave razpisa.

TSS KRŠKO bo dne 4. novembra 1972.
razprodajala na licitaciji naslednja osnovna sredstva:

- stružnico – FAM, letnik 1959 – 7.000 N din
- stružnico, staro – 4.000 N din
- šeping HD – 3.000 N din

Licitacija bo v prostorih TSS Krško ob 8. uri za družbeni sektor in ob 10. uri za zasebni sektor. Interesenti za družbeni sektor morajo predhodno predložiti pooblastilo delovne organizacije s priloženo naročilnico. Interesenti zasebnega sektorja pa morajo najkasneje 1 uro pred pričetkom licitacije položiti v blagajno šole varščino v višini 25% vrednosti stroja. Stroje si lahko posamezniki ogledajo v prostorih šole vsak dan od 6.–14. ure, razen sobote.

KRUH V ŠENTJERNEJU!

Obveščamo potrošnike kruha in peciva v Šentjerneju, da bomo po sklepu sveta enote dne 31. 10. 1972 zaprli prodajalno kruha v Šentjerneju. Od tega dne dalje se lahko oskrbujete s kruhom in pecivom v prodajalnah »Mercator«, »Dolenjka« in KZ v Šentjerneju. Priporočamo se.

»ŽITO«,
Pekarna in slaščičarna
Novo mesto

● IZREDNO UGODEN NAKUP ● OSEBNIH AVTOMOBILOV!

- ZASTAVA 1300 standard,
maloprodajna cena 42.050,00 din
- ZASTAVA 1300 LUX,
maloprodajna cena 44.640,00 din

PRI PODJETJU »NOVOTEHNA«, NOVO MESTO

POTROŠNIŠKI KREDIT IN

KUPON ZA 2.000,00 din

ZA NAKUP KAKRŠNEGA KOLI TEHNIČNEGA
BLAGA V MALOPRODAJNIH TRGOVINAH
»NOVOTEHNE« V NOVEM MESTU, TREB-
NJEM IN METLIKI.

IZKORISTITE ENKRATNO IZREDNO PRILOŽNOST!

Informacije:

»NOVOTEHNA«, NOVO MESTO,
telefon 21-737.

● VSAK DAN ZANIMIVO DELO, ● VEDNO KAJ NOVEGA!

Uredništvo in uprava

»DOLENJSKEGA LISTA«,
Novo mesto

OBJAVLJATA

NASLEDNJI PROSTI DELOVNI MESTI
ZA NEDOLOČEN ČAS:

1. TAJNICE PODJETJA

POGOJI: srednješolska izobrazba (ekonomski ali administrativni tehnik z najmanj 3-letno prakso na enakem ali podobnem delovnem mestu, perfektno obvladovanje slepega tipkanja).

2. STROJEPIŠKE

POGOJI: nižja izobrazba (administrativna šola, dobro obvladovanje desetprstnega slepega tipkanja).

Rok za pismene prijave je 15 dni po objavi oglasa. Stanovanj ni na razpolago. Podrobnejše podatke dajemo na voljo tudi po telefonu (068) 21-227. Poseben pogoj: poskusno delo, ki traja dva meseca.

Na razpisani delovni mesti vabimo sodelavke, ki imajo posebno veselje z razgibanim, vedno novim in zato privlačnim dogajanjem. Kdor dela pri časopisu, živi od novic – zato »se tudi stara počasneje kot drugi...« Tako pravijo v šali, mi pri DOLENJSKEM LISTU pa doživljamo to vsak dan in iz leta v leto. Če si želite priti v dinamičen, mlad in načrtov poln kolektiv – potem vam bo eno izmed gornjih prostih mest pri nas ugajalo. Vabimo vas na razgovor, za vse osebne podatke pa jamčimo z obzirno poslovno molčečnostjo.

Podjetje »VARNOST«, Ljubljana

OBJAVLJA

5 PROSTIH DELOVNIH MEST

ČUVAJEV – VRATARJEV za izpostavo Novo mesto

POGOJ:

poleg splošnih pogojev se zahteva osnovna šola. Poskusno delo traja 90 dni, osebni dohodek po pravilniku o delitvi dohodka in osebnega dohodka.

Pismene prijave sprejema Svet izpostave podjetja »VARNOST«, izpostava Novo mesto, Cesta herojev 8. Rok za prijavo je 15 dni po dnevu objave.

KONFEKCIJA LISCA – SEVNICA

OBJAVLJA
PROSTO DELOVNO MESTO

KADROVIKA

POGOJI:

1. a) končana višja šola za organizacijo dela – kadrovska smer ali
b) končana višja šola za socialne delavce.
2. Poskusno delo bo trajalo 6 mesecev.
3. Moški kandidati morajo imeti odslužen vojaški rok.

Zaželene so delovne izkušnje na področju kadrovanja in izobraževanja odraslih.

Prijave sprejemamo 15 dni po objavi razglašja v časopisu na naslov: Konfekcija LISCA, 68290 SEVNICA.

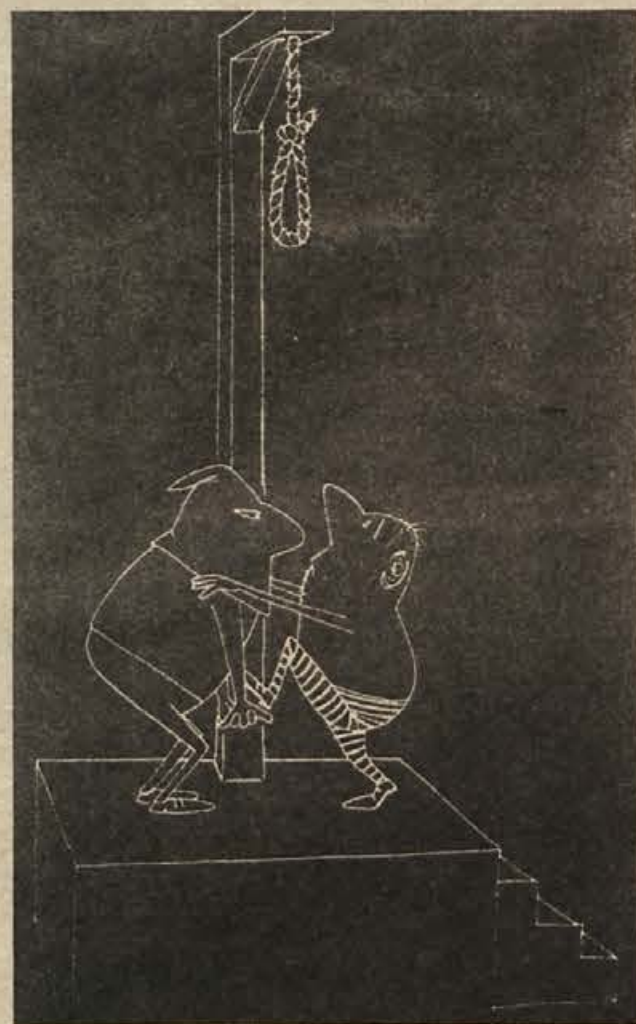
V prijavi navedite osebne in družinske podatke, podatke o izpolnjevanju pogojev, dosedanje zaposlitve – delovne organizacije in delovna mesta – ter zakaj želite spremeniti zaposlitev.

Vaš stanovanjski problem bomo reševali v medsebojnem dogovoru.

Ljubljanska banka

pravi naslov
za denarne zadeve

BREZ BESED

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 27. oktobra - Sabina
Sobota, 28. oktobra - Simon
Nedelja, 29. oktobra - Ida
Ponedeljek, 30. oktobra - Sonja
Torek, 31. oktobra - Bolfen
Sreda, 1. novembra - Dan mrtvih
Četrtek, 2. novembra - Dušana

KINIO

BREŽICE: 27. in 28. 10. špansko-italijanski barvni film „Čakrnal maščevalec.“ 29. in 30. 10. argentinski barvni film „Cena oblasti.“ 31. 10. in 1. 11. ameriški barvni film „Osvoboditev Jirona Johnso-na.“
CRNOMELJ: 27. 10. ameriški barvni film „Smrtno nevarno vzletišče.“ 29. 10. ameriški barvni film „Tiger je le opica.“
KOSTANJEVICA: 28. 10. jugoslovanski film „Lov na jelene.“ 29.

10. ameriški barvni film „Gospodu z ljubeznijo.“
METLIKA: Od 27. do 29. 10. ameriški barvni film „Tora! Tora! Tora!“ Od 1. do 6. 11. ameriški barvni film „Ljubzenska zgodba.“
MIRNA: 28. in 29. 10. „Nezgrešljivi Sango.“
MOKRONOG: 28. in 29. 10. ameriški barvni film „Nekateri so za vroče.“
NOVO MESTO: Od 27. do 30. 10. ameriški barvni film „Catch 22.“ Od 31. 10. do 2. 11. ameriški barvni film „Ned Kelly.“ - **POTUJOCI KINO NOVO MESTO:** Od 27. do 31. 10. ameriški barvni film „Tarzan in dežek iz džungle.“
RIBNICA: 28. in 29. 10. francosko-nemški barvni film „Las Vegas.“
GEVNICA: 28. in 29. 10. ameriško-italijanski film „Mož iz Oklahome.“ 1. 11. francoski film „Pot v Katmandu.“
SENTJERNEJ: 28. in 29. 10. „Vroči pesek otoka Sylta.“
TREBNJE: 28. in 29. 10. ameriški barvni zgodovinski film „Wiva Zapata.“

V NAJEM vzajem garažo na Mestnih njivah pod posebnimi pogoji. Naslov v upravi lista.

ZAHVALBA

Po mučni boleznin nas je za vedno zapustila naša draga mama, babica in prababica

ANA VRVIŠČAR z Radovice

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, ki so ji podarili vence in cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti ter nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se Partizanu Ljubljana, Metlikatransu iz Metlike, zdravniškemu osebju kirurške bolnišnice Novo mesto za lažjanje bolečin, vaščanu Jožetu Zlogarju za poslovinne besede ob odprtem grobu, metliški godbi, posebno pa gospodu župniku iz Metlike za opravljeni obred. Vsem, ki ste jo v tako velikem številu spemili do zadnjega doma, še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: sinovi Martin, Lojze, Franc, hčerke: Marija, Kati, Ivanka, Karolina, Anica in Stanka z družinami.

Ob smrti našega draga moža, očeta, starega očeta, brata in strica

ALOJZA KOSCA iz Vel. Brusnic pri Novem mestu

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za podarjene vence in cvetje. Posebno se zahvaljujemo osnovni šoli Brusnice, sodelavcem Industrije motornih vozil Novo mesto za podarjene vence in gospodu župniku za opravljeni obred. Vsem, ki ste draga pokojnika spemili do njegovega zadnjega počitka, lepa hvala.

Zalujoči: žena Marija, hčerki Marija in Pepca z družinami in drugo sorodstvo.

Ob bridki izgubi našega draga moža, očeta, brata in svaka

JANKA JURJEVIČA upokojenca in borca NOB

se iskreno zahvaljujemo sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga spemili na njegovi zadnji poti ter darovalcem vencev in lepaga cvetja. Posebno se zahvaljujemo Razpotnikovima, Ancelnovim in Kambičevim za njihovo veliko in požrtvovalno delo v najtežjih trenutkih. Še enkrat vsem najlepša hvala.

Semič, Ljubljana, Podsmreka
Zalujoči: žena Katarina, hčerka Mara z družino, družine Glavanova, Volčičeva in Horvatova.

Po težki in mučni boleznin nas je za vedno zapustila naša nadsva ljubljena hčerka in sestrica

ANDREJKA KRANJČIČ s Karteljevega

iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so ji darovali vence in cvetje in jo spemili na njeni zadnji poti k preranemu počitku. Posebna hvala vsem vaščanom za vsestransko pomoč in požrtvovalnost. Zahvaljujemo se SDP IMV za podarjeni vence ter gospodu župniku za obred in tolažilne besede. Še enkrat vsem iskrena hvala.

Globoko zalujoči: očka, mamica, brata Jože in Poldi, sestrični Jožica in Marica ter drugo sorodstvo

Komaj v 37. letu starosti je za vedno nehalo biti za nas dobro srce našemu ljubljenu možu, očku, sinu in bratu

CIRILU MAJČNU iz Trstenika pri Lirni

ob tej neizmerni bolečini izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so mi v teh težkih dneh karkoli pomagali, za vse izkazano sočutje in tolažilne besede ter vsem, ki ste draga pokojnika spemili na zadnji poti, mu darovali vence in vence. Posebno se zahvaljujemo sodelavcem in sodelavkam iz podjetja TGO Mirna, tovarišem upravniku Maksu Kurentu, Miru Bizjanu, Tonetu Strmoletu in Branku Sladiču za poslovinne besede, veliko pomoč in vso skrb, ki so jo nenehno izkazovali. Srčna hvala tudi vaščanom za sočutje, tolažbo in pomoč.

Zalujoči: žena Marica, sinova Ciril in Mirko, ata, mama, bratje in drugi sorodniki.

Ob nenadni izgubi dobrega moža, skrbnega očeta in strica

JOŽETA GORENCA iz Gorenje vasi

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, sosedom in prijateljem za vso pomoč. Posebno se zahvaljujemo KZ Krka, Novo mesto, in podjetju za avtomatizacijo prometa iz Ljubljane za podarjene vence in cvetje, g. župniku za opravljeni obred ter vsem, ki so draga pokojnika spemili na zadnji poti in z nami sočustvovali.

Zalujoči: žena, sin Lojze z družino in Stanko, hčerke Tončka, Pavla, Mira in Vika z družinami ter Marija in drugo sorodstvo

Ob težki izgubi našega draga in nepozabnega moža, očeta, starega očeta in strica

JOZETA GRIVCA iz Srednjega Globodola

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem in prijateljem ter vsem, ki so nam izrekli sožalje, darovali pokojniku vence in cvetje ter ga spemili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo podjetju Novoteks ter gospodu župniku za opravljeni obred.

Zalujoči: žena Marija, otroci Ludvik, Franc in Ani z družinami ter Tone in Marija.

ČESTITKE

Naši ljubi in skrbni mamicji Cilki Sladič iz Dol. Kamenca za njen 65. rojstni dan želijo vse najboljše njeni otroci z družinami.

Dragi mami in atu Jožefi in Francu Jegliču iz Orešja pri Smarjeti želimo za 25-letnico skupnega življenja še mnogo srečnih, zdravih in zadovoljnih let, hkrati pa atu vse najlepše za 63. rojstni dan! Otroci: Franci, Jožica, Lojze, posebno pa iz vsega srca tudi Rezika z možem Vinkom, Marija in Vlado iz Nemčije.

PREKLICI

Mimica Strniša, Dolenjske Toplice 42, prepovedujem sekanje drv in grabljenje listja po gozdu prejšnjega lastnika Franca Fabjana na Ljubnu. Kdor prepovedi ne bo upošteval, ga bom brez predhodnega opomina sodno preganjala.

Podpisana Milena Kočevar, Bečeva vas 15, prepovedujem uporabo poti prek njive in sadovnjaka, ker ni zemljiškopravno zaznamovana. Proti kršitelju te prepovedi bom uvedla sodni postopek zaradi motenja posesti.

Martin Cvelbar, Vratno 4, Sentjernej, opozarjam, da moja žena Antonija Cvelbar iz Vratnega ni upravičena prodajati premičnine in nepremičnine, ker niso njena last, in svetim vsakogar pred nakupom.

Jože Stefančič, Pletenje 11, Zdole pri Krškem, prepovedujem hojo in vožnjo po poti med sosedoma Pleterskim in Zupančičem, ker ni knjižna občinska pot, temveč je moja last. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Dušana Germovšek iz Zakota - Marjana; Božica Holko iz Vukovega sela - Dubravko; Veronika Odak iz Samobora - Ančko; Stefica Trbuha iz Goljaka - Jasno; Rezika Vraneković iz Gradne - Kristino; Stefka Savnik iz Mosteca - Matjaža; Breda Urek iz Dečnih sel - dečka; Ljerkica Kovačič iz Marije Gorice deklko; Angela Krulc iz Starega grada - deklko; Danica Pašalič iz Sotelskega - Zlatana; Emilija Ovcar iz Starega grada - Andreja. - Cestitamo!

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Primož Štrasser je padel z motorjem in si poškodoval levo koleno in glavo; Franc Bokor je padel na cesti in si poškodoval obraz; Josip Ščukanec je padel z motorjem in si poškodoval glavo; Andrej Zupevec je padel z motorjem in si poškodoval hrbet; Zvonko Ajster se je prevrnil z avtom in si poškodoval hrbet; Anica Kraljec je pri gašenju požara dobila opekline po obrazu in obeh rokah;

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeškem transfuzijskem oddelku: Alojz Tekstor, član Novolesa, Straža; Ana Tramte, članica Laboda, Novo mesto; Ana Tramte, članica splošne bolnice, Novo mesto; Matija Gazdova, Janez Turnšek, Vinko Bojanc, Emil Parkež, Pavel Kuplenik, Slavka Cujnik, Alojz Blažič in Dušan Zibert, člani Novoteksa, Novo mesto; Anton Hren, član Iskre, Novo mesto; Anton Miklavčič, Jože Cimprič, Janez Juno, Pepca Pečnik, Ivan Božič, Ivan Rajk, Branko Turk, Anton Gregorič, Franc Brulc, Stanko Tramte, Ivan Turk, Franc Sašek in Alojz Pečar, člani IMV Novo mesto; Mitja Počrvina: član Dominvesta, Novo mesto; Slavka Kim, Martina Košič, Jelka Nilič, Mihaela Šuštaršič, Anton Kučera, Alojz Gotlib, Mirko Zupančič, Janez Redek, Alojz Novak, Ivanka Plavec in Tone Povše, člani Krke, tovarne zdravil, Novo mesto; Radojvo Trelec, Danica Berus in Pavel Erjavec, člani občinske skupščine Novo mesto; Anton Zadnik, član ZTP Sekcije za vleko, Novo mesto; Stefan Krevs, član Mercatorja, Novo mesto; Marica Petrov, Jožica Straberger, Silva Haler, Mira Strugar, Bojana Kranjc, Helena Brence, Milena Sladič, Lučka Kranjc in Marina Nose, dijakinja s Šole za zdravstvene delavce, Novo mesto; Cene Krašič in Branko Rajšič, dijaka gostinske šole, Novo mesto; Andrija Budisavljevič, član Krke, tovarne zdravil, Novo mesto; Janez Mavsar, član Belta, Črnomelj; Ivan Kapušin, član postaje milice, Brežice; Stane Zupančič in Alojz Jerič, člana Kovinarja, Novo mesto; Tone Brajcek, član PTT Novo mesto; Marko Šurla, član Novograda, Novo mesto; Karel Čelič, član Dinosa, Novo mesto; Boris Guštin in Anton Vidic, člana Elektra, Novo mesto; Franc Jordan, član Knjižotiska, Novo mesto; Darko Lekše, član Dolenjke, Novo mesto.

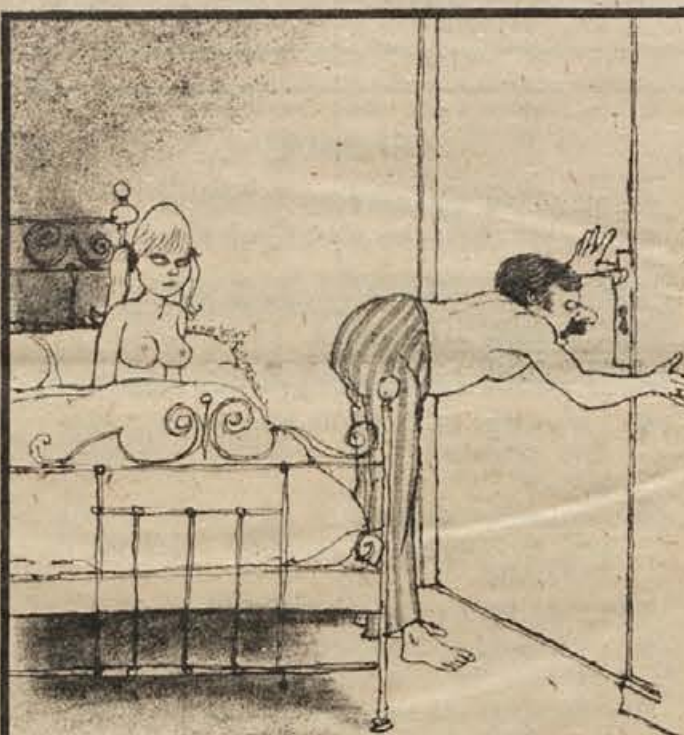
Marija Vegelj se je prevrnila z avtom in si poškodovala glavo in levo roko; Dominik Ivačić si je pri trčenju avtomobilov zlomil levo roko.

UMRLI SO

Pretekli teden so v brežiški bolnišnici umrli: Mijo Štvanek, krojač iz Razvora, star 43 let; Marija Krulc, upokojenka iz Mosteca, stara 67 let; Ladislav Pavlič, upokojenec iz Prešadola, star 73 let.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Ana Gorše iz Drpanjih sel - Matjaža, Vanda Zabukovec iz Gotne vasi - Boštjana, Rudolfa Segina iz Zagozdaca -

„Suzika, tvoja mamica se še vedno ne more navaditi, da sva zdaj poročena!“

„DOLENJKA“ - trgovsko podjetje na debelo in drobno - Novo mesto

objavlja prosto delovno mesto

SKLADIŠČNEGA DELAVCA

v prodajalni »Market«, Ljubljanska c., Novo mesto

Pogoji: polkvalificiran delavec, zdravstveno in fizično sposoben za opravljanje del na delovnem mestu. Rok za vlaganje prijav je 8 dni po objavi.

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJI: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje

IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnjak, Jože Jeke, Tone Kleunovšek, Franc Lapažine, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Stajdohar in Ivan Zivig.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnjak (glavni in odgovorni urednik), Rina Bačar, Marjan Legan, Janez Pezelj, Jože Prime, Jože Spilchal, Jožica Terpej, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. - Tehnični urednik: Marjan Moškon.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 2 dinarja - Letna naročnina 79 dinarjev (za 1972: 64 din), polletna naročnina 39,50 din, plačljiva vnaprej. Za inozemstvo 160 dinarjev ali 10 ameriških dolarjev oz. 30 DM (ali ustrezna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 521-620-1-33002-10-8-9.

OGLASI: 1 cm vsilne v enem stolpcu 40 din, 1 cm na določeni strani 55 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 80 din. - Vsak mali oglas do 10 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din. Za vse ostale oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 5 od 1. 7. 1972. - Za oglase odgovarja Mirko Vesel.

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 521-8-9 - Naslov uredništva in uprave: 68001 NOVO MESTO, Glavni trg 3 - Poštni predal 33 - Telefon: (058) 31-227 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Tiska tiskarna »Ljudske pravice« v Ljubljani.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

ZA IZMENIČNO POMOČ starejšima nudim hrano in stanovanje ter preskrbam službo v tovarni. Franc Cof, Dorfarje 20, Zabnica pri Kranju.
VAJENKO za pletilstvo sprejemem takoj. Pletilstvo, Groharjeva 4, Ljubljana.
GOSPODINJSKO POMOČNICO sprejemem k 4 odraslim osebam. Gospodinjstvo mehanizirano. Plača po dogovoru. Erika Standačar, Stari trg 28, Ljubljana.
SPREJMEM kmečko dekle, ki ima veselje do gostinstva. Gostilna Vrbinca, Peruzijeva 105, 61000 Ljubljana.

STANOVANJA

ISČEM OPREMLJENO sobo v centru mesta. Oglasite se na telefon 21-100 od 6. do 14. ure, Laban.
VZAMEM sestanovalko. Oglasite se v soboto popoldne, Nad mlino 42, stanovanje 15.
DVOJOBNO NOVO STANOVANJE (centralna kurjava, telefon) v Novem mestu prodam. Vseljivo takoj. Ponudbe pod „Nad mlino“.
MLADOPOROČENKA iščeta sobo s kopalnico v Novem mestu. Ponudbe pod šifro „Ugodno plačava“.
NUJNO POTREBUJEM opremljeno ali prazno sobo, po možnosti tudi dve, v Novem mestu. Informacije dobite na podružnici Dela, Novo mesto.
ODDAM novo stanovanje. Plačilo vnaprej. Naslov v upravi lista (2183/72).
ISČEM družinsko stanovanje v bližini Novega mesta. Predplačilo oziroma nagrada. Naslov v upravi lista (2189/72).
ZAKONCA brez otrok iščeta stanovanje v bližini Novega mesta. Naslov v upravi lista (2190/72).

Motorna vozila

PRODAM OSEBNI avto renault 4, letnik 1970, bele barve, v dobrem stanju. Anton Miklavžin, Brežice, Trig Lole Ribarja 6.
PRODAM TRAKTOR Ferguson 35 z dvobrazdnim plugom. Naslov v upravi lista (2163/72).
PRODAM zastavo 750 luxe, letnik 1971, november. Naslov v upravi lista (2180/72).
UGODNO prodam avto fiat 850, letnik 1970, prevoženih 30.000 km. Matija Matkovič, Kvasica 6, Dragatuš pri Crnomlju.

PRODAM

POCENI PRODAM dnevno sobo. Inž. Peternej, Kristanova 6, Novo mesto.
PRODAM DVE POSTELJI v dobrem stanju (češnjev les) s posteljino. Naslov v upravi lista (2147/72).
PRODAM dvodelno orehovo omaro in moped T-12, prevoženih 8500 km. Ogled vsak dan od 11. do 14. ure. Naslov v upravi lista (2155/72).
PRODAM otroški športni voziček, poč na olje in štedilnik na drva. Kristanova 1, Novo mesto.
PRODAM kombiniran otroški voziček. Pavlin, Lamutova 1, Novo mesto.

POSEST

PRODAM KOLOSEK najboljšemu ponudniku, približno 1 ha v Črneči vasi, 1 km od kamionske ceste. Oglasite se pri Tončku Zagorcu v Črneči vasi. Fani Pavlin, Cadrže 9, Smarješke Toplice.
PRODAM GOZD (1 ha in 55 a) pri Brezovici-Smarješke Toplice. Cena po dogovoru. Oglasite se na naslov: Marija Zajc, Sišenska 25, 61000 Ljubljana.
PO UGODNI ceni prodam vinograd v Vinjem vrhu (12 a). Dostop z avtom. Martin Kirar, Stara vas, p. Skočjan.
PRODAM zaradi starosti enodružinsko hišo s pritlikinami, elektriko, vodovodom, vrtom vseh kultur (sadje), pribl. 1000 kv. metrov, v centru Velenja. Kraska lega, primerna za obrtnika. Ponudbe na naslov: Kolef, Celjska 31, Velenje.
PRODAM hišo z gospodarskim poslopjem in vrtom v Mokronogu. Informacije pri tov. Obahu, Mokronog.

RAZNO

GARAŽO iščem na Mestnih njivah. Plačam vnaprej. Ponudbe pod „Devize“.
GOSPODINJE, katera bi hotela gospodinjiti starejšemu gospodu na deželji? Plača dobra. Ponudbe pod „Starejši gospod!“
POROČNI PRSTANI - Zenin in nevesta, ne pozabita: moderno izdelane poročne prstane dobite pri Otmarju Zidariču v Ljubljani, Gosposka 5. - Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!
VZAMEM v najem garažo v Novem mestu ali okolici. Naslov v upravi lista (2187/72).

Obveščamo delovne kolektive in posameznike, da bomo tudi letos organizirali

cepljenje proti gripi v začetku meseca novembra.

Zaradi tega prosimo vse zainteresirane, da se prijavijo pri najbližji zdravstveni ambulanti, kjer bodo dobili še druge informacije.

Zdravstveni dom
Novo mesto

smac - Mejak: Smrt nedolžnega velikana, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice, 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana, 22.15 Lahka glasba.

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00; Naša glasbeni spored od 4.30 do 6.00.

PETEK, 27. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja, 9.35 Koncert za glasbene poslušalce, 10.20 Pri vas doma, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti - Inž. Gvido Fajdiga: Zagotovitev dodatne kreme s siliranjem, 12.40 Z domačimi ansambli, 13.30 Priporočajo vam..., 14.10 Za otroke otroške pameti, 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 16.00 "Vrtljak", 17.10 Operni koncert, 18.15 "Signal", 19.00 Lahko noč, otroci!, 19.15 Minute z ansambliom Matej Dovičar, 20.00 Srečko Kumar in pevski zbor Učiteljske zveze Jugoslavije, 20.30 "Top-pops 13", 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih.

SOBOTA, 28. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja, 9.35 Godala v ritmu, 10.20 Pri vas doma, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Tine Pardubsky: Vitamini v prehrani domačih živali, 12.40 Po domače, 13.30 Priporočajo vam..., 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 "Vrtljak", 17.10 Z ansambliom Old Merry Tale jazz-band, 18.15 Dobimo se ob isti uri, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambliom Lojzeta Slaka, 20.00 Spoznavajmo svet in domovino, 22.20 Oddaja za naše izseljenke.

NEDELJA, 29. OKTOBRA: 6.00 do 8.00 Dobro jutro! 8.05 Veseli tobogan, 9.05 Srečanje v studiu 14., 10.05 Še pomnite, tovariši..., Dr. Aleksander Gala: Jeseni 1942 pod Snežnikom, 10.25 Pesmi borbe in dela, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 10.45 do 13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 14.45 do

16.45 Nedeljsko športno popoldne, 17.05 Radijski radar, 18.00 Radijska igra - Momo Kapor: "Prebudi se, Trnuljčica", 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice, 20.00 V nedeljo zvečer, 22.20 Zaplešite z nami.

PONEDELJEK, 30. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja, 9.20 Z velikimi zabavnimi orkestri, 10.20 Pri vas doma, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Jože Ferčec: Hitrejša obnavljanje črede krav, 12.40 S tujimi pihalnimi godbami, 13.30 Priporočajo vam..., 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 "Vrtljak", 17.10 Ponedeljkovo glasbeno popoldne, 18.15 Zabavni zvoki iz vzhodnoevropskih dežel, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambliom Janeza Jeršinovca: Planšari, 20.00 Stereofonski operni koncert, 22.15 Za ljubitelje jazz.

TOREK, 31. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja, 10.20 Pri vas doma, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Andrej Dobro: Ne zanemarjamo vzdrževanja gozdnih cest, 12.40 Z domačimi ansambli in pevci, 13.30 Priporočajo vam..., 14.30 Z ansambliom Vladimira Vitasa, 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 "Vrtljak", 17.10 Dirigira Herbert von Karajan, 18. Družba in čas, 19.00 Lahko noč, otroci!, 19.15 Minute z ansambliom Valterja Skoka, 20.00 Prodajalna melodij, 20.30 Radijska

igra - Ivan Klima: "Klara in dva gospoda", 22.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 1. NOVEMBRA: 8.05 Od melodije do melodije, 9.05 Ivo Brnič: Poglavlje o smrti, 9.40 Z našimi violinisti, 10.05 "Custvovanje...", 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.10 Znanje arje in monologe pojo naši operni pevci, 13.30 Posebna oddaja: Ob dnevu mrtvih, 14.05 Razpoloženja, vtisi in spomini, 15.05 Komemoracije za dan mrtvih, 16.00 Majhen koncert za popoldan, 17.35 Poje Slovenski orkester, 18.00 Radijska igra - Ko-

**PRIVOŠČITE SI
TO ZADOVOLJSTVO!**

Lasko pivo

NEDELJA, 29. oktobra
9.50 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec) (Bg) - 9.45 Po domače na Loškem gradu - barvna oddaja (Lj) - 10.12 Kmetijska oddaja (Zg) - 10.55 Mozaik (Lj) - 11.00 Otroška matineja: Vitez Vihar, Vsi vlaki sveta (Lj) - 11.50 Poročila (Lj) - 11.55 Mestece Peyton (Lj) - 12.45 TV kazipot (do 13.05) (Lj) - Nedeljsko popoldne - 18.10 Poročila (Lj) - 18.15 Totojeve goljufje - celovečerni film (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnika (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.30 Dramulet po Ciribiliju - barvna glasbena komedija (Zg) - 21.30 Štih in pesem (Zg) - 21.45 Športni pregled JRT - 22.10 Poročila (Lj) - 22.20 Srečanje študentov glasbene akademije - posnetek iz Rovinja (22.45) (Lj)

PONEDELJEK, 30. oktobra
9.05 Odprta univerza (Bg) - 9.35 TV v šoli (Zg) - 10.30 Angleščina (Zg) - 11.00 Osnove splošne izobrazbe (Bg) - 14.45 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.40 Angleščina - ponovitev (Zg) - 16.10 Francoščina (Bg) - 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bg) - 17.50 Gori, doli, naokoli: Laž, barvna oddaja (Lj) - 19.10 Risanka (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Kremenčkovi - serijski barvni film (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Maksimeter (Bg) - 19.45 Kratak film (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnika (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 M. Selimović: Užaljeni človek (Lj) - 21.35 Diagonale (Lj) - 22.15 Poročila (Lj)

TOREK, 31. oktobra
9.35 TV v šoli (Zg) - 10.40 Ruščina (Zg) - 11.00 Osnove splošne izobrazbe (Bg) - 14.45 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.35 Ruščina - ponovitev (Zg) - 15.55 TV vrtec (Zg) - 16.10 Angleščina (Zg) - 17.15 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.30) (Bgd) - 17.50 B. Čopič: Oglasi željnega lista (Lj) - 18.05 Risanka (Lj) - 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 Obisk v Portorožu - barvna zabavno-glasbena oddaja (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Iz sveta oblikovanja: Stanovanje (Lj) - 19.20 Menagerske bolezni (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnika (Lj) - 20.25 Reportaža (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) - 20.40 Ujeta - celovečerni film (Lj) - 22.00 Likovni nokturno: Gustav Janusch (Lj) - 22.15 Poročila (Lj)

SREDA, 1. novembra
16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bg) - 17.50 Vitez Vihar - serijski film

NEDELJA, 29. OKTOBRA: 6.00 do 8.00 Dobro jutro! 8.05 Veseli tobogan, 9.05 Srečanje v studiu 14., 10.05 Še pomnite, tovariši..., Dr. Aleksander Gala: Jeseni 1942 pod Snežnikom, 10.25 Pesmi borbe in dela, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 10.45 do 13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 14.45 do

SOBOTA, 28. OKTOBRA: 10.00 do 10.15 Praznično dopolnjevanje s pesmi borbe in dela - 10.15 do 11.00 Javno zborovanje ob odprtju spomenika - direktni prenos ob občinskem prazniku - 11.00 do 12.30 Praznična voščila obojnih kolektivov.

NEDELJA, 29. OKTOBRA: 10.30 Domače zanimivosti - Ob svetovnem dnevu varčevanja - Za naše kmetovalce: Ivan Sekoranja - Nedeljska reportaža in kmetijstva - Izvešča o prazniku občine Brežice - Obvestila, reklame in spored kinematograf - 12.00 do 15.00 Obvestila in pozdravljanje.

TOREK, 31. OKTOBER: 16.00 do 16.15 Napoved programa in srečanje z ansambliom Maska Kumra - 16.15 do 17.15 Reportaža s slovesnosti v Dobovi - Jugoton vam predstavlja - Novo v knjižnici - Kaj lista - Obvestila, reklame in filmski pregled - 17.15 do 17.30 Tedenski športni komentar - 17.30 do 18.00 Mladinska oddaja.

RADIO BREŽICE

CETRTEK, 26. OKTOBRA: 16.00 do 16.15 Napoved programa, poročila, sport in turistični napotki - 16.15 do 16.30 Nove plošče RTB - 16.30 do 16.45 Aktualnost tedna - 16.45 do 17.00 Obvestila in reklame - 17.00 do 18.00 Glasbena oddaja: Izbrali ste sami.

SOBOTA, 28. OKTOBRA: 10.00 do 10.15 Praznično dopolnjevanje s pesmi borbe in dela - 10.15 do 11.00 Javno zborovanje ob odprtju spomenika - direktni prenos ob občinskem prazniku - 11.00 do 12.30 Praznična voščila obojnih kolektivov.

NEDELJA, 29. OKTOBRA: 10.30 Domače zanimivosti - Ob svetovnem dnevu varčevanja - Za naše kmetovalce: Ivan Sekoranja - Nedeljska reportaža in kmetijstva - Izvešča o prazniku občine Brežice - Obvestila, reklame in spored kinematograf - 12.00 do 15.00 Obvestila in pozdravljanje.

TOREK, 31. OKTOBER: 16.00 do 16.15 Napoved programa in srečanje z ansambliom Maska Kumra - 16.15 do 17.15 Reportaža s slovesnosti v Dobovi - Jugoton vam predstavlja - Novo v knjižnici - Kaj lista - Obvestila, reklame in filmski pregled - 17.15 do 17.30 Tedenski športni komentar - 17.30 do 18.00 Mladinska oddaja.

PODJETJE DOMINVEST NOVO MESTO

- upravlja s stanovanji in poslovnimi prostori;
- investira in soinvestira graditev stanovanj in poslovnih prostorov;
- izdeluje urbanistično in lokacijsko dokumentacijo;
- oddaja in komunalno ureja stavbna zemljišča;
- nudi informacije o možnosti pridobitve lokacij za gradnjo družbenih objektov, zasebnih stanovanjskih hiš in weekendov;
- izdeluje načrte za gradnje stanovanjskih, poslovnih, industrijskih in drugih objektov;
- izvaja gradbeno tehnični nadzor in druge investitorske posle.

Občanom in poslovnim prijateljem čestitamo za praznik občine!

7
OJ MLINI
VJE JE VAŠ ČAS?
pise: joze splichal

Stiški podložniki

Se v poznejših pogovorih z mlinarji je večkrat nanesla beseda na stiški samostan. Zvečer so omenjali, da so bili mlinarji v lastnih ali pa podložniki samostana.

Valvasor poroča, da je samostan velika, po staremu načinu zgrajena stavba, z obzidjem in mnogimi stolpi dobro zavarovana. Ima tudi prav lepo žitnico in tri oboke, drugega nad družinsko hišo, kakršnih v vsej deželi ne najdemo, dokončali so jo šele pred nekaj leti (namreč 1686). Takrat so torej gotovo veliko mlinskih, če so gradili novo žitnico.

ki ji za tiste čase ni bilo primere. Potem skoraj gotovo niso iz trte izvite besede mlinarjev in drugih ljudi, da so nekateri mlinari na Krki stari tudi po 800 let.

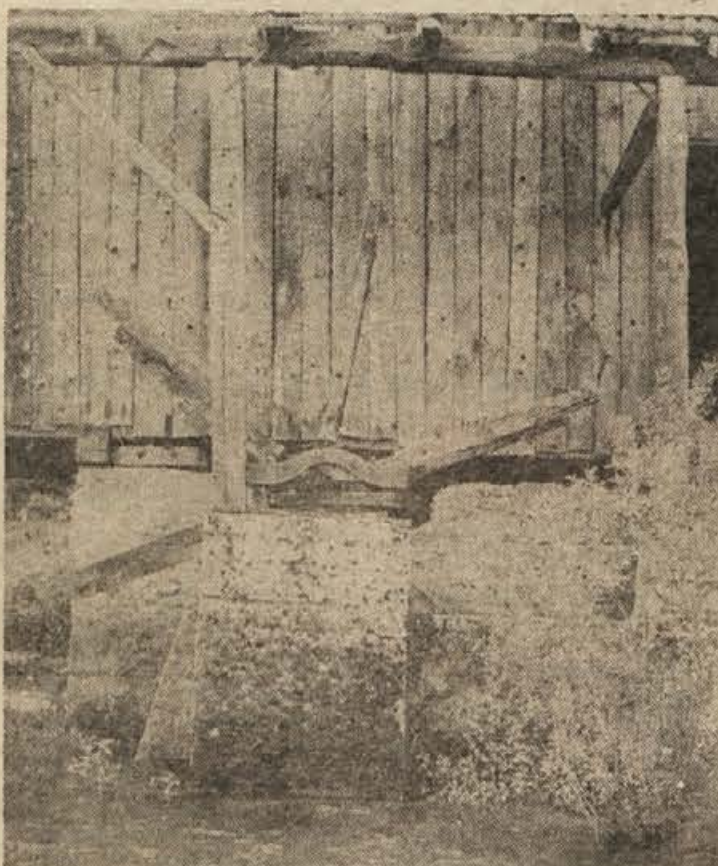
Ko sva se peljala mimo mlina v Bregu 2, ki pa ne dela, nisva našla nikogar doma. Žnidaršičeve - po domače se pravi, "V okljuku" - sva čakala precej časa, medtem sva spustila kanu čez jez, posedala sva pred vrati, a ni bilo nikogar. Pomislila sva, da morebiti spijo; vrata so bila sicer odklenjena, vendar nisva v hiši našla žive duše. Pred hišo je bilo v loncu namočeno perilo, videla sva krompirjeve olupke in po tem sklepala, da ne morejo biti daleč.

Morebiti so šli nabirat gobe. Ko sva se naveličala posedati pred vrati, sva odveslala naprej. Še zmeraj me pa zanima, zakaj je bilo na vratih nabitih sedem za dlan velikih križev; je morebiti zdaj v mlinu že osmi rođ, ali imajo ti križi kak drug pomen?

Ostanki nekdanjega "pustega mlina" navadnim očem niso več vidni, še zlasti ne iz čolna in za take ljudi, ki ne vedo natančno, kje je mlin nekoč stal.

Zato pa sva se pripeljala do jezua, ki je inel svoj mlin na levi in na desni. Na levi, Breg 8, je mlin še v grosupeljski občini.

Človek bi mislil, da če je samo šest hišnih števil med dvema mlinoma, je sorazmerno malo vode. Pa ni tako, kar precej sva

Kar se ustavi, to propada. Samo kar je iz betona, bo še nekaj desetletij ljubovalo. Kar je iz lesa, odnese voda

AB Agraria BREŽICE

Ste v zadregi za darilo?

Šopek nageljčkov ali vrtnic je primerno darilo za vsako priložnost. Naša dnevna proizvodnja je več tisoč cvetov v 6 barvah. Zahtevajte v najbližji cvetličarni nageljčke ali vrtnice iz vrtnarije Čatež!

občini, mlin in stopa pa še delajo, sva zaveslala na desno.

Romantično, a odmaknjeno

"Pri Malenskih" se pravi po domače mlinu, katerega lastnika sta Franc in Angela Vidic. Moža ni bilo doma, delat je šel k sestri na Vrhniko. Mlinska kolelesa se bodo tu kmalu ustavila: sin je avtomehaničar in Ivančni gorici, hči je stara 12, no, zdaj bo 13 let.

Od vseh mlinov, ki jih čaka enaka usoda, se mi zdi, je bilo prav "Pri Malenskih" najbolj neposredno občutiti, kako se mlinom iztekajo zadnje ure.

"Mama je umrla letos januarja," pripoveduje Angela, še v črni. Oče je umrl pred tremi leti.

"Mama je znala veliko pripovedi o mlinih in o strahovih, jaz pa jih ne vem. Oče je umrl brez testamenta, zato lastništvo mlina še zdaj ni urejeno..."

Meljejo samo še zase, obrt so vrnili. Mož je mlin, dokler je bil oče živ, potem so se kolesla dejansko ustavila, potrjuje Angela.

"Sicer pa mlin ne da več zaslužka! Kmetujemo, konja in kravo imamo, prav zdaj je kupil zrebčička, in eno čuško, teličko, imamo. Na zemlji pridelamo vse: koruzo, pšenico, krompir. Zase pridelamo, ampak res samo zase in nič več. V trgovini smo pa kljub temu zmeraj; tako smo se pač navadili."

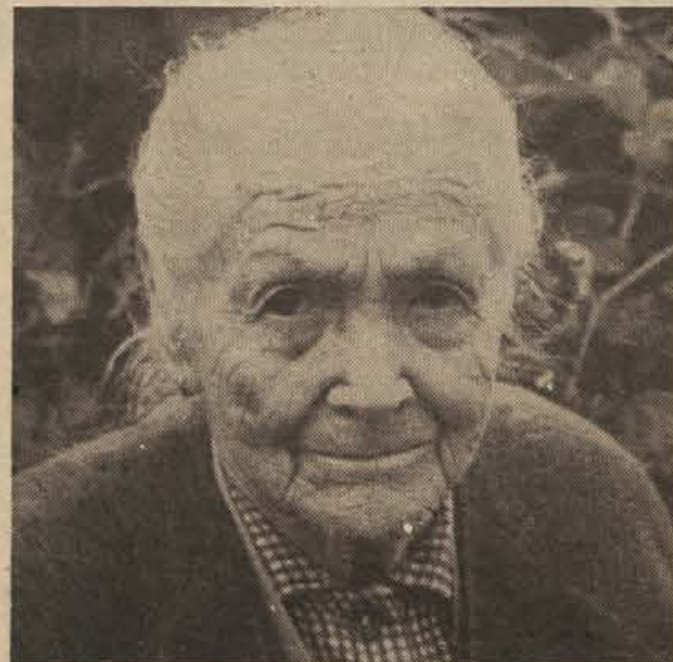
Romantično da je okrog Draščje vasi, je še pristavila Vidičeva. Turisti radi pridejo, zlasti ribiči. In da je letos gob veliko, kot že leta nazaj ne.

In ko sva že skoraj sedla v čoln, nama je mlinarjeva povedala še o tem, kako je oče mlin na veliki petek: "Na veliki petek ni nikoli mlin, tako je v navadi. Nekoč pa mu je nekdo prinesel koruzo in ga prosil, naj zmelje. Oče ni hotel, oni pa je tiščal vanj. Ker se ga ni mogel drugače rešiti, mu je rekel, naj gre vprašat župnika: če mu bo dovolil, bo pač zmel. Ko se je vrnil z odobritvijo, je dvignil zapornico, zmel tistih nekaj meric koruze in ustavljal kolo. To je bilo edinkrat, takrat je oče prvič in zadnjič mlin na veliki petek!"

25 pozebljih orehov

Tudi naslednji mlin je v Draščji vasi - številka je 26, lastnik je Jože Ivanc, po domače se reče "Pri Jožmanovih". Ivanc je pred mlinom sekal veje.

(Se nadaljuje)

Žena naj skrbi za dom

Terezija Obed, rojena Valant, je najstarejša Novomeščanka – Kljub 93 letom še rada dela na vrtu, bere, poslušala radio in potuje

Terezijo Obed, najstarejšo Novomeščanko, poznajo predvsem prebivalci Grma. Prvega oktobra je izpolnila 93 let, rodila pa se je bogatim posestniškim staršem v Prapročah pri Zuzemberku. Pravi, da se otroških let ne spominja več dobro, ve pa, da je že od nekaj rada delala na vrtu, v gozdu in naravo občuduje. Najbolj všeč ji je jesen, zaradi čudovitih barv, čistega neba in poljskega dela...

Poročila se je s 24 leti in z možem odšla v Krško. Od tam jo je pot zanesla 1908 v Novo mesto, na Grmu pa živi že 38 let. Ko pripoveduje o sebi, je skromna, tiha. Pravi, da nerada govori o svojem življenju, da se malo spomni.

Ker je bila hčerka bogatih staršev, ji dolgo časa ni bilo potrebno delati. Le ukazovala je. Spominja se tudi velike, bleščeče dvorane v nekdanjem ljubljanskem Narodnem domu. Takrat se je učila za kuharico. Tam je bilo še veliko deklet. Nekateri so stregle, druge kuhale. Ker pa so se streljajke zanimale bolj za ples, jih je gospodar pri priči spodil in potlej so stregle kuharice. Ker ni bila vajena gospodstva, ji je bilo med toliko ljudmi kar nerodno. Najbolj pa ji je ostal v spominu ples. Dame v lepih oblekah in gospodje, ki so bili tako ponosni. Sami sodniki, oficirji... Ko ji je kolegica obljubila, da bo tudi njo naučila plesati, si je mislila, da je prenerodna za to. Pa je šlo. Se danes se spomni razigranih deklet v veliki, bleščeči dvorani in ti spomini se ji včasih zdijo kot lepe sanje.

Med prvo svetovno vojno je morala skrbeti za tri hčerke. Najstarejša je sedaj stara 72, takrat pa ji je bilo 13 ali 14. Že vse so hodile v šolo, ker pa je bilo s hrano takrat težko, je morala ponjo v

oddaljene vasi. Se najpogosteje je hodila v Ždinja vas. Ker je bilo čez gozd najbliže, je hodila po njem v vsako smer po eno uro. Na vprašanje, če jo je bilo kaj strah, se je nasmejala: „Ja, kaj pa sem mogla? V vojni smo morali marsikaj pretrpeti...“ Med drugo svetovno vojno je bilo še težje. Res, hčerke so bile že velike in ni bilo toliko skrbi kot včasih, a pri njih so se naselili domobranci. Pa se jim je Terezija uprla, ko so zahtevali, da jim mora kuhati, in skuhalo jim je šele takrat, ko so ji prinesli krompir.

1943 ji je umrl mož. Ostale so same, a misel na skorajšno svobodo je olajševala vse težave.

Terezija Obed se danes rada dela. Ko sem jo obiskal, je bila s hčerko na vrtu. Takoj mi je povedala, da rada dela, gospodinjica pa ne več toliko. Nikakor pa ji ne gre v glavo tole: „Prej smo imeli malo denarja, pa smo dobro živeli, sedaj pa ga imamo veliko, pa je slabše. Vedno, kadar se hči vrne s trga, je kakšna stvar dražja. Veste, še vedno rada kaj preberem. Najpogosteje Dolenjski list. Prebiram novomeško kroniko in cene. Pa moram kmalu prenehati, me pečejo oči. Prav tako rada poslušam radio, predvsem oddajo po željah. Tudi potujem rada. S hčerko gremo večkrat kam daleč. Letos sem bila že v Ljubljani in na Bledu. Peš ne hodim veliko, v mesto pa le še zavijem. Kako se je spremenilo! Kar vesela sem. Včasih je bilo tako majhno, prašno, sedaj pa je veliko. Kar raste, raste.“

Nato mi je povedala še o praznovanju njenega rojstnega dneva v družbi povabljenec. Pravi, da ji je bilo tako lepo kot takrat v Ljubljani. 50 nageljnov in 15 vrtnic še sedaj krasi njeno sobo in je nanje ponosna.

J. PEZELJ

Igre končane!

V okviru tekmovanja delavskih športnih iger občine Črnomelj, ki jih je financiral občinski sindikalni svet, vodila pa občinska zveza za telesno kulturo Črnomelj, je sodelovalo 69 ekip s 478 posamezniki. Največ, osemnajst ekip, je imela Iskra Semič, delavci pa so se pomerili v 7 panogah.

Rezultati – kegljanje: Rudnik I, Rudnik II, KZ; ženske: Iskra I, Prosveda, Iskra II; odbojka: Belt, Iskra, Občinska skupščina; mali nogomet: Belt I, Belt II, Rudnik; kolesarjenje: Iskra I, II, III; posamezno: Vidmar, Knez, Kočevar; streljanje – moški: Begrad, Milica, Iskra; ženske: Prosveda, Iskra; posamezniki: Knez in Tome; smučanje: Rudnik, Prosveda, Gozdni obrat; posamezno: Svetič, Pleško in Rozman.

J. S.

Nepripravljena hitrost Italijana

18. oktobra popoldne je peljal po cesti I. reda proti Ljubljani voznik Alojz Vegelj iz Boršta. V vasi Ribnica je začel prehitovati osební avto. Ko ga je že skoraj prehitel, je za njim pripeljal z neprimerno hitrostjo Italijan Bartolomeo Prioglia iz Gorice in skušal Veglja prehiteti. Zaradi prehitre vožnje je Prioglia začelo zanašati, tako da je najprej z levimi kolesi zapeljal nazaj na cestišče in z desno stranjo oplazil Veglovo vozilo, da ga je odbilo. Italijanu je uspelo vozilo obdržati na cesti. Ne da bi se ustavil, je odpeljal naprej proti Ljubljani. Vegelj pa je izgubil oblast nad vozilom in zapeljal v desno na nasip. Tam ga je odbilo na vozišče, kjer se je večkrat prevrnil in po približno 100 m ostal prevrjen na desnem boku. Vegelj je bil laže ranjen, prav tako njegov brat Jože, sopotniko Mario Vegelj pa so zaradi poškodb morali obdržati v brežiški bolnišnici. Na avtomobilu je za okrog 30.000 din škode.

KOČEVJE – Danes se bodo na seji sveta za urbanizem dogovarjali o ustanovitvi solidarnostnega stanovanjskega sklada.

RIBNICA – V jesenskem delu tekmovanja v L. B skupini nogometne podzvezne ljubljanske lige, je prvo mesto osvojila s 10 točkami ekipa Ribnice. Druga je Enotnost (9), 3. Partizan (8) itd. To je obetaven uspeh ribniške enajsterice. (F. L.)

Šest mladih grafičarjev Kočevskega tiska Kočevje se je 20. oktobra „uradno“ prelevilo iz vajencev v pomočnike tako, da so jim z vodo sprali vso dosedanje umazanijo in jih namazali s črno tiskarsko barvo po licih (Foto: J. Princ)

Novomeščanka Marija Zcre ne ve natanko, koliko let že peče kostanj na novomeškem Glavnem trgu. Pravi, da bo verjetno že petnajsto leto, kar se v mrzlih jesenskih dneh pri njenem „šotoru“ ustavljajo Novomeščani, da se s kostanjem pogrejejo. (Foto: Z. Šeruga)

S SEJE IZVRŠNEGA ODBORA OBČINSKE KONFERENCE SZDL

Za novomeško radijsko postajo

SZDL: pobudnik in ustanovitelj lokalne radijske postaje – Prehod Dolenjskega lista v časopisno založniško podjetje – Skrb za kadre

Pismo IB CK ZKJ, ustanovitev lokalne radijske postaje v Novem mestu, ustanovitev časopisno-založniškega podjetja Dolenjski list, seminar za vodstva krajevnih organizacij SZDL, predlog o odpoklicu republiškega poslanca Petra Vujčiča, zbiranje pomoči Pomurju ter osnutek zakona o javnem obveščanju so bile zadeve, o katerih je razpravljala izvršni odbor občinske konference SZDL Novo mesto na zadnji seji. Izvršni odbor je sklenil pozvati vse krajevne organizacije SZDL, da razpravljajo o uresničevanju vsebine pisma glede tistih vprašanj, ki zanimajo najširši krog občanov, kot npr. kadrovska politika, socialne razlike, ki delijo družbo na revne in bogate, davčna politika itd. Pri tem pričakuje izvršni odbor vsestransko aktivnost članov Zveze komunistov, ki delajo v organizaciji SZDL v občini.

Nadalje so na seji sklenili predlagati občinski konferenci SZDL, naj Dolenjski list v prihodnje postuje

kot časopisno založniško podjetje. Takšen sklep temelji na razširjeni dejavnosti Dolenjskega lista. Razen tega sedanji neurejeni formalno-pravni položaj Dolenjskega lista zavira njegov nadaljnji razvoj. Občinske konference SZDL za območja, ki ga pokriva Dolenjski list, bodo prevzele ustanoviteljske pravice in dolžnosti.

Pomembno odločitev na tej seji pomeni tudi predlog, po katerem bo občinska konferenca SZDL Novo mesto pobudnik in ustanovitelj lokalne radijske postaje. Ta naj bi delovala v Novem mestu. Postaja naj bi bila skupno delo RTV Ljubljana, občinske skupščine delovnih organizacij v občini in drugih zainteresiranih organizacij.

Seminar za vodstva krajevnih organizacij SZDL je namenjen izobraževanju kadrov, ki delajo v vodstvih krajevnih organizacij. Poudarek bo na nalogah, ki jih bo imela SZDL pri skupščinskih volitvah v letu 1973, ko bo potrebno praktično uveljaviti delegatski sistem.

Pomoč po poplavih prizadetemu Pomurju v občini ne poteka povsem zadovoljivo, saj je sedaj zbranih okrog 53 % predvidenih sredstev. Na seji so sklenili pozvati vse delovne organizacije, ki svojega dolga do solidarnostne akcije niso izpolnile, za to čimprej uredijo.

Predlog občinske skupščine Metlika za izvedbo postopka glede odpoklica poslanca gospodarskega zbora Petra Vujčiča je IO sprejel, kot normalno posledico dogodka, ki so nastajali ob tem primeru. Sklenil je predlagati občinski skupščini Novo mesto, naj tudi ona sprejme sklep o odpoklicu, IO občinske konference SZDL pa bo sodelovala v politični pripravi zborov delovnih ljudi, ki bodo odločali o odpoklicu poslanca Vujčiča. Prav tako IO soja ravnanje 23 poslancev gospodarskega zbora, ki so se vzdražali sovanja v zboru, ko je ta odločil o odvzemu poslanske imunitete Petra Vujčiču.

FRANC BEG

Krško: v betonski steber

19. oktobra je iz smeri Dnovo pripeljal voznik Franc Klobasa v Brestanice. V Krškem je zavozil v desni rob ceste in zadel v betonski steber mostne ograje. Pri trčenju je bil huje poškodovan sopotnik Dolenjski list. V Brestanice, laže pa minik Ivačič iz Brestanice, laže pa voznik. Oba so odpeljali v brežiško bolnišnico, škode pa je za okrog 5.000 dinarjev.

Krstili so šest grafičarjev

Bili so na gobo djani in odznotraj ter odzunaj namočeni

Po prastarem običaju, z gobo in vodo je bilo krščenih v navzočnosti stanovalskih tovarišev 6 novih, kvalificiranih grafičarjev podjetja Kočevski tisk. Svečani krst so 20. oktobra prestali Branko Dekleva, Vinko Mlakar, Stane Lužar, Viktor Koblja, Miran Klun in Matija Medvedovič.

Vsi nanovo pečeni grafičarji so bili „na gobo djani“, popudrani, s tiskarsko barvo namazani nato pa še odzunaj in odznotraj namočeni. Krstitelj Ivan Hiti je s svojima pomočnikoma dobro opravil posel na veliko veselje zijač, ki so opazovala krst pred tiskarno.

S krstom so pridobili pravice in svoboščine, ki pripadajo grafičarjem

že od Gutemberga sem. Zvečer so na zaključni svečanosti v hotelu Pugled dobili še diplome oziroma dokazila, da so postali res pravi mojstri črne umetnosti-tiskarstva.

J. PRINC

NEDELJO ODPRTO

MARKET na Kristanovi cesti
MARKET na Cesti herojev in
DELIKATESA na Glavnem trgu

DOLENJKA

GOSPODARSKA PRAVLJICA

Skoraj vse pravljice se začnajo: Nekoč je bilo... Zakaj se ne bi začela tako tudi naša Gospodarska pravljica? Tako je veliko manj možnosti, da bi zvedeli, kje na zemljevidu leži kraj, v katerem se je odigral ta pravljici dogodek. Oseb ne bomo imenovali po njihovih pravih imenih, marveč le splošno tako, kot se v pravljicah spodobi. V naši Gospodarski pravljici ne bodo nastopala pravljici bitja, kot na primer: zmaji s tremi

glavami, čarovniki, čarovnice, princi in kralji, marveč bo namesto zmaja s tremi glavami nastopil sekretar neke organizacije, namesto čarovnika predsednik kulturne skupnosti, ki bo čaral denar za kulturno dejavnost, v vlogi čarovnice bo nastopila predsednica TVD Partizan, ki bo z vsemi svojimi zemeljskimi sposobnostmi skušala pricoprati nekaj drobiža za šport in rekreacijo, v osebi kralja pa se bo pojavil sam oče župan, ki bo skušal

pomiriti sprta vilinska bitja. Čudežnih predmetov, kot so mizica, ki se sama pogrinja, ne bomo srečali, čeprav je res, da se tudi nekaterim našim ljudem mizice same pogrinjajo; nihče ne bo izrekal čudežnih besed, ki bi rešile to ali ono gospodarsko organizacijo nelikvidnosti. Namesto tega bomo srečali stroje in ljudi za njimi. Trudili se bodo za košček kruha in jutraj se ne bodo zbujali v srebrnih ali zlatih gradovih, ampak v vsakdanjih,

včasih na pol podrtih kočah. Ljudska števila, kot so tri, sedem, devet in deset, bomo našli v naši Gospodarski pravljici. Z njimi bomo označevali osebné dohodke zemeljskih bitij – delavcev, z mnogokratniki teh števil pa plače ljudi na položajih. Srečali bomo izraz socialna diferenciacija, za katerim bi zastoj brskali v besednjaku naših ljudskih pravljic, ker v preteklosti naše ljudstvo tega ni poznalo. Tudi ponavljanja besed in stavkov – teh ljubkih značilnosti naših pravljic – ne bo manjkalo. Seveda bodo ta ponavljanja za mišjo dlako drugačna od

znanih ponavljanj. Vodilni v Gospodarski pravljici bodo večkrat govorili: „Cen ne bomo povišali, cen ne bomo povišali, plače bomo dvignili, plače bomo dvignili, stopili bomo na prste bogatašem...“ In ker se v pravljici ne zgodi nič resničnega, se tudi te njihove besede seveda ne bodo uresničile.

V pravljicah je narava vse-mogočna, v naši Gospodarski pravljici pa bodo vse-mogočnost narave zamenjali nekateri naši vse-mogočnejši. Seveda ne bodo delali čudežev, marveč bodo enostavno prisotni zato, da bo zgodba pridobila na ugledu. V pravljicah zmaga resnica nad lažjo, pravica nad krivico, moralnost nad pokvarjenostjo, poštenost nad nepoštenostjo. V naši Gospodarski pravljici sploh ne bomo govorili o tem, ker bo navsezadnje to tudi socialistična pravljica. Pri nas pa smo že davno odpravili izkoriščanje človeka po človeku. Pri nas je ravno obratno.

TONI GASPERIČ

V nedeljo, 29. oktobra dopoldne, bo KRKA, tovarna farmacevtskih in kemičnih izdelkov, ponosno odprla vrata svojih novih, velikih proizvodnih obratov in skladišč. Občinskim odbornikom in drugim gostom bo za letošnji praznik novomeške občine predstavila svoj razvoj zadnjih dveh let, hkrati pa bo pred njimi razgrnila svoje nadaljnje načrte. – Na tej in naslednjih treh straneh predstavljamo današnjo KRKO, enega izmed velikanov naše industrije

V farmacevtsko-kemični veji v Jugoslaviji je zdaj novomeška KRKA na 3. mestu – takoj za zagrebško PLIVO in zemunsko GALENIKO.

Farmacevtska in kemična industrija kažeta v državi hkrati največji trend rasti. Med 17 tovrstnimi tovarnami v Jugoslaviji je bila KRKA pred 16. leti na 14. mestu, do danes pa se je s sposobnostjo svojih delavcev, z nenehnim požrtvovalnim in umnim delom prebila že na 3. mesto v državi. Ne smemo seveda pozabiti, da je vmes vrsta tovarn, ki so se zadovoljile samo s konfekcioniranjem zdravil, medtem ko je KRKA nenehno iskala novih poti in se krepko spoprijela tudi z bazično proizvodnjo. Tako danes KRKA ni le med vodilnimi podjetji svoje stroke v državi kot pojem sodobno organiziranega podjetja z najmodernejšim proizvodnim konceptom, temveč predvsem tudi tovarna z rentabilno proizvodnjo.

KRKA tovarna farmacevtskih in kemičnih izdelkov v Novem mestu, zaključuje z letom 1972 program razvoja, ki je potekal v obdobju od 1969 do 1971. V tem času so bili za potrebe naglo razvijajoče se tovarne zgrajeni razni objekti, ki so omogočili, da se vsa farmacevtska proizvodnja z vsemi svojimi obrati in nekatere skupne službe preselijo na novo lokacijo – v industrijske objekte v Ločni. Za uresničitev te naloge je bilo treba zgraditi predvsem naslednje:

1. obrat nove farmacevtske proizvodnje,
 2. rekonstrukcija obrata za proizvodnjo tablet in dražej,
 3. rekonstrukcija obrata antibiotikov s fermentacijo volumna 250 kub. m,
 4. centralno visokoregalno skladišče embalaže,
 5. biološke laboratorije,
 6. skladišče vnetljivih tekočin,
 7. nevtralizacijske naprave za industrijske odpadke,
 8. obrat za vzdrževanje strojnih naprav,
 9. nabavljena je bila oprema za mehanografski center z računalnikom (model IBM 360/25),
 10. zgrajen pa je bil tudi paviljon II, v katerem imajo svoje prostore: kontrolno analitiške službe podjetja, oddelek medicinskih raziskav ter merilni center.
- Vzporedno z vsem tem so poskrbeli tudi za komunalno ureditev cest, platojev in vsega drugega v industrijskem kompleksu Ločna.

Med naj sodobnejšimi doma in po svetu

Končna vrednost investicij oz. vseh investicijskih naložb za uresničitev pred leti zastavljenega programa znaša nekaj nad 170 milijonov dinarjev. Zaradi nenehnega naraščanja cen, materiala, gradbenih storitev ter dveh devalvacij so cene žal presegle prvotno planirane izdatke. Na največji objekt v sklopu Krkinega razvojnega programa, na prostore nove farmacevtike, ki merijo 17.000 kv. m in so ena izmed največjih industrijskih hal na Dolenjskem, hkrati pa sodijo v vrsto najbolj moderno opremljenih farmacevtskih obratov v Evropi, odpade tudi glavni del sedanjih investicijskih vlaganj: skoraj sto milijonov dinarjev, vključno z vso opremo.

Proizvodnja v prostorih nove farmacevtike se je začela sproti, kot so bili zgrajeni posamezni objekti, od marca 1972 dalje. V nove prostore so se preselili tudi vsi obrati iz starih proizvodnih prostorov, ki so jih imeli v mestu. V tem objektu oziroma novi stavbi so dobili zdaj svoje

dokončne prostore naslednji oddelki oz. proizvodnja:

trakt A je namenjen za polnjenje in opremo ampul, trakt B za aseptično polnjenje praškastih substanc in kapsul, medtem ko je trakt C namenjen proizvodnji in opremi masti, širupov ter solucij. Trakt D je namenjen za proizvodnjo kozmetičnih in tehničnih artiklov za široko potrošnjo. V novem objektu dela 281 proizvodnih delavcev. Krka se je s to pridobitvijo zares približala modernim tovarnam farmacevtike po svetu. Upravičeno tudi lahko zapišemo, da je postala ena izmed najmodernejših farmacevtskih tovarn v Jugoslaviji. Če k temu prištejemo še zanimivost, da so vse gradbene in tehnološke projekte pripravili KRKINI strokovnjaki, pri čemer so upoštevali dolgotrajne domače izkušnje iz proizvodnje, pa tudi specifične potrebe kolektiva, potem je vrednost novega objekta še toliko bolj dragocena.

V Dolenjskem listu smo vseskozi spremljali naglo razvojno pot enega izmed največjih dolenjskih delovnih kolektivov, tovarne farmacevtskih in kemičnih izdelkov KRKA. O tem, da je njena razvojna pot predvsem izredno razgibana in pravzaprav „skokovita“, smo prav tako že poročali. Dobro poldrugetletje je za razvoj ene izmed najmodernejših jugoslovanskih farmacevtskih tovarn, ki se je porodila pri skromni tabletirki v novomeški lekarni, zares več kot le kratko obdobje.

Medtem ko je znašala proizvodnja v KRKI leta 1968 šele 142.475.000 milijonov dinarjev, se je v naslednjih letih dvigala takole:

v 1969:	243.504.000 din
v 1970:	291.938.000 din
v 1971:	401.895.000 din
plan 1972:	455.350.000 din

Če proizvodnjo primerjamo še v indeksih, nam gornjo trditev o „skokoviti rasti KRKE“ naslednje številke samo še potrjujejo: če vzamemo za 1968 kot osnovo indeks 100, je raste v naslednjih letih takole:

1969:	171
1970:	210
1971:	282
plan za 1972:	321

To je prispevek domače tovarne farmacevtskih in kemičnih izdelkov h gospodarski rasti in hitremu razvoju novomeške občine kot osrednje Dolenjske v zadnjem dobrem desetletju. Tako ustvarjeni novi uspehi so na podlagi doseženega dohodka vedno bili kolektivu hkrati izhodišče za bodoči razvoj. Prav letos se v tovarni veselijo zaključka programa, ki so ga zastavili leta 1969. Nekatere investicije sedanega razvojnega načrta se bodo sicer potegnile še v leto 1973.

Znani so vzroki gospodarske nestabilnosti, ki so uresničevanje zastavljenih načrtov ovirali tudi pri KRKI. Vmes so inflacijska gibanja, tu sta dve devalvaciji in še druga gospodarska dogajanja v državi. Zaradi naštetega so investicijski stroški narasli precej nad številke, ki so bile postavljene v začetku razvojnega programa.

MED NAJVEČJIMI PODJETJI SVOJE STROKE V SFRJ

V zadnjih treh letih so v KRKI vložili v nove objekte in njihovo opremo približno 36 milijard starih dinarjev. Nova proizvodnja farmacevtske in kemične opreme v že opisanih novih prostorih omogoča več kot enkrat večje zmogljivosti. Kot zanimivost naj omenimo, da se kljub povečanju zmogljivosti tabletnega oddelka in oddelka dražej (tako glede prostorov kot opreme) ponovno pojavljajo zahteve po razširitvi teh prostorov in opreme. Modernizacija je že v teku, zlasti kar zadeva nabavo naj sodobnejše opreme.

Kolektiv KRKE kljub doseženim uspehom v zadnjih letih nikoli ni miroval. Vedno je iskal novih poti za svoj nadaljnji razvoj, pri čemer je svoje želje in hotenja začel uresničevati tudi s pomočjo skupnih vlaganj za sedaj še z domačimi partnerji, kasneje pa tudi s tujimi partnerji. Del teh vlaganj je že uresničen (KRKA-GENEX), drugi del pa je v polnem teku izgradnje. Pri tem gre za izgradnjo bazične proizvodnje s področja fermentacije ter organsko-kemijske sinteze (KRKA-Ljubljanska banka).

ČUDNA ZAHTEVA: „VZTRAJAJTE PRI STARIH CENAH!“

V mnogih podjetjih so zadnja leta različne gospodarske težave premagovali tako, da so razne podražitve in njihove posledice prenašali z dviganjem lastnih cen. V Krki nimajo takega pojava, saj tovarna svojih cen ni spreminjala že vse od leta 1962. Zaradi tega se ji vedno znova dogaja, da „... postane še večeraj donosen proizvod zaradi stalnih podražitev sestavin, ki so vanj vzgrajene, nenadoma ekonomsko nezanimiv. Uvajanje novih proizvodov, pri katerih se določa cena po tržnem položaju, ne more nadomestiti akumulativnosti proizvodov starejšega datuma. Čeprav so nam pooblašteni družbeni organi po natančno opravljeni analizi že v letu 1971 priznali pravico do popravka določenih cen, naši predlogi glede tega še do danes niso uresničeni!“

Take zahteve vnašajo seveda velike težave v kolektiv, ki sicer v celoti podpira splošna prizanja.

Nova toplarna in še kaj

Z izgradnjo bazične proizvodnje so se morali v KRKI lotiti tudi izgradnje centralnih energetskih naprav. Njihova vrednost dosega 38 milijonov dinarjev, sem pa je treba prišteti naslednje že gotove oziroma pripravljene delovne naloge:

– zgradili bodo novo toplarno z zmogljivostjo do 40 ton pare na uro, od česar bo 25 ton visokotlačne pare (42 atmosfere), ki bo služila za pogon lastne električne centrale z močjo 3,5 megavata. Hkrati bodo zgradili 4 nove transformatorske postaje.

– Rekonstruirana bo celotna kanalizacijska mreža v Ločni,

– kakor tudi napeljava visoko in nizkonapetostnih kablov.

– Nabavili bodo novo avtomatsko telefonsko centralo tipa Crossbar z močjo 40/400.

– Rekonstruirali bodo črpalnico tehnološke in hladilne vode na reki Krki, posebej pa bodo tudi

– zgradili centralne čistilne naprave za industrijske odplake iz tovarne, ki pa bodo delale tudi za čiščenje fekalnih odplak Novega mesta.

Sem bo treba končno prišteti še celo vrsto drugih manjših energetskih objektov ter naprav, kar vse pomeni nadaljnjo okrepitev sedanjih proizvodnih zmogljivosti v tovarni.

SVETLI VZORI

„Naši mladinci dostikrat pravijo: izbojevali ste socializem, šli ste skozi boj, marsikdo izmed vas je postal heroj, dobili ste odlikovanja, priznana so vam velika dejanja; mi pa zdaj nimamo kaj početi. Toda revolucija traja, dokler gradimo socializem. Gradimo ga v revolucionarnem času, pri čemer imamo na stotine in na tisoče sovražnikov zunaj domovine, nekaj pa tudi doma. Velikansko delo mladine je v tem, da bo nosilka nadaljnega revolucionarnega gibanja v naši družbi, v naši skupnosti. Tudi to je heroizem.“

Predsednik Tito na Kozari

devanja in ukrepe za stabilizacijo gospodarstva. Delavci KRKE se pri tem dobro zavedajo, da morajo znaten delež posledic takih ukrepov nositi tudi sami. Direktor finančno-ekonomskega sektorja Sergij Thorževskij s tem v zvezi trdi:

„Govoriti o stabilizaciji (gospodarski učvrstitvi), misliti in delati pa po starem – to dvoje ne gre skupaj! Govoriti o zaščiti dohodka brez pripravljenosti, da bi odložili kar se da odložiti na poznejši čas, seveda tudi ni sprejemljivo. Stabilizacija pomeni tudi odrekanje, večje napore in prizadevanja za dosego skupnih ciljev!“

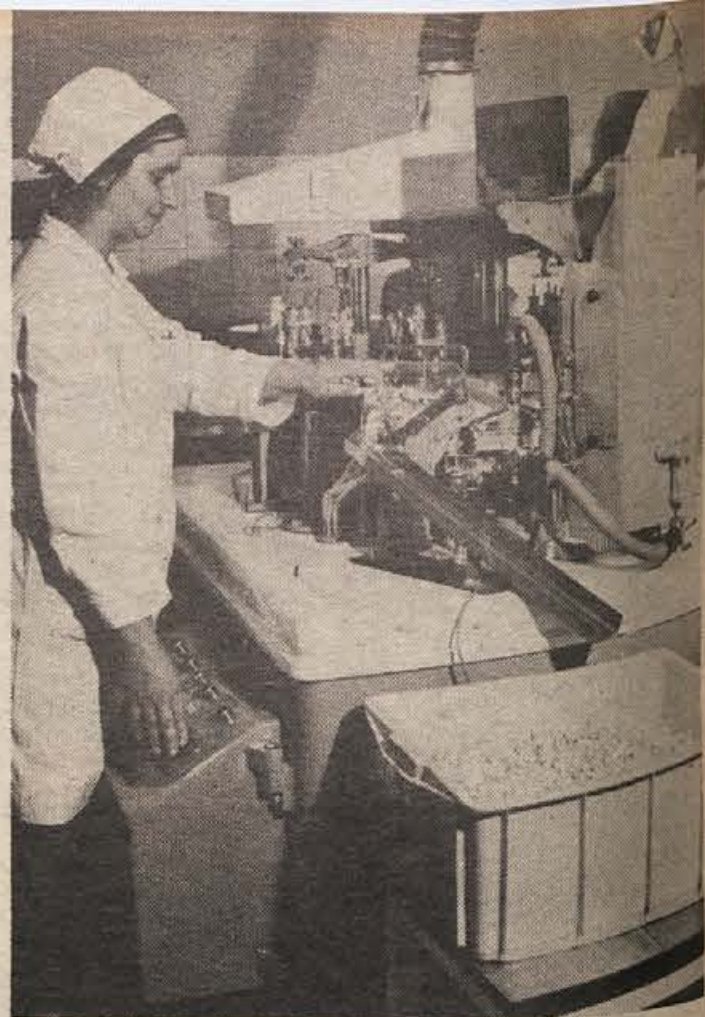
ZELJA IN ZAHTEVA: DOSEČI PREDVIDENI DOHODEK!

V KRKI zato že v letnem planu za 1972 zasledujejo cilje, ki vodijo k uresničevanju stabilizacijskega programa podjetja.

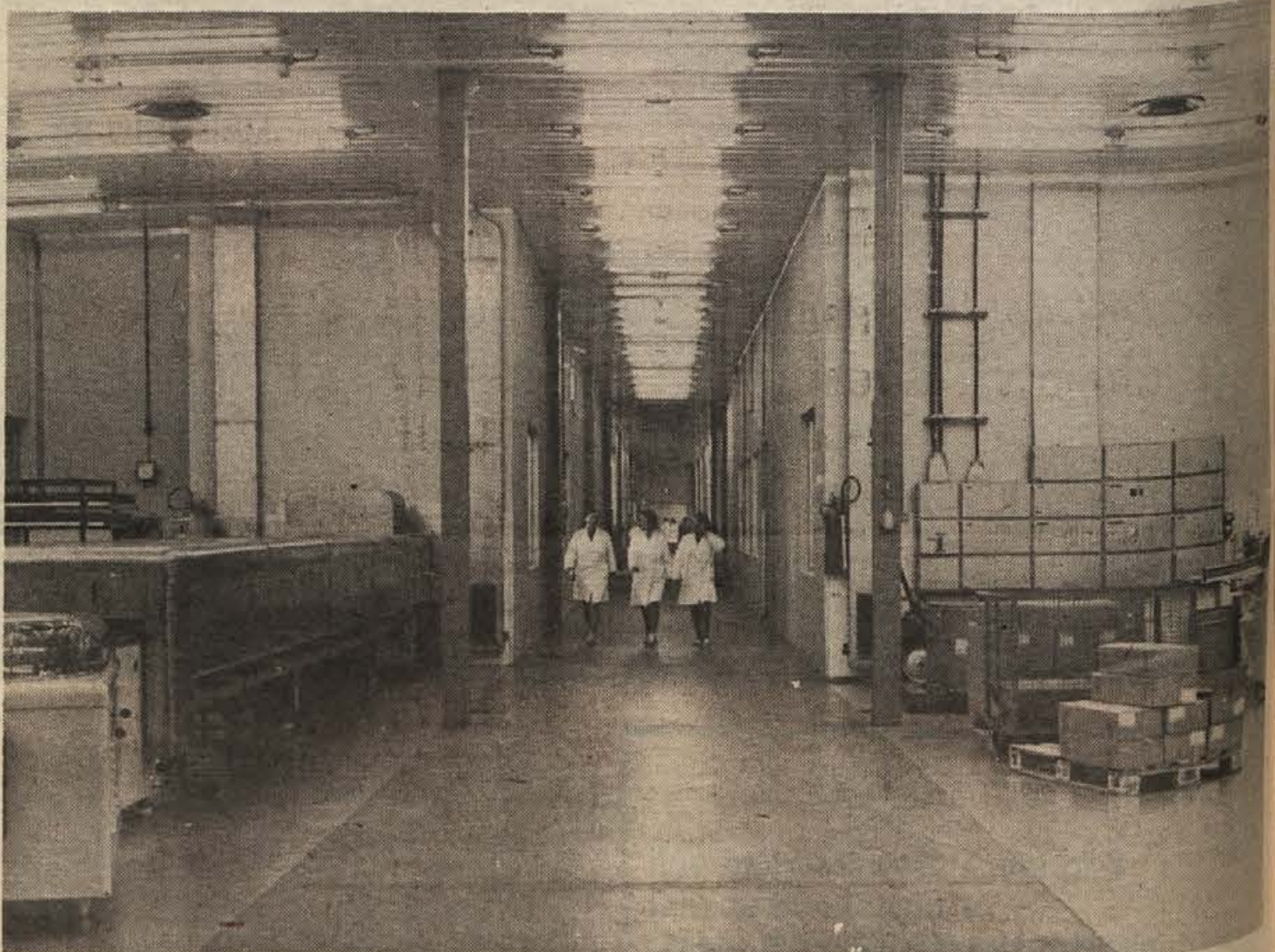
V čem je osnovni smisel stabilizacijskega programa v KRKI? Predvsem v vrsti ukre-

pov, katerih končna naloga je, strniti vsa prizadevanja kolektiva, vsakega po svojih močeh, da s sposobnostjo in z odgovornostjo slehernega člana kolektiva podjetje letos doseže predvideni dohodek. Zaradi tega bodo investicije omejevali samo na ključne začetne del. Vsa prosta ustvarjena sredstva naslednjih let bodo namenili predvsem povečanju lastnih obratnih sredstev.

Ko ocenjujejo v KRKI uspehe poslovanja za letošnjih 9 mesecev, ugotavljajo sicer še rahlo zaostajanje za planskimi predvidevanji glede doseganja celotnega dohodka in nekaterih drugih pokazateljev. V tem času je podjetje sicer prodalo za 12,7 odst. več svojih proizvodov kot v enakem obdobju lanskega leta. Zaostajanje za planom pa kljub naštetim težavam na tržišču ni takšno, da ga do konca leta ne bi mogli dohiteti in v celoti izpolniti. To pa je ena izmed nalog vseh članov kolektiva, ki se dobro zavedajo, da bodo načrti bodočega razvoja KRKE lahko temeljili samo na osnovah tudi letos ustvarjenega dohodka.

Delavka ob „kapsulirki“ v oddelku za antibiotike

Glavni hodnik med ampulnim in antibiotičnim oddelkom (med A in B traktom)

KRKA v očeh jugoslovanskih

Ne bilo bi prav, če bi pri opisovanju razvoja in doseženih uspehov naštevati vedno samo domače vire, lastne ugotovitve in trditve ljudi, zaposlenih v proizvodnji in drugih službah KRKE. Naj nam bo dovoljeno, da ob letošnjem zaključku triletnega razvojnega programa KRKE omenimo nekaj misli iz ocene, ki jo je o nastanku in razvoju tovarne zdravil KRKE objavilo glasilo „Pharmaca“ že 1968. Primerjava takratnih ocen z doseženo sedanjo stopnjo razvoja v KRKI na zanimiv način potrjuje pravilnost ocen in predvidevanj, ki spremljajo enega izmed največjih dolenjskih kolektivov.

Objavljamo del članka, ki je izšel v „PHARMACI“ pred štirimi leti:

OD FARMACEVTSKEGA LABORATORIJA DO VELIKE TOVARNE

KRKA, ena izmed štirih največjih tovarn zdravil v Jugoslaviji, sicer nima dolge razvojne poti, ta pa je zelo zanimiva in se razlikuje od razvoja drugih, velikih farmacevtskih tovarn naše države. Podjetje se je razvilo iz malega farmacevtskega laboratorija, ki so ga ustanovili leta 1954 v novomeški lekarni. Številni zdravstveni delavci z rezervno gledajo na odpiranje raznih malih podjetij za izdelavo

zdravil, ki se čedalje pogosteje pojavljajo na našem trgu. Taksna podjetja zmanjšujejo uporabljen konfekcijski kapacitet naše farmacevtske industrije, ki so tako že izkoriščena samo s približno 50 odst., zelo težko pa si zagotavljajo potrebne strokovnjake, sodobno opremo in nujno potrebno nadaljnje izpopolnjevanje proizvodnje.

Moramo priznati, da ni manjkalo takih dvomov tudi pri pojavu prvih zdravil iz Novega mesta. Toda iz malega laboratorija se je razvila že 1956 v posebnih obnovljenih prostorih

tovarna zdravil KRKA. Ustanovili so specializirane oddelke za proizvodnjo zdravil, vpeljali so sodobno notranjo organizacijo in razdelitev dela. KRKA, ki je v polni meri uporabljala pogoje samoupravljanja, je postala v teku nekaj let ena izmed velikih farmacevtskih tovarn v Jugoslaviji. Njen promet je hitro naraščal, tako da se je gibal od 1963 do 1967, računajoč v novih dinarjih, takole:

1963:	28.670.000 din	37.520.000 din
1964:	45.610.000 din	59.150.000 din

in leta 1967 že 80.000.000 din.

Hkrati se je KRKA prostorsko razvijala takole:

1954:	293 kv. m	1958:	1.176 kv. m
1961:	6.832 kv. m	1967:	13.672 kv. m

(prve sinteze in skladišča), 1971: 28.948 kv. m (v izgradnji nova galenska proizvodnja, planirana nova skladišča in prostori za upravo).

Danes proizvaja KRKA zdravila v obliki tablet, dražej,

ampul, solucij, kapsul, mazil in sirupov. Ima proizvodnjo antibiotikov, sintezo nekaterih zdravilnih substanc, v prometu daje tudi nekatere kozmetične pripravke. Na splošno KRKINIH proizvodov je že približno 100 preparatov v 170 farmacevtskih oblikah, med njimi skoraj popoln asortiment tuberkulostatikov in antibiotikov.

V svojem dinamičnem razvoju se je KRKA kmalu lotila bazične proizvodnje zdravil, to je sinteze, ekstrakcije in fermentativne proizvodnje zdravilnih substanc. Strokovnjaki vse s proizvodnjo kontrastnih sredstev na bazi organsko-zelene jode. Osvojena je že bazična proizvodnja nekaterih kontrastov za intravenozno urografijo in za pregled vaskularnega sistema, nadaljujejo pa dela za razširjenost asortimana te proizvodnje.

Podjetje je vložilo pomembna sredstva v fermentacijo

Predlog: tri TOZD

V podjetju smo obiskali tudi Marjana Šonca, predsednika iniciativnega odbora za uresničevanje ustavnih dopolnil ter ustanovitev TOZD v podjetju. Odbor je medtem že večkrat zasedal, najprej pa je sprejel akcijski program, po katerem bo svoje naloge uresničil do konca 1972. Dosedanje delo odbora so predložili tudi političnim činiteljem v občini, v kratkem pa bodo o svojem delu obsejše poročali kolektivu.

Glede na osnovna načela o ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela, ki izhajajo iz ustavnih dopolnil, bi v krki ustanovili tri temeljne organizacije združenega dela (TOZD):

1. TOZD farmaceutike (farmaceutska, veterinarska in druga proizvodnja), h kateri bi priključili tudi centralne službe;
2. TOZD bazične proizvodnje (fermentacija, kemična sinteza);
3. TOZD proizvodnje kozmetike in tehničnih artiklov široke potrošnje.

S tem, ko so predvideli tak predlog za ustanovitev treh TOZD, so dali tudi vse osnove za strokovne službe podjetja, ki bodo na taki osnovi uresničile podoben program od organizacije do delitve sredstev (premoženja) na posamezne TOZD. Seveda je zdaj še vse samo predlog. Vse naloge bodo zajeli v posebnih poročilih, ki bodo rezultat akcijskega programa, o njih pa bodo nato odločali neposredni proizvajalci; le-ti bodo povedali, ali so za svojo samostojno TOZD ali pa take organizacije nočejo imeti. Če se bodo odločili za svojo TOZD, bo nato prišlo do samoupravnega sporazuma med posameznimi TOZD v podjetju, pri čemer pa bo moralo obveljati osnovno vodilo, ki ga morajo imeti

proizvajalci ves čas pred očmi: da ne bi prišlo do razdrobljenosti kapitala in osnovne razvojne politike podjetja kot celote. Gre torej za uresničitev glavne-ga cilja:

da neposredni proizvajalec sam odloča o pridobivanju in delitvi sredstev. S svojo neposredno spodbudo naj zvišuje produktivnost dela, hkrati pa znižuje stroške.

Zaostreni odnosi glede dohodkov in stroškov bodo proizvajalcem v skupnem podjetju seveda samo koristili. Sleherni delavec bo poslej vedel: vse, kar bo prihranil, mu bo dajalo neposredno korist. Upravljanje se mu bo zdaj v resnici približalo, vse to pa se bo poznalo tudi pri delitvi osebnih dohodkov.

„Račune si bomo morali pokazati in pogledati, kaj kdo dela in kako dela, zakaj so taki ali drugačni stroški. Vprašali se bomo in vprašali nas bodo drugi: kako delate, s kakšnimi stroški?“ je dejal tovariš Šonca, ki je ponovno poudaril, da celotna razprava o ustanavljanju TOZD v KRKI ne bo šla mimo neposrednih proizvajalcev. Ko bodo o vsem natanko spregovorili in sprejeli medsebojne samoupravne sporazume, bo sledil podpis teh sporazumov, ki bodo urejali odnose v združenem podjetju.

Pogled v del vhodnega skladišča nove farmaceutike

Visokoregalno skladišče: drugo v Sloveniji

Zanimiv je objekt novega visokoregalnega skladišča, drugega take vrste v Sloveniji. Prva ga je postavila METALKA iz Ljubljane v Vižmarjih. V skladišču je 8.640 paletnih mest, pri čemer je prednost v tem, da je v primerjavi s klasičnimi skla-

dišči, ki so prostornino izkoriščena le 10 do 12 odstotkov, izkoriščenost v novem skladišču 60 do 65 odstotka, kar pomeni šestkrat večje zmogljivosti za skladiščenje blaga na enaki površini. Kasneje bodo skladiščenje različnega blaga priključili na računalnikov spomin v računskem centru, tako da bo skladišče vodil novi računalnik.

Med novosti sodijo tudi biološki laboratoriji, ki so jih morali zgraditi zaradi hitre rasti proizvodnih zmogljivosti. Delo v bioloških laboratorijih je pomemben člen analiz in kontrol vhodnih substanc in gotovih proizvodov, ki jih je treba obdelati tudi s praktičnimi preizkusi na poskusnih živalih (zajci, podgane in miši). Na leto bo novi laboratorij opravil približno 1.600 analiz.

Takale je podoba naslovne strani 1. številke tovarniškega lista KRKE

Skrb za obveščanje je skrb za samoupravljanje

22. septembra 1972 je izšla prva številka novega tovarniškega glasila delovnih kolektivov širše Dolenjske: KRKA, časopis tovarne farmaceutskih in kemičnih izdelkov v Novem mestu. V nakladi 2.000 izvodov želi novo tovarniško glasilo poslej seznanjati člane delovnega kolektiva dolenjskih farmaceutov in kemikov o vsem, kar naj bi kot samoupravljavci vedeli in morali vedeti. S tem se je tudi kolektiv tovarne KRKA pridružil tistim delovnim organizacijam, ki štejejo obveščnost delavcev za eno izmed pomembnih obveznosti, hkrati pa za sestavni činitelj dobrega samoupravljanja.

„Stara resnica je, da je vsak toliko obveščen, kolikor hoče biti“. Po domače povedano: če se za novice, dogodke, sklepe in obvestila ne zanimam, potem seveda ne bom obveščen. In narobe: kdor hoče priti do obvestil, jih v naši socialistični samoupravni družbi lahko dobi in mora dobiti“.

Gornje besede iz uvodnika v 1. številki Krkinega tovarniškega časopisa povedo pravzaprav vse: v resnici smo obveščeni toliko, kolikor hočemo biti. Uvodnik v novem listu tega ne poudarja zaman. Vse prerado se marsikje v naših kolektivih dogaja, da je precej negotovanja, kritiziranja, zlasti pa nezdravega kritikasterstva, da to in ono ni v redu – vendar zaradi praznega in nekoristnega šušljanja stvari nikoli in nikjer ne bodo same po sebi boljše! Treba se je seznanjati z dejstvi, poznati moramo „obe plati medalje“, potem šele lahko pride do koristne izmenjave mnenj, od tega do pametnih sklepov pa je res le samo še korak.

Uvodniku sledi zanimiv pregled „Naše letošnje najvažnejše naloge“ izpod peresa Sergeja Thorževskega, enega izmed vodilnih direktorjev podjetja. Pisec predstavlja naloge, ki jih tudi od kolektiva KRKE terja stabilizacija gospodarstva, hkrati pa odločno svari, da nikakor ne gre skupaj govoriti o stabilizaciji, misliti in delati pa po starem. Avtor seznanja delavce kolektiva s planskimi nalogami KRKE v 1972 in v širšem obdobju, hkrati pa ocenjuje uspehe 7 mesecev 1972. Borut Kraigher je prispeval članek o novih prostorih farmaceutke proizvodnje v KRKI, ki sodijo upravičeno med najmoderneje tovrstne objekte v državi. Jožica Miklič piše o KRKI-NEM elektronskem računalniku, ekonomista Slavko Zirkelbach in Andrej Grča pa seznanjata kolektiv

z dosedanjimi uspehi večstranske poravnave (multilaterarne kompenzacije), pri kateri je imela KRKA letos spomladi kar 906 starih milijonov dinarjev razlik v svoje dobro.

V KRKI je že dlje časa dobro razvito kulturno in umetniško delo, saj njen pevski zbor slovi že daleč izven meja ožje Dolenjske. Leopold Kranjc, Anica Pavišič in Stasa Vovk poročajo o prizadevanjih KRKINI delavcev v dramski sekciji, pevskem zboru in drugih oblikah dela kulturno umetniškega društva „KRKA“. Upokojenka Pavla Wachter piše o dobrih stikih kolektiva z upokojenci, nekdanjimi sodelavci in soustvarjalci sedanje tovarne. Članek „Skupaj z lekarno smo imeli en pisalni stroj...“ nazorno kaže, iz kako skromnih začetkov je pognala svoje korenine sedanja tovarna zdravila in kemičnih izdelkov.

Številko spremlja tudi več novic, med njimi poročilo o podpisnem sodelovanju na znanstvenem in tehničnem področju z delegacijo iz Sovjetske zveze, kot tudi poročilo o junjskem obisku Marjana Rožiča, sekretarja Zveze sindikatov Jugoslavije. Uredniški odbor vabi člane kolektiva k sodelovanju, objavljene fotografije v prvi številki tovarniškega glasila pa prikazujejo prizorčke iz nove menze in druge motive. Prvo in zadnjo stran časopisa krasi barvni fotografiji iz obrata novih proizvodnih prostorov ter pogled na vhod v tovarniške objekte v Ločni. Čeprav je izšla prva številka samo na osmih straneh, obeta postati zanimiv in prikupen tovarniški časopis, od katerega si zaposleni lahko precej obetajo. Pogoj za to bo seveda: sodelovanje pri uresničevanju naporov in nadržov uredniškega odbora novega glasila.

Doslej: 219 patentnih prijav in 45 izumov

Ob letošnjih zaključnih delih v podjetju je treba poudariti tudi prispevek, ki ga daje inštitut za raziskave in razvoj za nadaljnjo rast ter napredek proizvodnje v tovarni. Sodelavci inštituta imajo za sabo že 45 izumov, ki jih je KRKA patentno prijavila in zaščitila v mnogih državah. Skupno imajo doslej 219 patentnih prijav, kar je za sorazmerno kratek obstoj inštituta, ki dela od 1965 dalje,

relativno velik in spoštovanja vreden uspeh.

Mnogo KRKINIH izumov je teče v redni proizvodnji in niso več samo teoretična znanost. S tem se je v nekaterih primerih zmanjšala tudi odvisnost od tujih partnerjev. Ne samo to: nekatere tuje firme se zanimajo za odkupe KRKINIH patentov, zlasti tistih, ki so dosegli svetovno raven kvalitete, kot je to primer s KRKINIM oksitetraciklinom.

farmaceutskih strokovnjakov

cijsko proizvodnjo antibiotikov tetraciklinske vrste, tako za veterinarsko uporabo. Novo zgrajeni obrat, dokončan 1967, je opremljen s sodobno fleksibilno opremo, ki omogoča proizvodnjo različnih proizvodov na podlagi vrenja in tako zagotavlja hitro preorientacijo proizvodnje na tista zdravila, ki jih tržišče najbolj zahteva.

NIC BREZ ZNANSTVENO RAZISKOVALNEGA DELA!

Hitro razvijal katerekoli tovarne zdravil je težko zajamčiti, če ne vplaga znatnih sredstev v znanstveno raziskovalno delo. Te zahteve razvoja farmaceutike kot tudi ne v drugih pomembnejših jugoslovanskih farmaceutskih tovarnah. Pisec nato naštevava, da je KRKA vložila v znanstveno raziskovalno delo leta 1960 76.710 din, leta 1965 ze 1.877.180 din in leta 1966 kar 2.938.780 din. Odstotek vla-

ganj v znanstveno raziskovalno delo je leta 1966 dosegel pri KRKI že 4,83 odst. od skupnega dohodka podjetja in kar 12,72 odst. od ostanaka dohodka. To je bila v tem letu rekordna številka za pet največjih jugoslovanskih tovarn. Avtor nadalje trdi:

Našteti podatki kažejo, da vplaga KRKA v zadnjih letih, v primerjavi z drugimi jugoslovanskimi farmaceutskimi podjetji, največji odstotek od svojega skupnega dohodka in dohodka prav v znanstveno raziskovalno delo. Prav gotovo obstajajo tesne zveze in vzroki med temi vlaganji in hitrim vzponom KRKE.

KRKA je v svojem sklopu 1965 ustanovila inštitut za antibiotike, farmacijo in tehnologijo. V njem je zdaj (1968!) zaposlenih 110 ljudi, med njimi 57 visokokvalificiranih strokovnjakov. V inštitutu potekajo kompleksna znanstveno raziskovalna dela, ki obsegajo različne dejavnosti: kemijsko, far-

makološko, farmaceutsko, veterinarsko itd. Inštitut pripravlja številne nove tehnološke postopke za proizvodnjo novih farmaceutskih, kemičnih, kozmetičnih in drugih preparatov, skrbi pa tudi za izboljšanje tehnoloških postopkov. Inštitutovi strokovnjaki razpolagajo z zelo lepo in sodobno urejeno knjižnico, inštitut pa ima zveze z mnogimi sorodnimi znanstvenimi ustanovami ter fakultetami v državi.

Poučen je KRKIN primer glede politike pridobivanja strokovnih kadrov. Vloga sposobnih in strokovnih ljudi je prav v farmaceutiki posebnega pomena. KRKA je začela to vprašanje reševati že od vsega začetka in je vanj vložila pomembna sredstva. Ze od leta 1954 je imelo podjetje 162 stipendistov na fakultetah in strokovnih solah...

Tako je zapisal ugledni jugoslovanski farmaceutski strokovnjak o KRKI že pred 4 leti. Vsa predvidevanja o nadaljnjem

razvoju KRKE, njeni novi uspehi ter razvojna pot v zadnjih letih potrjujejo ugotovitve, zapisane o KRKI v času, ko še ni imela sedanjega razvojnega programa, ki jo je uvrstil med vodilna jugoslovanska farmaceutska in kemična proizvodna podjetja.

Poglavje, ki smo ga pravkar opisali, bo nekega dne morda sestavni del temeljev za zgodovino nastanka in razvoja domače tovarne farmaceutskih in kemičnih izdelkov. Prevedli smo ga zato, da bi pred občinskim praznikom v nas vseh oživela podoba obnove, prerajanja in nastajanja dolenjskega gospodarstva, ki se je, kot nam kaže tudi primer KRKE, v zadnjih dveh desetletjih razvil pravzaprav iz nič oz. iz tako skromnih, a poštenih spodbud, da je treba ob prehojeni poti in doseženih izrednih uspehih priznati delavcem v KRKI in drugih dolenjskih podjetjih, da so naredili vse, kar je v danih pogojih bilo mogoče doseči.

Komu 82 stanovanj?

Razen stanovanjskih posojil je KRKA vrsto let vlagala tudi precej denarja v lastno stanovanjsko izgradnjo. Dotok kadrov je nujno terjal učinkovito reševanje stanovanjskih vprašanj, saj je kljub doseženim uspehom na tem področju še veliko dela.

V vrsti zadnjih let je KRKA pridobila 82 samskih sob, garsonjer, eno-, dvo-, tro- in štirisobnih stanovanj ter 4 vrstne hišice. Kdo živi v njih? Pregled pravi:

35 nosilcev stanovanjske pravice je med kadri z visokošolsko izobrazbo;

2 stanovanji imata sodelavca z višjo izobrazbo;

29 stanovanj je dodeljenih sodelavcem, ki imajo srednješolsko izobrazbo;

7 stanovanj so dobili sodelavci podjetja z nepopolno srednjo šolo,

3 stanovanja kvalificirani delavci,

23 stanovanj pa imajo nekvalificirani delavci.

Številke torej povedo, da uživa stanovanjske pravice v 82 stanovanjih 99 Krkinih delavcev in uslužbencev, pri čemer so seveda vštet zakonci.

V petih letih: 566 stanovanjskih posojil

Reševanje stanovanjskih zadev je eno tistih vprašanj, ki bi jim lahko rekli tudi temeljni kamen politike podjetja za resničen dvig življenjske ravni. V KRKI smo vprašali, koliko stanovanjskih posojil so odobrili svojim delavcem zadnja leta in koliko denarja je kolektiv namenil v te svrhe. Številke same govore prepričljivo in nazorno: v zadnjih 5 letih je 566 Krkinih delavcev dobilo naslednja stanovanjska posojila:

leta 1968 - 63 delavcev 893.750 din in 95.760 din (za črpanje v 2 letih);

leta 1969 - 141 delavcev 1.079.770 din, 1.243.280 din

Na vsakih 5 do 7 sekund postrežejo v novi restavraciji svojim „gostom“: tu se odvija promet zares hitro in sodobno...

Restavracija za 1500 toplih obrokov

Skrb za delavca v KRKI ni prazna beseda. To povedo zaposleni, vidi pa se tudi v urejenosti podjetja, ki načrtno skrbi tudi za „vsakodnevne“ in sprot-

ne potrebe svojih ljudi - prav od tega pa je toliko odvisno v prizvodnji, medsebojnih odnosih in splošnem počutju v kolektivu.

Ena izmed najnovejših pridobitev na tem področju je ureditev nove restavracije, ki naj jo predstavimo z naslednjimi zgoščenimi podatki:

obseg 480 kv. metrov, 17 zaposlenih, 150 sedežev in 40 stolišč, zmogljivost: 1500 toplih obrokov na dan. Obnovitvena dela so veljala 1.340.000 dinarjev, pri čemer so vštet tudi izdatki za sodobne stroje, štedilnike in pod. O menzi govorijo tudi naslednji podatki:

njena kuhinja je sodobno zasnovana in ima zaprte, ločene shrambe za živila, pijače in zelenjavo, posebej pa tudi prostor za odpadke z drobilcem odpadkov. Posebej ali „na grobo“ pri-

pravljajo zelenjavo in meso, poseben prostor je namenjen „firi pripravi“ hrane, tu pa je še topla kuhinja ter pomivalnica posode.

Samopostrežni pult je daljši kot je bil v stari menzi, pred njim pa je prostor, pripravljen za avtomate (za cigarete, pijače, sendviče in podobno), ki jih bodo uredili kasneje. Sedežev je v novi menzi dovolj, tako da skoraj nihče ne je stoje pri posebnih pultih. Kuhinja nove menze pripravlja tudi enolončnice za „staro Krko“ in za delavce v Inisu, tako da pripravijo na dan od 650 do 750 porcij. Mesne izdelke, solate, sladice in podobno pripravljajo samo za obrate v Ločni. Delavci malicajo od 8. do 11. ure, popoldne pa od 17. do 18. ure.

V dopoldanskem času obedi v Ločni po 700 do 750 delavk in delavcev. Meritve so po-

kazale, da lahko postrežejo na minuto od 5 do 7 delavcev oziroma enega delavca v 8 do 12 sekundah. Postrežba je vedno hitrejša, razpored malic pa sestavljen tako, da ustreza poteku dela in željam posameznih delovnih enot v tovarni.

Izbira jedil je v novi menzi bogata in pestra, hrana pa sorazmerno zelo poceni zaradi regresa podjetja (primer: okusna enolončnica s kruhom 1 dinar).

Večja skrb za zdravje zaposlenih

Skrbi za stanovanjsko izgradnjo ter za otroško varstvo pridružujejo v KRKI v tem času še uresničitev dolgoletne želje, da pridobijo za lastne obratne ambulante ustrezne prostore, s tem pa še boljše pogoje za vsestransko zdravstveno zaščito zaposlenih. Tako smo pred dnevi izvedeli, da zdaj že projektirajo obnovitev prostorov v stavbi na Cesti komandanta Staneta (v „stari Krki“ v mestu, kot Krkini delavci radi govore), kjer naj bi v okviru novomeškega zdravstvenega doma dobili naslednje prostore:

- splošno ambulanto,
- zobno ambulanto s protetikom,
- ginekološko ambulanto,
- hkrati pa tudi prostore za občasno poslovanje raznih specialističnih ambulant.

Za uresničitev te pomembne naloge sodeluje KRKA z zdravstvenim domom in s Komunalnim zavodom za socialno zavarovanje. Predvidevajo, da bi prve tri ambulante dogradili že letos, pri čemer bi zdravstveni dom zagotovil strokovne kadre in opremo, KRKA pa potrebne prostore.

Glede na veliko število zaposlenih bodo nove lastne ambulante prav gotovo močno približale zdravstveni službi delavkam in delavcem v podjetju, hkrati pa bo šlo v izgube veliko manj dragocenega delovnega časa.

Skoraj že 1600 zaposlenih

1. septembra letos je delalo v KRKI, tovarni farmacevtskih in kemičnih izdelkov že 1.574 zaposlenih.

Med delavci KRKE jih je imelo takrat visoko ali višjo šolo 261, srednjo šolo 346, nižjo šolo 88, tovarna pa je imela razen tega 17 visokokvalificiranih delavcev, 363 kvalificiranih delavcev in takih, ki jim je priznana interna kvalifikacija, razen tega pa še 281 polkvalificiranih in 218 nekvalificiranih delavcev.

Struktura zaposlenih z visoko ali višjo izobrazbo v KRKI je med najugodnejšimi v republiki, če jih primerjamo v odnosu na število vseh zaposlenih.

Do znanja ni nobene lahke bližnjice!

Podatek, da so v novomeški KRKI od začetka do danes štipendirali na raznih šolah že 347 mladih ljudi, je zgovoren dokaz za trditve, da kadri rešujejo vse. Mnogi izmed nekdanjih štipendistov že vrsto let vračajo podjetju vloženo skrb z znanjem, izumi, s patentimi in z vsakodnevnim deležem v proizvodnji, upravi in drugih službah v tovarni. Nadarjenih ljudi med mladino nikoli ne manjka: pravočasno jih je treba odkriti, jim ponuditi roko in pomoč - in že smo opravili pomembno delo za sedanje in bodoče naloge podjetja.

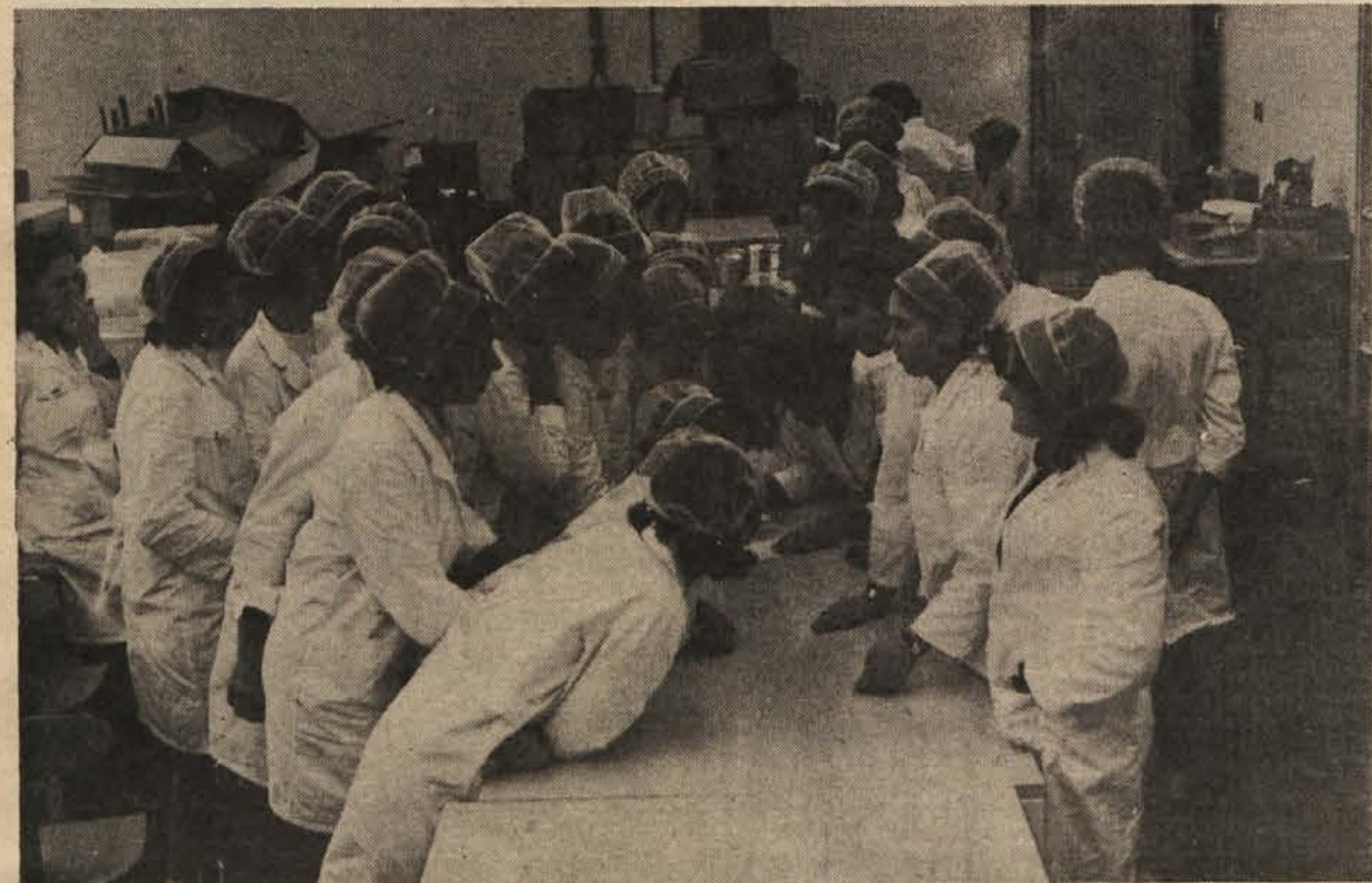
Zaradi vsega naštetega posvečajo v KRKI izobraževanju, šolanju, dopolnilni izobrazbi in čedalje boljši sestavi kadrov toliko skrb, pa hkrati seveda tudi denarja. Podjetje je začelo načrtno skrbeti tudi za usposabljanje in izobraževanje drugih članov delovne skupnosti. Močan priliv, predvsem nekvalificirane delovne sile, je silil vodstvo podjetja, da je začelo prirejati različne seminarje, tečaje, predavanja in priučevanje na delovnem mestu. Tako so delavci s časom le dosegli razne kvalifikacije ali se lotili prešolanja, da so se lahko vključili v čedalje zahtevnejšo proizvodnjo. Mnogi med njimi so po zaslugi internega izobraževanja v tovarni dosegli odgovornejša mesta.

Kljub doseženim uspehom na tem področju pa skrbi za nadaljnje načrtno izobraževanje v kolektivu seveda še ni konec. Nasprotno: čedalje izdatnejša in prizadevnejša je, saj bodo le izobraženi delavci, tehniki in inženirji lahko kos vedno zahtevnejšim nalogam hitrega znanstveno-tehnološkega razvoja v podjetju. Zato ne govorijo v KRKI kar tjavdan, da hočejo iti v korak z vsemi dosežki sodobne farmacevtske in kemične industrije po svetu. To pa bo mogoče doseči le z dodatnim izobraževanjem in izpopolnjevanjem na vseh delovnih mestih.

Izobraževalni center, ki ga vodi v podjetju Marjana Setina-Kladnikova, dipl. psihologinja, deli izobraževanje v KRKI na tale področja:

1. uvajanje delavcev v podjetje,
2. izobraževanje na delovnem mestu,
3. izobraževanje iz varstva pri delu,
4. funkcionalno - dopolnilno izobraževanje,
5. praktično poučevanje učencev poklicnih šol,
6. izredno šolanje kadrov,
7. redno šolanje kadrov,
8. študij na III. stopnji (magisterij in doktorat),
9. tečajji tujih jezikov,
10. poljudno-znanstveno izobraževanje in
11. Nagrade „KRKE“.

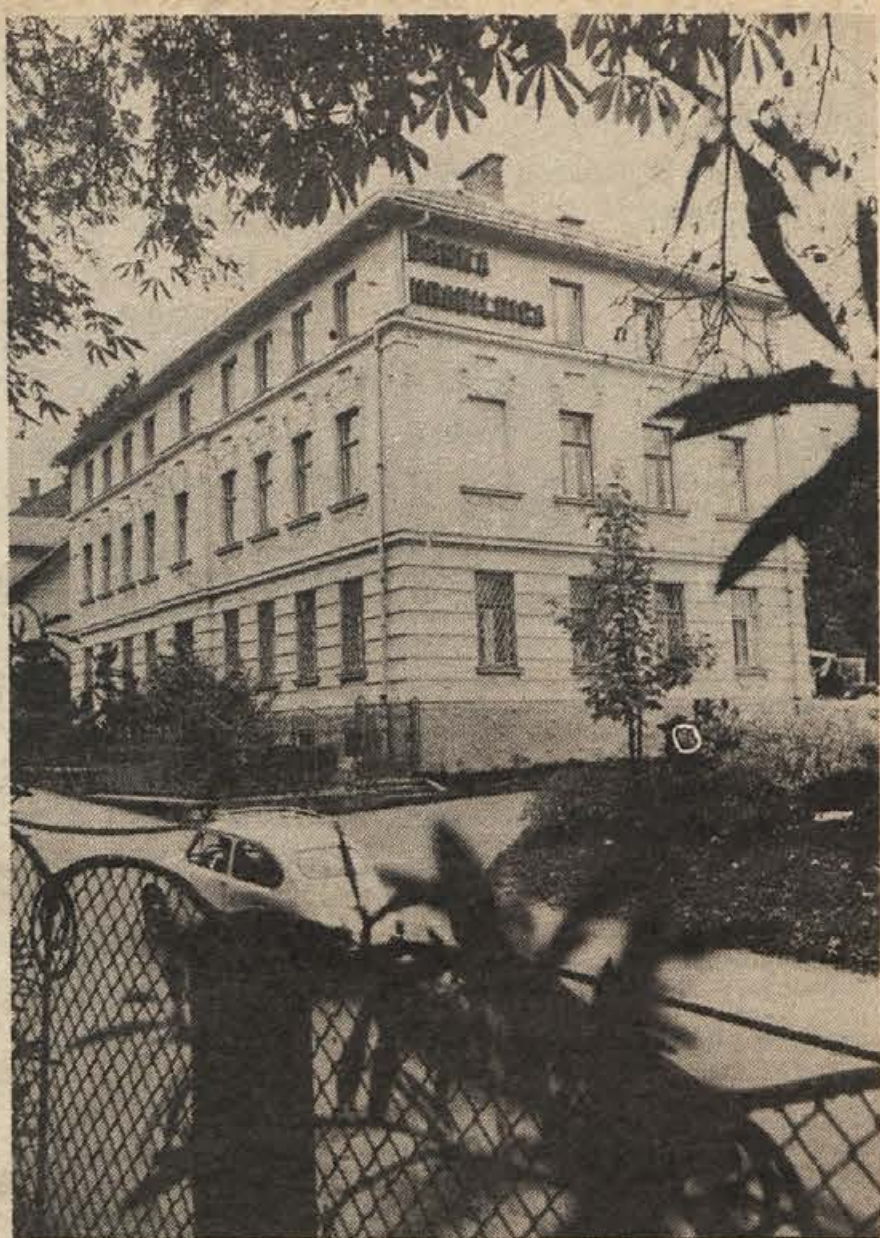
Pri tem v zadnjem času še posebej poudarjajo pomen dopolnilnega izobraževanja, s katerim morajo delavci pridobiti potrebne veščine in hajat modernizacijo proizvodnje. V podjetju narašča veselje za učenje tujih jezikov, pa tudi za izredno šolanje. Prav bi bilo, da bi taka prizadevanja podprli tudi ugodnejši pogoji oziroma olajšave pri delu. Kogor bo imel samo kolektiv kot celota, sicer pa to v podjetju sami ne bodo mogli doseči. V KRKI je sorazmerno daleč najvišje število delavcev z visoko, višjo in srednjo izobrazbo.

Med obiskom v ogromni dvorani nove farmacevtske proizvodnje smo srečali tudi skupino delavk med delovnim dogovorom

ŠTEVILNA DRUŽINA VARČEVALCEV

Dolenjska banka in hranilnica Novo mesto ima že blizu 37.000 varčevalcev in več kot 91 milijonov dinarjev hranilnih vlog – Še nova oblika varčevanja: osebni dohodki na hranilni knjižici – Doslej se je za to obliko že odločilo 10 delovnih organizacij

Sedež Dolenjske banke in hranilnice v Novem mestu

„V družbi in družini je najmočnejši vir bogastva varčevanje!“ trdijo v Dolenjski banki in hranilnici Novo mesto in to njeno geslo uspešno uresničuje velika družina Dolenjcev, ki vlaga svoje prihranke v domačo banko. Metlika, Trebnje in Krško imajo svoje bančne enote, domača banka pa ima lastno ekspozituro tudi v Novem mestu. Krog varčevalcev se iz leta v leto širi. 30. septembra letos je imela banka 36.881 vlagatelj in več kot 91.625.000 dinarjev hranilnih vlog.

nih bankah v Jugoslaviji in pri vseh podružnicah SDK v Jugoslaviji.

Banka obrestuje vloge na vpogled po 7,5 odstotka, vezane vloge nad 1 leto po 9 odstotkov, vezane vloge nad 2 leti pa po 10 odstotkov. Hranilne vloge so tajne, nedotakljive in zanje jamči republika, vloge in obresti so oproščene davčin in taks. V DBH pripisujejo obresti ob koncu leta.

Štiri računске operacije hkrati opravlja tale stroj v DBH

Osebni dohodki na knjižici

Doslej je Dolenjska banka in hranilnica poslala 30 ponudb delovnim organizacijam, ki naj bi svoje osebne dohodke delavcem nakazovale na hranilne knjižice. Deset jih je tak način izplačevanja osebnih dohodkov že uvedlo. To so: Krka, Labod, SDK, DBH, Dolenjka, Mercator, PTT, Iskra in Zavod za zaposlovanje iz Novega mesta ter Kolinska z Mirne. Prihodnji mesec bodo postopoma začeli na tak način izplačevati osebne dohodke v IMV, pogovarjajo pa se tudi v Novo-lesu.

Delovna organizacija se lahko za

tak način izplačevanja osebnih dohodkov odloči po sklepu najvišjega organa upravljanja v podjetju.

Področna enota DBH na podlagi sprejetih spisov varčevalcev izstavi hranilno knjižico banke in vpiše začetno vsoto, pozneje pa vpisuje na podlagi „obvestil o knjiženju“. Ta obvestila so namenjena vpisu osebnega dohodka delavca. Varčevalcu zato ni potrebno ob vsakem izplačilu osebnega dohodka hoditi na banko, marveč lahko dviga svoj denar pri njeni najbližji enoti ali na poštah novomeškega PTT podjetja.

Kakšne so koristi izplačevanja osebnih dohodkov na hranilne knjižice? Varčevalci koristijo sebi, ker banka

obrestuje njihove vloge od tistega dne, ko bi sicer dobili osebni dohodek v roke. Zaradi vedno večjih potreb gospodarstva in občanov se je DBH odločila zbirati denar, ki sicer leži pri občanah brez koristi. Banka se zavezuje kreditirati delovne organizacije, ki izplačujejo osebne dohodke svojih delavcev na hranilne knjižice, z do 70 odstotkov od povprečnega stanja zbranih hranilnih vlog na zbirnem računu delovne organizacije. Tako tudi delovna organizacija dodatno pride do prepotrebne denarja!

Denar v banki

Ob koncu letošnjega septembra je bilo pri DBH zbranih 87.507.630 dinarjev hranilnih vlog na vpogled, kar je za skoraj 10 milijonov dinarjev več kot v začetku leta. Vezanih vlog občanov je bilo 13.117.714 dinarjev ali za 1,2 milijona več kot 1. januarja letos. Varčevalci so tako imeli v začetku oktobra v domači banki 91.031.356 dinarjev, kar je za dobrih 11 milijonov dinarjev oziroma za 13,6 odstotkov več kot ob začetku leta in hkrati več kot kdajkoli v dosedanjih zgodovini domačega bančnega zavoda!

Število vlagatelj se je povečalo za dobrih sedem odstotkov; ob začetku leta jih je bilo 34.370, v začetku oktobra jih je že 36.881. Podatki o naraščanju hranilnih vlog dokazujejo visoko stopnjo varčevalne zavesti. Številke bi bile nedvomno še bolj razveseljive, če bi bila gospodarska stabilnost pri nas bolj utrjena.

Z naporu za ustalitev gospodarjenja tudi niso neuresničljivi naporu DBH, ki si prizadeva, da bi v svoje vrste pritegnila še več varčevalcev in zlasti še več delovnih organizacij, ki bi svojim zaposlenim izplačevale osebne dohodke na hranilne knjižice.

Ob svetovnem dnevu varčevanja vas zato Dolenjska banka in hranilnica Novo mesto vabi: postanite tudi vi član velike družine, širokega kroga varčevalcev domače banke!

Solidno poslovanje, pristni stiki s strankami in nenehna pripravljenost, nuditi poslovnim partnerjem vse usluge – to so odlike poslovanja v Dolenjski banki in hranilnici. Na sliki: pogled v likvidaturo deviznega oddelka

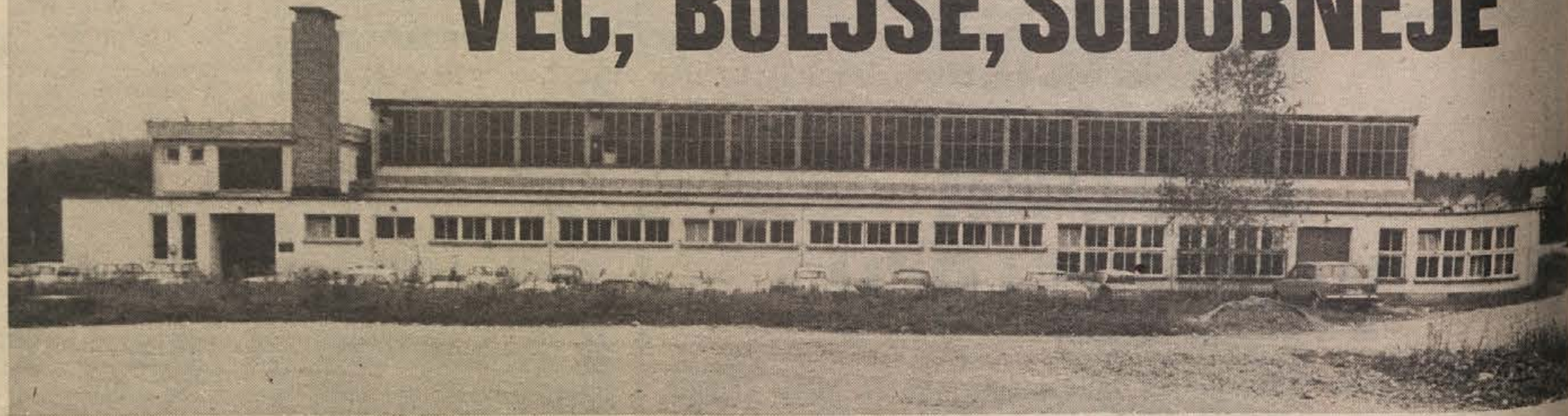
Kje in koliko?

S hranilno knjižico DBH lahko dvigate denar pri poslovnih enotah v Metliki, Novem mestu, Krškem in Trebnjem – v ponedeljkih od 6.30 do 12. ure in od 14. ure do 16.30, ob torekah, sredo, četrtek in petek pa od 6.30 do 12. ure – na vseh poštah na območju Slovenije, pri vseh poslov-

leto	stanje vlog	indeks	št. vlag.	indeks	popreč. vloga	indeks
1965	11,104.605.–	100	15.033	100	739.–	100
1966	18,839.598.–	170	16.929	113	1.113.–	150
1967	26,720.289.–	241	19.683	131	1.361.–	184
1968	38,595.835.–	348	22.177	148	1.740.–	235
1969	51,913.744.–	467	24.274	161	2.139.–	289
1970	67,297.035.–	606	30.003	200	2.243.–	304
1971	80,593.988.–	762	34.370	229	2.345.–	317

VEČ, BOLJŠE, SODOBNEJE

Ena od pomembnih pridobitev narodnoosvobodilnega boja je vsesplošen gospodarski in kulturni vzpon Dolenjske. Po letih obnove je začela v Novem mestu in drugih krajih nastajati tudi industrija. Za občinski praznik Novega mesta je bil 29. oktobra 1962 slovesno odprt obrat za usmerniške naprave. V Bršlin ga je prenesla matična tovarna Iskra iz Kranja. Čez dve leti je postal obrat samostojna tovarna v okviru združenega podjetja Iskra. V njej so začeli plansko proizvodnjo usmerniških naprav. Brez takih naprav v sodobni tehniki ni možna pretvorba izmenične omrežne napetosti na določeno vrednost enosmernega toka.

V novomeški Iskri so začeli izdelovati usmerniške naprave za napajanje svinčevih in alikalnih baterij, za napajanje javnih in zasebnih telefonskih central, za galvaniko, napajanje kino obločnic itd. Po letu 1964 je tovarna dopolnila proizvodni program še z elektromagnetnimi stabilizatorji omrežne napetosti in servomehanskimi regulatorji napetosti. Lani je začela uvajati tudi proizvodnjo pretvornikov - naprav, ki omogočajo med drugim pretvorbo enosmernega v izmenični tok. Zdaj proizvajajo napajalne naprave za investicijsko potrošnjo. Izdelke prodajajo zlasti na domačem trgu, vgrajeni v opremo pa gredo tudi v izvoz.

Ne biti cokla! je dandanes geslo vsakogar, kdor hoče sodobno industrijsko proizvodnjo. V novomeški Iskri se tega dobro zavedajo. Načrtno skrbijo za obnavljanje svojih izdelkov v tehničnem in tehnološkem pogledu. V preteklem obdobju so prešli iz selenske v silicijevo tehniko, zdaj pa naglo uvajajo tiristorsko tehniko. Delež elektronike v izdelkih tovarne, ki imajo sicer značaj jaknega toka, je čedalje večji.

DELEŽ ELEKTRONIKE

Skrb za pripravo tehnične dokumentacije ima razvojni oddelek Iskra - ZZA v Ljubljani, čedaje več teh nalog pa prevzemata razvojni oddelek in tehnološki sektor v Novem mestu. Tovarna usmerniških naprav sodeluje z znano zahod-

nonemsko firmo SEL, ki je ena od enot mednarodnega koncerna ITT, s katerim ima Iskra zelo dobre poslovne stike. To ji kajpak zagotavlja hitrejšo in učinkovitejšo uvajanje sodobne tehnike v proizvodni program.

Modernizacije proizvodnega programa se je Iskra v Novem mestu lotila tudi po oblikovni strani. Pri tem sodelujejo oblikovalci iz marketing službe združenega podjetja Iskra. Že v začetku 1973 bo tovarna ponudila domačim in tujim kupcem prve tako zasnovane izdelke, ki bodo glede na oblikovne in funkcionalne lastnosti pomemben dosežek v mednarodnem merilu.

Hkrati, ko skrbijo za nadaljnji razvoj in napredek konstrukcijskega področja, ne varčujejo z močmi tudi v tehnolo-

logiji. Ob uvajanju standardiziranih in tipiziranih elementov in podstav uvajajo tudi pnevmatiko za „drobno“ avtomatizacijo ter obnavljajo proizvodnjo in kontrolo opreme. Vse to naj bi omogočilo nadaljnje sodobnejše in bolj ekonomične tehnološke postopke.

SAMO IZOBRAŽENI ...

Brez ustreznih kadrov vsega tega v tovarni usmerniških naprav kajpak ne bi mogli uresničiti. Posebnost tovarne, ki poleg vsega proizvaja le manjše serije ali celo posamezne izdelke, zahteva visoko kvalifikacijsko strukturo. Kolektiv zavoljo tega načrtno skrbi za tako kadrovske politike, ki ne narekuje le tega, da so delovna mesta zasedena, ampak je zanj značilna tudi skrb za dodatno izobraževanje zaposlenih in štipendiranje bodočih mladih sodelavcev.

Od trenutno 180 zaposlenih jih ima visoko oziroma višjo izobrazbo 10, srednješolsko 32, strokovno poklicno 66, polkvalificiranih in nekvalificiranih delavcev pa je 72. V zadnjem času

je 5 članov kolektiva končalo večerno srednjo tehniško šolo, več članov pa večerno ekonomsko, višjo ekonomsko komercialno šolo in višjo šolo za organizacijo dela. Z oktobrom je tovarna skupaj z drugimi Iskrinimi tovarnami in obrati na Dolenjskem organizirala izredni oddelek ljubljanske elektrotehniške fakultete. Odziv je bil zlasti med mlajšimi člani kolektiva lep: dobra tretjina vpisanih je iz tovarne usmerniških naprav.

MIMO ČERI DO 28 MILIJONOV

O rasti tovarne in počutju zaposlenih govore številke, čeprav le-te niso vselej najboljše merilo za uspehe tega ali onega kolektiva.

Bruto proizvodnja se je od 4,5 milijona pred desetimi leti povečala lani na dobrih 28 milijonov dinarjev. V tem času so zaposleni na svoji koži občutili tudi ciklična krizna in recesijska obdobja, ki niso pri-

zanašala jugoslovanskemu gospodarstvu. V letih po uvedbi gospodarske reforme je obseg proizvodnje celo nekoliko naraščal, zadnja leta pa spet narašča za 30 do 35 odstotkov na leto. Letos pričakujejo, da se bo proizvodnja povečala še za nadaljnjih 15 do 20 odstotkov. Pospešena rast se obeta tudi v prihodnje. Izboljšanje se ne dvomno pozna tudi v prejemkih, ki se povečujejo. Tako se je v letošnjem drugem polletju povprečni osebni dohodek povzpela na 1.670 din.

Hitrejšo rast precej ovira pomanjkanje skladišč. V kratkem naj bi skladiščno površino povečali za 20 odstotkov. Kolektiv ima 14 svojih stanovanj, dve bo pridobil še letos, v 25 primerih pa je pomagal urejati stanovanjske razmere s krediti.

VOŠČILNICA NA IZKOPANINI

Leta v tovarni usmerniških naprav so ves čas tekla v skrbi za povečanje, modernizacijo in racionalno proizvodnjo. Po desetih letih ugotavljajo, da to obdobje ni bilo brez težav, a seveda ne tudi brez uspehov. Ti uvrščajo tovarno med tiste delovne organizacije v novomeški občini, ki brez strahu pričakujejo jutrišnji dan. Ponosni so na prehojeno pot. Vse zaposlene in še zlasti „veterane“, ki so pomagali pri preselitvi obrata iz Kranja v Novo mesto, spodbuja spoznanje, da je že do zdaj vloženo delo rodilo sad, na katerega so lahko ponosni.

Na stekleni čaši, ki jo je pred 70 leti nekaj lučavej stran od prostora, kjer stoji danes ta Iskrina tovarna, našel samouki dolenjski kopač arheoloških starin Jernej Pečnik, piše v stari grščini: Na zdravje! Z njo bi lahko nazdravili današnjemu ju-

bilantu, kolektivu tovarne usmerniških naprav, za 10-letnico ustvarjalnega in požrtvovalnega dela.

JUBILEJ V SOBOTO

Proslava 10-letnice tovarne usmerniških naprav se bo začela v soboto, 28. oktobra, ob 10. uri v tovarniških prostorih v Novem mestu. Slavnost bo začel predsednik delavskega sveta Milan Korče, nato pa bodo pred zbranim kolektivom o jubileju tovarne, njenem razvoju, perspektivi in pomenu v okviru združenega podjetja ter za gospodarstvo novomeške občine spregovorili: direktor inž. Marjan Henigman, generalni direktor Združenega podjetja Iskra Kranj Vladimir Logar in predsednik novomeške občinske skupščine Avgust Avbar. 29 delavcem, ki so v tovarni od začetka, bodo podelili denarne nagrade in pismena priznanja za požrtvovalno delo in desetletno zvestobo kolektivu. Prvi del proslave bo s tem končan.

Za jubilate, druge članke kolektiva in goste bo zatem v enem znanih novomeških gostišč tovarniško srečanje s slavnostnim kosilom.

Nagrajenci

Za deset in več let dela v tovarni usmerniških naprav oziroma pri Iskri bodo v soboto nagradili 29 delavcev. Priznanja bodo dobili:

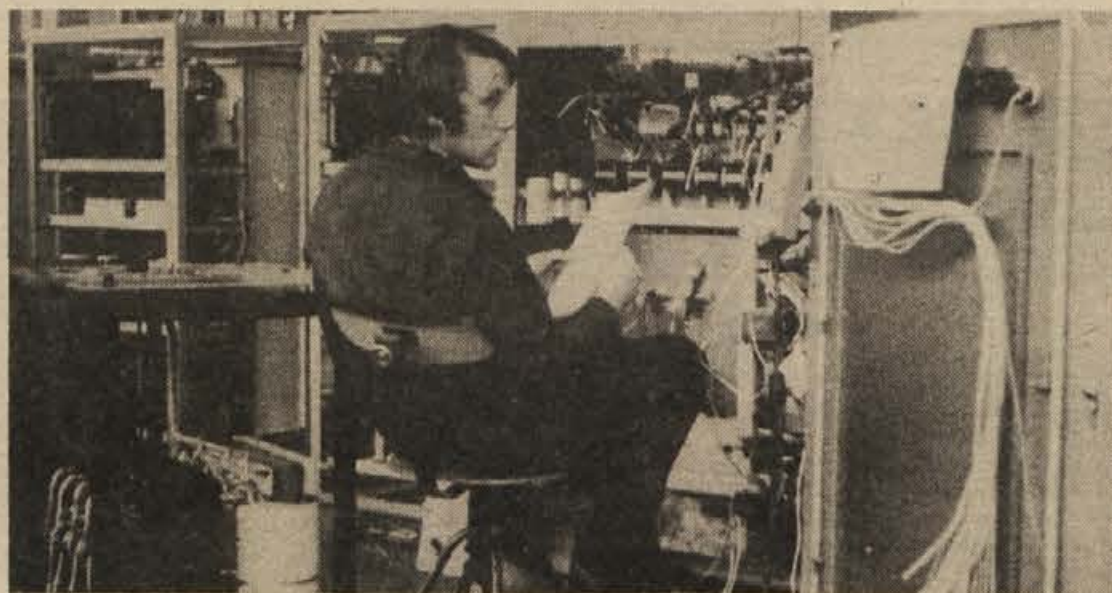
Franc Cotič (splošnega sektorja za 26 delovnih let, Alojz Cvar (gospodarski sektor, 13 let), Anton Cvelbar (montaža, 10), Antonija Cvelbar (finančni sektor, 10), Rado Cotič (montaža, 10), Vinko Božič (tehnološki sektor, 10); Janez Kastelic (sektor kvalitete, 11), Karel Kolenc (montaža, 10), Jožica Kolenc (montaža, 10), Milan Korče (sektor kvalitete, 11), Pavle Košir (tehnološki sektor, 10), Alojz Košmerl (proizvodnja, 10); Stanislav Kovačič (montaža, 10), Avgust Lužar (montaža, 10), Karel Lužar (tehnološki sektor, 11), Alojz Mihalič (proizvodnja, 10), Stane Nahtigal (proizvodnja, 10), Rafael Pajk (montaža, 10); Alojz Pavlenč (proizvodnja, 10), Jože Potokar (gospodarski sektor, 10), inž. Marjan Recelj (tehnološki sektor, 10), Stefan Šimunovič (gospodarski sektor, 10); Marija Spendal (montaža, 10), Jože Surla (sektor kvalitete, 10), Vinko Udovič (proizvodnja, 10), Ivan Zajec (montaža, 10), Karel Zeljko (tehnološki sektor, 11), Zorko Suštarič (proizvodnja, 10) in Janez Spendal (montaža, 10 let).

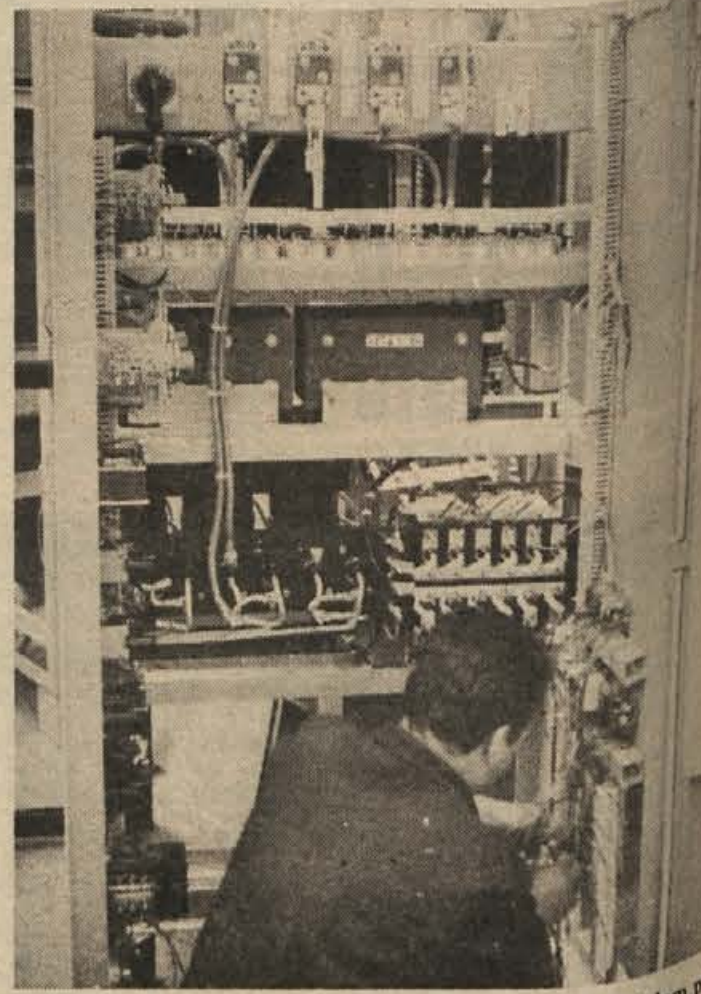
Milan Rozman se je uspešno vključil v delo, kjer montirajo pretvornike

Ivan Kastelic med delom pri stiskalnici: tu delajo odprtine za hlajenje

Milan Novak z načrti v rokah med montažnim delom na usmerniku

Anton Cvelbar sodi med „veterane“: tu ga vidimo med delom pri telefonskem usmerniku

Sklep CDS:
32.000, nato pa
50.000 prikolic
letno

Zgodovinski, prelomni sklep je sprejet: centralni delavski svet je na 5. redni seji 2. oktobra 1972 v celoti potrdil dosedanj razvoj proizvodnje prikolic v IMV in proizvodni program za 1973, po katerem bomo prihodnje leto dali na trg že 32.000 prikolic. Vse priprave, ki so potrebne za uresničitev te velike naloge, pa so hkrati že tudi sestavni del naših načrtov za prehod na proizvodnjo 50.000 prikolic na leto. Z njo se uvršča IMV na prvo mesto med proizvajalci prikolic v Evropi.

Poteku zadnje seje centralnega delavskega sveta smo zato namenili več strani današnje številke KURIRJA.

Prelomne odločitve

Po razpravi so člani CDS na predlog predsednika Antona Šepca sprejeli naslednje sklepe glede proizvodnje prikolic v IMV:

1. V tovarni IMV ADRIA – Belgium, Deinze, naj teče sestava in montaža prikolic JUNIOR 305 do 500, s kapaciteto 50 prikolic na dan v eni izmeni.

2. V Novem mestu bomo od 1. 1. 1973 dalje sestavljali in montirali le prikolic ADRIA 305 in 450 s kapaciteto 60 prikolic na dan.

3. Tovarna avtomobilске opreme v Brežicah se preimenuje v TOVARNO AVTOMOBILSKIH PRIKOLIC. Sestavljala in montirala bo prikolic ADRIA 500 – 700 od 1. novembra 1972 dalje. Kapaciteta naj bo 20 prikolic na dan. Za to proizvodnjo potrebuje pribl. 250 delavcev.

4. Okvire šasij za prikolic ADRIA 305 in 450 in prikolic JUNIOR naj izdeluje proizvodnja avtomobilov v Novem mestu.

5. Okvire šasij za prikolic ADRIA 500 – 700 naj vari in lakira Tovarna prikolic v Brežicah.

6. Preme za vse prikolic naj od 1. 11. 1972 dalje izdeluje proizvodnja avtomobilov v Novem mestu.

7. Sklopke za vse prikolic naj od 1. 5. 1973 izdeluje proizvodnja avtomobilov v Novem mestu.

8. Nogice za vse prikolic bo izdelala avtomobilska proizvodnja v Novem mestu.

9. Izdelava oven naj teče v proizvodnji prikolic v Novem mestu.

10. Pohištvene elemente bomo izdelovali v dveh specializiranih tovarnah za pohištvo: v tovarni opreme Črnomelj in tovarni Podgorje Šentjerneje. Tovarna Podgorje v Šentjerneju bo izdelovala po sodobnih tehnoloških postopkih ploskovne pohištvene elemente, za katere predvidevamo v končni fazi pomembne tehnološke linije, ker bodo proizvajali v velikih serijah. Za proizvodnjo pohištvenih elementov v tovarni Podgorje bo treba pribl. 150 produktivnih delavcev pri proizvodnji 30.000 prikolic na leto in pribl. 230 produktivnih delavcev pri proizvodnji 50.000 prikolic na leto.

Tovarna opreme Črnomelj bo po končani izgradnji nove proizvodne hale specializirana tovarna za proizvodnjo drobnih pohištvenih elementov za prikolic. V končni fazi bodo izdelane tehnološke linije, ki bodo zagotovile visokoproduktivno serijsko proizvodnjo. Do izgradnje nove hale bo izdelovala pohištvene elemente v obstoječih prostorih. Za uresničitev (Nadaljevanje na 40.str.)

Pršli so iz Brežic, Črnomlja, Suhorja, Mirne, Semiča, Šentjerneja in Novega mesta: kot člani centralnega delavskega sveta IMV so 2. oktobra razpravljali in sklepali o tako pomembnih vprašanjih za nadaljnji razvoj podjetja, kot že leta nazaj ne: Gre za prelomnico dosedanjih načrtov, za izreden skok v proizvodnji prikolic, dostavnih in osebnih avtomobilov (Foto: Tone Gošnik)

Življenje potrjuje naše odločitve

78 ljudi se je zbralo na 5. redni seji CDS (centralnega delavskega sveta), ki je bila v prostorih IMV v Novem mestu 2. oktobra letos. Tokrat je bil predlagan zanimiv in pomemben dnevni red, ki so mu sledili tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij novomeške občine. Na seji so bili: Avgust Avbar, predsednik občinske skupščine, Franc Beg, predsednik občinske konference SZDL, Dolfo Šuštar, predsednik občinskega sindikalnega sveta, Marjan Simič, načelnik za gospodarstvo na ObS, Franci Šali, sekretar komiteja občinske konference ZKS, in Ludvik Golob, sekretar medobčinskega sveta ZKS v Novem mestu. Veseli smo bili, da se tudi odgovorni tovariši iz občinskih vodstev seznanjajo z našimi glavnimi vprašanji, uspehi, težavami in načrti sredi med nami.

Že v uvodu je Anton Šepec, predsednik CDS, med drugim poudaril, da imata tako vsa dejavnost kolektiva IMV kot delo njegovih upravnih in samoupravnih organov ne le neposreden vpliv na gospodarska kot družbena dogajanja v Novem mestu, temveč tudi v sosednjih občinah, kjer živijo posamezne enote, tovarne in obrati IMV. Tesnejši stiki s predstavniki ljudske oblasti ter družbenopolitičnih organizacij so zato potrebni za obe strani. Zaradi

tega bomo poslej tovariše iz teh vodstev vabili na vse važnejše seje CDS. Odločitve, ki jih sprejemamo na takih sejah, ne smejo in ne morejo mimo predstavnikov organov oblasti in organizacij. Zato pričakujemo, da bomo na naših sejah še videvali in slišali predsednike skupščin ter političnih in drugih organizacij iz naših občin.

Dnevni red seje je tokrat obsegal:

1. pregled poslovanja za prvo polletje 1972,
2. program proizvodnje prikolic,
3. avtomobilski program,
4. položaj IMV v zvezi z novim predlogom urbanističnega načrta Novega mesta,
5. pomoč poplavljenim področjem,
6. izplačevanje osebnih dohodkov na hranilne knjižice in
7. razno.

Obsežno gradivo so člani CDS dobili že prej v roke in ga ni bilo treba brati na seji. Ko smo pregledovali poslovanje v letošnjem prvem poletju, so se oglašili k besedi tovariši Šepec, Selakova, generalni direktor Jurij Levičnik, inž. Kočevar, Šteblaj, Osterman, Smid in Čefarin. Podrobneje so razložili položaj glede proizvodnje avtomobilov, stanovanjskih prikolic, rezervnih delov in druge proizvodnje. Naj tu omenimo še posebej pojasnilo tov. Selakove, ki je povedala, da so kljub težkim pogojem poslovanja uspehi v letošnjem prvem poletju boljši od lanskega leta, saj je dohodek podjetja rasel hitreje kot celot-

Anton Šepec, predsednik centralnega delavskega sveta IMV

Misel vseh nas je izrazil ob tej priložnosti tudi generalni direktor Jurij Levičnik, ko je dejal, da doseženi uspehi potrjujejo pravilnost naših lanskih odločitev. Zaradi znanih vzrokov smo šli na povečano proizvodnjo prikolic in dostavnih vozil – na račun proizvodnje osebnih avtomobilov. Povečanje proizvodnje prikolic, tako glede količin in asortimana (izbire), nam je uspelo zavoljo tega, ker smo z organizirano lastno prodajno mrežo v zapadni Evropi dosegali pričakovane uspehe. Če k temu prištevamo še za vse prvo polletje zamrznjene cene vseh naših izdelkov (razen prikolic) in neverjetno hitro naraščanje drugih stroškov in cen materiala, tako domačega kot uvoženega, potem moramo priznati kolektivu – da je dobro gospodaril.

„Poslovanje v letošnjem letu potrjuje pravilnost pri izbiri proizvodnih programov“, je nadaljeval tovariš Levičnik in še dejal, da smo si kljub nestabilnim pogojem gospodarjenja vendarle znali ustvariti dovolj denarja za osebne dohodke in ustvariti potreben ostanek čistega dohodka. Proizvodni programi temelje na samostojnih ekonomskih obračunih. Uspehi potrjujejo, da smo lani pravočasno in pravilno ukrepali.

DA NE BI POZABILI...

Ni hvalisanje ali ponavljanje dejstev, če tu še enkrat povemo vsem članom kolektiva, kakšen poslovni uspeh smo dosegli v IMV v letošnjem prvem poletju:

- celotni dohodek se je v tem času povečal za 27 odst.,
- dohodek za 31 odst.,
- ostanek dohodka, namenjen za sklade, pa za 23 odst.

Zaradi lani povečane vrednosti osnovnih sredstev

za investicije se je zvišala tudi amortizacija, tokrat kar za 198 odst. oz. skupno za 12.000.000 din.

Sredstva, namenjena za osebne dohodke, so se povečala za 33 odst., s čimer so se poprečni OD povečali v tem času za 28 odst.

Že v avgustovskem KURIRJU smo člani IMV seznanili z uspehi poletnega poslovanja, ustvarjenim dohodkom in njegovo razdelitvijo.

S Kurir-jem skozi IMV

– Obveščanje je temeljni pogoj za dobro upravljanje. Če nisi obveščen, težko soodločaš. Kaj je sklenil delavski svet, kaj so rekli na seji upravnega odbora? Pa naš poslovni odbor?

Tako sprašujejo ljudje iz dneva v dan, če jim nismo zagotovili obvestil. V novomeški Industriji motornih vozil izhaja že deset mesecev tovarniški časopis »KURIR«. Kaj nudi delavcem v kolektivu? Kaj je novega v tem največjem dolajnskem podjetju zadnje čase? Odločili smo se, da vam, dragi bralci Dolajnskega lista, namesto nas tokrat odgovori »KURIR«. Vse, kar boste brali na tej in naslednjih dveh straneh, ki smo jih tokrat namenili kolektivu IMV, so zvedeli delavci v IMV 15. oktobra letos, ko je izšla 9. številka njihovega KURIRJA.

Torej – enkrat izjema: Dolajnski list gostuje pri KURIRJU v Industriji motornih vozil. Prepričani smo, da vam bo povedal mnogo novega in hkrati zanimivega. Ko boste prebrali KURIRJA, boste vedeli o IMV precej več kot ste vedeli danes zjutraj ali včeraj.

Na pol! Tovariši »KURIR« popeljti nas skozi IMV!

Prve tri TOZD

Reorganizacija proizvodnje prikolic, združena z uvajanjem nove tehnologije, omogoča poleg drugega tudi koncentracijo strokovnih kadrov v Novem mestu in z njo združeno delitev dela pri finalizaciji prikolic. Pri tej se specializaciji v pravi elementov, pa bomo dobili tudi odgovor, kako bo mogoče voditi tako zroč povečano predvideno proizvodnjo prikolic. Omogoča jo prav to dvoje:

specializacija in ob njej samostojni programi posameznih tovarn, v katere preraščajo ali pa so to že postale enote IMV v Brežicah, Črnomlju in Šentjerneju. Verjetno bodo prav v teh treh krajih začele tudi prve temeljne organizacije združenega dela. Tovarne IMV v Brežicah, Črnomlju in Šentjerneju bodo s svojimi proizvodnimi programi, odnosi, dodeljenimi in ustvarjenimi delovnimi sredstvi kot delovne celote potrjevale uspeh svojega dela kot novo vrednost na trgu ali v delovni organizaciji.

Ob taki delitvi dela, kot jo zdaj uresničujemo v IMV, smo morali torej upoštevati tudi to, da bodo te enote IMV lahko postale temeljne organizacije združenega dela. Koncentracija glavnih strokovnih kadrov v Novem mestu pri tem, kot zdaj vse kaže, ne bo nobena ovira, temveč celo pogoj za zdaj zamisljeno delitev dela.

„Danes se moramo bojevati za dolgoročno perspektivo našega razvoja. Jugoslavija je geografsko majhna država, ima dvajset milijonov ljudi. V evropskih merilih niti ni tako majhna, v primerjavi z velesilami pa je. Zato pa je Jugoslavija velika po svojem duhu, po svoji zavesti. Nenehno se mora krečiti in se razvijati po svojih možnostih in potrebah prihodnjih rodov...“

Predsednik TITO
10. 9. 1972 na Kozari

V 1973:
12000 osebnih in 5000 dostavnih avtomobilov

Seja centralnega delavskega sveta ni šla mimo proizvodnje avtomobilov IMV. Čeprav smo zadnja leta močno razvijali proizvodnjo prikolic, pa proizvodnje avtomobilov kljub temu ni smo zmanjšali. Vsem so nam znane tudi nenehne težave, ki so zadnje leto nastajale zlasti pri proizvodnji osebnih avtomobilov; vzrokov zanje tu ne bomo ponavljali, saj jih vsakdo v tovarni zares dobro pozna. Zapišemo pa lahko: IMV je še vedno največji proizvajalec dostavnih avtomobilov v Jugoslaviji in želi to tudi ostati. Proizvodnjo osebnih avtomobilov bomo že s 1. januarjem 1973 na novo organizirali.

Tudi pri tej točki dnevnega reda je inž. Pavle Valentič med drugim poudaril, da nam priprava in realizacija programa proizvodnje dostavnih avtomobilov ne bo delala večjih težav, saj zasledujemo ta proizvod že od rojstva v naši tovarni, pred nami pa je tudi čas, ko mu bomo morali dati tudi zrelostno sprevaloval. TPP in razvojna služba tovarne morata zato ugotoviti vse pomanjkljivosti tega vozila in tako postaviti tehnološke spremembe glede kvalitete in ekonomske izboljšave dostavnega vozila.

V presernici in mehanski obdelavi bomo morali opraviti nekatera ozka grla, hkrati pa predvideti manjše predelave in ureditve v karoseriji, lakirnici in montaži. Prav tako bo treba izdelati čimbolj dognane tehnološke postopke in določiti normative časa, pa tudi racionalno zasedbo strojev in naprav, s čimer bomo ustvarili boljše pogoje za izpeljavo bolj učinkovite organizacije proizvodnje kot doslej. Sem sodi seveda tudi še vsklajevanje dela operativne priprave, sprotnejša evidenca in hitrejša obveščanje terminerjev in planerjev materiala, da ne bi prihajalo do nepotrebnih zastojev v proizvodnji. Predelavce in izmenovodje bo treba tudi v bodoče izobraževati, da bi bolje kot doslej izvrševali svoje naloge.

SKLENILI SMO zato, da ustrezne službe v podjetju ukrepano vse, kar je potrebno, da se proizvodnja dostavnih vozil poveča od sedanjih 14 na 20 avtomobilov na dan, kar pomeni v 1973: letno proizvodnjo 5000 dostavnih avtomobilov. To nam narekujejo potrebe domačega tržišča.

Z rekonstrukcijo dostavnega vozila je treba začeti takoj. Izkonstruirati je treba elemente, ki smo jih doslej izdelovali na obrtniški način.

50 OSEBNIH AVTOMOBILOV NA DAN

Hkrati s proizvodnjo dostavnih avtomobilov pa bo v tovarni na novo organizirana tudi proizvodnja osebnih avtomobilov, ki mora doseči 1000 vozil na mesec ali 50 na dan. Modeli avtomobilov bodo nadomeščeni že v januarju 1973.

S tem v zvezi smo na seji med drugim sklenili, da se je treba takoj lotiti sprejemanja delovne sile v vse oddelke in enote, da bi tako proizvodnjo tudi zagotovili.

Po sprejetih načrtih bi torej prihodnje leto proizvedli že 12.000 osebnih avtomobilov in 5000 dostavnih vozil. To pomeni z drugimi besedami, da bi leta 1973 IMV dosegla 160 milijard starih dinarjev vredno realizacijo, leta 1975 pa celo že 250 milijard. S tako proizvodnjo bi se že prihodnje leto vrstili med 25 največjih industrijskih proizvajalcev v Jugoslaviji.

IMV tudi letos ni manjkala na tradicionalnem zagrebškem velesejmu. Med 6300 razstavljalci je bilo tudi delo naših glav in rok. Več o tem na 8. strani današnje številke. (Foto: arhiv IMV)

ČRNOMELJ: oprema že letos, stavba prihodnje leto

Na seji CDS smo ponovno slišali: s sedanjo tehnologijo izdelave elementov karoserije ne moremo več povečevati proizvodnje, ker je zastarela in neekonomična. Proizvodnjo lahko povečamo samo ob istočasnem zmanjšanju proizvodnih stroškov in izboljšani kakovosti izdelkov, pri čemer pa moramo iti na velike serije. Le tako bomo zniževali cene in lahko konkurirali drugim proizvajalcem prikolic po svetu, ki seveda tudi ne spijo.

Elemente pohištva za prikolice izdelujemo zdaj na tehnološko in ekonomsko zastarelem strojnem parku ter ob nizkih proizvodnih zmogljivostih. Naša naloga je vpeljati sodobno tehnologijo, zagotoviti kvaliteto in zahtevane zmogljivosti (kapacitete). Zato moramo tudi za pohištvene elemente kupiti tako strojno opremo, da nam bo zagotovila linijsko proizvodnjo.

(Nadaljevanje z 39. str.)

Prelomne

težave programa 30.000 prikolic na leto bo potrebovala pribl. 200 produktivnih delavcev, pri proizvodnji 50.000 prikolic pa 300 delavcev.

11. Obrat SUHOR bo izdeloval določene elemente karoserij.

12. Obrat SEMIC bo izdeloval še naprej pohištvene elemente iz dosežanega programa.

13. Tovarna gospodinske opreme MIRNA bo v oddelku industrijske konfekcije še naprej šivala zavese in prevleke blazin za vse prikolice.

14. Nadaljevali bomo proizvodnjo MOBIL HOME – mobilnih hišic.

15. Odobri se nabava opreme za Belgijo za 200.000 ameriških dolarjev pri belgijski banki.

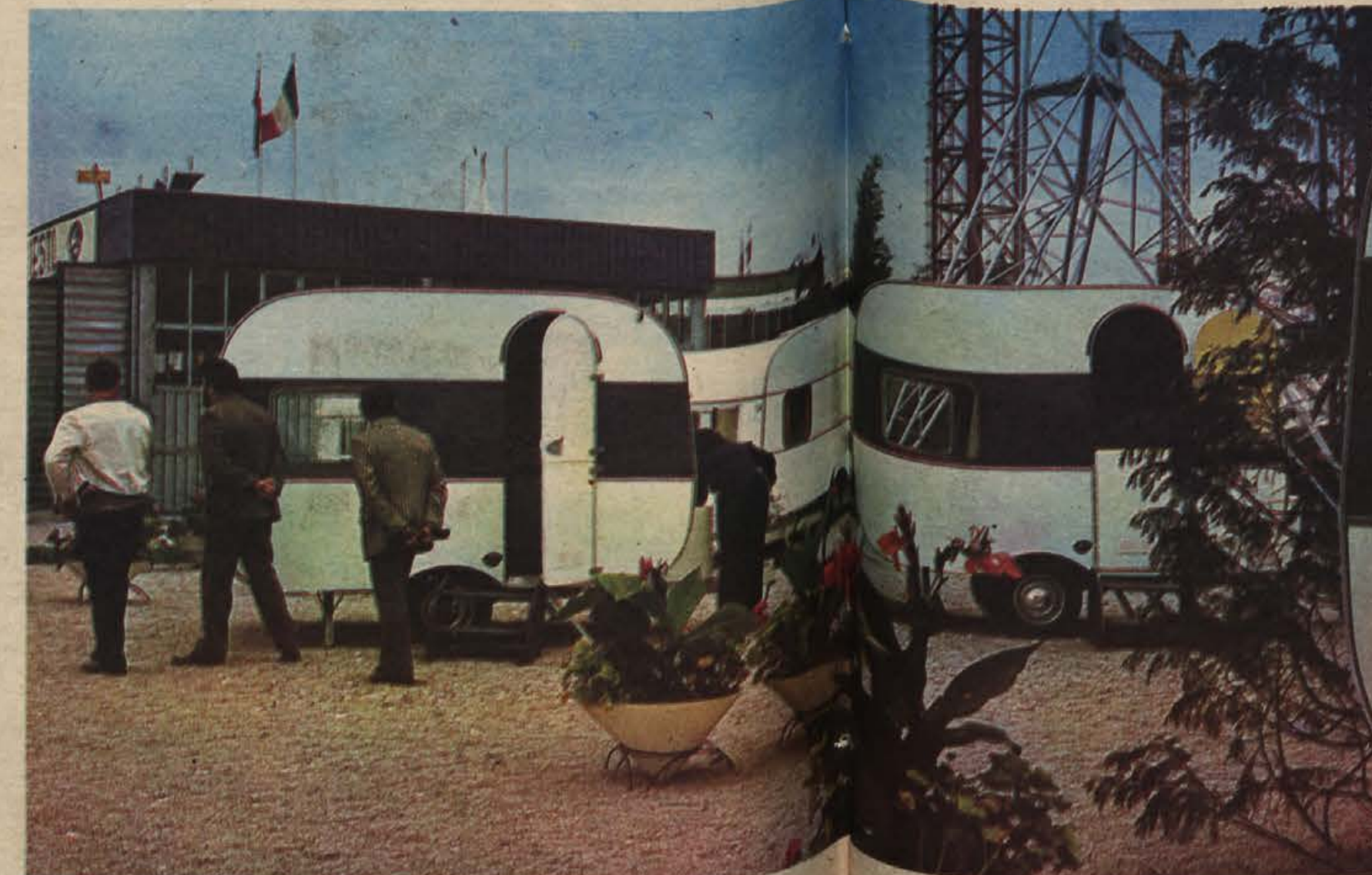
16. Odobri se nabava opreme za povečano proizvodnjo prikolic.

Elemente pohištva za prikolice izdelujemo zdaj na tehnološko in ekonomsko zastarelem strojnem parku ter ob nizkih proizvodnih zmogljivostih. Naša naloga je vpeljati sodobno tehnologijo, zagotoviti kvaliteto in zahtevane zmogljivosti (kapacitete). Zato moramo tudi za pohištvene elemente kupiti tako strojno opremo, da nam bo zagotovila linijsko proizvodnjo.

Pohištvene elemente prikolic izdelujemo zdaj v dveh obratih tovarne opreme v Črnombliju, v Semiču, v tovarni Podgorje v Šentjerneju in v lesnem oddelku tovarne šivalnih strojev na Mimi. Zato je ta proizvodnja razdrobljena, zaradi neustreznih strojev pa ni kvalitetne izdelave, produktivnost je nizka, prevajanje detajlov iz obrata v obrat oz. iz oddelka v oddelke drago in zamudno, ob vsem tem pa imamo še preskromne količine. Seveda je ob takih pogojih težko planirati delo, organizacija proizvodnje šepa, slabo izkoriščamo les, vezane plošče in druge surovine itd. Da bi ugotovile pomanjkljivosti odpravili, so člani CDS pozdravili načrt, po katerem bomo:

uredili najbolj ustrezno delitev dela po tovarnah, kupili sodobne stroje z visoko produktivnostjo, ki bodo omogočili linijsko proizvodnjo po sodobni tehnologiji. Hkrati bomo s vsem tem tehnološko poenotili določene dele pohištva in jih prilagodili za velikoserijsko proizvodnjo.

Vse pohištvene elemente bomo poslej proizvajali v dveh

Pete redne seje CDS v Industriji motornih vozil so se udeležili predstavniki občinskih in medobčinskih oblastnih in družbeno-političnih organov oz. organizacij. Desno od generalnega direktorja, ki je obrnjen k članom sveta, sede v prvi vrsti: Franc Sali, inž. Božo Kočevar (vodja proizvodnje prikolic v IMV), Franc Beg, Adolf Suštar in Ludvik Golob

Novo mesto, Brežice, Belgija: središča proizvodnje prikolic IMV

Na seji CDS smo 2. oktobra ponovno slišali člane sveta, vodilne delavce podjetja in generalnega direktorja IMV, da je bila naloga za leto 1973: letno proizvodnjo 5000 dostavnih avtomobilov in 12000 osebnih avtomobilov. Na seji CDS, prodiramo dejansko v sam vrh proizvajalcev prikolic v Evropi, saj govori plan že za 1973, da moramo proizvesti 32.000 prikolic. Hkrati so vsi naši sedanjí napori za dosego naloge tudi že podlaga za nadaljnje še večje proizvodnje, ko bomo dali na inozemski in domači trg letno že 50.000 prikolic različnih tipov.

Po sklepih in temeljitih pripravah gre zdaj za to, da bomo celotno proizvodnjo prikolic reorganizirali. Povsod uvajamo novo tehnologijo, pri čemer se en del proizvodnje velikih prikolic seli v Brežice, dosedanjí prostori v Novem mestu bodo znatno okrepljeni, tretji del proizvodnje prikolic pa v Belgiji, kjer bomo od januarja 1973 dalje sestavljali že po 1000 prikolic na mesec.

Izredno važno je za nas vse, da vemo tudi tole: poleg te specializacije v proizvodnji prikolic gremo hkrati tudi v specializirano proizvodnjo elementov za naše proizvode. Črnombliju, Šentjerneju in Novo mesto bodo postali trije glavni centri za izdelavo glavnih delov za prikolice.

Inž. Pavle Valentič, pomočnik generalnega direktorja za

izvedbah prikolic, poudarja, da so tudi že prizadene priprave za osvajanje nekaterih novih trgov, ki jih žal ne dobimo zaradi nizke kvalitete na domačem trgu. Se bolj kot doslej obdelujemo tudi domače tržišče za uvedbo domačih materialov.

Na tej osnovi smo prišli do medseglanega proizvodnega programa po obratih, ki razen tega, kar je že nasteto v programu, omogoča tudi vsem skupaj uvajanje sodobnejšega planiranja in učinkovitejšo organizacijo proizvodnje. Proizvodnja 32.000 prikolic v letu 1973 in 50.000 prikolic v letu 1974 nas bo uvrstila na prvo mesto proizvajalcev prikolic v Evropi. To pa govorijo o tem, da so naši programi dobro zastavljeni in da nam zapot za ocenitev proizvodnje, ki med drugim dejal inž. Valentič.

Tu je v razpravi sodeloval tudi inž. Martin Sever, pomočnik generalnega direktorja za razvoj; govoril je o nakupu liskenice za enotno sklopko za vse prikolice. Njena lastna proizvodnja bo cenejša od nakupa sklopkih sklopov, odločili pa smo čajo uvajanje specializirane proizvodnje posameznih elementov, sklopov in montaže po

homologirana (uradno dovoljena) v vseh deželah, kamor izvažamo prikolice. Nakup te licence nam bo omogočil uvedbo moderne tehnologije za sklopke, neodvisnost od tujih proizvajalcev, orientacijo na domače materiale, s tem pa bodo ustvarjeni tudi pogoji za razvoj in proizvodnjo domačih sklopov v prihodnjem obdobju. Tovarš inž. Sever nas je seznanil še z načrti o pripravi širše kooperacije s tujim proizvajalcem pri izdelavi tretjih koles, zavornih bobnov, podpornih nog in drugih elementov podvozja, kar vse nam bo omogočilo boljše izkoriščanje kapacitet in povečanje izvoza tudi teh elementov.

Priznanje sodelavcem

Generalni direktor Jurij Levičnik je v razpravi ob tej točki dnevnega reda med drugim opozoril tudi na pomembno novost: elemente podvozja avtomobilov bi uporabljali hkrati tudi za proizvodnjo prikolic, kar bi bilo za obe veji proizvodnje bolj ekonomično. S tem v zvezi je tovarš Levičnik čestital vsem tovaršim v strokovnih službah, ki so v sorazmerno kratkem času 9 mesecev opravili ogromno delo v podjetju, pri tem pa je dodal:

„Ti tovarši in cela vrsta ljudi v podjetju je ustvarila veliko delo. Ustvarili so produkt, ki je danes priznan: za 20 milijonov dolarjev proizvodov lastne produkcije izvažamo na zapad, pri čemer smo glede obsega takega posla edini v Jugoslaviji. Pogum imamo to vsoto še za enkrat povečati.“

V Novem mestu 15.000 prikolic v Brežicah 5.000 prikolic in v Belgiji 12.000 prikolic

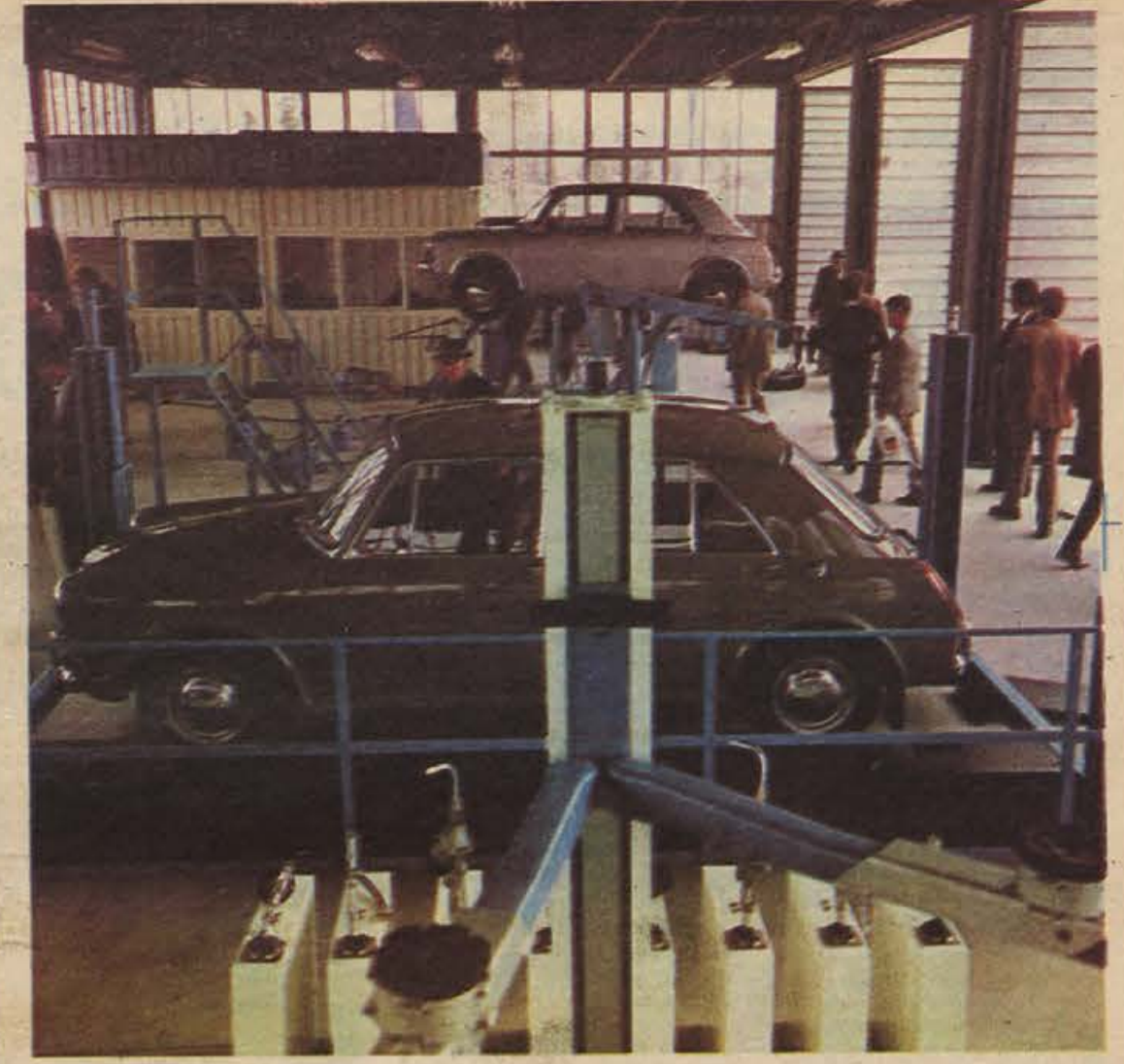
V Belgiji bomo proizvajali prikolice tipa JUNIOR, v Novem mestu tip A od 3 do 4,5 metra dolžine in v Brežicah tip A od 5 do 7 metrov dolžine. Na zadnjih velesejnih pa smo pokazali v Zagrebu, Beogradu in Parizu tudi naš najnovjši izdelek: stanovanjske hišice na kolesih, imenovane „mobil home“, ki pa že niso več turistične prikolice. Za to proizvodnjo, ki je še v razdelavi, iščemo ta čas še bolj moderen način izdelave.“

Tovarna PODGORJE v Šentjerneju: TOZD

Med prvimi TOZD – temeljnimi organizacijami združenega dela IMV bo prav gotovo tudi nova tovarna pohištvenih elementov za prikolice: PODGORJE v Šentjerneju. Njen kolektiv se je 1. 3. 1972 pripojil k IMV, po končani rekonstrukciji pa se bo specializiral za izdelavo pohištvenih elementov za prikolice.

V okviru nalog, ki jih opisujemo v današnjem KURIRJU, pripada tudi miseljem v PODGORJU v Šentjerneju pomembna naloga. To, kar smo zapisali za tovarno opremo v Črnombliju, velja v prinesenem pomenu besede tudi za PODGORJE. Ob pripojitvi je bilo podjetje še v rekonstrukciji, gradili so novo proizvodno

gradbena dela z instalacijami 3.000.000 din, strojna oprema iz uvoza 4.500.000 din, domača oprema 495.700 din in tehnična dokumentacija 140.000 din. Začetek redne proizvodnje v PODGORJU naj bi stekel 3. januarja 1973. Svoje delo bo v celoti lahko „potrdila kot vrednost na trgu“, se pravi: enakopravna bo drugim tovarnam IMV. Ustanovljamo torej take organizacije združenega dela, kot jih predvidevajo ista vedna dopolnila. Šentjernejo bo ena izmed tovarn IMV, ki bo izrazita delovna celota.

Osební dohodki na knjižici

Centralni delavski svet je na svoji 5. redni seji 2. oktobra 1972 sprejel sklep, da pričnemo s 15. novembrom 1972 izplačevati osebne dohodke prek hranilnih knjižic.

V glasilu „Kurir“ smo člane kolektiva že seznanili s prednostjo tovrstnega izplačila osebnih dohodkov za podjetje in posameznika. Namen današnjega sestavka je člane kolektiva seznaniti s tehniko izplačila osebno s tem, kako bomo dvigali svoje osebne prejemke prek hranilne knjižice.

Na hranilne knjižice bomo vlagali 50% osebnih dohodkov. Preostalih 50% osebnih dohodkov prejmemo v kuverti, kakor dosedaj vsakega 15. v mesecu. Pri prehodu izplačevanja osebnih dohodkov na hranilne knjižice dajemo naslednja navodila:

na hranilne knjižice bomo nakazovali del osebnih dohodkov, drugi del pa boste dobili v gotovini.

Gotovino, ki je vpisana na hranilno knjižico, lahko takoj ali kasneje, delno ali v celoti dvignete in sicer:

- na vseh poštah v Sloveniji,
 - na vseh bankah v državi.
- Na hranilni knjižici pa mora ostati stalno najmanj 10 N-din. Na hranilno knjižico lahko vlagate denar v neomejenih zneskih, dvigate pa ga lahko v neomejenih zneskih pri tisti banki, ki je knjižico izdala. Pri vseh drugih bankah pa državi in vseh poštah v Sloveniji pa lahko dvignete na dan 3.000 din (starih 300.000 din).

Vlogo lahko dvigne samo lastnik hranilne knjižice ali oseba, katero lastnik pooblasti za dvig denarja. Z enkratnim pooblastilom se denar lahko dvigne.

ne samo na banki, ki je knjižico izdala. S stalnim pooblastilom, ki ga napiše na posebnem obrazcu (ne v knjižico) banka ali pošta, podpisane oseba, ki jo ta pooblasti, pa lahko dviguje pooblaščenec povsod, kakor lastnik hranilne knjižice.

Pri vsakem dvigu je treba predložiti osebno izkaznico. Izgubo hranilne knjižice ali „obvestila o knjiženju“ je treba takoj sporočiti banki, ki je knjižico izdala. Po preteku enega meseca se knjižico nadomesti z novo, izgubljeno „obvestilo o knjiženju“ pa se vpiše v knjižico.

Ob prijavi izgubljene hranilne knjižice je treba pri banki predložiti 25 din, ob ukinitvi izgubljene knjižice pa še 5 din.

V knjižico se ne sme ničesar vpisovati ali popravliti. Pri vsaki spremembi (npr. primka ali naslova) je treba knjižico predložiti banki, ki bo spremembo uradno popravila.

Pri prvem obračunu osebnih dohodkov na hranilno knjižico bo del izplačan v gotovini, del pa že vpisan v knjižico.

Pri prihodnjih obračunih osebnih dohodkov boste poleg izplačila v gotovini prejeli še posebno tiskovino „obvestilo o knjiženju“, na katerem bo vpisan še drugi del osebnih dohodkov. To tiskovino, ki jo morate dati vpisati v knjižico, vpisujejo vse pošte na področju PTT Novo mesto in vse banke v Sloveniji. Hkrati v vpisom lahko znesek v celoti ali delno dvignete.

„Prišel je čas, ko drugi capljajo za dvig denarja.“ (generalni direktor Jurij Levičnik)

KURIR za naše vojake

Informacije iz domačega kraja z veseljem prebiramo, to dobro vedo tisti, ki živijo v tujini in komaj čakajo na vesti iz domovine. Naši sodelavci, ki služijo kadrovske rok in so „gor rastli“ v naši tovarni, pa komaj čakajo, da zvedo kaj je novega v podjetju.

Tovarniško glasilo KURIR bomo v bodoče posiljali vsem, ki služijo kadrovske rok, svoje in sorodniške, da sporočijo kadrovskemu oddelku nastave naših vojakov.

Obenem obveščamo vse tiste, ki bodo še odšli na odsluženje kadrovskega roka, da takoj sporoče svoje nastave vojnih pošt kadrovskemu oddelku.

ZAKAJ NE BOM GRADIL VIKENDA!

Pred dvema letoma sem z ženo in s sponoženo prikolico ADRIA 380 prepotoval dobrih 2500 kilometrov med Novim mestom, sončno Korčulo in dirkalno razpoloženim avstrijskim Zeltwegom. Takrat naj bi napisal nekakšen reklamni potpis o tritedenskem življenju v avtomobilski prikolicici, pa se propagandni službi v IMV ni prav nič mudilo z objavo takega sestavka, saj niso utegnili narediti dovolj prikolic niti za tuje tržišče, kaj šele, da bi jih lahko množično ponujali doma. Takrat smo Jugoslovani lahko še tudi kar poceni počitnikovali najsi bo na morju ali pa kje drugje. Zdaj poceni Jadrana ali planin ni več, avtomobilska prikolica je še vedno razmeroma draga stvar (in še avtomobil za vleko je treba kupiti!) — povpraševanje po IMV ADRIA v tujini pa je čedalje večje... Z reklamno reportažo za Jugoslovane torej ne bo nič!

Vendar mi tiste nepozabne počitnice ne gredo iz glave. Ne samo zaradi pisane poti, bolj zaradi preprostega udobja, ki ga nudi lesena hišica na vseh dolgih kilometrih. Pa naj bo ta bežni zapisek vsaj skromno priznanje vsem tisočim rokam, ki so v tovarnah in obratih Industrije motornih vozil tesale in ličile tisto ADRIA 380, da nama je bila tako prijazen drugi dom!

Tega se namreč ne da razumeti, dokler se človek od srca ne naveliča dolgočasne turistične sobe (ki ga morda zasleduje že nekaj sezon!), dokler se mu ne zamagli pred očmi od vsak dan iste skalnate obale, dokler se mu ne zagnusi ceneno draga hrana z najpocasnijim natakarnjem na svetu — vred, skratka, dokler ne preuči vseh turbobnih prednosti, ki mu jih nudi pol leta prej rezervirano in tako težko pričakovano letovanje. Na koncu mu ostane komaj še prazna denarnica in nekaj dni za počitek po naporni praznini konfencioniranih počitnic...

V bolj razvitih državah imajo sicer več denarja kot mi, pa tudi več časa za to, da bi razmislili, kako bi ga najpametneje porabili. Videti čim več sveta, to je geslo današnjih turistov, sodobnih nomadov. Prosti čas izkoristijo za prijetno in koristno — potovanje. Brez skrbi za rezervacije hotelskih sob, brez ugibanj, koliko bo stala večerja, brez bojazni, da jim bo dolgčas. S potovalno hišico na kljuki svojega avtomobila.

V trdi noči sva se ustavila v Biogradu. Potrkal sem na vrata pri daljnih sorodnikih. Bili so presenečeni:

„Oh, kako lepo, da sta prišla! Smo že mislili, da vaju ni več med živimi...“ in tako dalje. Z gostoljubno nasmejanimi obrazov je sijala skrb: kam, za vruga, pa naj ju damo, ko je hiša do zadnjega kotečka polna dopustnikov iz cele Jugoslavije!?

Po šilcu borovice sem moral pregnati moro, ki jim je čedalje bolj sedala na jezike:

„Imate na vrtu kaj prostora?“

„Imamo, imamo... ampak na vrtu ne bosta spala, pa čeprav grem k sosedu na hlev...“ (Če ni tudi tam kakšnih šest turistov?)

„Na vrtu bova spala. Soba sva pripeljala s seboj.“ Prižgal sem luč pred hišo in pokazal prikolico.

„Ah!“ Odvalil se jim je kamen od srca, kaj kamen, cel kamnolom!

Prikolico sva postavila v senco košate smokve. Dvanajst korakov do morja, osem do točilnice beograjske počitniške skupnosti in deset do samopostrežne trgovine. Triinšestdesetkrat lepše kot doma!

In ko sva se čez štiri dni vse te lepote dodobra naveličala, naju domači sploh niso hoteli spustiti: saj sta komaj prišla, kaj se to pravi, samo štiri dni, saj nista bila še niti na Rdeči plaži... „Svako gosta tri dana dost!“ za prikolico ne velja. Oddahnila sva si šele, ko sva po gladkem asfaltu brenčala Splitu in drugim južnim krajem naproti...

V Dioklecijanovo mesto sva pribrenčala na smrt utrujena, preznojena, ubita od sonca. Po cestah je mrgolelo ljudi. Kako naj si v tej gneči ogledava mestne znamenitosti, ko sva komaj stala na nogah!?

Zapeljal sem na parkirni prostor v pristanišču in vprašal čuvaja, če mu lahko zaupam prikolico. Seveda, dinar na uro! V leseni omarici na dnu prikolice je bila še hladna kokta, v umivalniku sva si z biogradske vodo umila obraz in vrat, obul sem sveže nogavice, preoblekla sva se v kopalke — sredi najprometnejše ulice v Splitu, kot da sva doma na Mestnih njivah! Odpel sem avto in odpeljala sva se na Bačvice kopat, čez slabo uro pa sva se že spočita in radovedna sprehajala po kletih stare rimske palače in galeriji sodobne slikarske razstave. Na jutranje kikikiranje petelinov v Biogradu sva že kar malo pozabila...

Še isti večer sva se ustavila na okljuku stare ceste pred Ma-

Zajtrk v sobi z najlepšim razgledom na morje...

karsko. Prehitela naju je noč in riniti naprej ni imelo več smisla, saj bi v temi prevozila najboljši del poti. Ko sem odvijal nožice za uravnovešene prikolice, sem se spomnil na šotor. Precej sem jih postavil v taborniški mladosti, toda če bi ga moral v tem hipu, bi mi najbrž postalo slabo ali kaj podobnega. V temi avtomobilskih žarometov po takem dnevu napenjati plahto res ni zabavno, če verjamete ali ne! Da o izbiri tal sploh ne govorim, ker jih je bilo na razpolago samo dvakrat dva metra. Spređaj 50 metrov previsa do morja, nazaj strm skalnat breg.

Veliko okno sva odprla na morje, na mizo pogrnila stari dobri rdeče modro kariran prti, nanj pa razstavila večerjo po lastnem okusu. Bela kava v skodelici, iz katere jo pijem doma, pa vendar na neki obali, za katero nisem nikoli prej vedel, na kateri jo najbrž ne bom pil nikoli več! Morda je v tem nekaj romantike, nekaj pustolovščine, tudi nekaj domačnosti, nekaj novega.

Začel sem razumevati nomade. Neki star nagon je pričel oživljati, čeprav bi se še teden dni prej ne dal prepričati, da je sploh možen. Začel sem razumevati sodobne nomade — turiste in končno tudi veliko zanimanje za turistične prikolice. Sodobni turizem je pravzaprav veliko preseljevanje narodov in ljudi. Takih, ki imajo kaj več pod palcem in si res lahko privoščijo pravi luksuz v pra-

vem hotelu — ter vseh drugih, ki znajo dosti bolj poceni doživeti še kaj lepšega.

Že tretjič ta dan naju je zvalilo morje v svoj mlačni objem. Črno kot noč in kristalno čisto obenem se je lesketalo v milijardah drobenih bitij fosforescirajočega planktona. Nekje nižje ob obali je nekdo igral na kitaro. Dekleta so se zasmejala, potem so skupaj zapeli...

Ko sva se zjutraj zbudila, sva videla, da pravzaprav nisva sama. Po poti naprej sta stali še dve prikolici, ena italijanska in ena angleška. Za borovci še tri. Celo naselje. Na prostorih, kjer bi se komaj zgnelto nekaj ovac. Po morju je prihajal ribiški čoln. Ponudil je sveže osliče, sardele, ribone, pravkar ujete, še žive. Poceni. Iz vasi na vrhu strmine je pridrsala baba. Ponujala je liter dalmatince po dva dinarja, tako gostega, da sem ga razredčil z litrom vode, pa še nisem videl skozi. Ponujala sta se morje in sonce, zastoj.

Potem šele je tisti ribič povedal, da je tukaj pravzaprav vaški kamping in da pobirajo turistično takso dinar po osebi na dan, ker so napeljali pitno vodo iz vasi. V boriču sem res našel pipo s sladko vodo in celo tuš! Pohvalil sem mu vaško prizadevnost pa je rekel, da meni ni

treba nič plačati, ker sem domač. Potem nisimo vina nič več redčili in baba si je zadovoljno mela roke nad kupčijo, ko sem menjal drugi desetak...

Spomnil sem se, da sem prejšnji dan na slapovih Krke pri Šibeniku plačal za pol litra spajenega piva štiri dinarje in pol! Natakar ga je prinesel pol ure po tistem, ko sem ga naročil in nama svetoval, naj ga pijeva s slamico. Kozarcev da nimajo opranih, ker vodovod zaradi prekinitve elektrike ne dela. Deset metrov pod nami pa je bučala razpenjena Krka! Če mi ni kaj všeč, mu je pa sploh žal, da mi je še tisto pivo prinesel...

Prikolico lahko s trajektom prepeljete na Korčulo, če hočete tudi v Ameriko ali pa sploh kamorkoli! Namesto, da bi se prestavljali po umazani palubi, lahko ležete na svojo posteljo ali pa igrate remi na tistem rdeče modro kariranem prtju. V steklenici od doma je tudi še nekaj „ta kratkega“ za morskoro bolezen. In celo če se barka potopi, bi prikolica plavala...

Čez nekaj dni sva prespala nočno nevihto v kanjonu Neretve, tudi na ovinku bivše ceste. Treskalo je kot na sodni dan, pod nama v grapi je besnel

hudournik, kot da hoče raztrgati vse tisto pečevje. Spet sem se spomnil na šotor...

Potem sva nočila v močvirnih gozdovih Moslavine. Osamljeni logar je bil tako vesel njegovega obiska, da bi naju skoraj vzel za svoja.

Pentlja najine poti se je končevala na Oesterreichingu med gledalci avtomobilske dirke za Veliko nagrado Avstrije. Časovarska poverilnica nama je zagotavljala parkiranje na rezerviranem prostoru tik tekmovalne steze. Ker se je začel zanimiv uradni trening že v petek, sva se odločila te tri dirkalne dni preživeti ob dirkališču.

Malo me je sicer skrbelo, če mi bodo pustili parkirati prikolico na rezerviranem prostoru, toda hitro mi je odleglo, ko sem videl, da se je v kotu udomačil neki Anglež z svojo družino v prikolici. Hitro smo postali dobri prijatelji, in ko sem ugotovil, da je pri čaju sosedov redni gost trikratni svetovni prvak Jack Brabham, je bila loterija popolna. Sosed je bil specializiran športni poročevalec z velikih avtomobilskih dirk, ki se je s prikolico in družino vse leto selil z ene prereditve na drugo.

Ko je gospod avstrijski kancler, častni gost na dirki, malical kurje bedce in steklenico piva na stopnicah velike tribune, smo mi sedeli za mizo v prikolici, pili turško in pletali ski brinjevec ter kar skozi okno prikolice gledali in slikali dirko...

Takrat sem sklenil, da bom nikoli gradil vikenda. Prvič: ne morem pričakovati, da mi bo kdo vanj pripeljal čolnom svežih osličev in ribonov, če ga bi postavil na Neretvi; drugič: skozi okno ne bom mogel slikati Velike nagrade Avstrije, če ga bi postavil za Trško goro; tretjič in zmagovito: rom — pa sploh ne bom imel toliko denarja, da bi ga lahko zgradil!

Morda tudi v zdaj bolj razumevate, zakaj ljudje tako naveličano kupujejo avtomobilske prikolice, zakaj jih mora IMV za prihodnje leto narediti kar 32.000, potem pa menda celo 50.000!

Ampak jaz bi rad imel tako s hladilnikom za kokto poletni in z dvojnimi šipami in plinsko pečjo za pozimi...

MARJAN MOŠKON

POPOTNI POSNETKI ZA SPOMIN (od leve proti desni): Slapovi dalmatinske Krke so pravi raj sedi razbeljene kamnite divjine — 50 metrov po bregu do morja — Počitelj, starožitni stražar na vhodu v kanjon Neretve, je tudi vreden obiska — Kosilo, prilagojeno okusu in žepu — Oesterreichring, na katerem se zbere več kot 100.000 gledalcev, ima malo prenočišč: najsrečnejši spijo v zasebnih sobah, drugi pod šotori, Angleži in Dolenjci pa v prikolicah...

Približujemo se številki 18.000

Med zaposlenimi je 7.700 žensk – Povprečni osebni dohodek občine je 1.763 din – Izvoz nezadržno dalje: 90 odstotkov gre na konvertibilno področje – Zastavo med izvozniki krepko drži IMV

Že v preteklih letih smo ob raznih priložnostih, tudi za občinski praznik, ugotavljali ugodno rast gospodarstva, ki z rezultati presega poprečne dosežke republike oziroma zveze. Se leta 1961 je bilo območje občine nerazvito, tedaj ustvarjeni narodni dohodek na prebivalca pa kar za 30 odstotkov pod republiškim poprečjem. Pet let pozneje smo v narodnem dohodku zaostajali še za 18 odstotkov. Že leta 1970 smo z ustvarjeno vrednostjo 13.613 din narodnega dohodka na prebivalca presegli republiko Slovenijo za nekaj odstotkov.

Visoka stopnja, ki je bila znana za minula leta, se je nadaljevala tudi letos. Družbeni proizvod, ki je po letu 1966 narasel vsako leto za 21 odstotkov, se je tudi v tem letu povečal za 25 odstotkov.

V preteklih letih se je hitro povečevalo tudi število zaposlenih. Čeprav v občini že ni več prostih rok, ki bi čakale na delo, je letos več kot 700 ljudi zasedlo nova delovna mesta v številnih organizacijah. Število zaposlenih v družbenem sektorju se je povečalo že na 17.000, z zaposlenimi v zasebnih dejavnostih pa se približujemo številu 18.000.

15.000 zaposlenih v gospodarstvu, več kot 9.000 v indu-

Sopek na prsi gosta, ki se z drugimi vred veseli nove pridobitve za novomeško gospodarstvo! Posnetek je sicer star nekaj let, a tako je malone povsod, kjer odpro nov obrat. Tudi za letošnji občinski praznik bo nekaj podobnih slavnostnih trenutkov

Prodornost gospodarstva v novomeški občini in se posebej industrije je vzbudila pozornost pri najuglednejših jugoslovanskih gospodarstvenikih in predstavnikih vzevnih organov. Med drugim je obiskal nekatera podjetja in se pogovarjal z njihovimi gospodarsko političnimi aktivisti član predsedstva SFRJ inž. Marko Bulc. Tu ga vidimo v družbi z direktorjem Novolesa Jožetom Knezom in drugimi predstavniki tega kolektiva

striji, 7.700 zaposlenih žensk – vse to so številke, ki nas glede na skupno število prebivalstva uvrščajo v krog močno zaposlenega prebivalstva.

Hkrati z naraščanjem zaposlenosti se vseskozi izboljšuje tudi delovna učinkovitost. Tudi letos se je povečala za 18 odstotkov, če jo merimo z dohodkom na zaposlenega.

Osebni dohodki zaposlenih so letos po podatkih za osem mesecev za 20 odstotkov večji kot v preteklem letu in so v tem času povečali tako, da je poprečni prejemek na zaposlenega že 1.763 din.

Skupni dohodki gospodarstva občine so se povečali letos do konca avgusta za 32 odstotkov v primerjavi z enakim obdobjem lani, medtem ko je vrednost proizvodnje narasla za 19 odstotkov.

Industrijska podjetja so do septembra izvozila za 24 milijonov dolarjev svojih izdelkov, od tega kar 90 odstotkov na področje s konvertibilno valuto.

Največji izvoznik je še vedno Industrija motornih vozil. Njen delež v skupnem izvozu občine znaša kar 56 odstotkov. To pa ni veliko le za občino, saj se uvršča med največje izvoznike tudi v republici.

Drugi največji izvoznik je Novoles. To podjetje, ki je do največje možnosti avtomatiziralo osnovno proizvodnjo in zelo razvilo končno proizvodnjo izdelkov, se je tudi uvrstilo med večja lesno-predelovalna podjetja v državi.

Vidne uspehe pri izvozu dosegajo tudi v tovarni zdravil Krika, v Novoteksu in Labodu.

Z zvrhano mero znane dolenjske upornosti

Tudi ob letošnjem občinskem prazniku se oziramo na preteklo leto, da bi ob tem seštel dosežene uspehe, kritično ocenili slabosti našega dela in zastavili bodoča prizadevanja tako, da bi bili rezultati skupnega dela še boljši, še spodbudnejši.

Z veseljem ugotavljamo, da je bilo preteklo delo dokaj uspešno, čeprav se letos ne moremo ozreti na tako številne dograjene gospodarske in za družbene dejavnosti namenjene objekte kot lani. Leto dni je prekratko obdobje za uresničitev ciljev in nalog širšega pomena in obsega. V tako kratkem delovnem obdobju se nujno odražajo snovanja in zamisli prejšnjih let bolj kot pa zamisli in programi tekočega leta in dela. Pa vendar tudi ob letošnjem prazniku nismo ostali praznih rok, program praznovanja nas seznanja s številnimi slavnostmi in otvoritvami pomembnih gospodarskih in družbenih dosežkov.

Prekromno bi se ponašali, če ne bi obudili spomina na dve zelo uspešni družbeni akciji, ki pomenita revolucionarno prelomnico v našem življenju. V mislih imam uspešni referendum o združitvi sklada za zdravstveno zavarovanje delavcev in kmetov, kar pomeni (prvič v Sloveniji) izenačenje pravic zavarovancev obeh skladov. S tem je izražena tako široka solidarnost, da jo upravičeno imenujemo „solidarnost brez primere“. Druga, za našo občino zelo pomembna akcija pa je bil uspešno izveden referendum za uvedbo samopriskevka za novogradnje in dograditve osnovnih šol v naši občini. S tem smo zagotovili bodočim generacijam normalne pogoje izobraževanja, brez katerih bi ne bilo zelenega napredka in sodobnega izobraženega človeka.

Na ti dve uspešni akciji smo upravičeno ponosni, saj dokazujeta, da znamo opredeliti tisto, kar je za nas skupno in koristno.

Prav je, da se ob doseženih uspehih preteklega leta ozremo tudi na čas, ki ga živimo. Le-ta

je v precejšnji meri obremenjen s posledicami nekaterih skupnih napak v naši družbi v preteklem obdobju, zaradi česar so bila vsa snovanja in prizadevanja pod vtisom prečnih ekonomskih in družbenopolitičnih problemov. Pravočasno smo spoznali napake lastne prakse in se strinjeli, okrog ZK ter našega drugega predsednika Tita odločno spoprijeli z vsem, kar nasprotuje idejam samoupravnega socializma. Enotno, kot vsa jugoslovanska skupnost, smo se zavzeli za politično enotnost, bratstvo, gospodarsko stabilizacijo, usklajeno potrošnjo, socialno pravičnost in podobne naloge, ki pogojujejo naš lepši in varnejši jutrišnji dan.

Kot že mnogokrat doslej bomo tudi ob teh nalogah izkazali zvrhano mero znane dolenjske upornosti, prizadevnosti in realnosti, kajti le tako bomo kos težavam in slabostim, ki nas spremljajo.

Realen optimizem nas mora tudi v bodoče spodbujati k prizadevanju in uspešnemu delu, da bi tako sebi kot tudi znanamcem ustvarili lepše in srečnejše življenje v prihodnje.

AVGUST AVBAR,
predsednik Obs
Novo mesto

DVOJE JE TREBA PODČRTATI V KMETIJSTVU OBČINE

Olajšave in preusmerjanje kmetij

Do 1975 naj bi se v pridobivanje mleka in mesa preusmerilo 122 zasebnih kmetij – Srednjeročni program na tem področju predvideva, da bi morali v pospeševanje kmetijstva vložiti več kot 47,5 milijona din

Zaradi vsakoletnih elementarnih nezgod namerava občina v prihodnjem letu organizirati in delno tudi plačati obrambo proti toči, ki jo na Dolenjskem in v Spodnjem Posavju razvija mariborski kmetijski zavod. Poleg teh oblik pomoči zasebnim kmetovalcem so znane še druge. Tako obe kmetijski zdruzi – novomeška in žužemberška – kreditirata kooperantom pogodbeno pridelovanje. S prenosom hranilno-kreditne službe iz zadrug v Dolenjsko banko in hranilnico je bilo omogočeno tudi dolgoročneje kreditiranje kmetijstva. Dolenjska banka in hranilnica je deloma s svojim denarjem, deloma pa s sredstvi hranilno-kreditnih vlog zadrug že od 1970 prek kmetijskih organizacij dajala pomoč zasebnim kmetovalcem – po 650.000 din na leto.

Rezultati vseh teh oblik denarne pomoči so že precej vidni v zasebnem kmetijstvu.

Na območju občine je bilo v zadnjem obdobju obnovljenih približno 60 ha vinogradov, 21 kmetij je de-

loma že preusmerjenih v pašnokosni sistem izrabljanja zemljišč za pridobivanje mleka in mesa. Tudi opremljenost kmetij s stroji se je v zadnjem času znatno povečala: od treh traktorjev in 83 kosilnic v letu 1965 na 250 traktorjev in 630 kosilnic v tem letu.

Po srednjeročnem programu za razvoj kmetijstva (1971–1975), izdelanem letos, je predvidena vrsta pospeševalnih akcij, med drugim: preusmeritev 122 kmetij za pridobivanje mleka in mesa, ustanovitev 15 strojnih skupnosti za krompir, koruzo in vinograde, obnovili naj bi 183 ha vinogradov in ob večji uporabi reprodukcijskega materiala povečali pridelke koruze, krompirja in sona.

Za uresničitev srednjeročnega programa kmetijskega razvoja bo potrebnih 47.547.000 din. Glede na precejšnje potrebe del sredstev samo kmetijstvo ne bo zmoglo. Zato bo razvoj odvisen od sredstev, ki naj bi jih za pospeševanje kmetijskih dejavnosti vložilo ostalo gospodarstvo.

Kmetijske organizacije so se v zadnjem obdobju uveljavile tudi kot samoupravne organizacije delavcev in kmetov ter kot organizatorice združenega dela na vasi: Zasebni kmetje sodelujejo že v vseh samoupravnih organih kmetijskih zadrug – v zadrugnem svetu, kjer enakopravno z delavci podjetja odločajo o vseh temeljnih vprašanih poslovanja in razvoja delovne organizacije, ter v svetu kooperantov, kjer samostojno odločajo o smernicah in ukrepih kooperacijskega pridelovanja ter o delitvi dohodka.

Za kmečke otroke

Republiška skupnost otroškega varstva je 1972 zagotovila denar za denarno pomoč otrokom iz socialno šibkih kmečkih družin. Dala je 198.240 din, k temu pa sta občinska skupščina in sklad za otroško varstvo pri temeljni izobraževalni skupnosti primaknila 100.000 din. S tem so omogočili, da bo letos dobilo po 50 din mesečne pomoči 529 kmečkih otrok v novomeški občini.

GOSPODARSTVO NOVOMEŠKE OBČINE MALO DRUGAČE:

V čem je skrivnost za prodornost?

Analize so pokazale, da dosega novomeško gospodarstvo enak družbeni proizvod kot republika z znatno manjšimi osnovnimi sredstvi – Tudi pri naložbah so podjetja prispevala več svojega denarja, kot je možno ugotoviti za razmere v Sloveniji – Pomoč tudi sosednjim občinam

Za novomeška podjetja je zelo značilno, da postajajo kljub potrebnim vlaganjem na svojem območju in dodatnim organizacijskim vprašanjem nosilci razvoja manj razvitih predelov v sosednjih občinah, glede na organizacije ali sanacije proizvodnje in predlogi za združevanje pa se odločajo k njim tudi iz drugih republik.

Ob vsem tem bi bilo zanimivo ugotoviti pogoje in vzroke za tako hitro razvoj občine. Če obidemo podobno analitično proučevanje, bi mogli reči, da so razvoj omogočili tri razlogi:

Delovna sila (ima jo vsako manj razvito območje), ustreznost povezavnosti po zgraditvi ceste Ljubljana–Zagreb, vseskozi razmeroma manjši osebni dohodki na račun večje akumulacije (primerjamo s panogah in s poprečji v republici), največje možno zajemane lokalnih finančnih sredstev prek poslovne banke in odločna in uspešna gospodarskih organizacij, ki so poslovale z izgubo, oz. tistih, ki niso zagotavljale osnov za lastno razvoj.

ože območje s širšim in podobno. Vzporedje podatkov o naložbah in učinkih v gospodarstvu občine in republike odkriva bistvo vzrokov za visoko stopnjo rasti novomeškega gospodarstva.

Pomemben vir sredstev za naložbe vseh vrst v osnovna sredstva so v občini zadnjih pet let bančna posojila. Takih sredstev je bilo več kot 50 odstotkov od skupne vsote, v republici pa je znašala udeležba bančnih virov v tem obdobju poprečno 45 odstotkov.

Ce primerjamo naložbe v industriji, ugotovimo obratno razmerje. Industrijska podjetja v občini so pri investicijskih v tem obdobju zagotovila skoraj 50 odst. To pomeni, da so bila drugje bolj zastopana sredstva bank, skladov skupnih rezerv in drugih virov.

Glavnice vseh dolgoročnih kreditov za osnovna sredstva v gospodarstvu so tako v republici kot občini udeležene v nabavi vrednosti osnovnih vrednosti z 28 odstotki, če pa jih primerjamo z družbenim proizvodom, pomenijo po podatkih zaključnih računov delovnih organizacij za leto 1971 vrednosti vseh glavnice 49 odstotkov letnega družbenega proizvoda v Sloveniji in le 29 odstotkov v gospodarstvu novomeške občine.

Kapitalni količnik je v slovenskem gospodarstvu bil po letu 1961 poprečno 1,7 (od 1,3 do 2), v občini pa 1,5, s tem da v zadnjih letih ne presegamo odnosa 1,2. Še večje so razlike pri industrijskih podjetjih, kjer je bil po letu 1961 „slovenski“ količnik 1,8 (najmanjši 1,4), medtem ko je novomeška industrija dosegala razmerje 1,1, pri čemer je bila zgornja meja 1,4.

Kaj pomenijo te številke? Z drugimi besedami tole: da je bilo za uresničitev vrednosti enega dinarja družbenega proizvoda v republici zajetih poprečno 1,7 din osnovnih sredstev, na območju novomeške občine pa je bila enaka vrednost družbenega proizvoda dosežena že z 1,1 din osnovnih sredstev.

Šentjernejski obrat tovarne elementov za elektroniko sodi med najbolj avtomatizirane delovne organizacije v novomeški občini. Slika kaže pogled v tisti del Uporov, kjer stojte naprave za napajanje ogljikovih plasti

VSAK DAN BOLJ UGLAJENA POT DO IZOBRAZBE

Po osnovni šoli: v poklicne, srednje, višje in visoke šole - tudi s štipendijami in posojili - Letos dobilo Novo mesto prvič tudi redno višjo šolo: oddelek ljubljanske pedagoške akademije - V velikem razmahu je tudi izredni študij - Svoj izredni oddelek ima v Novem mestu tudi Iskra

Pot do izobrazbe je čedalje bolj odprta tudi otrokom iz kmečkih in delavskih družin. V zadnjem obdobju je bilo zgrajenih veliko novih šol, do 1985 pa bo treba utrditi tudi razvojno pot srednjim šolam. Kot predvidevajo, naj bi se na tej stopnji čez desetletje in pol šolalo že 90 odstotkov učencev, ki bodo dokončali osemletko

Na 15 matičnih osnovnih šolah in 15 podružnicah v novomeški občini obiskuje pouk 7.612 šoloobveznih otrok. V novomeške srednje in poklicne šole je vključenih 2.235 dijakov. Prvo višjo šolo v novomeški občini - dislocirani oddelek pedagoške akademije za razredni pouk - obiskuje 25 študentov.

Izobraževanje je eden od odločilnih dejavnikov pri oblikovanju in spreminjanju razsežnosti socialnega razlikovanja in socialne slojevitosti, izobrazba pa je za vsakega posameznika pogoj, da si pridobi boljši gnotni in družbeni položaj ter pomembnejše mesto v družbeni delitvi dela.

Obseg in oblika izobraževanja sta v novomeški občini dosegla velik napredek. Pred desetimi leti je bilo vključenih v

osnovne šole 7.025 učencev, v srednje šole pa 1.197 dijakov. Podatki iz leta 1972 kažejo, da se je število učencev v osnovnih šolah povečalo glede na priselivne in naravni prirast prebivalstva. Ob tem je razveseljivo, da se je podvojilo število srednješolcev.

Naravna nadarjenost otrok je, vsaj po mnenju strokovnjakov, precej enako razdeljena med prebivalstvom in ni odvisna od socialnega stanja star-

šev. Socialno stanje staršev ter razvitost posameznega kraja šele pozneje odločilno vplivata na oblikovanje otrok in uspešnost njihovega izobraževanja. Socialno razlikovanje, ki je opazno v osnovni šoli in ima svoje korenine že v predšolski dobi, se v srednjih šolah okrepi, kajti tu materialni pogoji posameznika izpodrivajo nadarjenost.

1.334 štipendistov

Revnejši sloji prebivalstva ne zmorejo plačevanja stroškov za šolanje otrok na srednjih, pozneje na višjih in visokih šolah. Važno vlogo pri izboljšanju socialne strukture učencev, dijakov in študentov na srednjih, višjih in visokih šolah ima štipendiranje in kreditiranje. Med štipenditorji v novomeški občini so: delovne organizacije, temeljna izobraževalna skupnost, sklad za štipendiranje pri občinski skupščini, republiška izobraževalna skupnost.

V letošnjem letu prejema v novomeški občini štipendije 756 učencev v poklicnih šolah, 43 študentov v višjih in 136 študentov v visokih šolah.

Med novomeškimi delovnimi organizacijami je 38 štipenditorjev. Največji so: tovarna zdravil Krka, Industrija motornih vozil, SGP Pionir, Novoteks, temeljna izobraževalna skupnost, sklad za štipendiranje, Iskra - obrat Upori v Šentjerneju in drugi. Štipendiranje ugodno vpliva na spreminjanje sestava študirajoče mladine, vendar pa štipendije in posojila ne morejo v kratkem času odpraviti posledic socialnega razlikovanja.

Sklad za štipendiranje občine Novo mesto, ki je bil ustanovljen 21. februarja 1969 z odlo-

kom občinske skupščine, opravlja usklajevalno, evidenčno, posredniško, usmerjevalno in nadzorno vlogo ter skrbi, da se politika štipendiranja v občini izvaja načrtneje in enotneje kot prej. Sklad predstavlja 11-članski upravni odbor. Sklad torej usklajuje štipendijsko politiko, vodi redno evidenco štipendistov in štipenditorjev, načrtuje sodelovanje z delovnimi organizacijami, predvsem pa skrbi za uspešno uresničevanje družbenega dogovora o štipendiranju in kreditiranju, ki ga je podpisala večina delovnih organizacij v občini.

Različen naval srednješolcev

Sistematizacija delovnih mest je bila predpisana z zakonom, saj je na dlani, da brez uspešne sistematizacije in reševanja ka-

drovske problematike ne moremo pričakovati uspešnega družbenega napredka.

Analize o kadrih v novomeški občini kažejo, da se je v obdobju petih let (1965-1970) zmanjšal delež priučenih delavcev v strukturi zaposlenih, povečal pa se je delež delavcev s poklicno, srednjo, višjo in visoko strokovno izobrazbo. To lahko ocenimo kot pomemben premik, saj se je zaradi dotoka kadrov raznih strokovnosti povečala ustreznost zasedbe delovnih mest. V letu 1970 je bil „zaseden“ naslednji odstotek delovnih mest:

- na delovnih mestih z zahtevano višjo ali visoko šolo - 53,2 odst.,
- na delovnih mestih z zahtevano srednjo strokovno šolo - 53,7 odst.,
- na delovnih mestih z zahtevano poklicno šolo - 71 odstotkov.

Novomeške srednje šole letos v primerjavi s prejšnjimi leti povečale vpis. Prihajalo sicer do znanih težav pri urejanju poklicnih želja, saj je obstajala neuskladenost med poklicnimi namerami učencev in resničnimi možnostmi šolanja v posameznih vrstah. Na nekatere šole je bil prevelik, na druge premajhen

Vključevanje mladine v in triletno poklicne šole je bilo gotovo ugodnejše kot prejšnjega leta, ker je bilo na voljo nekoliko več učnih mest. Če upoštevamo načrtovano predvidenost, naj bi 90 odstotkov mladine po končani osnovnošolski obveznosti nadaljevalo šolanje na srednjih šolah in drugih oblikah strokovnega izobraževanja, bi to pomenilo, da bo v letu 1985 nadaljevalo šolanje 6.388 učencev. To pomeni, da je potrebno za približno 5.377 novih učencev priskrbeti ustrezne prostore in nastavitve nove učne moči.

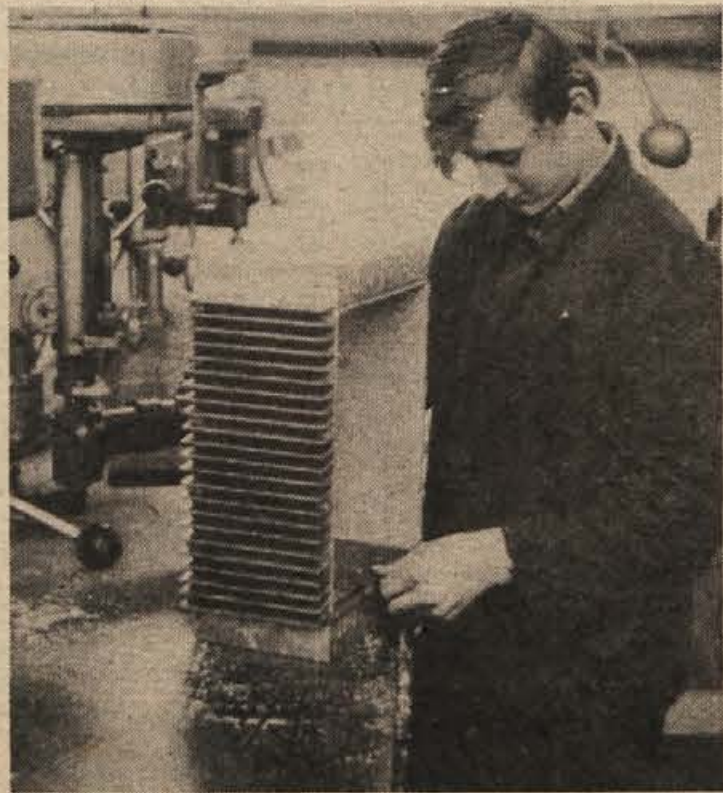
Študij tudi približan

Republiška izobraževalna skupnost in skupnost študentov visokošolskih zavodov sta v analizi leta 1970 objavila zaskrbljujoč podatek, da iz Dolenjske približno 12,5 odstotka prebivalstva republike študira na visokih in višjih šolah le 7,3 odstotka (na višjih) in samo 5,5 odstotka (na visokih) na 1.000 prebivalcev.

Da bi zapolnili vrzel, ki zeva med dejanskimi potrebami po kadrih in številom študentov, je letos v Novem mestu prvič organiziran oddelek višje šole. Pedagoška akademija za razredni pouk vključuje 25 študentov (sicer absolventov novomeške, brežiške in črnomojske gimnazije), ki bodo po dveh letih šolanja zasedli delovna mesta učiteljev za razredni pouk. Takih učiteljev zadnja leta hudo primanjkuje ne samo v novomeški občini, ampak sploh na Dolenjskem.

Rednim študentom se pri pridobivanju izobrazbe pridružuje 279 izrednih slušateljev višjih in visokih šol.

Poleg izrednega študija na visoki ekonomsko-komercialni šoli, višji tehniški šoli in ekonomski fakulteti je letos omogočen še študij na fakulteti za elektrotehniko (prva stopnja), ki sta ga organizirala Iskra iz Kranja in elektrotehniška fakulteta ljubljanske univerze za 30 študentov iz območja Iskrinih tovarn in obratov na Dolenjskem.

Na vsakem delovnem mestu je potrebna izobrazba. Vrste izrednih študentov sestavljajo tudi „navadni“ delavci. Tudi v proizvodnji velja, da si je treba z glavo služiti kruh

V oddelku elektrotehniške fakultete, ki so ga oktobra odprli v Novem mestu, je med izrednimi študenti dolenjskih Isker veliko fantov iz novomeške tovarne usmerinskih naprav

Zgodovinski dogodek za Cigančke - bi lahko rekli ob tem posnetku, ki kaže otroke izpod šotorov iz Zabajka in drugih krajev v okolici Novega mesta, kako slastno jim tekne prva topla malica neposredno potem, ko so se po vstopu v pripravjalnico na bršlinski šoli okopali in najedli do sitega

Cigančki v šoli

V šolskem letu 1970/71 je bilo v osnovne šole v novomeški občini vključenih le 14 ciganskih otrok od 103 šoloobveznih.

V minulem šolskem letu so pri osnovni šoli v Bršlino ustanovili pripravjalni oddelek za ciganske otroke, stare 7 do 10 let. Ta oddelek je štel 21 otrok, od teh jih je šlo letos 12 v prvi razred. Otroci ciganskih družin so bili vključeni tudi v druge šole, razen v Žužemberku, kjer so Cigani oddaljeni od šole, poleg tega pa se pogosto selijo.

Vsi otroci, ki so se začeli

šolati, so dobili obleko, šolske potrebščine, malico in v Bršlino tudi kosilo.

V šolskem letu 1972/73 hodi v šolo od 103 šoloobveznih ciganskih otrok 57 učencev. Stari so 7 do 10 let, 46 otrok v šolanje niso pritegnili, ker so prestari in bi le motili druge pri pouku.

Tudi letos so Cigančki - šolarji dobili obleko, šolske potrebščine in malico.

V bršlinski šoli vsak dan ciganske otroke pred poukom okopajo in preoblečejo. V šoli jim dajo po malici tudi kosilo.

Kmetje Topliške doline so že za krajevni praznik izpolnili pol obljube, ki so jo dali po uspelem letošnjem referendumu: na kraj, kjer Pionir že gradi novo solo, so napeljali več kot 200 kub. metrov hlodov in drugega lesa

Škocjan: trojni praznik

Delavni so bili tudi v Škocjanski krajevni skupnosti. Resda so v začetku letošnjega leta skoraj vse organizacije na tem območju spale, a so se pravi čas zbudile. Kako veseli so bili vaščani novega vodovoda, iz katerega je voda prišumela ob praznovanju 80-letnice tovariša Tita, krajevnega praznika in 30-letnice prvega narodnoosvobodilnega odbora v Škocjanski dolini. Ob teh praznikih se je pridružilo v srcih občanov na Stari Bučki, Tomažji vasi in v Osrečju še veselje ob novem prazniku: prazniku ob zdravi pitni vodi!

Prav nič manj veseli niso bili vaščani mnogih popravljenih in sedaj boljših poti in cest in marsikateri tujec, ki se pelje skozi njihovo območje, si niti misliti ne more, kaj tem občanom pomenijo drobni, malenkostni uspehi in kako so nanje ponosni.

G. in D. Polje: novi vodovodi!

Pri vseh krajevnih skupnostih imajo sicer malo denarja, ker ga za svoje delo tudi malo dobijo, a marsikatera je bila v letošnjem letu nad vse uspešna. Mnogi tujci ne bi znali ceniti tega drobnjakarskega dela, a prav drobnih uspehov se vsak občan še najraje razveseli. Tako so občani Gornjega in Dolnjega Polja zelo veseli novih vodovodov, transformatorja in osmenjevalne postaje. „Pitna zdrava voda, to je nekaj!“ pravijo tu občani. Še zlasti zato, ker so jo morali včasih nositi tudi po pet kilometrov daleč. Zato občanom ni bilo žal denarja, niti številnih prostovoljnih delovnih ur.

Šentjernej: tako se dela!

Tudi na območju Šentjernejske krajevne skupnosti so letos slavili več pomembnih delovnih zmag, za vse tamkajšnje občane pa je bila voda najpomembnejša. Iz vrhpoljskega omrežja so speljali cevi še do Apnenikov, zajetje pri Orehovici pa daje vodo Gornji Brezovici, Gornjemu in Doljnemu Maharovcu in Gradišču pri Šentjerneju.

Birčna vas: most v Pogancih

V Birčni vasi so ponosni predvsem na nov zidan most v Pogancih, o napeljavi elektrike v Cerovec in na Ljuben pa so se tako na sejah kot občani med sabo veliko pogovarjali. Modernizacija vztrajno počasi in zagotovo prodira tudi sem. Vsi želijo, da bi bile zveze z Novim mestom kar najboljše. Nezačudljivo so predvsem s cesto, ki jih povezuje z mestom in je le občasno popravljena. Želja vseh občanov in mnogih Novomeščanov, ki radi zavijejo v ta konec pa je, da bi cesto dokončno le uredili, saj so asfaltirali že marsikatero cesto, ki je bila ravno toliko ali pa celo manj pomembna, kot je njihova.

SUHA KRAJINA

Napredek na pilotih

„Kadar je bilo potrebno, so občani pomagali – Novi mladinski klub“

Krajevna skupnost Žužemberk je bila letos med bolj delavnimi skupnostmi. Razveseljivo je to, ker se je vodenje mladine na njenem območju v zadnjih dveh letih zmanjšalo, a kljub temu je velik problem še vedno pomanjkanje delovne sile.

Novoga, pravzaprav obnovljenega mostu pri Drašči vasi, ki je kombiniran z lesenimi piloti in jeklenimi nosilci, so veseli vsi občani, zlasti kmetje s tega območja, saj bo marsikateremu skrajšal in olajšal pot. Krajevna skupnost se je tudi letos lotila obnavljanja gradu, in če bo jesen ugodna, bodo prekrili že letos dva stolpa. Tudi ostrešje bi že postavili, pa nikakor ne morejo dobiti denarja, in tako so dela v zamudi. Najzanimivejša dela pa se bodo začela te dni. Z buldožerjem bodo odkrili grajsko ploščad, ki je sedaj približno pol metra pod zemljo. Kot pričakujejo, je ploščad zelo lepa.

Tako Žužemberk počasi dobiva lepo turistično

točko, ki obeta, da bo privabila mnogo domačih in tujih gostov.

Krajevna skupnost se zahvaljuje številnim občanom, ki so vedno, kadar koli je bilo potrebno, priskočili na pomoč. Sodelovali so pri gradnji ceste Gradenc-Lipje, po vsej verjetnosti pa bodo še pri nekaterih delih, zlasti zato, ker primanjkuje delovne sile. S pomočjo občanov želijo urediti še kanalizacijo in smetišče, saj današnja objekta ne zadostujeta več.

Prav tako so marsikaj koristnega naredili na Dvoru. Že letos so hoteli zgraditi nov most, pa so gradnjo zaradi težav preložili na naslednje leto. Zelo so veseli novega mladinskega kluba s knjižnico, ki je na Žagi. Prej je bilo na Dvoru sedem mladincev, sedaj pa jih je že sedemdeset.

Na Dvoru so želeli postaviti vodovod do Jame, a je, žal, gradnja sedaj v zastoju. Vzrokov pa je več. Glavni je, kot najpogostejši na tem območju, pomanjkanje delovne sile.

ŽIVLJENJE JIM SPRŖTI POTRJUJE PRAVICO DO ŽIVLJENJA

Z žuljavimi rokami ustvarjeni in nikoli ugotovljeni milijoni krajevnih skupnosti

Odločen »da« trinajstih krajevnih skupnosti je bil temeljni kamen za lepšo prihodnost šoloobveznih otrok – Vzajemnost prebivalstva je osnovni kapital za napredek podeželskih krajev

Tone Jakše, predsednik krajevne skupnosti Orehovica, med govorom pri otvoritvi orehovskega vodovoda: „Vodovod zajema petnajst vasi. Ljudje so prispevali za gradnjo več kot 400.000 din in opravili skoraj 14.500 delovnih ur. Potrebna bo še družbena pomoč, da bomo cevovode speljali v vse kraje, ki naj bi dobili pitno vodo iz zajetij Kamnišček in Zaribjek.“

Spomnimo se, s kakšno nestrpnostjo smo spomladaj sredi maja pričakovali vesti o izidu referendumu iz posameznih krajevnih skupnosti. Vedeli smo: če bo zmagala beseda „proti“, bo splaval po vodi lepo zastavljeni načrt o gradnji osnovnošolskega prostora v novomeški občini, na zborih volivcev pa bomo morali še leta in leta poslušati negotovanje in celo grožnje, da bodo to in to šolo ukinili, učitelji pa zbežali... Strah je bil morda upravičen, a povsem odveč: ljudje, med njimi tudi mnogi, ki ne poznajo z dobrotami obloženih miz, so začutili, da je problem družbe njihov problem, da bodo s samopriskom največ pomagali svojim otrokom, da... pa so v skrinjice metali listke z obkroženim „za“. Največji referendum, kar jih je bilo v novomeški občini, je uspel, celo bolj, kot so pričakovali največji optimisti. Sadovi te skupne odločitve prebivalcev trinajstih krajevnih skupnosti so danes vidni predvsem na dveh mestih: v banki, kjer se na poseben žiro račun vsak dan stekajo samopriskovki in se kup denarja iz me-

seca v mesec poveča za desetine starih milijonov, še bolj pa „onkraj Sušice“ v Dolenjskih Toplicah, kjer na poseki že raste nova osnovna šola.

Krajevne skupnosti so se že na referendumih različno odločile, kako bodo porabile samopriskovek. Nekatere so se mu povsem odrekle in bodo denar, ki se bo z leti nabral, v celoti odrinile za šole, največ za opremo. Druge so si pridržale pravico do dela tega denarja, češ da ne bi bilo dobro, ko bi zdaj za lep čas zamrla vsa dejavnost v zvezi s potmi, vodovodi, kanalizacijami, ureditvami krajev in podobnim. Tako jih bo precej vlagalo denar, zbran od občanov, delovnih organizacij in iz drugih virov, v splošno blaginjo na svojem lokalnem območju, kjer znajo sicer oplemeniti vsak dinar. Takole pravijo večkrat: „Dajte nam dinar, pa vam bomo pokazali, kako iz njega dobiti štiri!“ Kako? S tisoči brezplačnih delovnih ur ljudi, z zastojem prevoza, materialom, in če je treba še z dodatnim posegom v svoj žep. Tako bodo odgovorili in v tem ni pretiravanja ali hvalisanja.

Vzajemna samopomoč je prebivalcem posameznih krajevnih skupnosti prešla v meso in kri. Včasih so ob majhnem „občinskem dodatku“ opravili občudovanja vredno delo. Tako so nastali novi vodovodi, nove ceste, novi mostovi, v večjih krajih kanali za odpako, pločniki, asfaltirana cestišča, zasvetile so žarnice javne razsvetljave, v marsikateri vasi in zaseljku pa prvič celo elektrika. Tako je bilo lani, predlanskim,

letos in tudi v prihodnje bo. Premožnejše krajevne skupnosti so se lotile celo del, ki glede na značaj ne sodijo v njihovo pristojnost. Pri tem so pokazale zlasti izredno razumevanje.

Noben sodoben računalnik ne bi znal izračunati, koliko je vredno, kar so opravili ljudje pod okriljem krajevnih skupnosti. Ni mogoče prešteti vseh žuljev in izmeriti znoja, ki je včasih tekel v curkih med prostovoljnimi delom. Težki milijoni, ki jih lahko samo slutimo v opravljenem delu, bodo za statistiko večna neznanka. Morda pa je prav v tem posebnost krajevnih skupnosti in čar obenem: delo je, sadovi so, statistika pa je brez moči.

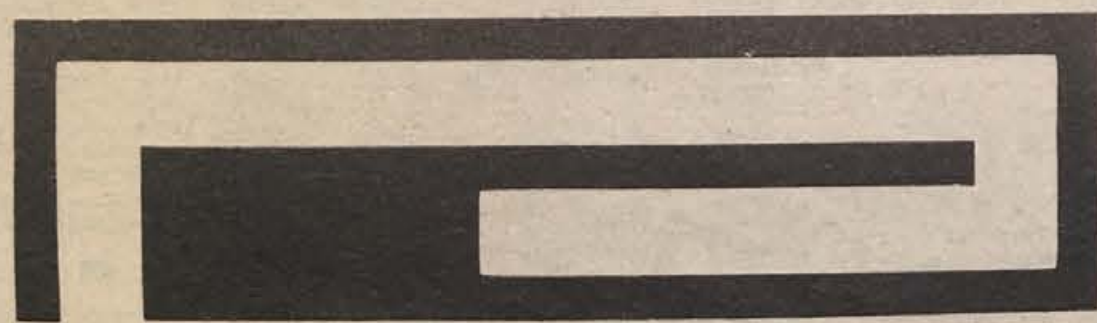
Krajevne skupnosti so za javno razsvetlavo v večjih krajih prispevale znatne deleže. V Straži in Vavti vasi so že pred meseci zaposlili za ureditev razsvetljave, vendar to delo pristojnim monterjem, kot kaže, ne gre od rok.

Hočete vedeti, kaj se pri nas godi? Naročite Dolenjski list!

Obnovljeni 25-metrski most pri Drašči vasi je kombiniran – leseni piloti in jekleni nosilci. Na most so ponosni vsi občani, saj je od nje prebil pri obnavljanju precej ur – Foto: J. Pezelj

PIONIR

NOVO MESTO

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

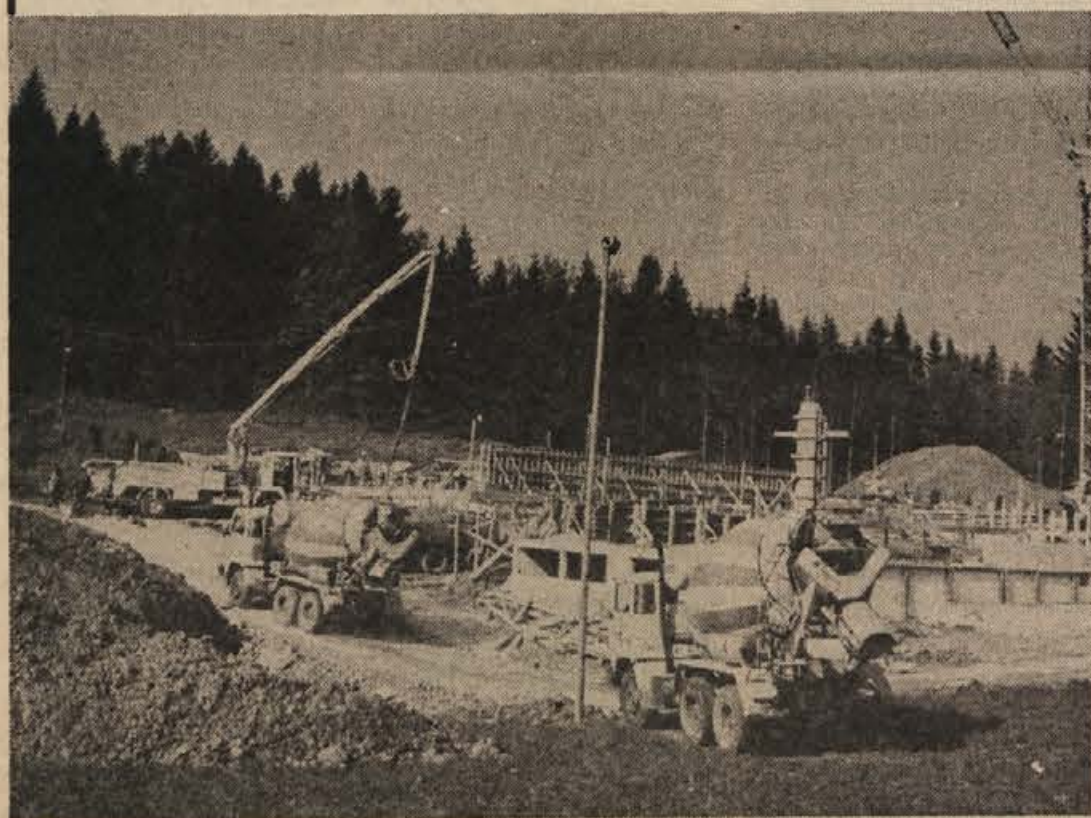
»PIONIR«

NOVO MESTO

Vse vrste objektov gradimo po sodobni tehnologiji in z najmodernejšo gradbeno mehanizacijo

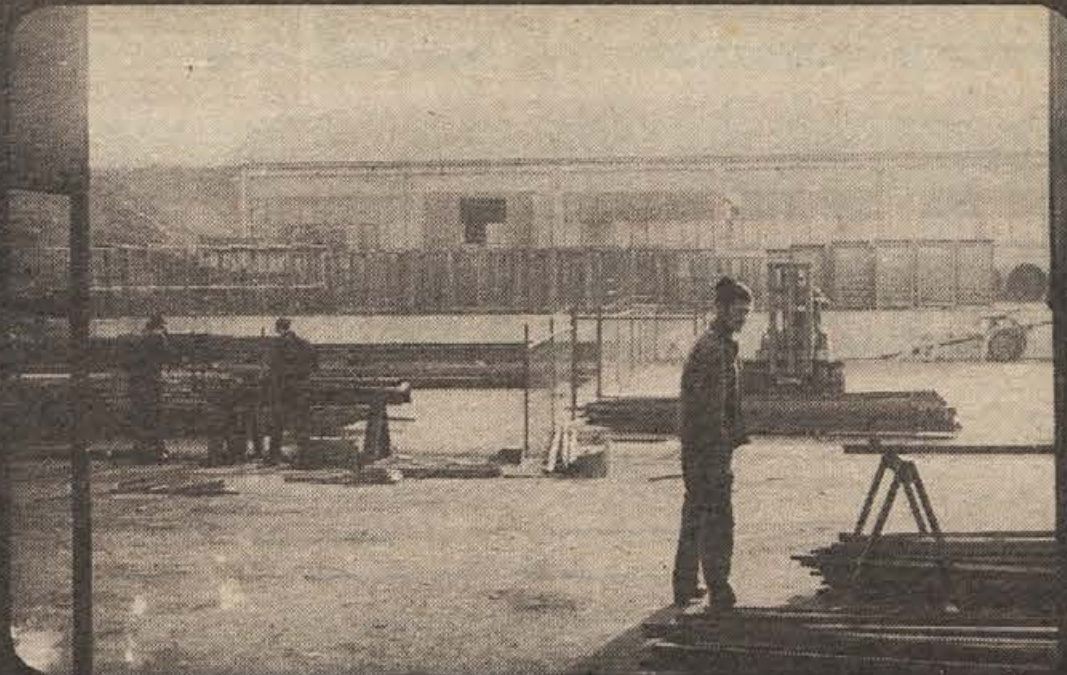
Kolektivom in občanom čestitamo za praznik občine!

SLIKE SPODAJ: betoniranje z betonsko avto črpalko

Bršlinski kovinarji so se dolgo počutili utesnjene, Marsikaj so morali delati na dvorišču. Tudi razvoj je zahteval, da morajo graditi. Stara hala (na sliki) je dobila sodobno dvojno 50 m stran.

Z novo halo, ki jo vidimo skozi vrata stare, je Kovinar podvojil proizvodne prostore. Pred njo delajo palete.

OB OTVORITVI DRUGE KOVINARJEVE HALE, ZGRAJENE PRED ROKOM:

SAMORASTNIK PRI MIZI VELIKIH

Kovinar je eno tistih novomeških podjetij, ki so zrasla iz nič: ni bilo dote in ob rasti skoraj nobene tuje pomoči – Kolektiv se je moral marsičemu odreči, da je prišel na zeleno vejo in v vrsto tistih, na katere se lahko vsakdo zanese – To dokazujejo tudi vedno nova naročila

Novomeški Kovinar je star petindvajset let. Skoraj neopazno bi šel ta jubilej mimo, če se ne bi spomnil direktor Milan Blatnik: „Od začetka, se pravi od 1947 sem pri podjetju; vseeno eden najstarejših, če že ne najstarejši.“

BILO JIH JE ŠEST

Začeli so dve leti po vojni, ko je domovina klicala na obnovo. Začeli so na Rotovžu pri podjetju Vodovod. Ena skupina se je ukvarjala s ključavničarstvom. Šest takih se jih je nato preselilo v delavnice ob sedanji partizanski cesti. Po 1950 so iz tega podjetja nastala tri: vodovod, predhodnik današnjega PMP Instalater in Kovinar.

Kovinarji so bili posledje zase samostojno podjetje. Življenjski prostor v Kandiji je postal malo pretesen, da so komaj zmogli vsa naročila. Podjetje je začelo rasti, a ni imelo kam. Nekaj let pred petnajstimi leti so zapravili akcijo za razširitev, to je prava in še v dolgi vrsti naslednjih let toliko zaleglo kot bob do steno.

Bezdek, eden najstarejših Kovinarjevih delavcev, kaže, kako se uporablja stroj za rezanje raznih kovinskih profilov.

OD ZUNAJ DOLGO NIČ
Čedalje bolj je kolektiv, ki se je povečeval in dobival ugled dobrega partnerja, postalo jasno, da lahko pride na zeleno vejo le in predvsem s svojimi močmi. Začeli so varčevati in zategovati pasove, tedaj, ko so se nekatera druga podjetja sorodnih strok razvijala ob moralni in materialni družbeni pomoči.

Kovinar pa – kot bi bil rojen pod nesrečno zvezdo! Ni bilo „stricev“, ni bilo „botrov“. Šele v zadnjih letih, ko se je zapostavljeni samorastnik krepkeje postavil na noge, so ga začeli upoštevati tudi pri veliki mizi. A tedaj je bil že v Bršlinu, v prostorih, ki mu jih je naposled le uspelo zgraditi.

V BRŠLINU SE JE ODPRLA

Kovinarji so šele v Bršlinu zadihali s polnimi pljuči. Njihova dejavnost se je sčasoma tako razmahnila, da so postali nanje pozorni veliki proizvajalci v neposredni in daljni okolici. O tem govore tudi številne kooperacijske pogodbe, sklenjene za letos.

Letos ima bršlinski samorastnik večja naročila iz domače industrije motornih vozil, za katero izdeluje kovinsko ogrodje za prikolice. Gradbeno-ključavničarska dela opravlja za SGP Pionir, za Slovenijales pa pripravlja opremo za trgovske in gostinske lokale. Večji domači naročnik je letos še Novoteks, medtem ko so razne vojne pošte Kovinarjevi odjemalci že od vsega začetka. Tovrstni naročniki so iz raznih krajev države, največji med njimi pa iz Zagreba.

Kooperacijske pogodbe tudi vsako leto narekujejo Kovinarjevo dejavnost. Tako so letos med njegovimi glavnimi izdelki: šasije za prikolice IMV, vrata, okna, rešetke, stoli, mize in še drugi izdelki, ki jih v Bršlinu naročajo kupci od blizu in daleč.

NOVA HALA – PRED ROKOM

Kovinar ima že več let dolgoročni razvojni program. V skladu z njim je dal letos poleg svojih delovnih prostorov zgraditi novo halo hangarske oblike, ki jo je po sistemu MOL postavil Pionir. S tem se je delovna površina podvojila, Kovinar pa bo lahko sprejel še nekaj delavcev, da jih bo imel skupaj okoli 100. Halo so zgradili tri leta prej, kot so predvideli.

Kovinarji nedvomno mislijo na boljši jutrišnji dan. O rasti in napredku bi lahko spregovoril gozd števil in najrazličnejših podatkov. Tu pogledjmo le nekatere.

Že letos bodo dosegli za 10 milijonov din bruto produkta, načrt za 1975 pa predvideva, naj bi se vrednost proizvodnje povečala na 18 milijonov din. Lani so dali na sklade 1,3 milijona din, ob koncu 1972 pa naj bi šlo v ta namen 1,6 milijona din. Povečali so se tudi osebni dohodki zaposlenih. Povprečni osebni dohodek podjetja v zadnjem času celo že malo presega občinsko povprečje. Boljši jutrišnji dan torej prihaja.

Ob tem je treba reči še tole: take uspehe je Kovinar dosegel kljub temu, da je imel zlasti v zadnjih letih velike investicijske naložbe in da je v izpopolnjevanje proizvodnje vlagal svoje prihranke. Strojno opremo so v zadnjih petih letih v celoti zamenjali, za gradnjo in opremo nove hale ter zunanjo ureditev pa so letos porabili 2,35 milijona din, od tega so polovico dobili s posojili. Da so lahko toliko prihranili, je eden izmed razlogov tudi v tem, da je pri Kovinarju malo zaposlenih v režiji.

„ŠOLA“ ZA DRUGE

Kovinar pred ljudmi, ki so se želeli naučiti stroke in delati, ni zapiral vrat. Prav tako ni s silo zadrževal nikogar, kdor si je potem, ko se je izučil, želel poiskati kruh drugje. Ta odprtost podjetja je postala dobrodošla zlasti domači kovinski industriji, ki je potrebovala kvalificiran kader. Več kot 300 delavcev, ki so prišli h Kovinarju neuki in nevešči, se je pri tem

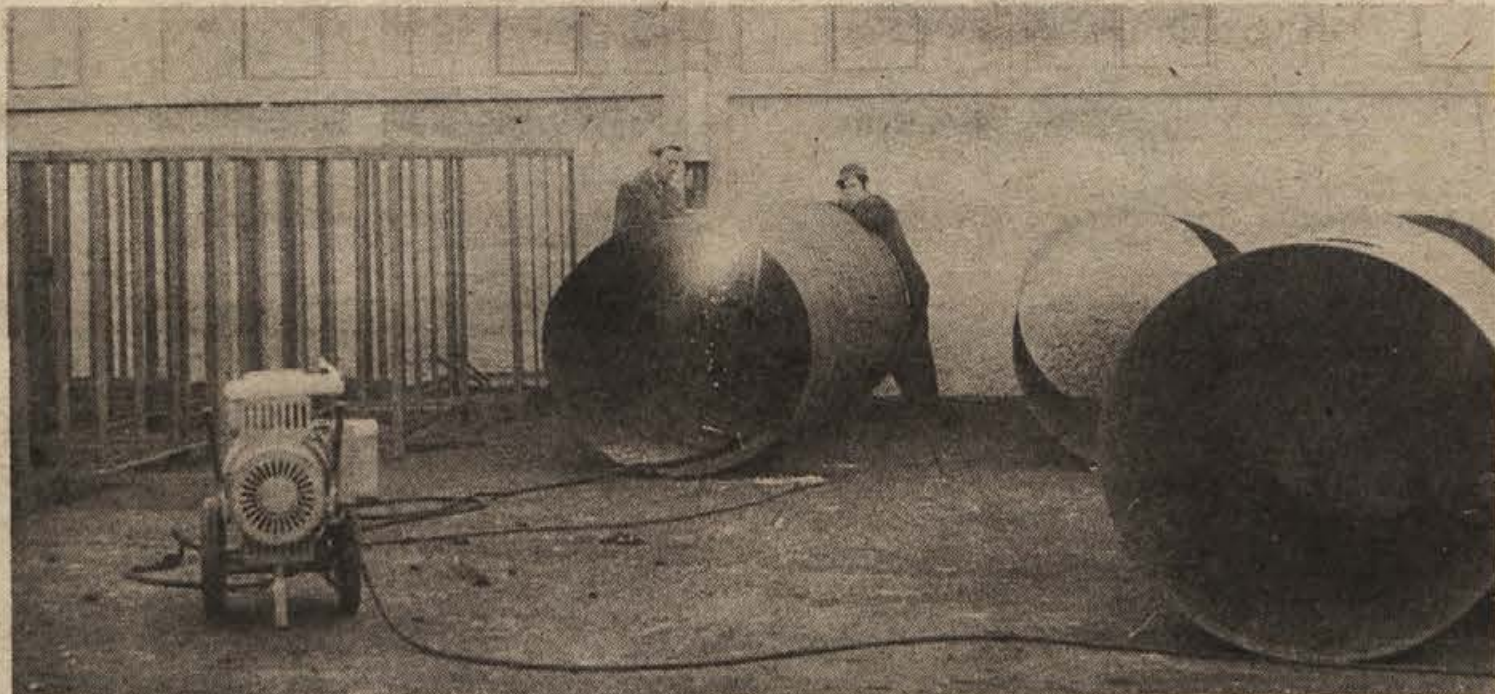
novomeškem oz. bršlinskem podjetju izsolalo, potem pa ga zapustilo. Danes je malokomu neznano, da je Kovinar nekakšna kadrovska šola za druga podjetja.

Kajpak se nenehen odliv kvalificiranih delavcev pri Kovinarju pozna. Primanjkljaj rešujejo tako, da sprejemajo na pri-

učitev nekvalificirane delavce. To je edini način, ki daje upanje, da bodo prišli do svojih kvalificiranih ljudi. Vajencev tudi za to stroko ni. Poleg primanjkljaja kadra tepe Kovinarjevo proizvodnjo pomanjkanje reprodukcijskega materiala. To pa je že problem zase in bi ga kazalo obdelati v samostojnem sestavku.

Janez Bradač pri varjenju palet v novi Kovinarjevi hali

Ob lepem vremenu opravijo kovinarji veliko del na prostem. Tu jih vidimo, kako varijo cisterne.

NOVOLES PRIPRAVLJEN NA GOSPODARSKO „OLIMPIADO“

Iz leta 1574 so znani prvi zapiski o žagah v straški dolini. Nekateri radi prisegajo, da so tod predelovali les davno prej. Ime vasi Stare žage na vznožnih roških pobočjih izvira iz te davnine. Za tradicijo je potrebno več stvari, najbolj seveda surovine in dobre prometne zveze. Kar zadeva les, so roški gozdovi neizčrpani, v starejših šolskih učbenikih lahko beremo o roških pragozdovih. Tudi železnico so do Straže potegnili dokaj zgodaj. Načrtov, da bi vlaki vozili do Kočevja, niso nikoli uresničili.

Minilo je več kot 106 let od prve industrijske žage, ki jo je imel v Soteski Auersperg. Po vojni sta bili na tem območju dve žagi: soteska, ki je začela delati dva meseca po tem, ko so potihnilo zadnji boji, in straška, ki so jo pognali kasneje. Sprva so zgolj razžagovali hlode, kmalu pa so začeli v Straži izdelovati parket.

Pred nekaj več kot dvajsetimi leti je Lesno industrijsko podjetje Novo mesto, ki je imelo v upravi še eksploatacijo gozdov, štel 1.500 delavcev. Ob reorganizaciji podjetja pred devetnajstimi leti je kombinat dobil današnje ime: Novoles. Ob rojstvu z novim imenom je podjetje upravljalo dve žagi s štirimi polnojarmeniki, s parketarnico in galanterijskim obratom.

Rojstvo Novolesa je hkrati pomenilo začetek bazične predelovalne industrije na Dolenjskem. Z desetletnim razvojnim načrtom so predvideli, da bo ta industrija predelovala bukovino. V ta namen so 1959 zgradili v Straži tovarno vezanih plošč, iz Novega mesta pa preselili tovarno drobnega pohištva (prej tovarna igrač). Ta je že v Novem mestu izdelovala stole, po preselitvi v Stražo pa se je nadalje razvila. Po temeljiti raziskavi ameriškega trga se je presmerila v proizvodnjo gugalnikov.

Po ukinitvi nerentabilne in neperspektivne parketarnice so začeli izdelovati stilno pohištvo.

»Obresti« rekonstrukcije:

S svojim denarjem, bančnimi posojili in z zunanjim kreditom je Novoles zrasel v industrijskega velikana. Z zlatimi črkami bo v zgodovini tega kombinata zapisana temeljita rekonstrukcija proizvodnje in proizvodnega programa, v kar je vloženo precejšnje posojilo mednarodne banke za obnovo in razvoj s sedežem v Washingtonu.

Kaj so omogočile te naložbe, se vidi iz naslednjega:

Proizvodnja stolov se je podvojila, prav tako proizvodnja

Z gugalniki »kenedi« segajo po prvem mestu na svetu – Izvoz v celoti na konvertibilno področje – V načrtu so nove naložbe: za novo dejavnost, ki ne bo tipično lesna – Novost za domače kupce: Novolesova trgovina (predvidena v Novem mestu) za vse straške izdelke

Zmogljivi žerjavi obvladajo vsak kotiček razsežnih NOVOLESOVIH skladišč (Foto: M. Moškon)

vezanih plošč. Hkrati so zgradili eno najsodobnejših žag v srednji Evropi. Ta oskrbuje finalne porabnike v okviru kombinata.

Razmerja v strukturi proizvodnje so se temeljito spremenila. Nad 50 odstotkov vse dejavnosti pomeni danes proizvodnja končnih izdelkov. Pri tem uporabi več kot 25 odstotkov izdelkov primarne proizvodnje, ali z drugimi besedami,

proizvodnje polizdelkov oz. nedokončanih izdelkov. Ta posrečena kombinacija omogoča Novolesu jasno usmeritev. To bi lahko videli tudi iz podatkov o nenehni rasti denarne vrednosti proizvodnje in izvoza.

Kennedy se je gugal

Proizvodnja gugalnikov pod Srobotnikom je tako velika, da

se Novolesova tovarna z njo uvršča v sam svetovni vrh tovrstnih izdelovalcev. Novolesovi gugalniki so na ameriškem trgu zasloveli po kvaliteti mnogo prej, preden je predsedniški stol v Beli hiši zasedel demokrat John Kennedy. V njegovih časih in tudi kasneje je Novolesov gugalnik dobesedno preplaval Ameriko: postal je sestavni del pohištva malone v vsaki družini

in tudi pokojni predsednik Kennedy je rad počival na njem. Od tod tudi ime gugalniku, ki mu pravijo kar »kenedi«. Pri tem je treba reči tudi to, da je proizvodnja Novolesovih gugalnikov tako velika, da lahko straški kombinat z njo vpliva na oblikovanje svetovne cene. Takih podjetij pa v naši državi gotovo ni kaj več kot prstov na rokah. Za Novolesov izvoz je tudi

značilno, kar kaže se posebej podčrtati, vse izvozijo na konvertibilno (po domače: dolarsko) področje.

Ves izvoz za dolarje

V letošnjih prvih devetih mesecih so za prodajo gugalnikov in drugih izdelkov na konvertibilnem področju iztržili 3,2 milijona dolarjev. Predvidevajo, da se bo izvozni iztržek do konca leta gotovo povzpел na 4,5 milijona dolarjev, preseženje pa ne bi bilo, če bi ob koncu 1972 knjžili še večjo dolarsko vrednost.

Po vrednosti in količini izvoza Novolesovih izdelkov je vedno prva Amerika oz. ZDA, druga je Italija, tretja Nemčija. Vrsta držav, kamor potujejo izdelki straškega kombinata, je znatno daljša. Najštejejeveje najpomembnejše oziroma največje odjemalce: Velika Britanija, Francija, Zahodna Nemčija, Danska, Švedska in Norveška – v Evropi, Ciper v Sredozemlju, Libija in Tunizija, Afriki in Kanada v severni Ameriki.

Novo naložbe

Novoles je pri širjenju proizvodnje dosegel – razen z lepim manri (npr. pohištvo) – najustreznejše zmogljivosti glede na surovine. Zdaj se odloča za naložbe v druge vrste proizvodnje. Ta ne bo tipično lesna, bo pa njej podobna.

Kombinat načrtuje več novih tovarn: za proizvodnjo optičnega (umetnega) stekla, lahkih gradbenih plošč in proizvodnjo oplemenitenih iverke (gre za varno predalov za potrebe hištvne industrije).

Na račun bodo prišli tudi kupci, ki so na območju Novolesa do zdaj zman iskali trgovino s straškimi izdelki. Ta trgovino načrtuje zdaj Novoles (predvidoma bo v Novem mestu). V njej bo možno dobiti vse, kar sodi v notranjo opremo stanovanjskih in delovnih prostorov (za spalnice, dnevnice, sobe, jedilnice, delovne kabine itd.).

Tole ugotovitev bi večkrat podčrtati na koncu tega zapisa vse, kar so do zdaj delali in uresničili v Novolesu, je zahteval korak s časom, narekovanjem so zahteve domačega in tujega tržišča – vsi, ki so za nakup izdelkov ponujali dinarje in dolarje. Najnovejši načrti temeljijo na Novolesov posluh za te reči samo še potrjujejo. In se toliko likanu mislijo na obdobja, ki bodo šele prišla.

Pogled na objekte in zaloge straškega kombinata (Foto: M. Vesel)